

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

**BOGEN OM
ANDERS MURER OG BODIL MARIE**

BOGEN OM
ANDERS MURER OG
BODIL MARIE

OPLYSNINGER OM DERES FORFÆDRE
OG EFTERKOMMERE

SAMLEDE AF
N. C. JEHRBO

*En Slægt gaar, og en Slægt kommer;
men Jorden staar evindeligt.*

Præd. 1.-4.

KONRAD JØRGENSENS FORLAG
KOLDING . MCMLVII

BOGEN OM ANDERS MURER OG BODIL MARIE
er trykt i 250 Eksemplarer. Formatet svarer nøje
til EN GAMMEL SLÆGT FRA BJERGE HERRED.

Vignetter tegnede af Aage Bendtsen.
Trykt i Konrad Jørgensens Bogtrykkeri.
Klichéer fra Jyllands Clichéfabrik.

Tidligere udkom:

N. C. Jehrbo: En gammel Slægt fra Bjerger Herred 1922 (udsolgt).

Rimsmeden: Gnister og Filspaaner 1947 (udsolgt).

57 9568

2

Bemærk:

Før Bogen læses, bedes saavel de paa Side 269 anførte som nedenstaaende Rettelser og Tilføjelser foretaget. — Skulde De bemærke andre Fejl eller Mangler, bedes disse meddelt mig. Maaske vil der saa ad Aare kunne udsendes en ekstra Tryksag med de modtagne Oplysninger.

Side 36, Linje 3 fo. Mikkels. rettes til Mikkelsdatter.

- 211, - 20 fo. Tiltrædelsesprædiken rettes til Fratrædelsesprædiken.

- 238, - 7 fo. Forstanderen rettes til Direktøren.

Side 255, Linje 6 fn. rettes til

c2) Norman er gift. Se næste Side.

Side 256 noteres:

c2) Norman blev gift 7. Marts 1953 med Anna Marie Witzel (* 27/11 1927). De bor i Saint James, Minn.

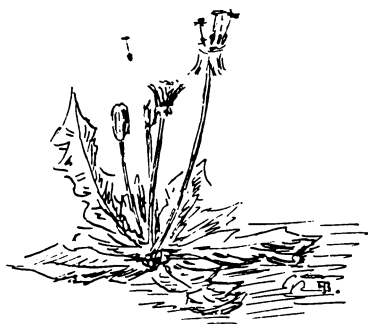
Deres Børn:

Slægtled X:

Teresa Ann Petersen, * 29/9 1954

Norman Alfred Petersen, * 27/8 1955

Nancy Marie Petersen, * 1/12 1956

De Glemte

*Det laa mig længe paa Sinde
— og Tanken voldte mig Mên. —
Skal vor Slægt have sit Minde
skrevet i Sand — eller Sten?*

Jeg fandt i Arkivernes støvede Gem
de gamle, gulnede Spor
af Kvinder og Mænd, hvis Dont gik i Glem,
af Slægter, der heden fo'r. —

De Trin, de traadte fra Dag til Dag
i Tidens vigende Sand,
blev slettet af Aarenes Bølgeslag
mod Glemselens brede Strand. —

De fik vel en Sten, da de blev gemt
under Vægten af tre Alen Jord;
men Stenen og Stedet*) forlængst er glemt,
og Græsset paa Gravene gror. — —

Men blev de end glemt, fik Vi dog en Arv
af Evner og Anlæg fra dem,
og det skal tjene til Slægtens Tarv
at drage »de Glemte« frem. —

*Om dem vil jeg prøve at skrive
og følge Traaden fra Klotho's Ten,
paa det at Bogen maa blive
et Minde — mer varigt end Sten.*

*) Davids Psalme 103, V. 16.

N. C. J-o.

INDLEDENDE OPLYSNINGER

Proband kaldes den Person, hvis Slægtsforhold skal belyses.

Stamtavle eller *Anetavle* kaldes den skematiske Opstilling af *Probandens* Forfædre i opadstigende Linje (*Ascendenter*): 2 Forældre — 4 Bedsteforældre — 8 Oldeforældre — 16 Tiploldeforældre o. s. v.

Æt-Tavle kaldes den skematiske Opstilling af *Probandens* Efterkommere, *Descendenter*: Børn — Børnebørn o. s. v.

Slægtstavle har jeg kaldt skematiske Opstillinger, hvor kun et Udvalg af *Aner* og/eller *Æt* er nævnt.

Agnatisk Linje omfatter kun mandlige Led i Slægten.

Kognatisk Linje omfatter kun kvindelige Led.

Susceptrix = Bæremoderen ved Daab.

Testes = Vidner (Faddere).

Patronymikon = Efternavn (f. Eks. Pedersen eller Pedersdatter).
I gamle Dage altid afledet af Faderens Fornavn.

BOGEN OM ANDERS MURER OG BODIL MARIE

er delt i 3 Dele, der i Hovedtrækkene omhandler:

1. Del: Deres Afstamning og deres Søskende.
2. - : Deres Levned fra Vugge til Grav.
3. - : Deres Efterkommere.

Bogen slutter med:

Tillæg: Gaard Matr. Nr. 10 af Raarup.

Anders Murers efterladte Papirer m. m.

Tilføjelser og Rettelser.

Tegn og Forkortelser.

Kilder, jeg har øst af.

Indholdsfortegnelse.

Slægtens Ungdom
være denne Bog tilegnet. —

*Alvorligt taler ved Alfavej
— med Grønsvær tækket — de Gamles Grave.
Henfarne Slægter — forglem dem ej!
I Arv de gav dig en vædel Gave. —
Henfarne Slægter
i Landets Marv
sig ej fornægter —
Bevar din Arv!*

J o h s. V. J e n s e n.

FORORD

*For 35 Aar siden udsendte jeg Bogen om min F a d e r s
Slægt, Efterkommerne af den gamle Selvejergaardmand*

MADS LAURSEN I NØTTRUP.

*Da jeg nu — paa Opfordring — gik i Gang med at skrive
om min M o d e r s Slægt, faldt det naturligt som Udgangs-
punkt at tage hendes Forældre*

ANDERS MURER OG BODIL MARIE.

*Om deres Aner og Æt vil Bogen give de Oplysninger,
som det er lykkedes mig at fremskaffe, dels gennem Arkiv-
studier, dels paa Grundlag af Bedstefaders mundtlige Med-
delelser i Forbindelse med hans Dagbogsoptegnelser gen-
nem 50 Aar, og for de yngre Slægtleds Vedkommende Med-
delelser fra interesserede Slægtsmedlemmer.*

*For den økonomiske Støtte, der har muliggjort Bogens
Udgivelse, er vor Slægt min Søstersøn stor Tak skyldig.*

Kolding i Foraaret 1957.

Alpekrbo.

Første Del

Ufſtamning og Slægt

Hans faders Slægt.....	Side	15
Hans Moders Slægt.....	=	35
Hans Søſtende.....	=	67
Hendes faders Slægt.....	=	99
Søſtendeflokken fra Damgaard.....	=	107
Hendes Moders Slægt.....	=	151

Slægtstavele

- I. JØRGEN
 født omkring 1660—70
 |
- II. ANDERS JØRGENSEN
 født omkring 1695—1700
 gift med Karen Jensdatter
 |
- III. JØRGEN ANDERSEN
 døbt 27. Nov. 1729 i Bjerge
 begravet 14. Maj 1786 i Raarup
 gift med Maren Henriksdatter
 |
- IV. ANDERS JØRGENSEN
 døbt 7. August 1757 i Bjerge
 død 30. November 1845 i Raarup
 gift 1' G. m. Inger Marie Eriksdatter
 |
- V. JØRGEN ANDERSEN
 født 6. December 1791 i Raarup
 død 10. April 1841 s. Sted
 gift 1' G. m. Ane Marie Sørens­datter
 |
-
- VI. Jens Peter Jørgensen ANDERS JØRGENSEN
 født 28. Aug. 1825 født 26. Marts 1827 i Raarup
 død 31. Marts 1896 i Skævlund
 gift med Mette Marie Pedersdatter

Hans faders Slægt

Slægter kom,
og Slægter gik —
og Slægter fulgte
Slægtens Skik:

Den førstefødte Søn
blev »opkaldt« efter
sin Farfader. Paa for-

MANDSLINJE	
1: JØRGEN	ca. 1670
2: ANDERS JØRGENSEN	ca. 1700
3: JØRGEN ANDERSEN .	1729
4: ANDERS JØRGENSEN	1757
5: PEDER ANDERSEN ...	1799
6: ANDERS PEDERSEN ..	1831

anstaaende Slægtstavle ser vi denne Tradition fulgt gennem 5 Slægtled. — Anders Murers Fader, *Peder Andersen*, var Barn af 2. Ægteskab og fik derfor sin Morfaders Navn. —

Om Slægtens Stamfader

Slægtled I: JØRGEN

ved vi intet udover hans Fornavn. At han maa være født omkring den Tid, da Enevælden indførtes, finder vi gennem generationsmæssig Beregning, idet 3 Generationer almindeligvis dækker et Seculum. — Om hans Søn

Slægtled II: ANDERS JØRGENSEN

i Bjerge fortæller dette Sogns Kirkebog, at 17. Søndag efter Trinitatis — hvilket var 19. September — 1728 trolovedes Anders Jørgensen og Karen Jensdatter, og Parret blev copuleret — viet — 25. S. e. Tr. — den 14. November — s. A. Ved at blade videre i den gamle Kirkebog finder vi, at Anders Jørgensens Barn var i Kirke den 27. Nov. 1729 og blev kaldt Jørgen. — Da Anders Jørgensens og Karens Dødsfald ikke ses noteret i Bjerge Kirkebog, tør vi vist gaa ud fra, at de er flyttede med Sønnen til Raarup, da han — uvist paa hvilket Tidspunkt — har fæstet den Gaard i Raarup, der nu har Matr. Nr. 10a m. fl.

Raarup Sogns Kirkebog begynder først 1751, og da de ej heller er fundet i den, er de formentlig døde før dette Aar.

Slægtled III: JØRGEN ANDERSEN

ved vi — ret naturligt — lidt mere om. Hans Kone hed Maren Henriksdatter, og de maa have været jævnaldrende, thi Landets første Folketælling, der blev foretaget den 1. Juli 1787, omtaler hende i Raarup Sogn som 56-aarig Enke efter 1. Ægteskab. Af Ægteparrets Børn kender vi kun 2, nemlig Sønnen Anders, der blev døbt i Bjerge Kirke den 7. August 1757, og en Datter, Karen, der ved Folketællingen 1787 var 10 Aar gl.

Jørgen Andersen døde i Maj 1786. Han blev begravet paa Raarup Kirkegaard Søndag Cantate (4. S. e. Paaske) = 14. Maj. Hans Enke, Maren Henriksdatter, døde 12. December 1802 som Aftægtskone paa Gaarden. At Jørgen og Maren har haft Gaarden i Fæste, ser vi i Boller og Møgelkjærs Godsarkiv — der nu findes i Landsarkivet —, hvor vi blandt Fæstebreve for Glud og Raarup Sogne finder:

»1788, den 3. Juni, stæder og fæster Elisabeth Sophie,
 »Grevinde til Frijsenborg, Frue til Boller, Møgelkjær
 »m. fl. til Ungkarl Anders Jørgensen af mit Gods dend
 »Gaard i Raarup Bye, Møgelkjær Gods, som hands Fader,
 »Jørgen Andersen, forhen har Beboed, men nu er fra-
 »død — — — — —

Slægtled IV: ANDERS JØRGENSEN

blev altsaa sin Faders Efterfølger som Fæster af Gaarden. Det gamle Fæstebrev oplyser, at Gaarden stod for 5 Tdr. Hartkorn, Ager og Eng. I Landgilde ydes der 5 Rigsdaler, og Gaarden forretter Hoveri og Rejser for en Halvgaard efter Omgang. I Indfæste betaltes 24 Rdl.

— Den 30-aarige Gaardfæster var — som nævnt — Ungkarl, og selv om han havde sin Moder, Maren, til at forestaa Husholdningen, var det jo ikke for tidligt for ham at »se sig om« efter en Medhjælp i det daglige. Maren, der var sidst i 50erne, har vel ogsaa ønsket at blive aflastet.

I hine Tider havde en Gaardmandskone saa meget at tage Vare paa, at man maa undres over, hvorledes hun overkom det. Der var jo foruden det daglige Arbejde med

Malkning, Madlavning, Rengøring og Børnepasning jævnlig Bagning, Brygning, Slagtning og Nedsaltning o.s.v. Der skulde kartes og spindes, der skulde støbes Lys, og maaske lavede hun selv Amdam (Kartoffelmel) og — hvis de havde Bier — Mjød; men herom er skrevet saa udførligt af andre, saa det skal der ikke ofres mere Plads paa her. Dog bør det erindres, naar vi saa ofte ser en Enkemand — eller en Enkekone — indgaa nyt Ægteskab, saasart Kransene er visnede paa den hedengangnes Grav. —

Hvorledes det gik til, at Anders »fik Spørren« paa en Pige, ved vi ikke; men i Glud Kirkebog for 1788 finder vi:

»I September Maaned dette Aar 1788 havde Anders Jørgensen og Inger Marie Erichsdatter deres Trolovelse og »Deres Bryllup strax derpaa i November paa Jensgaard.

I dette Ægteskab fødtes 3 Børn.*)

Slægtled V:

1) Mette Marie Andersdatter	* $25/7$ 1789, † $25/7$ 1850.
2) Jørgen Andersen	* $6/12$ 1791, † $10/4$ 1841.
3) Maren Andersdatter	* $14/2$ 1795, † $12/9$ 1800.

Inger Marie Erichsdatter blev ikke gammel. Nytaarsdag 1796 blev hun jordet paa Raarup Kirkegaard, og iflg. Kirkebogen var hun ved sin Død kun 31 Aar.

Nu stod den unge Enkemand saa tilbage med 3 Børn paa 6, 4 og knap 1 Aar. Han maatte igen se sig om efter en Livsledsagerinde, og denne Gang skulde hun ikke alene gaa ind til en Gerning som Gaardmandskone, men tillige være Stedmoder for 3 Smaabørn. — Det blev i Nabosognet, han fandt hende, der turde paatage sig den ingenlunde lette

*) 1) Mette Marie blev den 23. Marts 1811 gift med Ungkarl, Gaardfæster i Aastrup, Søren Hansen, der døde den 25. Sept. 1839, 55 Aar gl. I dette Ægteskab fødtes 3 Børn:

Slægtled VI: Inger Marie, * $24/7$ 1812.
Ane, * $21/9$ 1817.
Anders, * $25/12$ 1821.

Efter Søren Hansens Død blev Mette Marie den 22. Maj 1840 gift med den 35-aarige Ungkarl Søren Jepsen af Stourup.

2) Jørgen Andersen, Bæreren af Slægtsnavnet, overtog Fæstet, og om ham skal der fortælles senere i Forbindelse med Gaardens Historie.

3) Om Maren er der jo intet at berette, da hun kun blev 5 Aar gl. Imod Sædvane havde hun sin Farmors Navn, og den ældste har sikkert haft sin Mormors; det plejede at være omvendt.

Opgave. Inger Pedersdatter hed Pigen, og hun var Datter af Gaardmand i Stourup Peder Jacobsen og Hustru, Birgitte Marie Clemensdatter.*) Inger blev døbt i Skjolde Kirke den 13. August 1775. Hun var den ældste af 4 Søskende og knap 13 Aar, da Faderen døde.

Hendes Moder var et halvt Aars Tid efter blevet gift med sin 3. Mand, Anders Jespersen, der altsaa blev Ingers og hendes Søskendes Stedfader. Kun 21 Aar gammel blev hun den 15. April 1796 trolovet og den 11. Juni gift med den 18 Aar ældre Enkemand.

Vi tør nok gaa ud fra, at den unge Kone fandt en god Støtte hos sin Svigermoder, Maren, gennem de 6 Aar, det forundtes dem at leve sammen. Børnene kom med mindre end et Aars Mellemrum — ialtfald til at begynde med; mellem de sidste var der 2—3 Aar. — Ialt fødtes der 11 Børn i Ingers og Anders Jørgensens Ægteskab.

Slægtled V:

1) Peder Andersen	* 7/4, † 7/5 1797
2) Inger Marie Andersdatter	* 7/3, † 9/3 1798
3) Inger Marie Andersdatter	* 1/2, † 22/2 1799
4) <i>Peder Andersen</i>	* 21/12 1799 i Raarup † 21/11 1865 i Klakring
5) Anders Andersen	* 16/7 1802 i Raarup † 5/11 1887 i Østrup
6) Jens Jørgen Andersen	* 16/1 1805 i Raarup † 12/8 1873 i Lindved
7) Rasmus Andersen	* 29/9, † 20/10 1807
8) Birthe Marie Andersdatter	* 5/7 1809 i Raarup † 17/5 1888 i Hedensted
9) Rasmus Andersen	* 26/4 1812 i Raarup † 17/2 1877 i Lindved
10) Inger Marie Andersdatter	* 21/2 1815, † 2/6 1816
11) Henrik Andersen	* 6/8 1817 i Raarup † 28/10 1891 i Daugaard

*) Se modstaaende Æt-Tavle.

Æt-Table

Clemen Andersen
Gaardmd. i Stourup
Skjolde Sogn

Jacob Pedersen
af Bisholt

Enkemand Jørgen Jensen 5. 4. 1771 ~ 1. G.
Han blev jordet 28. 2. 1774, 58 Aar gl.

Ane Jørgensdatter
* 26. 4. 1772

Anders Jespersen 31. 10. 1788 ~ 3. G.
Han overlevede B M C, og
Ægteskabet var formentlig barnløst;
hun var jo 44½ Aar ved Vielsen.

Birgitte Marie Clemensdatter
⊗ 14. Juni 1744 i Skjolde Kirke
† 13. April 1805, 61 Aar gl., i Stourup

2. G. ~ 23. 9. 1774 med Peder Jacobsen
⊗ 14. 11. 1744 i Bisholt
† 29. 3. 1788 i Stourup

Inger Pedersdatter
⊗ 13. 8. 1775 i Stourup
† 31. 3. 1849 i Raarup
gift 11. 6. 1796 med

Jørgen Pedersen
* 1779

Maren Pedersdt.
* 1780

Ane Marie Pedersdt.
* 1783

Enkemand Anders Jørgensen
Gaardfæster i Raarup
* 7. 8. 1757 i Bjerge
† 30. 11. 1845 i Raarup

Peder * 7. 4. 1797 † 7. 5. 1797	Inger Marie * 7. 3. 1798 † 9. 3. 1798	Inger Marie * 1. 2. 1799 † 22. 2. 1799	Peder * 21. 12. 1799 † 12. 11. 1865 i Klakring	Anders * 16. 7. 1802 † 12. 11. 1887 i Glud	Jens Jørgen * 16. 1. 1805 † 12. 8. 1873 i Lindved Raarup S.	Rasmus * 29. 9. 1807 † 20. 10. 1807	Birthe Marie * 5. 7. 1809 † 1888 i Hedensted	Rasmus * 26. 4. 1812 † 17. 2. 1877 i Lindved Raarup S.	Inger Marie * 21. 2. 1815 † 2. 6. 1816	Henrik * 6. 8. 1817 † 4. 11. 1891 i Daugaard
---------------------------------------	---	--	---	---	---	---	---	--	--	---

Tilværelsen har vel iøvrigt formet sig som paa de fleste Bøndergaarde. Stavnsbaandet var nylig ophævet — i 1788 — og Bondereformerne øvede efterhaanden deres Virkninger paa mangt og meget. Napoleonskrigenes Dønninger mærkedes ogsaa. 1801 stod Slaget paa Københavns Red. Krigen med England begyndte 1807 med Bombardementet af København og sluttede 1814, da vi maatte afstaa Norge. I 1813 kom Statsbankerotten, der ødelagde de opsparede Formuer, hvad enten de var store eller smaa. —

Paa Gaarden i Raarup skete der det, at Ingers 3 første Børn døde som spæde. I 1800 døde »Lille Maren«, hendes 5-aarige Steddatter, og kort før Jul 1802 gik »Gamle Maren« bort i en Alder af 72 Aar. Saa var Inger ene om at staa for Styret inde. Til Hjælp havde hun den 17-aarige Steddatter Mette Marie og lidt fremmed Hjælp.

I 1811 blev Mette Marie gift og flyttede til Aastrup, og endelig blev »Stamherren« Jørgen — der var bleven 33 Aar — ogsaa gift. Den 6. November 1824 blev han i Skjold Kirke viet til en Datter af Boelsmand Søren Laursen Smed i Vester Bisholt, Ane Marie Sørensdatter, der var 3 Aar ældre end Jørgen.

De fik 2 Sønner:

Jens Peter Jørgensen, * ²⁸/₈ 1825,

Anders Jørgensen * ²⁶/₃ 1827, † ³¹/₃ 1896 i Skævlund.

Af hvilken Grund den ældste ikke fik sin Farfaders Navn, ved jeg ikke. Han blev konfirmeret i 1840. Om hans videre Skæbne har jeg ingen Oplysninger.

Anders blev gift med Mette Marie Pedersdatter, der var født 16. Februar 1839 og døde 27. April 1917. Hun var Datter af Peder Nielsen og Hustru Karen (vistnok fra Sdr. Vilstrup).

Saa kom i 1826 det Tidspunkt, da Inger og Anders — der jo nærmede sig Støvets Aar — gik paa Aftægt. — Anders Murer hævdede, at Anders Jørgensen var Sognefoged i Raarup, og hans Meddelelser har vist sig overraskende korrekte, saa jeg vil mene, at denne ogsaa er det; men noget Bevis har jeg ikke fundet. Gennem en Snes Aar sad de som Aftægtsfolk og saa Jørgen blive Enkemand 2 Gange og gift

for 3. Gang; og de maatte opleve, at han døde, og at hans Enke giftede sig igen. De andre Børn blev efterhaanden gift. Anders giftede sig en Gaard til i Østrup. Hans Kone hed Ane Marie. Jens Jørgen blev gift med Dorthe Hansdatter og de fik en Ejendom paa Lindved Mark, hvor 4 Børn voksede op. Formodentlig var hun en Væverdatter — ihvertfald blev Jens Jørgen Væver, og hos ham lærte Broderen Peder — der blev gift med Ellen Kirstine Mølsted — at væve. Birthe Marie blev gift med en Skovfoged ved Hedensted og Anders og Inger oplevede at se hendes 4 Børn. Rasmus blev ogsaa gift med en Pige fra Vrigsted, Ermegaard Christensdatter (1809—1878), og de to gamle oplevede at se 3 Børnebørn hos Rasmus; Inger naaede ogsaa at se det yngste. Derimod oplevede de ikke, at Navnet Inger Marie, som Rasmus' ældste Barn bar, igen viste sig skæbnsvangert. Hun blev knap 13 Aar. Da den yngste af Sønnerne, Henrik, i 1853 blev gift med en 29-aarig Sypige fra Klejs, Maren Hansdatter, var de to gamle døde forlængst. Anders' Datter af 1. Ægteskab, Mette Marie, blev Enke i 1839 og giftede sig Aaret efter. Hun havde 3 Børn. Hendes 2. Mand var den 35-aarige Ungkarl Søren Jepsen af Stouby.

I 1845 døde Anders Jørgensen saa den 30. November, godt 88 Aar gammel, og Inger fulgte efter den 31. Marts 1849. Hun maatte, inden hun lukkede sine Øjne, opleve Tyskernes Besættelse af det sydlige Jylland.

SØSKENDEFLOKKEN

FRA MATR. NR. 10 AF RAARUP BY

Vi har i det foregaaende beskæftiget os med den gamle Fæstegaard og dem, der boede i den gennem et Par Hundrede Aar. Af disse blev Anders Jørgensen og Inger Marie de sidste, der hører til blandt vore Forfædre. — Som Afslutning paa nærværende Afsnit har jeg derfor samlet — efter Aldersorden — de tilvejebragte Oplysninger om Ægteparrets 6 Børn, der — som vi har set — alle blev gift.

— — —

Om den gamle Slægtsgaards videre Skæbne fortælles i Bogens Tillæg, hvor der ogsaa findes et Billede — fra o. 1916 — af Gaarden.

Slægtled V: PEDER ANDERSEN

* 8. December 1799 i Raarup, † 21. November 1865 i Klakring.

Han kom til Verden en Lørdag ind under Jul og blev Ingers Hjertebarn. Vi forstaar hendes Glæde, da den lille Dreng — der blev opkaldt efter hendes Fader — viste sig sund og levedygtig. Om hans Barndom ved vi intet, men som ung Mand kom han ud at tjene, og han var midt i Tyverne, da han fik Plads paa Nørre Aldumgaard hos en af Egnens kendte Mænd, Kammerraad Chr. Christensen*), og her traf han den Pige, der blev hans Livsledsagerinde til hans Død. Hun hed Ellen Kirstine Jensdatter Mølsted og var Datter af en Tømrer i Ølsted. — Om Peder og Ellen Kirstine læser vi i næste Afsnit: Hans Moders Slægt.

*) Stænderdeputeret, Birkedommer for Boller og Møgelkjær Birk, Kammerraad Christen Christensen blev født 3. August 1782 i Tørring Sogn (Vest for Horsens), hvor hans Fader, Selvejer Christen Christensen, ejede Egholm Mølle. I 1823 overtog han Nørre Aldumgaard (Matr. Nr. 6a med 14 Tdr. Hartkorn). Denne gamle Selvejergaard havde fra 1603 været i Slægten Winthers Eje, men Statsbankerotten 5. Januar 1813 krævede mange Ofre, og blandt disse var vel ogsaa Gaardens daværende Ejer, Mads Jørgensen Winther — sandsynligvis den Mads Winther, som den 20. April 1827 var Taksationsmand i Raarup. I hvert Fald maatte han lade den gamle Slægtsgaard gaa til Tvangsauktion, og det blev — som nævnt — Kammerraad Christensen, der købte den. Han solgte den i 1832 til Jacob Worm, og i 1840 købte han — der paa dette Tidspunkt boede paa »Røde Mølle« i Ørum Sogn — det gamle Herresæde »Tirsbæk« af Generalkrigskommissair C. F. Becker. Købesummen, der indbefattede en Del Besætning og Indbo, var 70.700 Ringsbankdaler Sølv. Endskønt han først fik Skøde paa Godset den 30. Juli 1841, solgte han allerede den 7. April *Tirsbæk* til Baron Brockdorf fra Kiel for 89.000 Rbd. Sølv — altsaa med en Fortjeneste paa 18.300 Rbd. Sølv! —

I 1843 finder vi ham i Hornsyld, og der boede han til sin Død 29. Februar 1852 i den gamle Dommergaard (Matr. Nr. 3a og d samt 4a), den der i 1821 ejedes af Justitsraad Brorson, der baade var Herredsfoged og Birkedommer. Af Folketællingerne 1845 og —50 ser vi, at Kammerraaden var gift med den 20 Aar yngre Augusta Rosen.

Slægtled V: ANDERS ANDERSEN

* 16. Juli 1802 i Raarup, † 5. November 1887 i Østrup.

Anders var den 5. i Rækken af Ingers Børn. Han blev gift med en Pige, der hed Ane Marie, og de havde en Fæstegaard i Østrup, Glud Sogn. Gaarden hørte under *Jensgaard*. — Ægteskabet var barnløst, men Anders fik det ordnet saaledes, at hans Broderdatter, Inger, og hendes Mand, Jens Rasmussen, overtog Gaarden. —

Endnu husker jeg, at vi i min Barndom kørte en Tur til Østrup hver Sommer for at besøge Bedstefars Kusine, Inger. Den gamle Gaard med de toppede Brosten og Møddingen midt paa Gaardspladsen, den lave Port og de lidt skæve Døre og smaarudede Vinduer staar tydeligt i min Erindring.

Jørgen Rasmussen sad — som sig hør og bør — for Bordenden, og jeg undrede mig over den Ro, hvormed han tog Anders Vævers og Bedstefars Historier. Særlig Anders Væver (Ingers Broder) vovede sig undertiden ud over det sandsynliges Grænser, og saa kom det tørt fra Jens: »Ida — Ida« (med Tryk paa *da*)! Jeg blev jo efterhaanden klar over, at han mente: »Nej — se da« eller noget i den Retning. — Det var som Regel »troværdige« Beretninger om Forvarsler, Ligskarer, uforklarlige Oplevelser ved Nattetid o. s. v., der blev disket op med.

Naar vi saa havde faaet en solid Aftensmad, tog vi Afsked med Værtsfolkene og deres to — lidt lattermilde — Døtre og kom til Vogns. Det var en lang Køretur i Sommernatten, og naar vi langt om længe naaede Anders Vævers Hjem paa Bjerge Mark, havde vi jo et »godt Stykke« at gaa, inden vi naaede vort Hjem.

Slægtled V: JENS JØRGEN ANDERSEN

* 16. Januar 1805 i Raarup, † 12. August 1873 paa Lindved Mark.

Jens Jørgen var Ingers 6. Barn. — Han blev gift med Dorthé Kjerstine Hansdatter (* ca. 1806, † 3. Januar 1872), og de havde en lille Ejendom paa Lindved Mark ved Galgebakken, hvis Konturer endnu kan skimtes i Landskabet.

Formodentlig har Dorthé været en Væverdatter; i hvert Fald havde Jens Jørgen foruden sit Landbrug en Væv eller maaske 2. Af Folketællingen ser vi, at han havde en Væver-svend boende hos sig. Det var ogsaa hos ham, at hans ældre Broder, Peder, lærte at væve. Se Side 65. Deres Børn:

Slægtled VI:

- 1) Anders Jensen (kaldet Væver), * $12/12$ 1833, † $9/7$ 1899
- 2) Inger Jensdatter, * $3/11$ 1835, † ca. 1902
- 3) Hans Jensen, * $24/7$ 1838, † $10/5$ 1879
- 4) Dorthéa Caroline Jensdatter, * $15/5$ 1840, † i U. S. A.

- 1) Anders Væver blev gift med Karen Laursdatter. De boede først i Hornum, senere i Belle og sidst paa Bjerger Mark, hvor han drev Vognmandsforretning. De havde 3 Børn:

Slægtled VII:

- A) Jens Jørgen Jensen, * $14/3$ 1863, † $27/1$ 1931
Johanne Kjerstine, der døde 4 Aar gl.
- B) Johanne, * $1/11$ 1881

- A) Jens Jørgen blev g. m. Mette Kathrine Jensen, * $21/7$ 1860 i Fabjerg ved Lemvig, Datter af Husmand Jens Kr. Jensen. Han fortsatte Faderens Vognmandsforretning, indtil han i 1907 købte Anders Murers Ejendom paa Hornsyld Mark. — Han og Kathrine havde 3 Sønner:

Slægtled VIII:

- Laurs Bredahl Jensen, * $18/10$ 1884, † 1951
- Anders Bredahl Jensen, * $7/1$ 1889
- Kristian Bredahl Jensen, død $\frac{3}{4}$ Aar gl.

Mette Kathrine døde vistnok i 1892, og han blev $12/2$ 1897 g. m. Grethe Jensen (* $19/3$ 1857 i Bjerger, † i Hornsyld 1918). Med hende fik han en Søn:

Slægtled VIII:

- Kristian Bredahl Jensen, * $25/2$ 1898.

- B) Johanne udvandrede 1905 til *Syd Dakota* (U. S. A.) sammen med sin Forlovede, *Martin Jensen*. De blev gift i 1907. De drog til *Canada* (Orion i Alberta) 1910 og »tog Land«. I et Brev af 11/12 1921 mindes hun, hvilken Fest det var som Barn at besøge Anders og Bodil Marie i Julen. — De fik 5 Børn: *Elsie* (* Juni 1908) og *Cora* (* 1910 i U. S. A.), *Chester* (* 1914), *Ingvard* (* 1916) og *Clarence* (* Juni 1919).
- 2) Inger Jensdatter blev gift med Jørgen Rasmussen (Søn af Rs. Nielsen i Aastrup).
De overtog hendes barnløse Farbroder, Anders Andersens Gaard i Østrup, og de havde 2 Døtre:

Slægtled VII:

A) Marie Rasmussen, * 1/9 1872, † 31/5 1953 i Breth

B) Andrea Rasmussen, * 29/12 1875, † 7/9 1950 i Østrup

- A) Marie blev gift med Jens Peter Petersen (* 8/12 1868 paa Glud Mark, † 28/5 1941 i Raarup). De boede først i Løsning, men købte senere en Gaard i Raarup. Deres Børn:

Slægtled VIII:

a) Christian Pedersen, * 14/7 1898 i Løsning

b) Ingrid Pedersen, * 20/11 1906 i Raarup

- a) Christian blev gift med Astrid Nielsen (* 27/9 1902 i Ø. Alling ved Auning). De bor i Juelsminde, hvor han har et Øldepot. Deres Børn:

Slægtled IX:

a1) *Kirsten Marie Pedersen*, * 24/5 1928a2) *Jens Niels Pedersen*, * 20/3 1933a3) *Frede Pedersen*, * 11/1 1935, † 18/3 1935a4) *Bitten Pedersen*, * 14/3 1936

- a1)
- Kirsten*
- blev gift med
- Erik Pedersen*
- (* 8/2 1923 i
- Gjedved*
-). De bor i Horsens, hvor han har en Skrådderforretning. Deres Børn:

Slægtled X:

Lene Pedersen, * 15/11 1950

Susanne Pedersen, * 18/2 1953

a4) Bitten er gift med Robert Hedegaard (* 20/9 1931 i Torsted ved Horsens). De bor i Vejle, hvor han er Revisor.

b) Ingrid blev gift med Jørgen Hummelgaard (* 1/7 1907 i Breth). De bor i Breth, hvor de har en Gaard.
Deres Søn:

Slægtled IX:

b1) Poul Hummelgaard, * 17/3 1936

B) Andrea blev gift med Søren Peter Sørensen (* 11/7 1876, † 26/9 1933), Søn af Tækkemand Steffen Sørensen og Hustru Kirstine i Østrup. De boede i Østrup, hvor de havde en Gaard. Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Jørgen *Ingvard* Sørensen, * 7/6 1902
- b) *Kristian* Steffen Sørensen, * 19/12 1903
- c) Ejnar Teilmann Sørensen, * 9/7 1906
- d) *Ingrid* Kirstine Sørensen, * 29/4 1908
- e) *Alfrida* Karoline Sørensen, * 22/1 1913

a) Ingvard blev gift i 1930 med Gudrun Christensen (* 8/3 1910 i Ørting). De bor i Horsens, hvor han har en Stilling som Portner. I sin Fritid er han en meget aktiv Kolonihavebruger. Deres Børn:

Slægtled IX:

- a1) *Tove* Elisabeth Sørensen, * 1/8 1932
- a2) *Gerda* Anny Sørensen, * 26/12 1933
- a3) Børge Lykke Sørensen, * 31/10 1935, † 3/7 1946
- a4) Ole Lykke Sørensen, * 8/2 1946

a1) Tove blev gift med Thyge Sørensen (* 3/3 1930 i Horsens). De bor i Horsens, hvor han er Chauffør.
Deres Barn:

Slægtled X:

Kirsten Anette Sørensen, * 7/8 1954

a2) Gerda blev g. m. Knud Ole Johansen (* 11/7 1933 i Horsens). De bor i Horsens, hvor han er Chauffør.
Deres Barn:

Slægtled X:

Jan Lykke Johansen, * 25/7 1954

- b) Kristian blev g. m. Marie Baden Jørgensen (* 5/7 1915 i Ø. Bisholt). De har *Badensminde* i Ø. Bisholt.
Deres Børn:

Slægtled IX:

- b1) Peter Baden Sørensen, * 22/10 1936
b2) Frede Baden Sørensen, * 19/11 1938
b3) *Ulla* Marna Baden Sørensen, * 30/9 1943
b4) Einar Baden Sørensen, * 10/6 1947

- c) Ejnar blev gift med Mary Marie Jensen (* 30/1 1906 paa Gundestrup Mark, Sdr. Hald Herred), Datter af Gdr. Jens Laursen Jensen og Hustru Severine *Petrea* Møller. De bor i Juelsminde, hvor han er Bankbestyrer.
Deres Datter:

Slægtled IX:

- c1) Grethe Teilmann Sørensen, * 15/1 1936

- d) Ingrid blev gift med *Harald* Rs. Olsen (* 18/3 1906 i *Snesere*). De bor i Horsens, hvor de driver Gartneriet »Wester«, Silkeborgvej 29. Deres Børn:

Slægtled IX:

- d1) *Elly* Elisabeth Olsen, * 9/9 1930
d2) *Egon* Oluf Søren Olsen, * 17/9 1939

- d1) Elly blev g. m. Hans Arboe Rasmussen (* 5/5 1930 i *Horsens*). De bor i København.
d2) Egon uddannes som Gartner.

- e) Frida blev gift med Jens Peter Laursen (* 15/9 1906 i Østrup). De har en Gaard i Østrup. Deres Søn:

Slægtled IX:

- Niels Jørn Laursen, * 14/4 1947

- 3) Hans Jensen blev gift med Sidsel Marie Olesen (* $5/2$ 1845, † $13/2$ 1888), Datter af Ole Jensen og Hustru Ane Kirstine Jensdatter i Mølsted, Raarup Sogn. De overtog Ejendommen paa Lindved Mark, hvor han var født. Deres Børn:

Slægtled VII:

- A) Jens Jørgen, * $13/8$ 1869
B) Dorthea Kirstine, * $25/6$ 1872
C) Ane Kirstine, * $7/11$ 1876

- 4) Dorthea Jensdatter blev gift med Niels Uth. De boede en Tid paa Lindved Mark, men udvandrede til U. S. A.

Slægtled V: BIRTHE MARIE ANDERSDATTER

* 5. Juli 1809 i Raarup, † 17. Maj 1888 i Hedensted.

Birthe Marie kom som Nr. 8 i Rækken, og hun blev den eneste af Anders og Ingers Døtre, der blev voksen. Hun fik sin Mormoders Navn i Modsætning til de 3 andre Piger, der døde som smaa — de var alle opkaldt efter Anders Jørgensens 1. Kone, Inger Marie.

I 1833 blev Birthe Marie gift med Skovfoged Rasmus Jensen Stouenbjerg*) og blev Stammer til en talrig Efter-slægt. Hun fik sit Hjem ved Hedensted Skov i en Ejendom, der — saa vidt jeg ved — kaldtes »Brejnballe«.

De havde 4 Børn, der alle blev gift.

Slægtled VI:

1) Jensine Rasmusdt. Stouenbjerg,

* $6/1$ 1834, † 1864 i Jellinge.

2) Anders Rasmussen Stouenbjerg,

* $23/3$ 1836, † $13/5$ 1924 i Hedensted S.

3) Inger Marie Rasmusdt. Stouenbjerg,

* $13/8$ 1838, † $6/3$ 1931 i Ølsted.

4) Johannes Kristian Rasmussen Stouenbjerg,

* $14/5$ 1843, † vistnok i København.

1) Jensine Rasmusdatter Stouenbjerg blev gift med Skrædder Hans Peter Mortensen. De fik 2 Børn. Efter hendes Død udvandrede han til U. S. A., hvor han døde.

Slægtled VII:

A) Rasmine Mortensen, * $9/5$ 1859 i Hornstrup, † 1951 i Aarhus.

En Dreng, der døde som Barn.

A) Rasmine blev gift med Andreas Sørensen.

De boede i Aarhus.

*) *Rasmus Jensen Stouenbjerg* var født i Hedensted Sogn o. 1810. Hans Farmor hed *Kathrine*, og da hun var Enke, blev Sønnen efter Egnens Skik kaldt *Jens Katrin'*; men som Tiden gik, og han Aar efter Aar arbejdede paa *Stouenbjerggaard*, blev det mere og mere almindeligt at kalde ham *Jens Stouenbjerg*, og gennem Sønnen *Rasmus* gik Navnet i Arv til Slægtens yngre Medlemmer, der dog har »moderniseret« Navnet til *Stouenberg*.

- 2) Anders Rasmussen Stouenbjerg kom vidt omkring som Rejsepræst for en Sekt, *Irvingianerne*¹⁾, og jeg mindes endnu de hede Diskussioner mellem ham og mine Bedsteforældre, hos hvem han gerne overnattede, naar hans Rejse førte ham til vor Egn. Almindeligvis var Anders Murer og Bodil Marie rolige og ligevægtige; men Anders Stouenbjerg kunde gøre dem iltre!

Det var hans yngste Broder, *Johannes*, der havde ført *Anders* ind i Sektvæsnet. Om Anders' Kone ogsaa sluttede sig til Irvingianismen, ved jeg ikke.

Hans Kone hed Ane Jensdatter, * ³⁰/₆ 1836 i Hedensted, Datter af Jens Knudsen og hans Hustru Nicoline. Ane døde den 1. April 1892 i Grethbjerg (Hedensted). De fik 5 Sønner og 5 Døtre.

Slægtled VII:

- A) Nicoline Andersen Stouenbjerg,
* ⁷/₅ 1859, † ²⁰/₃ 1935 i Vejle.
Jens Andersen Stouenbjerg,
døde $3\frac{1}{2}$ Aar gl.
Rasmus Andersen Stouenbjerg,
døde 8 Uger gl.
- B) Rasmus Andersen Stouenbjerg,
* ¹³/₆ 1864, † ²/₈ 1923 i Vejle.
- C) Jensine Marie Andersen Stouenbjerg,
* ²¹/₁₁ 1866, † 1916 i Vejle.
- D) Kristine Andersen Stouenbjerg,
* ¹⁴/₁₀ 1868.
- E) Jens Andersen Stouenbjerg,
* ²⁴/₁₀ 1870, † ¹⁰/₁₁ 1905 i Vejle.
- F) Ane Andersen Stouenbjerg,
* ⁶/₁₂ 1873, † ³¹/₁ 1954 i Vejle.
- G) Frederik Anton Andersen Sølvtoft Stouenbjerg,
* ⁶/₁₀ 1875, † ¹¹/₂ 1956 i Vejle.
- H) Else Andersen Stouenbjerg,
* ¹²/₅ 1879.

1) De kaldte selv deres Trossamfund »Den katolsk-apostolske Kirke«. En af Stifterne var *Edward Irving* (1792—1834), der var Præst i Glasgow, før han i 1822 blev presbyteriansk Præst i London.

Samfundet var organiseret med Apostelkirken som Forbillede. 12 »Apostle« delte i 1836 Landene imellem sig og drog ud for at hverve Tilhængere. Irvingianernes Interesse samlede sig om Johs. Aabenbaring (i Særdeleshed Kap. 7), og de var overbeviste om, at de levede i de sidste Tider før Dommedag. Omkring Aarhundredskiftet (1900) var der vist et Par Tusind Irvingianere her i Landet.

- A) Nicoline blev 17. Oktober 1884 g. m. Carl Nielsen (* 17/10 1857, † 10/11 1941), Søn af Høker i Overby Hans Nielsen og Juliane Marie Sofie Mikkels. Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Juliane Nielsen, * 9/9 1885.
 b) Anne — * 29/1 1887, † 14/11 1922 i Fredericia.
 c) Hansine — * 27/7 1888.
 d) Anders St. — * 19/4 1890.
 e) Michael — * 13/5 1893.
 f) Emma — * 5/2 1901.

- B) Rasmus var gift 3 Gange. I sit 1. Ægteskab havde han en Datter, Anna, * 1889.
 I sit 3. Ægteskab med Marie Johansen (* 7/1 1874, † 1921), Datter af Smed Johansen i Daugaard, havde han 3 Børn.

Slægtled VIII:

- a) Anna Andersen Stouenberg * 1889.
 b) Karl — — * 25/1 1901.
 c) Anders — — * 20/8 1903.
 d) Johannes — — * 20/3 1906.

- C) Jensine *Marie* blev gift med Grd. Hans Borlev, Hvidbjerg pr. Gaarslev. Ægteskabet var barnløst.
 D) Kristine blev i 1910 gift med Husmand Thomas Nielsen i Thorup. Han var født 9. August 1856 og døde 1. August 1941. Ægteskabet var barnløst.
 E) Jens var Uldspinder og Væver. Han blev gift med Hansine Hansen (* 2/5 1865, † 3/10 1926), Datter af Smed Hansen i Egholt, Lejrskov Sogn. De boede først i Kolding, senere i Vejle og Lille Mølle (v. Hedensted). Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Hans August Stouenberg, * 7/8 1895, † 21/5 1916.
 b) Anne Marie — * 26/9 1897.
 c) Anders *Emil* — * 17/5 1900.
 d) Bertha Marie — * 8/8 1904.

- a) Hans August døde ugift.
 b) Anne Marie er gift med Bagermester Michael Hansen i Jerlev.
 c) Anders *Emil*, der er Væver i Vejle, er gift med Laura Kristensen fra Ærø. Ingen Børn.
 d) Bertha Marie er gift med N. P. Nielsen, Høgholt ved Vejle.

- F) Ane døde ugift paa »De gamles Hjem« i Vejle.
 G) Frederik Anton Andersen Sølvtoft Stouenbjerg var Uldspinder, Væver og Gartner i Vejle, hvor han døde paa »De gamles Hjem«. Med sin Hustru, Anna, havde han 4 Børn:

Slægtled VIII:

a) Jørgen Peder <i>Godtfred</i> Stouenberg,	*	1/10	1900.
b) Annie Stouenberg,	*	9/1	1903.
c) Rigmor —	*	13/7	1905.
d) Gustav —	*	2/5	1907.

- a) J. P. *Godtfred* Stouenberg har et Gartneri i Vejle. Han er gift med Magdalene Jacobsen.
 b) Annie er gift med Gartner Kr. Lindholt i Jerlev.
 c) Rigmor er gift med Revisor Laur. Rasmussen i Ødsted.
 d) Gustav er ugift og driver Gartneri sammen med sin Broder Godtfred.

- H) Else blev gift med Tømrer Alfred Nielsen, Vejle. De udvandrede til U. S. A. omkring 1905 og bor i Miami, Florida. De har 7 Børn.

- 3) Inger Marie Rasmussen Stouenbjerg blev gift med Jens Karl Christian Jensen Hvass (* 25/1 1841 i Skjolde, † 22/10 1892), Søn af Jens Hansen Hvass og Birthe Marie, der var en Kusine til Inger Maries Mor af samme Navn. Karl Hvass*) var Skrædder i Ølsted, og det unge Ægtepar boede i en lille Ejendom ved Landevejen, 9 km fra Horsens. Efter hans Død købte hun Gaarden paa den modsatte Side af Vejen, og den samlede Ejendom hedder nu *Mariendal* og ejes af en Dattersøn, Marinus Bech.
 Deres Børn:

Slægtled VII:

A) Rasmus Stouenberg Jensen,	*	29/4	1871.
B) Sine — — —	*	18/5	1873.

*) I Ølsted boede for mange Aar siden 2 Mænd, der hed Jens Hansen. — Den enes Søster, Maren Hansdatter, tjente gennem en lang Aarrække hos en Gaardejer Hvass i Korning, hvorfor hun blev kaldt Maren Hvass'es. — Da han døde, flyttede Maren Hvass'es hjem til Broderen i Ølsted, og saa fik han Hvass Navnet som Kendingsnavn. (Meddelt mig af den 85 aarige Rasmus Stouenberg, Sundvejen 16, Horsens.)

- A) Rasmus blev den 24. Juli 1903 gift med Marie Kirstine Rasmussen (* $17/4$ 1875, † $23/2$ 1951 i Horsens), Datter af Grd. Therkel Rasmussen og Hustru Karen Laursen i Sejeth: — Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Carl Kristian Jensen Stouenberg, * $4/9$ 1904.
 b) Terkel — — * $18/3$ 1908, † 1914.
 c) Ingvar — — * $17/3$ 1910.

a) Carl bor i Taastrup (Sj.). Han er gift med Ella Jensen, Datter af Typograf Jensen, København. — Ingen Børn.

c) Ingvar har en Bladkiosk i Aarhus. Han er gift med Ella Mortensen, Datter af Sadelmager Mortensen i Gylling. — Deres Børn:

Slægtled IX:

- Kirsten Stouenberg, * $20/2$ 1945.
 Jørgen — * $21/12$ 1951.

- B) Sine blev den 26. Maj 1905 gift med Niels Bech (* $10/4$ 1875 i Tebstrup, † $29/12$ 1955 paa Hornsyld Sygehus, begravet i Ølsted). De overtog »Mariendal«, som de senere afstod til Sønnen Marinus, hvorpaa de flyttede til Vesterby og boede hos Datteren Inger Marie. — Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Carl Pedersen Bech, * $6/8$ 1906.
 b) Niels *Marinus* Pedersen Bech, * $13/3$ 1910.
 c) Inger Marie Pedersen Bech, * $11/2$ 1914.

a) Carl Pedersen Bech er gift med Ragnhild Due, * $8/2$ 1910 i Rannerød. — Deres Børn:

Slægtled IX:

- Svend Due Bech * $16/10$ 1936 i Boring.
 Kjeld Due Bech * $26/11$ 1939 —
 Kirsten Due Bech * $14/6$ 1943 —

b) Niels *Marinus* Pedersen *Bech* er gift med Barbara Damkjær, * $25/4$ 1920 i Maltbæk. Som nævnt ovenfor bor de i Slægtsgaarden »Mariendal« i Ølsted. — Deres Børn:

Slægtled IX:

- Karen Margrethe Damkjær Bech, * $7/11$ 1948.
 Johannes Damkjær Bech, * $16/4$ 1954.

c) Inger Marie Pedersen Bech er gift med Tage Steenbjerg, * $15/5$ 1911 i Oens. De ejer »Damgaard« i Vesterby, Klakring Sogn, som omtales i Afsnittet »Hendes Faders Slægt«. — Deres Børn:

Slægtled IX:

- Niels Jørgen Steenbjerg, * $13/3$ 1941 i Vesterby.
 Karen Steenbjerg, * $25/8$ 1942 —

- 4) Min Viden om Johannes Kristian Rasmussen Stouenbjerg er ret fragmentarisk. Han var Lærer i Oldrup og i Silkeborg, hvor han sluttede sig til Irvingianerne, og han fik sin ældre Broder, Anders, med ind i denne Sekt. Han skildres som en begavet Mand med et vindende, men vistnok noget flygtigt Væsen. Han var gift 3 Gange. Med sin 1. Kone, der hed Laura — stammede vistnok fra Møen — havde han 2 Døtre Anna (* o. 1870?) og Sara. Begge menes at være døde (ugifte) i U.S.A. Laura døde vistnok af Tuberkulose. Han blev saa gift med Camilla Wildenrath fra København. Dette Ægteskab var barnløst, og med de to Piger af 1. Ægteskab rejste Ægteparret til Amerika, hvor Ægteskabet blev opløst. Ovre i »Starterne« indgik han sit 3. Ægteskab med en dansk Dame, vistnok fra Skiveegnen. Hun hed Andrea — blev kaldt »Tante Disken« — og med hende fik han Sønnen Johannes, og kort efter Hjemkomsten til Danmark o. 1902 fik de en Søn, der fik Navnet Enoch (* o. 1904).

Slægtled V: RASMUS ANDERSEN

* 26. April 1812 i Raarup, † 17. Februar 1877 i Lindved.

Rasmus var Ingers niende Barn, og det er kun faa Oplysninger, jeg har om ham og hans Æt. — Han blev gift den 18. Marts 1836 med Ermegaard Christensdatter, der var født i Vrigsted ca. 1809. Hun døde 1878. De boede — ligesom hans Broder Jens Jørgen — paa Lindved Mark (Bjerge Herred) og havde 4 Børn.

Slægtled VI:

1) Inger Marie Rasmusdatter,	* 6/4 1838, † 8/2 1851.
2) Anders Rasmussen,	* 21/11 1840, †
3) Christen Rasmussen,	* 1/2 1843, † 5/5 1887.
4) Jens Jørgen Rasmussen,	* 23/10 1847, †
- 2) Anders Rasmussen blev gift.
3) Christen Rasmussen blev gift.
4) Jens Jørgen har jeg ingen Oplysninger om.

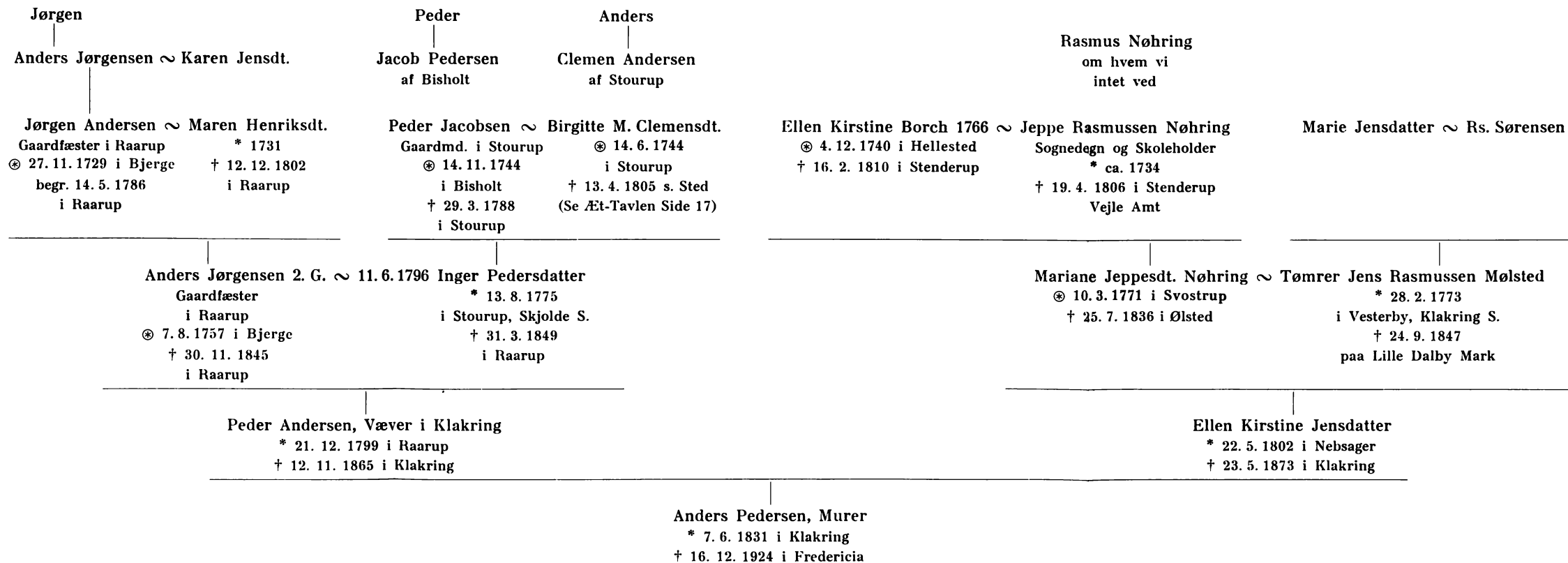
Slægtled V: HENRIK ANDERSEN

* 6. August 1817 i Raarup, † 28. Oktober 1891 i Daugaard.

Henrik var den yngste i Søskendeflokken, og Oplysningerne om ham er meget sparsomme. — Han blev gift i Raarup den 9. Oktober 1853 med en Skrædderpige, Maren Hansdatter, der var født i Klejs Skov ca. 1824, Datter af Husmand Hans Hansen. Han endte sine Dage som Røgter paa »Williamsborg« i Daugaard. Bedstefar fulgte ham til Graven den 4. November 1891.

Naar Bedstefader omtalte Maren, var det som om hans sædvanlige Overbærenhed glippede. Hvis Bodil Marie vilde prøve at komme med en undskyldende Bemærkning, som f. Eks. »Man kan jo da gøre et Skarn Uret«, lød hans Svar: »Ja — men de' æ no et ret tidt, en gjør'et.« Hvad det var, der ikke passede ham, fik jeg aldrig at vide — heller ikke hos Bedstemor, der dog sikkert har vidst Besked. Der var Børn i Ægteskabet; men om dem har jeg ingen Oplysninger.

Stamtavle

— Kejsers Karl den Store havde med stort Besvær samlet »Det frankiske Rige«, der ved at besejre Sachserne blev Nabo til Dannerne, og hans Historieskrivere — bl. a. Einhard — har en Del at berette om flere danske »Konger«. *Godfred* blev dræbt af en af sine Mænd i 811, og efter *Godfred* fulgte *Hemming*. — I 826 drog den danske Konge *Harald Klak* med sin Dronning og stort Følge til Ingelheim, hvor de under Udfoldelse af kejserlig Pomp og Pragt blev døbt. Ved Tilbagereisen fulgte *Ansgar* og hans Ven *Autbert*, der døde faa Aar efter, med for at understøtte den nydøbte Konge i hans Bestræbelser for at kristne sit Folk.

I 845 var *Godfreds* Søn, *Horik*, Konge. Han faldt i 854, og *Horik den Yngre* fulgte efter ham. Om Resten af det 9. Aarhundrede tier Kilderne, men det maa have været i Slutningen af dette Sekulum, at

H A R A L D J A R L

herskede i Holsten. Hans Datter

TYRE med Tilnavnet DANEBOG

blev gift med den danske Enkekonge, Skjoldungen

GORM med Tilnavnet DEN GAMLE

og fra omkring Aar 930 er vi endelig naaet frem til historisk Daggry.

Paa Grundlag af *A. Fabricius*: ILLUSTRERET DANMARKS-HISTORIE og supplerende Oplysninger fra forskellige Leksika vil vi nu følge en Linje, der kun delvis falder sammen med Kongerækken, men som dog fører os frem til *Christoffer II*.

(Kongers Regeringsaar er anført med *Kursiv* i Parentes).

GORM og TYRE

havde vistnok en Søn, *Knud* (med Tilnavnet *Dana-ast*), som fandt sin Død i Irland, hvor han var paa Vikingetogt sammen med Broderen, HARALD, der allerede inden Faderens Død henved Aar 940 deltog i Rigets Styrelse

HARALD BLAATAND ~ TOVE, MISTIVI's Datter af Venden

(ca. 940—ca. 985)

Hun satte *Sdr. Vissing Runestenen*
som Minde efter sin Moder

SVEND TVESKÆG

2' ~ 3'

SIGRID STORRAADE

* 963, † $\frac{3}{2}$ 1014 i England

(ca. 985—1014)

Datter af Vikingen SKOGUL-TOSTE
i Gøtaland.

Gift med *Gunhild af Polen*,
som han forskød. Hun var Moder til

Harald (1014—1018) og

Knud den Store (1018—1035)

Enke efter den svenske Konge *Erik Sejsæl*
og efter Hakon Jarls Søn *Sven*

ULF JARL

~ 1' ESTRID 2' ~ Hertug *Robert* af
Normandiet

Dræbt paa Knud den Stores Befaling

$\frac{29}{9}$ 1026

Søn af THORGILS SPRAKELEG

SVEND ESTRIDSEN

* ca. 1018 i England, † $\frac{28}{4}$ paa Søderup

(v. Aabenraa)

(1047—1074)

Svend Estridsen blev gift 1' Gang med *Gyda* af Sverige og 2' Gang (o. 1050) med sit Søkendebarn, *Gunhild*, som han paa Grund af Slægtskabet maatte skille sig fra; 3' Gang (o. 1067) med *Thora*. Enke efter den norske Konge, *Harald Haarderaade*. Kong Svend havde ialt 14 Sønner med sine forskellige Friller, og 5 af Sønnerne blev Konger: *Harald Hein* (1074—80), *Knud den Hellige* (1080—86), *Olaf Hunger* (1086—95), ERIK EGODE (1095—1103), og *Niels* (1104—34). Som Regent fik *Svend Estridsen* et smukt Eftermæle. Han inddelte Danmark i Sogne, og Kirkebyggeriet skred stærkt frem i hans Regeringstid. Som Krieger var han ikke heldig, men for sin Viden og Kløgt var han kendt ogsaa uden for Landets Grænser.

ERIK EGODE

~ BODIL THRUGOTSDATTER

* i Slangerup, † $\frac{10}{7}$ 1103 paa Cypern

(1095—1103)

Hun fulgte sin Mand paa Pilgrims-
rejsen og fortsatte denne efter hans
Død. Hun døde 1103 paa Oliebjerget.

KNUD LAVARD

Om hendes Afstamning fra
HALFDAN SVARTE og
HARALD HAARFAGER fortælles
paa næste Side.

DRONNING BODILS AFSTAMNING

HALFDAN SVARTE, norsk Konge.

Den første af »Ynglingeætten« som tilhører Historien.
Han druknede paa Randsfjorden 860.

Om RAGNHILD fortæller Sagnet, at hun nedstammede fra *Halfdan den Gamles Søn, Dag*, hvis Slægt var inde under den Forbandelse, at i 300 Aar skulde der ingen Kvinde fødes i Slægten. Da dette Tidsrum var forløbet, fødtes RAGNHILD som den første Kvinde i Slægten og med hende fik *Halfdan Svarte Sønnen*

HARALD HAARFAGRE, † 933,

g. m. GYDA

(iflg. Snorre en Datter af Kong ERIK paa Hordaland).

Deres Datter

AALOF AARBOD blev gift med

THORER RAGNVALDSSØN, *Møre-Jarl*.

Deres Datter

BERGLIOT af *Møre* blev gift med

SIGURD HAAKONSEN, *Lade-Jarl*, † o. 962

Deres Søn var den mægtige

HAAKON SIGURDSSØN, *Lade-Jarl*,

* 937, † 995 under en Bondeopstand.

Han var Norges sidste hedenske Hersker.

(Oehlenschläger: *Hakon Jarl*)

Hans ældste Søn

ERIK, *Jarl*, † 1023 i Northumberland

g. m. SVEND TVESKÆG's Datter GYDA.

Deres Søn

HAAKON ERIKSSØN, *Jarl* i Norge, † 1030,

g. m. GUNHILD, Datter af Fyrst VOTIGERN af Venden.

Deres Datter

BOTHILD HAAKONSDATTER, gift med

ULF GALICIEFARER, *Jarl* af Danmark.

Deres Søn

THRUGOT FAGERSKIND, *Hvid-Jarl*,

g. m. THORGUNNA VOGNSDATTER.

Deres Datter

BODIL THRUGOTSDATTER, † 1103,

g. m. ERIK EGODE, † 1103.

ERIK EGODE

|
KNUD LAVARD

* $\frac{12}{3}$ (eller $\frac{12}{4}$) 1096 i Roskilde
† $\frac{7}{1}$ 1131 i Haraldsted, myrdet af
Hertug *Magnus*, en Søn af Kong *Niels*

~ (o. 1116) INGEBORG af Rusland

Datter af Fyrst MSTILAV
Hun nævnes sidste Gang 1137

|
VALDEMAR I, DEN STORE ~

* $\frac{14}{1}$ 1131 (Ugen efter Faderens Død)
† $\frac{12}{5}$ 1182
(1157—1182)

SOPHIE

* o. 1140, † $\frac{5}{5}$ 1198

Datter af Fyrst VOLODAR af Rusland,
der var g. m. RICHIZA af Polen, hvis
1' Ægtefælle var Hertug *Magnus*, der
var en Søn af Kong *Niels*

|
VALDEMAR II, SEJR, 2' G. ~ (1214) BERENGARIA

* 1170, † $\frac{28}{3}$ 1241
(1202—1241)

† $\frac{27}{3}$ 1221

Hans ældre Broder, *Knud den Sjette*,
var Konge 1182—1202

(VALDEMAR 1' G. ~ Dronning
Dagmar)

Datter af Kong SANCHO d. I
af Portugal og Dronning DULCE
Dronning BENERD, som Danskerne
kaldte hende, blev Moder til 3 Sønner,
Erik Plovpenning (1241—50)
Abel (1250—52) og

Christoffer I

|
CHRISTOFFER I

* o. 1219, † $\frac{29}{5}$ 1259 i Ribe
(1252—1259)

Mentes at være blevet forgiven
af Abbed Arnfast

~ (1248) MARGRETHE

† i Rostock i Dec. 1282

Datter af Fyrst SAMBOR af Pommern
og MECHTHILDE af Mecklenburg. Hun
fik Tilnavnet *Sprænghest* paa Grund
af sin Dristighed. Som Formyndere for
sin mindreaarige Søn viste hun usæd-
vanlige Evner

|
ERIK KLIPPING

* o. 1249 paa Lolland

Myrdet $\frac{22}{11}$ 1286 i Finderup Lade
(1259—1286)

~ (1273) AGNES

* 1258, † $\frac{29}{9}$ 1304

Datter af Markgreve JOHAN I af Bran-
denburg og HEDVIG af Pommern.
AGNES blev 1293 g. m. *Gerhard* (den
blinde), Greve af Holsten, og fik med
ham Sønnen *Johan den Milde*, der i
Historien omtales som Forræder
og Aagerkarl.

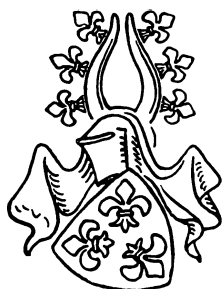
|
CHRISTOFFER II

* $\frac{29}{9}$ 1276, † $\frac{2}{8}$ 1332
(1320—1332)

Hans ældre Broder, *Erik Mændved*
var Konge 1286—1319

~ *Euphemia* af Pommern,
der blev Moder til Kong *Valdemar*
Atterdag, hvis Datter med Dronning
Helvig var Dronning *Margrethe*.

Og nu forlader vi saa *Historien* og bevæger os ind paa *Overleveringens* Omraade, men tør dog vistnok regne med, at det følgende i alt væsentlig er rigtigt.

LUNGE

LÖVENBALK

METTE LUNGE var af »de gamle Lunger«s Slægt, der førte 3 Guldliljer paa rød Grund i deres Skjold. — Hun blev Kong Christoffer IIs Frille og fik 3—4 Børn med ham. De fik Slægtsnavnet LØVENBALK, og i deres Vaabenskjold ses en blaa Løve over 2 blaa Bjælker (paa Jydsk: Balken) paa gylden Grund.

Omkring 1328 omtales ERIK KRISTOFFERSEN LØVENBALK til *Avnsbjerg*, men om hans Skæbne er os intet bekendt.

Lidt mere ved vi om hans to Sønner

1: *Johan Eriksen*, hvis Segl med Slægtens Vaaben er bevaret fra 1343.

2: NIELS ERIKSEN LØVENBALK til *Avnsbjerg*, der nævnes i 1377 som en af de 100 adelige Bekræftere af Kong *Olufs* Haandfæstning. Han var gift med SOPHIE JOHANS-DATTER RANTZAU, og de havde — saa vidt vides — kun eet Barn, Sønnen

JENS NIELSEN LØVENBALK til *Avnsbjerg*,

* o. 1344, † o. 1438, henved 94 Aar gl.

Han beskikkedes i 1396 af *Dronning Margrethe* — hans Faders Søkendebarn — til Landsdommer i *Nørrejylland*, og saa sent som i 1426 beklædte han endnu dette Embede.

I 1424 opgav han selv at være 80 Aar og at have været Rigsraad i 40 Aar. At senere Historikere ved bedre Besked end Manden selv, bør ikke forundre os; de hævder, at han i 1396 kun var Væbner. —

Kendt blev han for sit Drab paa *Jens Brok* til *Klavsholm* og den »Sone«, som *Dronning Margrethe* i 1405 fik i Stand mellem

den dræbtes Slægt og *Jens Løvenbalk*. Den var baade ydmygende og meget bekostelig for Herren til Avnsbjerg.*)

Han døde omkring 1438 og blev bisat ved Graabrødrenes Kirke i Viborg, og Traditionen vil vide, at det var fra hans Gravplade, *Hans Tavsén* talte til Borgerne, da Kirken blev lukket for ham.

JENS NIELSEN LØVENBALK var gift to Gange. Først med *Else Pedersdatter Munk fra Holbækgaard* (paa Randerseggen), og med hende fik han Sønnen *Erik* (* o. 1380, † o. 1438), der overtog *Avnsbjerg*.

Om hans Hustru i 2. Ægteskab tier Kilderne; men hun har uden Tvivl været Moder til

MOGENS JENSEN LØVENBALK

* o. 1400, † før 1450.

Han nævnes som Ejer af *Bjerskov*, men ved sit Ægteskab med ELSE SVENDSDATTER (der var en Datter af *Svend Udsén* og Enke efter *Eskild Ibsén Basse*, Søn af *Ib Eskildsen Basse*, til *Tjele*) blev han Ejer af *Tjele*. Han omtales i 1440 som værende til Stede, da *Kong Christoffer* af *Bajern* underskrev sin Haandfæstning. Sandsynligvis faldt han Aaret efter i Kampen mod det store Bondeoprør, der bredte sig fra *Vendsyssel* og langt ned i Jylland.

I hans Ægteskab med ELSE fødtes Sønnen

LAURIDS MOGENSEN LØVENBALK

* o. 1430, † efter 1500.

Else Svendsdatters Søn af hendes 1. Ægteskab, *Christiern Eskildsen Basse*, blev Korsbroder (se Side 43) i Viborg, og da

*) Hvis vi tør tro H. F. Ewald — der i sin Bog: *Den skotske Kvinde paa Tjele* fortæller om Slægten Løvenbalk — gik Forliget ud paa, at *Jens Nielsen Løvenbalk* forpligtede sig til at stifte en evig Sjælemesse for den dræbtes Sjæl i *Sanct Klemens Kirke i Aarhus* og en anden i *Sortebrødre Kirke*, hvor *Jens Brok* havde sit Lejersted. Han maatte til disse Messer give 3 Læster Korn aarlig og desuden 1 Mølle og 14 Bøndergaard.

Endvidere maatte han bekoste *Jens Broks* Begravelse og dertil indbyde begge Slægter samt oplæde 30 fattige til at gaa om Ligvognen, hver med et Blus i Haanden. Han skulde ogsaa udsende 1 Pilgrim til Rom, 1 til Jerusalem og 13 til hellige Steder i Norden.

Endelig maatte han med 200 gode Mænd i sit Følge indfinde sig hos *Jens Broks* Efterleverske, bøje Knæ for hende og knælende overrække den nærmeste Ætmand sin dragne Dolk til at støde i hans Bryst, men bede for Guds og alle helliges Skyld at unde ham Livet.

han døde 1478, blev LAURIDS Ejer af det gamle Gods. Hans to Hustruer var:

Anna Jochumsdatter Flemming og efter hendes Død

Karen Pedersdatter Bilde (Bille),

og Børnene: *Maren*, g. m. Erik Skram.

Mogens, g. m. Genete Jacobsdatter Craigengelt

(Den skotske Kvinde).

Jørgen, der vistnok døde efter 1531,

nævnes ved et Mageskifte 1529.

Knud omtales som værende i Roskilde Skole 1508.

Men nærmere Oplysninger om en eventuel Søn, *Jens*¹⁾, der iflg. Pastor Lachmann ejede *Tjele* »forved Erik Skram«, er ikke fundet. — Tidsmæssigt synes der intet at være til Hinder for, at *Jens Løvenbalk*, der maaske har været en Søn af *Laurids Mogensens* 1. Ægteskab, kan have været Ejer af *Tjele* fra Faderens Død o. 1500 til sin egen Død, der vel er indtruffet før 1508, da *Erik Skram* nævnes som Ejer af *Tjele* i Kraft af sit Ægteskab med *Maren*.

En Korsbroder
(Johannitermunk).

1) H. F. Ewald lader i sin Bog: *Den skotske Kvinde paa Tjele* »Broder Thøger«, der hed

THØGER JENSEN LØVENBALK

sige sig at nedstamme fra Slægten paa Spindesiden, men giver end ikke nogen Antydning af, paa hvilken Maade dette skulde være Tilfældet.

VAR »BRØDER THØGER« EN LØVENBALK ?

Ifl. Overleveringen skulde »Broder Thøger« være en Sønnesøns Sønnesøn af Landsdommer i Nørrejylland Jens Nielsen Løvenbalk til Avnsbjerg. — Mod denne Antagelse er der af nogle Slægtsforskere fremført forskellige Argumenter, og til at begynde med nærede jeg ogsaa Tvivl om Rigtigheden, men efterhaanden som jeg arbejdede med Spørgsmaalet, svandt min Tvivl — ikke fordi jeg fandt *Beviser* for, at Traditionen har Ret (saadanne findes vel næppe), men fordi jeg fandt Indvendingerne for svagt underbyggede, og det, der taler *for* Rigtigheden, syntes mig nok saa tungtvejende.

Naar Thiset i Dansk Adels-Aarbog ved Omtalen af Løvenbalk-Slægten ikke finder Grund til at tvivle om Rigtigheden af den meget ældre Overlevering: at Slægten havde kongeligt Blod i Aarerne, idet den skulde nedstamme fra en (illegitim) Forbindelse mellem Kong Christoffer II og en Jomfru af de gamle LUNGERS Slægt, saa ser jeg ikke nogen særlig Grund til at tvivle om Rigtigheden af den yngre Overlevering, hvis der ikke foreligger konkrete Grunde for en saadan Tvivl. Som en saadan fremfører Thiset, at han ikke kender nogen JENS LØVENBALK indenfor det Tidsrum, da Thøger Jensens Fader maa have levet. — Dette negative »Bevis« elimineres ved, at der i Horsens Statskoles Bibliotek findes et Værk af Pastor N. Lachmann om Viborg Stift, hvori det oplyses, at TJELE i 1487 ejedes af Laurids Mogensen og i 1508 af hans Datter, Maren Lauridsdatter, og hendes Ægtefælle Erik Skram, »men Jens Løvenbalk var Ejer af Gaarden forved Erik Skram«.

Selvom Lachmann ikke opgiver nogen Kilde, bør man vist gaa ud fra, at han har haft en saadan! Jens Løvenbalks Hustru skal — iflg. A. Køcher, der ej heller opgiver sin Kilde! — have været Helene Pedersdatter Munk.*)

Fundet af Løvenbalkernes Vaaben paa Skriftestolen i Viborg Domkirkes Kapel er — det maa indrømmes — ikke noget Bevis paa, at Præsten Peder Thøgersen, den senere Biskop, har været en LØVENBALK; men det kan da endnu mindre betragtes som et Bevis for, at han *ikke* var det!

*) Hans *Oldemoder* hed Else (eller Ellen) Pedersdatter Munk (fra Holbækgaard). (Da A. Køcher ikke meddeler, hvorfra han har sin Viden, burde han ikke kritisere Lachmann for manglende Kildeangivelse.)

FRA OLDTIDEN TIL REFORMATIONSTIDEN

Staffet Gång
for dig — for mig
— og dog saa lang
blev Slægtens Vej.

N. C. J.—o.

Enhver Slægt sender sine Rødder langt tilbage i Tiden; men kan de spores?

Nogle af dem kan kun følges forholdsvis kort; men de fleste vil dog — ved Hjælp af Folketællingslister og Kirkebøger kunne findes saa langt tilbage som til 1834, da den 3. Folketælling fandt Sted.

Adskillige kan — trods det lange Tidsrum af 33 Aar — findes i den 2. Folketælling 1801 og — maaske — i den 1., der fandt Sted 1787.

Kun de færreste Slægter vil kunne føres længere tilbage; men hvor vi er saa heldige at finde Støtte i gamle Arkivalier, kan vi naa endnu længere tilbage — maaske et Par Aarhundreder.

Hvis vi saa ikke deler Historikeres Angst for at betræde Traditionens, Overleveringens tilgroede Sti — der sikkert nok har fastere Grund, end Skeptikere tror, selv om den gaar mellem Tildigtningers Tjørnekrat paa den ene og Fejltagelsers Hængedynd paa den anden Side — kan det hælde, at vi igen kommer ud paa Historiens — af gamle Skrifter inddigede — Vej, der gaar helt tilbage i den graa Oldtid, hvor Vejviserne blandt andre er de gamle Runestene i Sønner Vissing og Jellinge. Prøver vi at gaa længere tilbage, kommer vi ind i Sagntiden, hvor der — historisk set — hersker Mørke, om end Sagnene er som Stjerner, der nok kan vise os Retningen, men ikke give os Lys for vor Fod. Forud for Sagntiden, der begynder med Kong Skjold, hersker idel Mørke.

Af Køkkenmøddinger og Gravgoods kan vi uddrage en vis Viden om vore Forfædres Levevis, Klædedragt m. m., men intet om Navn eller Slægt.

Omkring Aar 800 c. Kr. F. begynder Mørket at vige langsomt, idet der sydfra kastes lidt historisk Lys ind over Skandinavien.

Hans Moders Slægt

Da jeg for 37 Aar siden arbejdede med min Morfaders Slægt — uden Tanke om Offentliggørelse — naaede jeg ad den kognatiske Linje tilbage til hans Moders Mormoder,

ELLEN KIRSTINE BORCH;

men hendes Fødsel lykkedes det mig ikke at opspore. Han mente, at hun skulde være fra Egnen omkring Skanderborg, men hvor mange Kirkebøger jeg end søgte i, forblev Spørgsmaalet uløst — men ikke glemt.

Nu blev det jo aktuelt, da Slægtsbogen skulde udgives, og Tilfældet kom mig — som saa ofte — til Hjælp, idet hendes Ægtefælle, Degnen i Stenderup, fandtes blandt Underskriverne af Skiftet efter Degnen CLAUS BORCH i Ulbjerg. Blandt Arvingerne omtaltes en afdød Provst, og om ham fortæller *Vibergs Præstehistorie*, at han var født paa Stevns, og der fandt jeg ELLEN KIRSTINE! Denne Ledetraad førte videre til Oplysninger, der overgik mine dristigste Forventninger m. H. t. hendes Faders og — i endnu højere Grad — hendes Moders Slægt. Om hendes Ægtefælles Afstamning er det — trods megen Umage — ikke lykkedes at finde Oplysninger, men før eller senere vil Tilfældet maaske ogsaa her komme Slægten til Hjælp og løfte Sløret. Jeg haaber jo, at en eller anden af Slægten gennem Bogen vil faa saa megen Interesse for Sagen, at mit Arbejde maa blive videreført.

Thisets Formodning om, at der kan være sket en Forveksling af Landsdommer Jens Nielsen Løvenbalks Gravsten i (ved) Graabrødrekirken og Thøger Jensens i Sortebrødrekirken, synes mig at vise, hvor vanskeligt det er at finde »Modargumenter«. — Saa er der — af Kr. Eriksen, af Heise og af Oluf Nielsen — fremført den Indvending, at Broder Thøger ikke (og hans Søn Biskoppen ej heller) benyttede Slægtsnavnet.

Nej — men Historikeren H. F. Rørdam finder det ganske naturligt, at en Adelsmand, der bliver Munk — og senere protestantisk Præst — aflægger sit adelige Slægtsnavn, og desuden var Forholdet det, at Adelsmænd, der efter Reformationen blev Præster, samtidig traadte ud af Adelsstanden. —

Som et sidste og efter min Mening tungtvejende Argument for Rigtigheden af den gamle Overlevering skal (iflg. A. Køcher) nævnes, at »Viborg Stiftsbog« fra 1690 har følgende Oplysning om Thøger Jensen:

»Thøger Løvenbalk, fød af Adel, som først var en »Munk af Graabrødrekloster i Viborg, rejste derfra med Mag. »Hans Tavsen til Kjøbenhavn og prædikede der den evangeliske Religion, indtil han blev kaldet til dette Sted.

At A. Køcher saa i 1929 herom skriver i »Viborg Søndre Sogns Kirkes Historie«, at »Oplysningerne muligvis alle er urigtige« — uden at give mindste Antydning af, hvorfor de skulde være det, synes mig at ligge temmelig langt fra den Maade, han iøvrigt behandler Spørgsmaalene paa i sin velskrevne Bog, og hans Konklusion (Side 23): »at Muligheden for en Forbindelse mellem Thøger Jensen og Løvenbalkerne har Sandsynligheden ret kraftig imod sig,« forekommer mig at vende Sagen paa Hovedet. For mig at se har vi tvende positive Udsagn: Lachmanns og Stiftsbogens, samt et Sandsynlighedsbevis: Vaabnet paa Skriftestolen, for Rigtigheden af den gamle Slægtstradition — der jo udmærket kan være meget ældre end de Spor, den har sat sig — medens der *imod* Rigtigheden kun fremføres dels Indvendinger, der er daarligt — nogle af dem slet ikke — underbyggede, dels Ræsonnementer, som gaaende ud fra forkerte Præmisser nødvendigvis maa føre til forkerte Konklusioner.

Side 44, Linje 15 fn. bemærkes, at Pastor Lachmanns haandskrevne 7 Binds Værk, hvoraf det ene Bind omhandler »Wiborg Stift«, i 1931 overgik til »Landsarkivet for Nørrejylland« i Viborg, hvor det findes nu. Aarstallet 1508 er en Fejlæsning af 1568 — Erik Skrams Dødsaar.

(kan indklæbes
under Fodnoten)

THØGER JENSEN

(Broder Thøger)

var — hvis vi altsaa tør forlade os paa Overleveringen — en Sønnesøns Sønnesøn af Landsdommer i Nørrejyland, *Jens Nielsen Løvenbalk* til Avnsbjerg.

I Giessing: Jubellærere, Bind III, Side 237, læser vi:

»Hr. Thøger Jensen var Cooperatus blandt Munkene af »Korsbrødre-Ordenen¹⁾ i Viborg. — Da Magister Hans »Tausen i Wittenberg antog den Lutherske Religion, »skikkede Prior Eskild i Antvorskov ham til Sct. Hans »Kloster i Viborg, hvor Broder Thøger lod sig undervise »i den Lutherske Lære af Hans Tausen. De ginge Klo- »strene quit i Aaret 1528, dog bleve de begge i Viborg og »prædikede til 1529, da Hans Tausen kaldedes til Sct. »Nicolaj i Kjøbenhavn. Broder Thøger fulgte da med »ham. — Da de katholske Bisper bleve afsatte, blev Hans »Tausen den første protestantiske Præst ved Roskilde »Domkirke og Broder Thøger den første protestantiske »Præst ved Sortebrødre-Kirken i Viborg.

¹⁾ »Korsbrødre« kaldte man Munkene af *Johanniter-Ordenen* (Malteserridderne), fordi de paa Munkekuttens brede Kraveopslag bar et Malteser-Kors. Ordenen var en kristelig Ridderorden, delt i Riddere, Præster og tjenende Brødre. En af Ordenens Hovedopgaver var Sygepleje. Endnu har vi jo »Sct. Hans Hospitaler« (Sct. Hans = Johannes). Antvorskov var Ordenens Hovedsæde her i Danmark, og fra dette Kloster blev Hans Tausen paa Grund af sin Begavelse sendt til Tyskland, hvor han blev grebet af den lutherske Lære, og ved sin Hjemkomst lagde han ikke Skjul paa sine Meninger. Prior Eskild sendte ham derfor til Viborg i Haab om, at Prioren der, Peder Jensen, kunde »omvende« den frafaldne. — Det gik — som bekendt — anderledes.

Heri har Giessing formelt Uret, thi ved sin Afrejse fra Viborg 1529 udpegede Hans Tausen sin Medhjælper, Jørgen Jensen Sadolin, som Præst ved Sortebrødre-Kirken, og først ved hans Død 1532 blev Thøger Jensen Sognepræst. I Mellemtiden havde de begge arbejdet i Reformationens Tjeneste i Odense, saa Giessing har sikkert Ret i Realiteten. — Dansk biografisk Leksikon mener, at det var paa Grund af Forfølgelser, Broder Thøger drog fra Odense tilbage til sin Hjemby. — Giessing siger, at han blev udnævnt i 1537 og døde 1544; men Dansk biografisk Leksikon oplyser, at han døde 6. Juni 1538. Han blev begravet i sin egen Kirke.

Som Protestant anerkendte han jo ikke Kravet om Cølibat, og ligesom sit store Forbillede, Morten Luther, indgik han Ægteskab med en tidligere Nonne.

Om hans Hustru, Anna Pedersdatter, siger Giessing, at hun var »en tidligere Nonne af Frue Kloster i Viborg«. — Efter Thøger Jensens Død ægtede hun hans Efterfølger, Morten Mortensen Hvas, ved hvem hun blev Stammoder til en Slægt af Præster. I hendes Ægteskab med Thøger Jensen fødtes kun 1 Søn:

PEDER THØGERSEN

* 1532 i Viborg, † 3. Januar 1595 i Viborg.

Han blev — efter at have taget Magistergraden — Sognepræst ved Viborg Domkirke i 1558, kun 26 Aar gammel. I 1577 blev han Biskop over Viborg Stift. Med sin Hustru, *Margrethe Jensdatter* (Datter af den første lutherske Sognepræst ved Domkirken, Mag. Jens Hansen og Hustru Maren Knudsdatter) fik han 8 Børn: 3 Sønner og 5 Døtre.

De tre Sønner blev alle Magistre og fremtrædende Theologer.

Jens Pedersen døde 1609 som Provst og Domherre i Viborg.

Thøger Pedersen døde 1626 som Sognepræst ved Budolfi i Aalborg, hvor hans Epitafium ses endnu.

Peder Pedersen, den yngste i Flokken (* 8. Jan. 1580) studerede Medicin i Wittenberg i 7 Aar. Han døde 1645 som Provst ved Sortebrødre-Kirken i Viborg.

Af de fem Døtre blev fire gift med Magistre og en med Dr. med. Peder Iversen. — *Else Pedersdatter* var den femte i Rækken (* 1559, † 1591). Hun blev den 15. December 1577 gift med Viborg Latinskoles Rektor

Mag. JACOB JENSEN HOLM

* 1543 i Viborg, † 1609 i Aalborg.

Han var født af borgerlig Slægt*) og blev Student fra Viborg Latinskole, hvorefter han — efter Tidens Skik — studerede videre i Tyskland. I 1574 tog han Magistergraden i Wittenberg og vendte straks hjem for at modtage Udnævnelsen til Rektor ved sin gamle Skole, hvor han tiltraadte den 14. Oktober. Han ledede Skolen i 7 Aar. — Mag. Peder Thøgersen var meget skoleinteresseret, og ham tilkommer en Del af Æren for den storstillede Gave fra Kong Frederik II, der gjorde Viborg Skole til en delvis Kostskole. For hele Skolen, men med særligt Hensyn til dette Kostsamfund, udstedtes 1575 et Sæt Skolelove, der menes udarbejdede af den ny Rektor. Disse Viborg Skolelove staar meget smukt mellem danske Skolelove fra ældre Tid ved deres milde Tankegang. Pryglebestemmelser findes næsten ikke.

Mag. Jacob Holm var en dygtig Skolemand og en fremragende Personlighed. Skolen udvidedes med en sjette Klasse — der dog senere blev nedlagt — og Skolen blev meget anset. Græsk indtog en fremtrædende Plads i Undervisningen, og de humanistiske Tanker, der var fremme paa den Tid, bar Frugt i Viborg.

Førnævnte Morten Hvas, der foruden at være Sognepræst ved Sortebrødre-Kirken var Kannik (Domherre) ved Domkirken, var en betydelig Mand. Han blev Provst i Nørlyng Herred og var Procurator for Domkapitlet. I 1542 fik

*) Der har været Tvivl om, hvorvidt hans Navn var Jacob Jensen Holm eller Jacob Hansen Holm. Tvivlen har formodentlig sin Rod i Stavemaaden paa hans Epitafium i Budolfi Kirke i Aalborg: *Jacobus Johannis Holmius*. Denne Stavemaade maa formentlig føres paa Listen over Fejltagelser og Forvanskninger; thi der findes saa mange Eksempler — ikke mindst fra hans Hjemby, Viborg — paa, at hans Samtidige kaldte ham Mag. Jacob Jensen Holm eller kun Jacob Jensen, at der ingen Muligheder findes for Fejltagelser. Selv underskrev han sig som Biskop: *Jacobus Joannis Holmius*.

han tillagt Nyrup Præbende (saaledes kaldtes de Indtægter, der blev tillagt en Kannik), og da han den 1. Marts 1577 afgik ved Døden, blev Mag. Rektor *Jacob Holm* Kannik og fik allerede 7. Marts Forleningsbrev paa Nyrup Præbende. — Hermed var den 34-aarige Magisters økonomiske Forhold vel saadan, at han kunde forsørge en Familie, og hans Udkaarne blev — som nævnt — den 18-aarige *Else*, Datter af *Peder Thøgersen*, der samme Aar blev Biskop over Viborg Stift. Samarbejdet mellem de to skoleinteresserede Mænd var det bedst mulige, og omkring 1580 blev Mag. *Jacob Holm* Sognepræst ved Domkirken og Stiftsprovst. Den 3. November 1581 fratraadte han som Rektor for Latinskolen. Da Vendelbo Stifts Bispestol i 1587 blev ledig, valgte Stiftets Cleresi Mag. *Jacob Holm* til Embedet, og 6. S. e. P. (= 22. Maj) blev han i Budolfi Kirke indviet af sin Svigerfader. Nu var *Else Pedersdatter*, der kun var 28 Aar gl., Bispinde, men kun i 4 Aar. Den 17. Maj 1591 afgik hun ved Døden, kun 32 Aar gl. Hun var i sit forholdsvis korte Ægteskab blevet Moder til 9 Børn, hvoraf vistnok 2 var døde som smaa.

Bemærkelsesværdigt er det, at Biskop Holm ikke — som det oftest skete — giftede sig kort efter. Først den 8. Nov. 1595 indgik han igen Ægteskab; denne Gang med *Elisabeth Hegelund*¹⁾, en Datter af Peder Hegelund, der var Domherre og vistnok ogsaa Borgmester i Ribe. Med hende fik han formentlig 4 Børn. Epitafiet nævner ikke noget Antal, men dets Familiebillede viser 16 Personer ialt, hvoraf 2 er døde i Barnealderen.

Jacob Holm var Biskop i 22 Aar. — Da alle danske Biskopper i 1608 blev kaldt til København for at vælge den kongelige Prins til Tronfølger, begav han sig paa Rejsen, men maatte paa Grund af Sygdom vende om. Den 29. Maj 1609 sov han hen, 66 Aar gl. Hans prægtige Epitafium hænger i Budolfi Kirke over Pulpituret vis a vis Prædike-

1) Elisabeth Hegelund (* 29. August 1577, † i Marts 1641) blev gift 2. Gang med Borgmester i Aalborg, Mag. Lars Hansen Skriver (* 1579. † 1630) og 3. Gang med Biskop i Aalborg, Mag. Chr. Hansen Riber, der døde 2. Paaskedag 1642.

stolen. Den latinske Indskrift — se Billedet — lyder i Oversættelse omtrent saaledes:

- »Magister Jacobus Johannis Holmius
- »som var Rektor ved den navnkundige Viborg Skole,
- »Domherre og tro Præst i 13 Aar, dernæst Vendelbo
- »Stifts aarvaagne Tilsynsmand i 22 Aar, døde 29. Maj
- »1609, 66 Aar gl. Hans første Hustru var ELSE, Datter
- »af Magister PÆDER THØGERSEN, Biskop i Viborg. Hun
- »var Moder til 9 Børn og døde 17. Maj 1591, 32 Aar
- »gl. Hans anden Hustru var ELISABETH, Datter af
- »PÆDER HEGELUND, Borgmester og Domherre i Ribe.
- »Hun var Moder til døde i Marts 1641, 64 Aar gl.

Over Familiebilledet ses et Maleri af Christus, der prædiker for Skarerne.

Om Biskop Holms Efterslægt er vor Viden desværre meget mangelfuld. I Giessing: Jubellærere, III Bind, findes en Æt-Tavle; men Giessing beklager selv dens Ufuldstændighed.

Det er dobbelt beklageligt for os, idet det indtil nu ikke er lykkedes at finde den agnatiske Linje, der iflg. Wibergs Præstehistorie skulde føre os frem til

ABELCATHRINE Holm

* ca. 1707, † 4. September 1772 i Ulbjerg, 65 Aar gl.

Første Gang vi finder hende, er den 22. Februar 1736, da hendes næstældste Barn i Ægteskabet med

CLAUS BORCH,

Skolemester i Hellested paa Stevns, bliver døbt *Peder*. Næste Gang er 5. September 1737, da Sønnen *Hans Clausen Borch* bliver døbt. Det er ved Omtalen af denne Søn, der blev Provst i Vedersø, at Wiberg nævner Slægtskabet med Biskop Holm.

Om Slægten Borch handler det følgende, der for de ældre Slægtleds Vedkommende er baseret paa de Oplysninger, jeg fandt i P. Borch: *Den jydsk Slægt BORCH*, suppleret med en Del, jeg fandt i Arkiverne og andre Steder.

Et af Mag. Jacob Holms ældste Børn var Sønnen

NIELS JACOBSEN HOLM

der — iflg. Wiberg — blev den 5. Præst efter Reformationen i Hassing-Villerslev (Thy), hvor han ca. 30 Aar gl. ordineredes 1610. Han forblev i dette Embede til sin Død 1619. — Om hans Søn

JACOB NIELSEN HOLM

oplyses i »Vestens Samlinger«, at han blev Student fra Aalborg Skole 1646. Han virkede ved Sorø Akademi som »Hører« og Lærer i Musik. Den 27. September 1655 ordineredes han som 6. Sognepræst efter Reformationen i Them (v. Silkeborg), hvor han døde 1675. Han var gift 2 Gange. Først med Karen Hemmet, Datter af Peder Hemmet, der var Sognepræst til Albæk-Voer. Med hende havde han — iflg. Wiberg — 13 Børn. Om hans 2. Hustru siger Wiberg, at hun hed Ingeborg de Hemmer, og at der var 1 Søn i Ægteskabet. I »Vestens Samlinger« siges, at hun var en Søster til Karen Hemmet, og at hun efter Jacob Holms Død ægtede hans Eftermand, Niels Bisted. Mon ikke »Vesten« har Ret? Hun døde 1690. En Søn af Jacob Nielsen Holm var

PEDER JACOBSEN HOLM

* 1665 i Them; han blev blind før sin Død 19. April 1742 i Gjedsted.

Han ordineredes 12. Marts 1695 som 8. Præst efter Reformationen i Ruds-Vedby, hvor han forblev, indtil han 6. Juni 1732 blev Præst i Gjedsted-Fjeldsø efter Provst Borchs Død. Han var først gift med sin Forgængers Enke i Ruds-Vedby, Anna Frantsdatter, med hvem han havde 2 Døtre. I sit 2. Ægteskab blev han gift med *Ellen Kirstine Krafft*, der blev begravet i Viborg 21. Maj 1759. I dette Ægteskab fødtes 4 Sønner og 4 Døtre. Blandt de sidste var

ABELCATHRINE HOLM

* o. 1707 i Ruds-Vedby, † 4. September 1772 i Ulbjerg, 65 Aar gl.

Biskop Jacob Holms Epitafium i Budolli.

Mag. Jacobus Johannis Holmius
 qui fuit inelyti Collegii Viburgensium Gymnasiarcha Ca-
 nonicus & Ecclesiastes fidelis annis 13. Ecclesiarum Vanda-
 licarum Superintendens vigilantissimus annis 22. Mortuus
 1609 d 29 Maji ætatis 66. Conjux ejus primo Elisa
 Mag. Petri Theocari Episcopi Viburgensis filia 9
 Liberorum Mater obdormit 1591 Maji 17 ætat. 32 U-
 xor altera Elisabetha Petri Hegelund Consu-
 lis & canonicus Ripensis filia. Mater . . . obiit 1641
 Mart. æt. 64

At *Jacob Holm* var Enkemand i 4½ Aar har maaske Relation til de forskellige Udtryk: *Conjux* — der indebærer en Betoning af noget, der sættes højt — ved *Elsæ* og *Uxor* — det almindelige Udtryk for Ægtehustru — ved *Elisabeth*.

TVENDE VESTJYDSKE SLÆGTER BORCH — KABEL

Om den gamle Præsteslægt BORCH findes en Del spredte Oplysninger, om hvis Rigtighed de Lærde — efter Skik og Brug — er uenige. Jeg har her søgt at samle en Del, hvorom der er nogenlunde Enighed.

Navnet har sin Oprindelse fra Byerne Sønder og Nørre Bork (en Snes km Nord for Varde). Der var to Pastorater, indtil Nr. Bork i 1631 blev lagt ind under Sdr. Bork.

Saa vidt vides hed Præsten i Nr. Bork omkring 1590

Claus Borch,

og i 1610 træffer vi som Hører ved Ribe Latinskole og i 1613 som Præst i Nr. Bork (den 3. efter Ref.)

Ole Clausen Borch,

* omkring 1580, † 1647 i København,

der uden Tvivl har overtaget Embedet efter sin Fader. Han er vel saa død omkring dette Aar. Da Nr. Bork — som før nævnt — blev nedlagt 1631, blev Ole Clausen Borch Sognepræst i Sdr. Bork, hvor han var den 5. efter Ref.*) Hans Hustru hed Margrethe Lauridsdatter, og de havde flere Børn. En af Sønnerne var den navnkundige Stifter af Borchs Collegium i København, Dr. med. *Ole Borch* (* 7. April 1626, † 13. Oktober 1690 ugift). Om ham findes der adskilligt i Litteraturen.¹⁾ — En anden Søn hed Claus Olesen Borch. Han blev Student fra Ribe Latinskole i 1634 og blev senere Præst i Skaane. Han er omtalt i Dr. Ole Borchs Testamente og kan derfor ikke forveksles med Præsten

*) Han havde jævnlig Sammenstød med Kirkens Ejer, Herremanden paa Skrumsager, Lavrids Podebusk (Powisch), og det endte med, at Herremanden jog Præsten og hans Familie ud af Præstegaarden. Denne Begivenhed er benyttet af Sigurd Elkjær i en Novelle: *Ole Borch* (i »Naturens Orden«). Præsten døde i København 1647.

¹⁾ Han blev Student allerede 1644 og Hører ved Frue Skole 1650. Under Pesten 1654 virkede han som Læge. I 1660 blev han Professor, og 4 Aar efter fik han i Angers den medicinske Doktorgrad. I 1667 udnævnedes han til Medicus regius (Kgl. Livlæge). Han blev Universitetsbibliotekar i 1681 og Højesteretsassessor i 1686. Aaret før sin Død grundlagde han det Collegium, der har baaret hans Navn frem gennem Tiderne. I Chr. Winthers EN AFTENSCENE er Ole Borch Hovedpersonen.

af samme Navn i Fjaltring-Trans. Testamentet nævner ikke denne mellem Arvingerne, saa vi tør ikke fæste Lid til Wibergs Præstehistorie, der kalder

CLAUS OLESEN BORCH

* ca. 1605, † 1681 i Fjaltring,

en Søn af Ole Clausen Borch til Sdr. Bork. — Ogsaa paa anden Vis hviler der en vis Dunkelhed over denne vor Stamfaders Liv og Levned; thi de skriftlige Kilder lader ham være Præst i Fjaltring-Trans (den 4. efter Ref.) fra 1636 til 1681, da han døde; men en Trætavle i Kirken oplyser, at han var Præst fra 1630 til 1675. (NB: I begge Tilfælde et Tidsrum af 45 Aar.)

Hans Hustru hed

MARGRETHE OLUFSDATTER HJORTH

* ca. 1615, begravet 19. Marts 1689 i Lemvig,

og hun — der var en halv Sned Aar yngre — overlevede ham i 8 Aar, som hun formentlig tilbragte hos Datteren og Svigersønnen i Lemvig, hvor hun blev begravet den 19. Marts 1689. Ægteparret havde 5 Børn,*) nemlig Døtrene Mette og Helvig Borch samt en Søn, Ole Borch; om disse har jeg ingen Oplysninger. En Søn, Laurids Clausen Borch var Præst — og senere Provst — i Lomborg-Rom. — Vor Stammoder blev Datteren

KIRSTEN CLAUSDATTER BORCH

* i Novbr. 1650 i Fjaltring, begr. 22. Marts 1700 i Lemvig.

Hun blev gift med en Købmand i Lemvig, og vi ser nu det ejendommelige, at Børnene i dette Ægteskab alle bærer deres Moders Slægtsnavn: BORCH. — Maaske finder vi Forklaringen i Kirkebogen for Lemvig Købstad, hvor vi under 28. Oktober 1680 finder, at Ægteparrets 3. Barn, der ved Hjemmedaab fik Navnet Oluf, udtrykkelig siges at være »opnæfnt efter Doctor Oluf Borch«. Det synes derfor hævet over enhver Tvivl, at der har været Slægtskab, og Navnet

*) Muligvis er den Maren Clausdatter Borch, der (iflg. Sjællandske Registre 171 f.) den 11. Maj 1671 blev viet til Hr. Jens Hansøn Anslet (uden forudgaaende Trolovelse og Lysning) ogsaa en Datter af Præsten i Fjaltring.

BORCH har været saa anset, at Købmanden har foretrukket dette fremfor sit eget. — Hans egen Slægt stammede fra Gaarden *Kabbel* i Nørlem Sogn ved Lemvig. Den ældste, bevarede Kirkebog for Lemvig Købstad omtaler

ANDERS OLUFSEN KABELL

* 1. Maj 1591, † 9. December 1671 i Lemvig.

Han var gift 2 Gange. I sit 1. Ægteskab havde han 2 Børn. I 1627 blev han gift med MAREN SØRENSDATTER og fik med hende 8 Børn. — I 1682 nævner Kirkebogen som Fadder til et af hans Børnebørn: *Dorthe Nielsdatter* paa Kabbel. Paa hvilken Maade hun var i Slægt med Barnet, ved vi intet om. Blandt Sønnerne var

OLUF ANDERSEN KABELL

* 8. Marts 1629 i Lemvig, † 17. Oktober 1698 i Lemvig.

Han var Købmand i Lemvig, og i sit 2. Ægteskab var han gift med den 21 Aar yngre foran omtalte Præstedatter fra Fjaltring-Trans, *Kirsten Clausdatter Borch*. Hun overlevede ham kun et Par Aars Tid. I Ægteskabet fødtes 9 eller 10 Børn.*) Deres ældste Barn var

CLAUS OLUFSEN BORCH

* 11. Juni 1676 i Lemvig, † 6. Maj 1732 i Gjedsted.

Han blev Student i 1695 — vistnok fra Lemvig — og Candidat i 1699. Allerede den 6. November 1700 blev han kaldet til Præsteembedet i Gjedsted-Fjeldsø; men — uvist af hvilken Aarsag — først ordineret den 7. April 1702. Han var Embedets 7. Indehaver efter Reformationen og forblev der til sin Død — de sidste 10 Aar som Provst. Hans Hustru

*) Det tredie var førømtalte *Oluf*, der blev »opnæfnt efter Doctor Oluf Borch«. Han blev Degn i Gjedsted, hvor hans ældre Broder var Præst, og han var gift med Karen Pedersdatter Kjemtrup (* ca. 1684, begr. 18. April 1749, 64 Aar gl.). Hans Biskop, Søren Lintrup i Viborg, var paa Visitats i Gjedsted Torsdag den 9. Sept. 1721 og gav Oluf Borch følgende Skudsmaal: »Degnen var og meget skikkelig og sang helt vel.« — Det tør vist betragtes som et Udtryk for Ros.

Han blev begravet 25. Januar 1755, 76 Aar gl., og overlevede altsaa sin Broder i 23 Aar. — Om Søsteren, *Anna Margrethe Olufsd. Borch*, har jeg ingen Oplysninger. Hendes Navn er nævnt i Personalhistorisk Tidsskrift, men derudover intet. —

Se iverdigt P. G. K. Borchs Bog: Den jyske Slægt BORCH.

Side 55, Linje 10 fo. udgaar. — LÆS: 8: *Margrethe Lisbeth, Oluf Peter* (* 7/6 1705) døde som Barn, *Gebhardt, Jørgen Christian*, Borger i Skive, hvor han indgik sit 1. Ægteskab. Sit 2. Ægteskab indgik han i Vesterbølle. Han var ogsaa Degn i Utterslev. *Marie Kirstine* døde ugift, *Frederikke* døde kort efter Fødslen. *Kirsten*, blandt hvis Efterkommere er Genealogen Hr. Anders Sørensen i Gentofte (Springdamsvej 1 B). — 2 Sønner er formentlig ogsaa døde som Børn. — Endelig (midt i Flokken)

Claus Clausen Borch.

MARGRETHE KIRSTINE PEDERSDATTER ØRUM

var af Præsteslægt baade paa fædrene og mødrene Side, idet Faderen var Præsten i Ørum-Borris-Gammelstrup, *Peder Christensen Ørum*, Søn af den 4. Præst efter Ref. s. St., *Christen Nielsen Warde*. Moderen var *Kirsten Hansdatter*, hvis Forældre var Præsten i Bjerregrav-Aalum-Taanum, *Hans Andersen* og Hustru *Maren Andersdatter*.

I Gjedsted Præstegaard voksede en stor Børneflokk op; men af de 7 Sønner og 4 Døtre kender vi kun Navnene paa 4: Gebhardt, Kirsten, Margrethe Lisbeth og

CLAUS CLAUSEN BORCH

* ca. 1711 i Gjedsted, † 5. August 1782 i Ulbjerg.

Han blev Student fra Viborg Latinskole den 9. Juni 1731, og allerede i 1733 maa han være blevet gift med

ABELCATHRINE HOLM

* ca. 1707 , † 4. September 1772 i Ulbjerg,

der — som omtalt foran — gennem Biskop Jacob Holms Hustru, Else Pedersdatter, kunde føre sin Slægt tilbage til *Løvenbalkerne* og derfra til Kongeslægten — om end ad illegitim Vej.

I Ægteskabet fødtes 7 Børn:

1) Claus Clausen Borch,	* 3/1 1734 i ??
2) Peder Clausen Borch,	* 17/2 1736 i Hellested
(Stevns)
† (Tid og Sted ukendt)
3) Hans Clausen Borch,	⊗ 5/9 1738 i Hellested
† 28/3 1773 i Ringkjøbing
4) ELLEN KIRSTINE BORCH,	⊗ 4/12 1740 i Hellested
† 16/2 1810 i Stenderup
5) Else Marie Clausdt. Borch,	* o. 1743 i Ulbjerg
begr. 30/7 1786 i Ulbjerg
6) Niels Clausen Borch,	* 24/12 1745 i Ulbjerg
† 30/4 1807 paa Boller
7) Kirstine Clausdatter Borch,	* o. 1747 i Ulbjerg
† 1/7 1788 i Ringkjøbing

Paa en eller anden Maade har Abelcathrine været beslægtet med Degnen i Skibby, *Jacob Holm Wandal**), der iflg. Indskrivningsprotokollen til »De Friisers Legater« lod hendes to ældste Dreng, *Claus* og *Peder*, indskrive til disse Legater.

Længe blev Familien ikke paa Stevns. I 1741 kaldedes *Claus Borch* til Sognedegn for Ulbjerg-Lynderup Menighed i Viborg Stift. I Nabosognet Gjedsted var hans Fader død som Provst 9 Aar før.

Desværre gaar Kirkebogen for Ulsted ikke længere tilbage end 1769; men andre Kilder fortæller bl. a., at i 1766 viedes i Ulbjerg Kirke Degnens Datter *Ellen Kirstine Borch* og Tjenestekarl *Jeppé Nøhring* fra Randers. Dette Ægtepar blev gennem Datteren *Mariane* Oldeforældre til Anders Murer, og om dem skal senere fortælles. De spredte Oplysninger, vi har om *Ellen Kirstines* Søskende, meddeles først.

- 1) *Claus Clausen Borch* blev Student fra Viborg Latinskole i 1755. 1760—1765 boede han paa Borchs Collegium og var en Del af Tiden Inspektør s. St. — Han omtales senere — af sin Broder Hans — som »Decan. Commun. Regiæ«. Denne Stilling eksisterer endnu. Kommunitetet blev oprettet 25. Juli 1569 som en under Universitetet henlagt Velgørenhedsstiftelse for Studenter. Dekanen — ofte en Teolog — er den, der forvalter Kommunitetets Midler.
- 2) *Peder Clausen Borch* har vi ingen Oplysninger om.
- 3) *Hans Clausen Borch* blev (iflg. »Vestens Samlinger«) Student fra Viborg Latinskole 1758 og tog i Foraaret 1760 Attestats med h a u d. — Den 4. Marts 1763 blev han kaldet til Sognepræst i Vedersø, og allerede 1768 blev han tillige Provst for Hing Herred. Han blev den

*) *Jacob Holm Wandal* var født 1704 og altsaa 3 Aar ældre end Abelcathrine. Han blev Student fra Slagelse Latinskole 1726 og i 1729 kaldet til Sognedegn for Skibby Menighed (Horns Herred). Han var gift med *Elisabeth Lynge*. — Ved Fundats af 17. Juli 1766 skænkede han 400 Rd. til Degnecker i Horns Herred, 100 Rd. til Fattige i Skibby Sogn og 400 Rd. til Slagelse Latinskole. Han har altsaa været ret velstillet og formentlig barnløs.

25. November 1763 gift med *Talke Munch* (* 1736, † 7. Sept. 1777), Datter af Præsten i Simested, Andreas Munch. Med hende fik han 5 Sønner og 3 Døtre. Han døde i Ringkjøbing 28. Marts 1773.

- 5) *Else Marie Clausdatter Borch* blev den 11. Oktober 1774 trolovet »udi Degnens Hus i Uldbjerg« med *Laurits Knudsen*. De havde Bryllup 22. November s. Aar. — Af Folketællingen 1787 ser vi, at Laur. Knudsen var Husmand og gik i Dagleje. Han var født o. 1739.

I Skiftet af 6. August 1782 efter hendes Fader, »Hæderlige og Vellærde studiosus Claus Borch, Sognedegn for Uldbjerg og Lynderup Menigheder«, staar, at »Datteren Else Marie overtog alene denne fattige Boe«. Naar man tænker paa, at Degnen havde ladet 3 af Sønnerne gaa den studerende Vej — hvad de ikke gav ham Grund til at angre — forstaar man godt dette Udtryk. — Blandt Medarvingerne, der altsaa ingen Arv fik, var Herredsfoged og Forvalter Borch paa Boller, Jeppe Nøhring, Degn i Stenderup, Hans Stauning, Kiøbmand i Ringkjøbing og afg. Provst Borchs unyndige Arvinger.

- 6) *Niels Clausen Borch* blev i 1771 »Dansk Jurist« og var uden Tvivl den af Degnens Sønner, der naaede længst frem. Han var Herredsfoged i Bjerger Herred fra 1771 til 1802, desuden Inspektør paa Boller Gods fra 1775 til 1802. Han blev 15. Marts 1776 gift med *Else Marie Friborg* (* 31. Marts 1742, † 26. August 1818 i Horsens), Datter af Godsforvalter paa Vemmetofte, Eggert Christian Nielsen Friborg.

Sønnen *Erhard Borch* blev Godsforvalter, først paa Frijsenborg og derefter sin Faders Efterfølger paa Boller. Se Fodnoten paa næste Side.

Niels Borch har givet Gaarden »Borchsminde« i Hornum Sogn dens Navn. En Parcel af »Ørumgaard« blev lagt sammen med et Par Bøndergaarde, saa Tilliggendet er paa ca. 260 Tdr. Land med godt 23 Tdr. Hartkorn. Her byggede han i 1804 en ny Hovedbygning med 2 Side-

Side 56, Linje 1—2 fo. udgaar. LÆS: En ældre Broder til Abelcathrine var formentlig Degnen i Skibby, *Jacob Holm Wandt**), der

fløje. Bygningen er grundmuret — af gule Sten — med 1 Stokværk og høj Kælder. Formentlig var han ogsaa Ejer af »Elisedal«^{*)}. Niels Borch ligger begravet paa Uth Kirkegaard. —

- 7) *Kirstine Clausdatter Borch* blev gift med en Købmand og »Værtshusholder« i Ringkjøbing, *Hans Stauning*, der — som nævnt — var med ved Skiftet efter Svigerfaderen. Vi staar her overfor en Mystifikation, idet Folketællingen af 1. Juli 1787 omtaler Hans Stauning som 52-aarig Enkemand efter 1. Ægteskab med Børnene:

Hans, 11 Aar,
 Appelone Chatrine, 10 Aar,
 Claudine, 7 Aar,
 Claus Peter, 3 Aar.

Disse Navne borger for, at det er *Kirstines* Familie. Ydermere nævner Folketællingen som »Logerende« den 10-aarige Hansine Borch. I saavel Kirkebogen som Skifteprotokollen anføres, at hun døde den 1. Juli 1788. Forklaringen skal nok søges i det Forhold, at Materialet fra Folketællingen først var færdigbearbejdet ca. 20 Aar efter! Da Tællingslisten med Hans Stauning langt om længe er kommen til »Bearbejdelse«, har han

^{*)} *Elisedal* i Hornsyld, Nebsager Sogn, tilhørte i 1790'erne Forligelsescommissair *Erhard Borch* (* 14. Januar 1778 — vistnok paa Boller, † 20. December 1810 i Klejs). Han var en Søn af Herredsfoged *Niels Borch*. Efter hans Død overgik *Elisedal* og *Hyllerød Mølsted* iflg. Købekontrakt af 8. August 1810 til Madame Elisabeth Christensen, f. Thorbiørnsen, der fik Skøde den 2. Juli 1812. Ved Kgl. Bevilling blev de to Ejendomme i 1815 sammenlagte og stod for Hartkorn 13—4—1—¹/₆₀ og Hovedgaardstaxt 0—3—1—¹⁵³/₈₀. Paa et eller andet Tidspunkt har hun muligvis overdraget Ejendommen til en Fr. E. Koch, men atter overtaget den i 1821 for 4500 Rdl. Sølv. — Den 3. Marts 1822 skøder hun Ejendommen til Erhard Borchs Søn, Procurator *Niels Borch* (* 29. April 1798, † 2. September 1881). Han valgtes i 1834 til Stændersuppleant og i 1840 til Deputeret for 14. Landdistrikt. — Han solgte *Elisedal*, der nu bestod af Matr. Nr. 10 af Hornsyld samt Nr. 14, 19 og 20 af Nebsager med Hartkorn 12—3—2—0 og fri Hovedgaardstaxt 0—4—1—0, til Christian Laurentius Lautrup. Skødet er dateret 24. Juni 1844. Tre Aar efter blev Christian Matzen Ejer af Gaarden ved Skøde af 16. December 1847. Han videresolgte den ved Købekontrakt af 4. April 1850, vistnok til Egant Nyholm, som i Marts 1859 afstod den til Chr. L. Lautrup (den tidligere Ejer eller — maaske — hans Søn), og endelig overgik det af Gaarden, der ikke var frasolgt, ved Skøde af 28. November 1887 til Dyrlæge, Kancelliraad Sander Larsen, i hvis Slægt *Elisedal* er endnu.

været Enkemand, og en eller anden samvittighedsfuld Sjæl har vel saa »korrigeret« Listen — hvad vi ikke skylder ham Tak for! *Kirstine* er uden al Tvivl blevet gift i 28 Aars Alderen med den 12 Aar ældre Ringkøbingborger.

Vil nogen nu spørge: »Hvor har Degnedatteren fra Ulbjerg lært en Mand fra saa fjerntliggende en Egn at kende?« Ja, saa bliver vi ham Svaret skyldig; men maa-ske tør vi være saa optimistiske, at vi i dette Ægteskab ser en Støtte for den Hypotese, der i det følgende fremsættes om *Kirstines* Svoger, *Jeppe Nøhrings* Herkomst.

Vi vender nu tilbage til den fjerde af Søskendeflokken fra »Degnens Hus« i Ulbjerg

ELLEN KIRSTINE BORCH

⊗ 4. December 1740 i Hellested Kirke (Stevns),
 † 16. Februar 1810 i Stenderup ved Horsens,
 ~ 1766 i Ulbjerg med Tjenestekarl fra Randers

JEPPE RASMUSSEN NØHRING

* o. 1734 (maaske i Ringkøbing*),
 † 19. April 1806 i Stenderup ved Horsens.

Hun har næppe været 1 Aar gl., da Familien flyttede til Ulbjerg, der altsaa blev hendes Barndomsegn. Det første, vi ser om hende, er Notatet i Haandskriftet

H. Malling: Samling af Vielser i danske
 Landsogne 1661—1792,

som er citeret foran. Ej heller om hendes Ægteskabs før-

*) Navnet Nøhring, der maaske antyder en Afstamning fra Norge, fandt jeg hos en Præsteslægt i Dalby-Tureby (ikke langt fra Hellested), og det gav jo Haab om at finde *Jeppe Nøhring* der; men alle Anstrengelser var forgæves.

Endvidere fandt jeg Navnet hos en Slægt i *Randers*, hvor *Rasmus Nøhring*, forhen Købmand i Ringkjøbing, dør i 1757. Et Auktionsskøde fra 1747 i Ringkjøbing giver os Formodning om, at han i dette Aar er flyttet fra Ringkjøbing til Randers, i hvis Arkivalier vi jævnlig finder Navnet *Nøhring*. Han havde 3 Børn: *Søren* († 1768), *Maren* († 1788) og *Reinholdt* († 1795). Desværre er *Jeppe* ej heller fundet her. Hans Svigerindes Ægteskab med en Ringkøbingborger giver os dog Grund til at tro paa Muligheden af en Forbindelse mellem *Jeppe* og den nævnte Slægt.

ste Tid foreligger der Oplysninger, men længe har det ikke været, før de er flyttet til Svostrup Skole, hvor *Jeppé Nøhring* blev Skoleholder.

Vi ved altsaa ikke, hvor de 2 ældste af Børnene er født, men Navnene har vi:

1) Claus Jeppesen Nøhring,	* o. 1767 i ?? *)
2) Abelcathrine Nøhring,	* o. 1768, † før 19/4 1806
3) Christiane Charlotte Amalie,	⊙ 19/11 1769 i Svostrup
4) MARIANE JEPPESDT. N.	⊙ 10/3 1771 i —
† 25/7 1836 i Ølsted S.
5) Christian Jeppesen N.	⊙ 17/5 1772 i Svostrup
6) Hans Borch Jeppesen N.	⊙ 20/3 1774 i —
7) Rasmus Jeppesen N.	⊙ 30/7 1775 i —
† 8/3 1785 i Stenderup
8) Friderica Jeppesdt. N.	⊙ 11/5 1777 i Svostrup
9) Else Marie Jeppesdt. N.	⊙ o. 1780 i Stenderup

I Landsarkivets Afskrifter af Kaldsbreve fra Aarhus Stift 1777—96 finder vi følgende Kaldsbrev fra Wedel Frijs, Greve til Frijsenborg:

»Til Degn for Stenderup og Urlev Menigheder og Skoleholder for Stenderup Sogn er kaldet og beskikket den hidtil værende Skoleholder for den publique Skole i Svostrup, Jeppé Nøhring, som med det bedste Vidnesbyrd fra hans Provst og Sognepræst, Hr. Levring i Grøn-
bæk, er mig recommenderet, at han i 11 Aar ved dette publique Skole-Embede har ej alene vist sig en flittig og duelig Skoleholder, men endog hans Liv og Levned i alle Maader været anstændigt og ædrueligt og Gudhengen-given.

Biskoppens Collats er dateret 26. Februar 1779, og den foregaaende Degn, Isaac Thonisen, blev begravet 17. Febr.,

*) I Betragtning af, at »Tjenestekarlen« bliver Skoleholder 2—3 Aar efter Vielsen, tør vi maaske formode, at han og ELLEN KIRSTINE har boet hos Degnen, og at denne, der jo var »Studiosus« har oplært sin Svigersøn til at undervise i en »publique Skole«. De to ældste Børn er saa født i Ulbjerg.

saa Embedet har ikke været vacant ret længe. — At Skoleholderen i Svostrup blev Sognedegn, endskønt han ikke var »studiosus«, har maaske sin Forklaring deri, at iflg. en Forordning af 19. Oktober 1736 kunde Skoleholdere, der havde tjent 3—4 Aar ved de Kongelige Rytterskoler, beskikkes som Sognedegne. Og at det netop var til Stenderup, Jeppe Nøhring blev kaldet, skal nok ses i Relation til, at Svogeren, Herredsfoged Niels Borch, var Godsforvalter paa Boller, der jo hørte til Grev Frijs's Besiddelser, saa det har sikkert været ham en let Sag at faa sin Søsters Mand kaldet.

LIDT OM DEGNE

Indtil Skoleloven af 1814 ophævede Degne-Embederne, var Sognedegnen (lat. Diaconus) en gejstlig Tjenestemand i H. t. Kaldsbrev fra den, der havde Kaldsretten, og Collats fra Stiftets Biskop, men *uden Ordination**).

Ofte blev de benævnt *Sædedegne* i Modsætning til *Løbedegnene*, der var Latinskoledisciple, som besørgede Degnetjeneste i de Sogne, der laa i Skolens Nærhed.

Degne-Embedet har sin Oprindelse helt tilbage i den katolske Tid. Ifølge Kirkeordinansen af 1539 tillagdes Degnene de samme Privilegier som hidtil. — Ved Reformationen blev det paalagt Degnene at undervise Menighedens *Ungdom* i Lighed med Præsternes Pligt til at undervise de ældre i Religionen. Fra 1739 forpligtedes de endvidere til Skolehold.

Degnens Pligter som saadan var i øvrigt at lede Kirkesangen, at være Præsten behjælpelig ved Embedsforretninger — herunder at bringe Præstens Embedsbreve til Nabo-præster.

*) Chr. V's danske Lov siger: Til Degne skal herefter alene forordnes Studenter, som skulle tage deres Kaldsbrev paa Embedet af den, som Rettighed har at kalde og saa overhøres af Superintendenten, om de dertil dygtige ere. De maa ej være Tingskrivere eller betjene andre værdslige Bestillinger.

I Folkemunde benyttes Udtrykket »Degn« jo stadig om en Enelærer — især hvis han desuden er Kirkesanger.

I Hovedtrækkene er hans Funktioner jo ogsaa de samme og — maaske en Reminiscens fra de gamle Degneembeder? — han faar sit »Kaldsbrev« fra Skoledirektionen og »Collats« fra Stiftets Biskop.

Endnu lever et Minde om en af Degnens Pligter i det gamle Mundheld — vel at mærke i dets rigtige Form: » saa sikkert som *Degnens* »Amen« i Kirken.«

Lønningen var vel det svageste Punkt ved Embedet, der ikke lønnedes af Kirkens Midler. Degnen skulde have et Offer, der svarede til en nærmere fastsat Del af Præstens, og en Degn, der kom paa Kant med Befolkningen, var ofte meget daarligt stillet økonomisk. —

Forfatteren Sigurd Elkjær har i sin Bog: »Charlotte Dalsgaard« ladet en af Hovedpersonerne anskue en »velmeriteret Sædedegn« omtrent saaledes:

»en noget nær halvt hæderlig og trekvart lærd —
 »paa sit Klokketaarn højt anselig — Mand, Messesærk
 »og -hagels Haandlanger, Kirkedørens fortræffelige Op-
 »lukker, den store Nøglesaarvaagne Vogter, det hellige
 »Præste-Embedes pudserlige Abe, Kirkegulvets højlovlige
 »Renser, Alterdugens renfærdige Vasker, de gule Lyses
 »visse Snyder og Stumpernes bestandige Bortsnapper,
 »de Fattiges Bloks befingrede Inspektør, den velforstan-
 »dige Ungdoms alvorlige Underviser, den store ABC Bogs
 »skarpsindige Udtolker, den drøvtyggende Festtaller ved
 »Bondens Gilde, Offerskillings nempingrede Annammer
 »samt Kirkens Amens højtlydende Udskraaler.

Som vi ser, har den vordende Sædedegn været klar over de Pligter, han gik ind til!

Om Jeppe Nøhring og Ellen Kirstine er det ikke meget, vi ved; men lidt er fundet om Børnene, og det skal fortælles her.

- 1) *Claus Jeppesen Nøhring* opholdt sig i København ved Skiftet efter Faderen den 19. April 1806.
 Om han er den Forpagter Claus Nøhring, der i 1791 bliver gift i Brovst med Anne Margrethe Glerup, er ikke undersøgt.
- 2) *Abelcathrine Jeppesdatter Nøhring* blev gift med Skovfoged i Tyrsted, *Chr. Hansen*. Deres Barn, Karen Christiansdatter, var født o. 1793. Om der var flere Børn i Ægteskabet vides ikke.
- 3) *Charlotte Amalie Jeppesdatter Nøhring* opholdt sig ved Skiftet efter Faderen hjemme i Stenderup. Hun var paa dette Tidspunkt ugift. Den 26. December 1798 nævnes hun som Fadder og opholdt sig da i Horsens.

- 5) *Christian Jeppesen Nøhring* løste Næringsbrev som Bendrejer i Horsens. Det er dateret 16. Oktober 1799 og omtaler ham som »født frie Mand som Degnesøn udi Stenderup«. Ogsaa han var Fadder 2. Juledag 1798.
- 6) *Hans Jeppesen Nøhring* opholdt sig ved Skiftet efter Faderen paa Boller, hvor han var Snedker. Senere finder vi ham i Folketællingen for Stenderup Sogn i Bjerger Herred den 18. Februar 1834:
Braa By, Hans Nøhring, 60 Aar, Gaardmand	
Ane Cathr. Lund, 57 Aar, hans Kone	
Maria Nøhring, 20 Aar	}
Ingeborg Nøhring, 15 Aar	
- Døtre
- For begge Døtre ansøgte Hans Nøhring om Aldersdispensation ved Konfirmationen p. Gr. af den lange Skolevej, der i strenge Vintre kunde have skadelig Indflydelse paa Helbredet.
- Maria* (maaske var Navnet *Maren*?) led af Øre- og Hovedpine. Dispensationen bevilgedes i Breve af henholdsvis 28. Decbr. 1827 og 22. Jan. 1833.
- 8) *Friderica Jeppesdatter Nøhring* opholdt sig som ung Pige i Horsens. Maaske var hun hos sin Broder, Bendrejeren. Byen var dengang Garnisonsby for »de Haassens Hejstfolk«, officielt »Det slesvigske Cavalerie-Regiment«. Blandt Officererne var en ung Kornet, Peder Hansen Balle, Søn af Biskop Nicolaj Edinger Balle (Balles Lærebog). Han blev den unge Piges Skæbne, og i Stenderup Kirkebog læser vi:
- »1798, 18. December, født Nicolaj Edinger Balle, Søn af Friderica »Nøhring, udlagt til Barnefader von Balle, Cornet ved det Slesvigske Cavalerie-Regiment i Horsens.
- Barnet blev døbt 2. Juledag og døde allerede 4. Januar, knap 3 Uger gl. — At Kornet Balle har ladet Barnet faa dets Farfader, Biskoppens Navn, giver os Formodning om, at Forholdet har været alvorligt nok ment fra hans Side; men baade hans unge Alder og hans Stilling var Hindringer, som de Unge ikke kunde overvinde.*) Friderica nævnes som Fadder 17. Marts 1799, og ved Skiftet efter Faderen 19. April 1806 opholdt hun sig — ugift — i Horsens. Hendes videre Skæbne har jeg ikke efterforsket.
- 9) Den yngste i Flokken, *Else Marie*, tjente paa Palsgaard ved Faderens Død. Ej heller om hende har jeg fundet Oplysninger.

*) *Peder Hansen Balle* blev Kornet 1. Juni 1797, Kornet a la suite 29. Juni 1798, Premierløjtnant 7. Sept. 1808, Ritmester i 1811 og Eskadronschef i 1823, Premier-Major 12. Juni 1830, R. af Db. 1. Juli 1834. Han erholdt 4. Februar 1803 Tilladelse til at ægte Wilhelmine Kirstine Flack. Han døde i Horsens 10. Januar 1835, 58 Aar gl. Hans Kiste henstod i Klosterkirken ca. 4 Mdr., indtil Assistenskirkegaarden (ved Kildegade) blev indviet. Han var den første, der blev begravet paa denne Kirkegaard.

Ogsaa i denne Søskendeflok blev det — som i det foregaaende Slægtled — den fjerde i Rækken, der blev vor Stammoder:

MARIANE JEPPESDATTER NØHRING

⊗ 10. Marts 1771 i Svostrup ved Silkeborg,
 † 25. Juli 1836 i Oens, Ølsted Sogn,

~ JENS RASMUSSEN MØLSTED

* 28. Februar 1773 i Vesterby, Klakring Sogn,
 † 24. September 1847 p. Lille Dalby Mark.

JENS MØLSTEDs Slægt er det ikke lykkedes at føre længere tilbage end til hans Forældre, Gaardfæster RASMUS SØRENSEN og Hustru, MARIE JENSDATTER i Vesterby.

Til Forstaaelse af nogle Bemærkninger senere i Bogen skal her nævnes, at vi kender 3 — maaske var der heller ikke flere — af Jens Mølsteds Søskende, nemlig *Karen* (* o. 1760), der i en fremrykket Alder blev gift med en Skrædder *Ole Mortensen* (* o. 1766, † 7. Marts 1842). Da Anders Murers Forældre blev gift, afstod Karen og Ole deres Hus og fik deres Aftægt hos de Unge.

Anne Rasmusdatter blev gift med *Peder Hansen Ladefoged* og fik en Datter, *Christine Margrethe*, som i sit Ægteskab med *Kristen Snedker* blev Moder til *Ane Kristensdatter*, der blev gift med NIELS OLESEN i Vesterby.

Knud Rasmussen (* o. 1775, † over 70 Aar gl.) blev Sognefoged i Klakring og en anset Mand.

I sit Ægteskab med Lene Marie Rasmusdatter havde han 6 Børn, men ingen af disse fik — saa vidt vides — Tilknytning til vor Slægt.

Ejendommeligt nok er det ikke lykkedes at finde MARIANE og JENS MØLSTEDs Vielse; men *Nesbager* Kirkebog fortæller, at deres Datter, ELLEN KIRSTINE, blev født den 22. Maj 1802. Ej heller har jeg fundet noget om deres Flytning fra *Nesbager* til *Oens*, hvor JENS MØLSTED var bosat som Tømrer. — Hvis Bedstefaders Udsagn staar til troende, hvad vi vistnok tør gaa ud fra, har JENS haft *Ølsted Kro* en Tid; men om det var før de kom til

Oens, ved jeg ikke. Børneflokket var ikke stor. Først 15 Aar efter Datterens Fødsel fik de en Søn, *Jørgen Christian Jensen Mølsted* (* 22. Juli 1817, † 27. April 1878 i Eriknaur, Hatting Sogn). Han blev gift med *Mette Marie Andersdatter*, der var Halvsøster til BODIL MARIES Moder. I dette Ægteskab var der 4 Børn, hvoraf det ældste døde knap 1 Md. gl. Om de andre har jeg ingen Oplysninger udover Navn og Fødselsdag:

Mariane Nøhring Jørgensen Mølsted,	* 19/10 1856
Christian Jørgensen Mølsted,	* 14/5 1860
Jensine Petrea Jørgensen Mølsted,	* 18/2 1863

Om JENS MØLSTED er at fortælle, at han efter MARIANES Død i Juli 1836 indgik Ægteskab den 20. Jan. 1837 med *Ane Laursdatter*, Hans Iversens Enke paa Lille Dalby Mark, hvor han døde 10 Aar efter.

I dette Ægteskab var der ingen Børn.

— — —

Som nævnt foran i Afsnittet »Hans Faders Slægt« kom ELLEN KIRSTINE JENSDATTER MØLSTED til at tjene hos Birkedommer, Kancelliraad Chr. Christensen paa Nørre Aldumgaard, og her traf hun PEDER ANDERSEN, en af Sønnerne fra Matr. Nr. 10 i Raarup. Han blev hendes Skæbne — som hun blev hans — og han gav sig i Væverlære hos sin Broder JENS JØRGEN paa Lindved Mark. Hvor længe han var om at lære Faget, ved jeg ikke, men Bedstefar fortalte, at da de Unge giftede sig, overtog de hendes Faster *Karens* Hjem i Klakring, og det blev altsaa Anders' Fødested og Barndomshjem. Ejendommen gik i Arv til Anders' Broder; senere til en Søn og en Sønnesøn, der for ikke længe siden har solgt den.

Se Billedet af Ejendommen Side 148.

PEDER ANDERSEN OG ELLEN KIRSTINES BØRN

Slægtled VI:

1) Mariane Pedersdatter,	* 16/2	1827 i Ølsted
	† 28/1	1913 i Klakring
2) Kresten Pedersen,	* 6/4	1829 i Raarup
	† 2/5	1913 i Klakring
3) <i>Anders Pedersen</i> (Murer),	* 7/6	1831 i —
	† 16/12	1924 i Fredericia
4) Jens Pedersen,	* 4/5	1833 i Klakring
	† 11/4	1866 i —
5) Anton Pedersen,	* 7/7	1838 i —
	† 10/5	1891 i As Sogn
6) Jørgen Kristian Pedersen,	* 3/10	1841 i Klakring
	† 19/2	1912 i —
7) Inger Marie Pedersdatter,	* 28/5	1846 i —
	† 22/7	1914 paa Hornsyld
Sygehus, begr. 27/7 i Barrit

I det følgende Afsnit skal fortælles om 3) *Anders Pedersen* (Murer)s Søskende. Det er lykkedes mig for de fleste Familiers Vedkommende at føre dem frem til Dato og haaber dermed at have øget Bogens Værdi for kommende Generationer. For den Velvilje, jeg har mødt m. H. t. Billedmaterialet — der jo ogsaa gør den lidt tørre Tekst mere interessant — og den dermed følgende Bekostning, takker jeg de paagældende Slægtsmedlemmer.

N. C. Jehrbo.

Anders Murers Søffende

- 1) Mariane Pedersdatter blev gift ind i en af Klakring Sogns gamle Gaardmandsslægter. Hendes Mand, Rasmus Skytte Olesen (* 30. Juli 1828, † 3. Marts 1896), var en Søn af Ole Due Rasmussen, der nedstammede fra den gamle Due-Slægt og fra den endnu ældre Smed-Slægt, hvis ældst kendte Stamfader var Jens Jensen Smed (* 1614, † 1698). Dennes Sønnesøn, Morten Smed, indgik sit 2. Ægteskab 17. Juni 1733 med Else Cathrine von Baden, hvis Moder var en Rosenmeier fra Alrø.*) Rasmus Skytte og Mariane boede først paa Overby Mark og fra 1859 i Vesterager. De havde 9 Børn, men jeg har kun fundet Navnene paa de 8.

Slægtled VII:

A) Jens <i>Peter</i> Rasmussen,	*	4/3	1852,	†	22/4	1924	i	Daugaard
B) Frederik	—	*	4/6	1856,	†	13/11	1881	i Klakring
C) Ole Due	—	*	20/12	1857,	†	26/4	1886	i Horsens
D) Kristine	—	*	25/10	1859,	†	11/3	1915	i Klakring
E) <i>Ane</i> Kristine	—	*	14/2	1862,	†	27/7	1929	i —
F) Mette <i>Marie</i>	—	*	5/7	1863,	†	13/5	1910	i Malling
G) <i>Jens</i> Mølsted	—	*	20/4	1865,	†	15/5	1943	i Kbh.
H) Theodor	—	*	9/11	1867,	†	17/8	1889	i Klakring

- A) Jens *Peter* blev gift med *Johanne Marie* Hansen (* 13/7 1856, † i Vrold Skole 4/4 1933), Datter af Parcellist Hans Christensen og Hustru Elisabeth Pedersdatter i Klakring. De boede i mange Aar i Klakring, hvor han omtales som Boelsmand og Klodsmager. Hun havde en lille Forretning med Modepynt. I 1919 købte de Gaarden »Bakkely« ved Daugaard Strand. Efter hans Død flyttede hun til Vrold Skole, hvor Oline er Lærerinde.

*) Morten Smed og Else Cathrine von Badens yngste Barn var Justine Mortensdatter (© 3. Juni 1743 i Klakring, begr. 24. April 1812 fra Nebsagerskovgaard), som er nævnt i EN GAMMEL SLÆGT FRA BJERGE HERRED, Side 155. — Ægteparrets ældste Barn hed Øllegaard, og hendes Datter, Kirsten, blev gift med Rasmus Due. Slægten von Baden kan følges tilbage til o. 1481, og Rosenmeierslægten paa Alrø, der næppe har Forbindelse med Rosenmeierne fra København, kan føres tilbage til o. 1560.

Deres Børn er alle født i Klakring Sogn.

Slægtled VIII:

- a) Jensine Rasmine Rasmussen, * 21/8 1883
- b) Mariane Rasmussen, * 22/11 1885
- c) Hansine *Elisabeth* Rasmussen, * 11/1 1888
- d) Rasmine *Theodora* Rasmussen, * 30/6 1892, † 3/4 1945
- e) Hans Rasmussen, * 13/4 1896
- f) Oline Rasmussen, * 23/9 1900

a) Jensine er pensioneret Oversygeplejerske ved Frederiksberg Hospital.

b) Mariane blev gift i Klakring 21/11 1909 med Jens Jørgensen (* 20/2 1878 i Als, † s. St. 12/10 1954). De boede i Als (Østjylland), hvor de havde en Manufakturforretning. Deres Datter:

Slægtled IX:

b1) *Esther* Valborg Jørgensen, * 15/8 1911
 Gift 16/10 1932 med Gaardejer Niels *Ejnar* Kristensen (* 28/7 1909 i Bælum). De bor paa »Teglgaarden« i Als (Østj.). Ingen Børn.

c) Elisabeth er pensioneret Oversygeplejerske ved Ortopædisk Hospital i København.

d) Dora, der blev uddannet som Sygeplejerske, var gift med Kaj Østergaard Dahl (* 17/2 1892 i Søllerød). Han er Kontorchef ved Frederiksberg Kommune. Ægteskabet var barnløst.

e) Hans blev gift 28/12 1928 med Lærerinde *Kristine* Lauersen Voldby (* 19/12 1892 i Spørring). De bor paa *Langagergaard* i Haldrup. Deres Datter:

Slægtled IX:

e1) Grethe Rasmussen, * 4/1 1931 i Daugaard
 Hun tog Studentereksamen i 1949 og var i 1954 uddannet Sygeplejerske. Den 28/1 1954 blev hun gift med Civilingeniør Aage Hansen (* 21/9 1931 i Gørlev). De bor i København. Deres Søn:

Slægtled X:

Peter Bo Hansen, * 31/7 1955

- f) Oline, der er ugift, tog i 1930 Eksamen som Forskolelærerinde fra Th. Langs Seminarium i Silkeborg. Efter forskellige Vikariater blev hun i 1932 ansat ved *Vrold* Skole pr. Skanderborg. Her bor hun endnu.
- B) Frederik blev ikke gift. Han var Maler, og i 1879 udvandrede han til U. S. A. Saa vidt jeg har kunnet faa oplyst, kom han tilbage kort efter og døde.
- C) Ole Due blev den $18/11$ 1884 gift med Bodil Marie, en Datter af Rs. Pedersen i Aastrup. Ole Due var vistnok Ølhandler i Horsens en Tid. Deres Ægteskab blev kun kort; thi allerede den $24/4$ 1886 blev han under en Jagttur dræbt af sin Kammerats Vaadeskud. Han blev begravet den 30. April fra Hjemmet paa Klakring Mark. Annoncen i *Horsens Folkeblad* siger: »Mit eneste Barn vil møde ham hisset.« Dette Barn var en Søn, Rs. Skytte, der døde i Horsens $10/4$ 1886, 1 Aar gl.

- D) Kristine blev gift med Rasmus Jensen (*Nyman* i H. t. Navnebevis af $15/11$ 1905). Han var født $28/11$ 1854 i Asløkke, Søn af Husmand Jens Jørgen Rasmussen og Hustru Margrethe Jeppesdatter. Han var Snedker, og indtil først i 90'erne boede det unge Ægtepar i As Sogn, hvorefter de flyttede til *Vesterager*. Deres Børn:

Slægtled VIII:

Jens Jørgen Jensen,	* 5/7 1882
	† 28/3 1887 i As
Rasmus Skytte Jensen,	* 22/1 1884
	† 18/3 1890 i As
a) Marie Jensen Nymand,	* 21/8 1885
	† 18/8 1954 i Horsens
Julie Jensen Nymand,	* 19/3 1887
	† 27/4 1896 i Vesterager
b) Ane Jensen Nymand,	* 21/7 1888
c) Jens Jørgen Jensen Nymand,	* 2/1 1890
d) Rasmus Skytte Jensen Nymand,	* 12/12 1891
Magnus Jensen Nymand,	* 9/7 1893
	† 22/12 1893 i Vesterager
e) Magnus Jensen Nymand,	* 13/1 1895
f) Aksel Jensen Nymand,	* 15/11 1896
	† 22/11 1956 i Urlev
g) Julie Jensen Nymand,	* 6/9 1899
h) Emma Jensen Nymand,	* 4/6 1905

a) Marie blev gift 30/4 1920 med Enkemand, Cigarmager Karl Sørensen i Horsens. Ægteskabet var barnløst.

b) Ane blev gift 29/4 1916 m. *Eli* Karl Petersen (* 4/2 1887 i Vorgod, † 12/5 1927 i Herning). De havde en Manufakturforretning i Herning. Nu bor hun i Horsens.
Deres Søn:

Slægtled IX:

b1) Svend Aage Petersen, * 7/3 1925
Han er Bankassistent. Ugift.

c) Jens Jørgen blev gift med Meta Marie Josephsen (* 19/9 1900 i Breth). Han var Tømrer. Deres Søn:

Slægtled IX:

c1) Knud Erik Nymand, * 27/10 1932, er gift med Grethe Petersen (* 28/5 1931 paa Endelave). De bor i Aarhus, hvor han er Lærer. Deres Søn:

Slægtled X:

Peter Nymand, * 6/11 1955

d) Rasmus Skytte (kaldet *Skødt Nymand*) blev gift med Mine Jensen (* 11/3 1893, † 1/5 1948). De boede i As Sogn, hvor de havde en Gaard. Deres Børn:

Slægtled IX:

- d1) Henry Nymand, * 20/11 1916 i As S.
 d2) Christian Nymand, * 22/5 1919 i —
 d3) Poul Nymand, * 2/8 1928 i —
 d4) Greta Nymand, * 18/1 1932 i —

- d1) Henry blev gift med Eva Malm (* 3/11 1916 i Barrit). Deres Børn:

Slægtled X:

- Anni Nymand, * 16/7 1946
 Bjarne Nymand, * 19/7 1951

- d2) Christian blev gift med Ruth Klausen (* 1/2 1927 i Klakring). Deres Børn:

Slægtled X:

- Jan Nymand, * 25/12 1951
 Jane Nymand, * 20/6 1955

- d3) Poul blev gift med Ruth Andersen (* 20/2 1934 i Isenvad). Ingen Børn.

- d4) Greta blev gift med Erik Jensen (* 14/5 1927).
 Deres Børn:

Slægtled X:

- Minna Jensen, * 2/3 1954
 Jytte Jensen, * 17/3 1956

- e) Magnus blev gift med Sigrid Kirsten Hansen (* 26/1 1904 i Kragborg, Raarup S.). De har en Gaard i Klakring.

- f) Aksel blev gift med Marie Mølgaard (* 21/10 1902 i Eriknaur). De boede i Urlev. Deres Barn:

Slægtled IX:

- f1) Lily Nymand, * 26/9 1926
 g. m. Johannes Jensen (* 20/7 1925). De bor i Urlev.
 Deres Barn:

Slægtled X:

- Thorkild Jensen, * 3/2 1955

- g) Julie blev gift med Søren Thomsen (* 28/12 1891). De bor i Sjørøselev, hvor han har en Træskofabrik.
 Deres Barn:

Side 70, Linje 1 fn. Sogn, hvor de havde en Gaard. LÆS:

Sogn, hvor han i 10 Aar var Arbejder og derefter (fra 1926) Chauffør hos Palsgaard-Fabrikkerne. Deres Børn:

Slægtled IX:

- g1) Karen Thomsen, * 26/2 1924
 g. m. Martin Olesen (* 20/1 1926 i Bogense). De bor i
 Bogense, hvor han er Sagførerfuldmægtig.
 Deres Børn:

Slægtled X:

- Søren Olesen, * 20/2 1950
 Iben Olesen, * 24/11 1955

- h) Emma blev gift med Mads Peter Madsen (* i
 Egtved). De bor i Strib, hvor han er Murer. Deres Børn:
 Slægtled IX:

- h1) Verner Madsen, * 5/6 1926
 h2) Erik Madsen, * 18/2 1933

- E) Ane blev gift 2 Gange. Først med Jacob Rasmussen, der
 døde den 9/8 1909. Ti Aar efter blev hun den 12/9 1919
 gift (Kongebrev) med Edvard Kjærsgaard Christensen,
 der havde en Skrædderforretning ved Klakring St. Han
 døde 23. Novbr. 1956. Begge Ægteskaber var barnløse.

- F) Mette Marie blev gift med Frederik Julius Bloch (* 19/10
 1852, † 15/9 1937), Søn af Bodil Kirstine Hansdatter i
 Taagerup S., Lolland. Han var Slagter og senere Kreatur-
 handler. I 1896 flyttede han fra Horsens til Malling ved
 Odder. Hun døde paa Odder Sygehus, 46 3/4 Aar gl. Han
 døde, 85 Aar gl., paa Barrit Hvilehjem. Begge ligger be-
 gravede paa Malling Kirkegaard. Deres Datter:

Slægtled VIII:

- a) Hulda Bloch, * 3/10 1905 i Malling
 g. m. Alfred Marinus Jensen (* 26/3 1900), Søn af Land-
 mand Niels Jensen og Hustru Mathilde Ohlsson (* i Aspø
 ved Karlskrona) i Essenbæk ved Randers. Han er uddan-
 net som Bager, bl. a. paa *Saxildhus* i Kolding. De har i
 Tidens Løb boet i Aarhus, Kolding, Aarhus og København.
 Fra 1954 bor de i Odense, hvor de har en en gros Forret-
 ning med Bageriartikler. Deres Børn:

Slægtled IX:

- a1) Orla Bloch Jensen, * 7/9 1926 i Aarhus
 † 11/12 1936 i København
 a2) Willy Bloch Jensen, * 9/12 1932 i Aarhus
 a3) Jørgen Bloch Jensen, * 30/5 i København

- a2) Willy blev 16/3 1957 gift med Birthe Jensen (* 20/3 1932 i Østhimmerland). Han er uddannet som Elektriker. Den 31/3 1957 udvandrede de nygifte til Australien.
- a3) Jørgen, der opholder sig hjemme (1957), er ligesom Broderen uddannet som Elektriker.

G) Jens Mølsted rejste o. 1885 til København, hvor han oparbejdede en Vognmandsforretning. Han blev gift med Marie Rasmussen, Datter af Handelsmand H. P. Rasmussen og Hustru Karen Kirstine (* 14/1 1848 i Magleby, † 4/5 1925 i Sct. Lukas Sogn, Kbh. F.). — Marie døde vistnok o. 1908 og blev begravet paa Vestre Kirkegaard. Der var i Ægteskabet 3 Døtre, der alle lever endnu (1957).

Slægtled VIII:

- a) Gerda Rasmussen
b) Else Rasmussen
c) *Lea* Marianne Rasmussen, * 20/1 1906

Om a) og b) har Oplysninger ikke kunnet faas.
c) Lea er gift med Philip Berg.

H) Theodor var — sammen med sin Broder Frederik — en kort Tid i U. S. A. Han kom hjem og døde som ugift Tjenestekarl, knap 21 Aar gl.

- 2) Kresten Pedersen var Væver ligesom sin Fader og Broder Jørgen. Han blev gift med Frederikke Madsdatter (* 7. Juli 1828, † 30. Decbr. 1909), Datter af Grd. i Nøttrup Mads Hansen og Hustru Ane Marie Nielsdatter. De boede først i Asløkke, hvor Børnene blev født. Senere boede de i et lille Hus — der forlængst er borte — ved Klakring Kirke. Frederikkes Helbred var aldrig godt, og det satte sine Spor i det lille Hjem. Børnene Mads og Kirstine døde begge ugifte. Efter Forældrenes Død flyttede de til Brejning ved Børkop.
- 4) Jens Pedersen var forlovet med Ane Kirstine Rasmussen datter (* 1837), Datter af Rasmus Nielsen, Schäfer paa Palsgaard. Jens afgik ved Døden, før de blev gift.

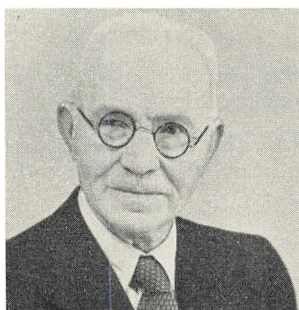
5) Anton Pedersen blev gift med Kirstine Amalia Jeppesdt.

(* 30. Juni 1837, † 3. Februar 1911 i Nebel, Raarup S.), Datter af Husmand i Kirkholm, Jeppe Nielsen Vase og Hustru Kirstine Hansdatter. De boede i Kirkholm, hvor Anton var Landpost. Han hentede Postsagerne i Juelsminde. Efter hans Død fortsatte hans Enke den anstrengende Posttur. — De havde 4 Sønner og 2 Døtre.

Slægtled VII:

A) Jeppe Vase Pedersen,	* 24/12 1865, † 13/1 1952
B) Christine Pedersen,	* 12/8 1868, † 11/11 1918
C) Peter Pedersen,	* 4/4 1871, † 20/1 1937
D) Johannes Chr. Pedersen,	* 19/11 1873, † 7/4 1941
E) Poul Theodor Pedersen,	* 12/1 1877, † 11/3 1927
F) Jensine Kirstine Pedersen,	* 21/10 1879, † 7/8 1951

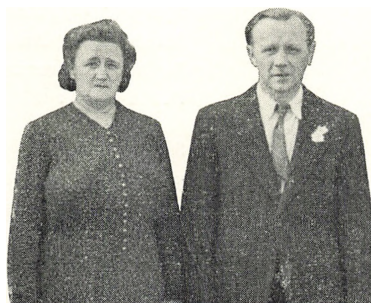

- A) Jeppe Vase (Pedersen udgik ved Navnebevilling) blev gift med Dorteia *Bodil* Cathrine Nielsen (* 13/2 1867, † 17/11 1939), Datter af Søren Nielsen og Hustru Marie Andersen i Horsens. Han var Skrædder, og Familien boede i min Barndom i Horsens, men flyttede senere til Hundslund, hvor han drev en Skrædderforretning, som Sønnen Povl overtog efter ham. De havde 5 Sønner og 3 Døtre.

Slægtled VIII:

- a) Poul Vase Pedersen, * 10/4 1892, † 23/2 1954
 b) Anton Vase Pedersen, * 8/8 1893,
 Sofie Marie Vase Pedersen, * 27/2 1896, † 1/9 1896
 c) Sofus Vase Pedersen, * 30/9 1897,
 Otto Vase Pedersen, * 24/8 1899, † 26/10 1899
 d) Sigurd Vase Pedersen, * 5/10 1902,
 Kirstine Amalie Vase P., * 19/3 1904, † 25/8 1904
 e) Ester Vase Pedersen, * 10/6 1907,

- a) Poul Vase Pedersen blev
 6/7 1919 gift med Marie
 Nielsen (* 16/1 1896),
 Datter af Skræddermester
 i Hjerm, N. K. Nielsen og
 Hustru Thomine Chri-
 stensen (* 14/11 1868).
 Han overtog — som
 nævnt — sin Faders
 Forretning i Hundslund.
 Deres Børn:

Slægtled IX:

- a1) Carl Vase Pedersen, * 30/4 1920
 a2) Bodil Vase Pedersen, * 1/10 1921
 a3) Ellen Vase Pedersen, * 6/2 1924
 a4) Niels Jeppe Vase Pedersen, * 19/9 1927

- a1) Carl Vase Pedersen er gift med Marie Simonsen
 (* 28/1 1921 i Middelfart). De bor i Haderslev, hvor
 han er Skræddermester. Deres Børn:

Slægtled X:

- Preben Vase Pedersen, * 24/5 1945
 Conni Vase Pedersen, * 11/11 1949

- a2) Bodil Vase Pedersen blev gift med Otto Jørgensen
 (* 19/12 1903, † 2/4 1953), Søn af Skytte paa Rath-
 lousdal, Jørgen Jørgensen og Hustru Margrethe
 Nielsen. Han var Fisker, og de boede først i Hou
 ved Odder og senere i Skagen. Deres Børn:

Slægtled X:

- Margrethe Vase Jørgensen, * 29/7 1944 i Odder
 Claus Vase Jørgensen, * 20/9 1949 i Odder

- a2) Bodil er i 2. Ægteskab gift med Alex Olsen (* 1/11 1912), Søn af Grd. Morten Olsen og Mariane Møldrup i Egense pr. Mou (Himmerland). De bor i Skagen, hvor han er Ejer og Leder af Fiskernes Samlecentral. De har en Datter:

Slægtled X:

Synnøve Olsen, * 5/2 1955

- a3) Ellen Vase Pedersen er gift med Hans Adolf Haubjerg (* 13/9 1913), Søn af Grd. Carsten Carstensen Haubjerg og Ane Birthe Kirstine Nielsen i Blaaehøj. De bor i Horsens, hvor han er Bogholder. Deres Børn:

Slægtled X:

Peter Vase Haubjerg, * 2/5 1951

Poul Vase Haubjerg, * 11/1 1955

- a4) Niels Jeppe Vase Pedersen er (1956) ugift. Han er uddannet som Skrædder, men er for Tiden paa et Jernværk i Karlskoga, Sverige.

- b) Anton Vase Pedersen er gift med Gudrun Kallehave (* 16/11 1895), Datter af Søren Kallehave og Hustru Anne Marie. Han er Møbelsnedker i Tørring. Deres Søn:

Slægtled IX:

- b1) Svend Aage Wase Petersen, * 23/5 1916 i Horsens. Gift med Bodil Marie Nielsen (* 29/1 1917), Datter af Postbud i Horsens Niels Laurits Emil Nielsen (* 28/8 1886 i Horsens) og Hustru Mariane Rasmine Pedersen (* 10/4 1883 i Klakring, se Side 91). Han er Kriminalbetjent i Kolding. — Deres Børn:

Slægtled X:

Karsten Wase Petersen, * 17/11 1944 i Horsens

Lone Wase Petersen, * 9/3 1955 i Kolding

- b2) Egon Wase Petersen (* 30/4 1919 i Horsens), gift med Sonja Pless Andersen (* 1/1 1921 i Horsens). Han er Repræsentant og bor i Randers. Deres Børn:

Slægtled X:

Sven-Erik Wase Petersen, * 3/9 1946 i Aalborg

Grethe Wase Petersen, * 31/8 1951 i Randers

- c) Sofus Vase (iflg. Navnebevilling) er gift med Ella Hansen (* 4/9 1898), Datter af Blikkenslagermester Chr. Hansen og Hustru Marie Dorthea Petersen, Rask Mølle. Han er Fængselsværkmester (Skrædder) i Nyborg. De har 3 Børn:

Slægtled IX:

- c1) Ib Vase, * 19/10 1920
c2) Inger Marie Vase, * 2/3 1925
c3) Birthe Merete Vase, * 19/7 1935

- c1) Ib Vase er gift med Ruth Lyngvang (* 6/5 1919), Datter af Forpagter Chr. Lyngvang og Hustru Edith Beck (Datter af Hoffourer Beck) paa Rønninge Søgaard (nu Holckenhavn). Ib Vase er (Nov. 1956) Kaptajn i Hærstaben. Deres Børn:

Slægtled X:

- Stig Bent Vase, * 27/3 1948
Niels Chr. Beck Vase, * 25/6 1952

- c2) Inger Marie Vase er gift med Lokomotivfører Holger Larsen (* 7/5 1920), Søn af Lokomotivfører Olaf Larsen og Hustru Anna Mortensen. Deres Børn:

Slægtled X:

- Ole Vase Larsen, * 18/4 1944
Lone Vase Larsen, * 24/8 1945
Annette Vase Larsen, * 7/5 1949

- c3) Birthe Vase er (1956) Sygeplejeelev.

- d) Sigurd Vase (iflg. Navnebevill.), Snedkermester i København, er gift med Laura Antoinette Marie Lauersen (* 20/8 1904), Datter af Jens Lauersen og Abelone Kjær i Horsens. Deres Børn:

Slægtled IX:

- d1) Anna Grethe Vase, * 29/5 1923
d2) Poul Vase, * 30/9 1934
d3) Kirsten Vase, * 3/9 1940

- d1) Anna Grethe Vase er gift med Poul Nielsen (* 13/6 1919 i Nørre Sundby). De bor i København, hvor han er Revisor. Deres Børn:

Slægtled X:

- Lars Michael Nielsen, * 11/1 1951
Peer Henrik Nielsen, * 7/4 1954

- e) Ester Vase Pedersen er gift med Frederik Andreasen (* 24/7 1895). De har ingen Børn. De bor i Aaderup ved Næstved.

B) Christine Pedersen blev gift m. Niels Peter Frandsen, der var født $\frac{6}{4}$ 1878 paa Gjesing Mark, Fruering Sogn. Han døde $\frac{9}{8}$ 1922 paa Kommunehospitalet i Aarhus og blev begravet paa Nordre Kirkegaard den $\frac{17}{8}$. I sit 2. Ægteskab var han gift m. Lydia Sofie Nikander.

Christine var død den $\frac{11}{11}$ 1918 paa Amtssygehuset og begravet paa Nordre Kirkegaard $\frac{18}{11}$. De boede før hendes Død i Aagade 18 i Aarhus. — Om deres Ophold i Vedslet ved Hovedgaard har jeg ingen Oplysninger. Paa Karlby Mark i Krogsbæk S. havde de en Ejen-

dom i Forpagtning, og i Lime, Randers Amt, omtaler Kirkebogen ham som Husmand. Da de boede i Kørup, Tamdrup S., var han Fodermester paa *Marieborg*. Formodentlig var det efter Opholdet i Kørup, at de boede i Horsens, hvor de havde en Høkerforretning. — I Lunds Kær ved Horsens havde de en Landejendom. En Tid boede de i Viby ved Aarhus, og derfra flyttede de til Aarhus.

Slægtled VIII:

a) Durin Michelsen,	* $\frac{16}{4}$ 1894 i As Sogn
b) Petrea Frandsen,	* $\frac{18}{11}$ 1897 i Vedslet S.
c) Else Cathr. <i>Laurine</i> Frandsen,	* $\frac{20}{2}$ 1903 i Krogsbæk S.
d) Esther Karen <i>Marie</i> Frandsen,	* $\frac{12}{12}$ 1904 i — S.
e) <i>Karen Amalie</i> Frandsen,	* $\frac{20}{3}$ 1908 i Lime S.,
Randers Amt
f) Anker Frandsen,	* $\frac{9}{10}$ 1910 i Kørup,
Tamdrup S.

- a) Durin Michelsen er gift med *Jenny* Petrine Jørgine Madsen Degn (* $\frac{6}{6}$ 1897), Datter af Slagtermester Degn i Trelde, Vejlbjby Sogn. De bor i Fredericia, hvor Durin er Chauffør. Deres Søn:

Slægtled IX:

Børge Michelsen, * $\frac{11}{8}$ 1921,
er Trafikekspedient i Pjedsted. Han er gift med Edith

Lyng Olsen (* $3/2$ 1922), Datter af Trafikassistent i Tønder, Erland Olsen og Hustru Esther. — Deres Børn:

Slægtled X:

Tom Durin, * $30/11$ 1944

Lisbeth, * $1/6$ 1946

Lau Lyng, * $24/11$ 1951

b) Petrea blev g. m. Peder Chr. Jensen (Bach) (* $19/5$ 1898 i Ejsing). De boede først i Riis Skov, hvor han var Bademester. Nu bor de i Ejsing ved Vinderup, hvor han er Kommunekasserer. — Ingen Børn.

c) Laurine blev gift med Martin Elias Nielsen (* $24/11$ 1887 i Kbh., † $23/3$ 1947). De boede i København, hvor han var Kurvemager. — Ingen Børn.

d) Karen Marie blev gift med Kaj Lykke Jørgensen (* $12/4$ 1905 i Esbjerg). De bor i Aarhus, hvor han er Gartner (hos Stadsgartneren). Deres Datter:

Slægtled IX:

d1) Norma Jørgensen, * $7/8$ 1926 i Aarhus. G. m. Konditor Børge Seest (* $5/7$ s. St.). Deres Barn:

Slægtled X:

Marianne Seest, * $16/5$ 1951 i Aarhus

e) Karen blev gift med Alfred Hansen (* $19/12$ 1903 i Aarhus, † $18/2$ 1953 i Glostrup). Han var Vejmænd i Glostrup. Deres Børn:

Slægtled IX:

e1) Sonja Hansen, * $25/2$ 1927 i Kbh.

e2) Palle Hansen, * $25/6$ 1929 i Aarhus

e3) Grethe Hansen, * $9/8$ 1930 i —

e4) Lilli Hansen, * $13/6$ 1932 i Kbh.

e5) Ib Hansen, * $18/4$ 1936 i Ejby (Glostrup K.)

f) Anker blev gift med Eda Kramer (* $11/3$ 1909), Datter af Landmand Peder Jørgen Kramer i Stjær ved Aarhus. De bor i Buddinge, hvor han er Forsikringsagent ved Dansk Folkeforsikring. Deres Børn:

Slægtled IX:

f1) Valther Kramer Frandsen, * $15/5$ 1933 i Stjær

f2) John Kramer Frandsen, * $4/10$ 1936 i Aarhus

f3) Tom Kramer Frandsen, * $6/7$ 1941 i —

f4) Jens Kramer Frandsen, * $23/6$ 1945 i Budd.

- C) Peter Pedersen blev gift med Ane Kirstine Marie Sørensen (* $20/3$ 1875, † $19/2$ 1944 i Horsens), Datter af Husmand i Lundum, Mads Sørensen og Hustru Oline Hecke, der var en Datter af Peter Hecke, som døde o. 1890.

Peter Pedersen var Fodermester paa forskellige Gaarde. De havde 11 Børn:

Slægtled VIII:

a) <i>Kirstine</i> Antonine Pedersen,	* $24/7$ 1896 i Lundum
b) Olaf Pedersen,	* $23/3$ 1898 i Eriknaur
c) Frida <i>Marie</i> Pedersen,	* $1/5$ 1900 i Kirkholm
d) <i>Johanne</i> Louise Pedersen,	* $5/8$ 1902 i —
	begr. $25/6$ 1936 i Hundslund
e) Jensine Petrea Teodora P.,	* $28/2$ 1905 i Glud
f) Hans Vase Pedersen,	* $28/1$ 1907 i Østbirk
g) <i>Agnes</i> Kirstine Pedersen,	* $12/11$ 1908 i —
h) Jensine Othilia Pedersen,	* $6/8$ 1910 i Lundum
i) <i>Anna</i> Petrine Pedersen,	* $29/12$ 1912 i Hornsyld
j) Johannes Kristian Pedersen,	* $4/12$ 1914 i —
k) Antoni Mathilde Pedersen,	* $15/5$ 1918 i —

- a) Kirstine blev gift 1. Gang den $13/4$ 1916 med Michael Thomsen, en Søn af Fisker i Kirkholm, Thomas Thomsen. Deres Barn:

Slægtled IX:

- a1) Else Sørine Thomsen, * $14/10$ 1918 i Snaptun
g. m. Ejnar Ballegaard, Lille Dalby.

- a) Kirstine blev gift 2. G. med Victor Emil Laursen (* 30/7 1889). Deres Børn:

Slægtled IX:

a2) Inger Marie Laursen,	}	* 18/9 1928
a3) Villy Christian Laursen,		
a4) Harry Emil Laursen,		

a2) Inger Marie blev gift 9/2 1957 med Ingemann Andersen. De bor i Horsens, hvor han arbejder paa Gummifabrikken »Jylland«.

a3) Villy blev gift med Anna Sørensen. De bor i Horsens, hvor han arbejder paa Gummifabrikken »Jylland«.

- b) Olaf blev gift 1. G. med Hansine Mortensen (* 21/8 1898, † 26/5 1932 i Horsens). Deres Datter:

Slægtled IX:

b1) Eva Marie Pedersen, * 1/5 1919 i Urlev
Gift med Charles Rasmussen. De bor i Horsens, hvor han er Maler.

- b) Olaf blev gift 2. Gang den 4/4 1934 med Viola Berner (* 14/11 1909 i Horsens). Ægteskabet er barnløst; men Olaf har adopteret sin Hustrus Søn, der nu bærer Navnet:

Henning Berner Pedersen, * 8/3 1932 i Urhøj ved Vejle.

- c) Marie blev gift med Karl Bernhard Tribler (* 16/5 1890 i København). De bor i København. Deres Børn:

Slægtled IX:

c 1) Inga Elisabeth Tribler,	* 28/2 1921 i Hedensted
c 2) Minna Kirstine Tribler,	* 25/3 1922 i Dalby
c 3) Poul Henry Bjørn Tribler,	* 25/3 1923 i Eriknauser
c 4) Rosa Tribler,	* 10/5 1925 i Hosby
c 5) Karl Bernhard Tribler,	* 20/1 1928 i Tønning
c 6) Sv. Aage Peter Tribler,	* 9/7 1930 i Dagnæs
c 7) Elly Olivia Tribler,	* 17/4 1931 i —
c 8) Villy Johan Tribler,	* 23/1 1933 i Kbh.
c 9) Gunnar Tribler,	* 23/8 1935 i —
c10) Erik Tribler,	* 4/9 1943 i —

d) Johanne blev gift med Anders *Marinus* Enevoldsen (* 16/2 1895 i Gedved). Hun døde paa Amtssygehuset i Odder den 21. Juni 1936. De boede i Hadrup, hvor han var Fodermester. Han flyttede i 1955 til sin Broder i Skanderborg. I Ægteskabet var der 2 Børn, der begge er ugifte.

e) Jensine Petrea Teodora blev gift med Georg Alfred Jacobsen (* 5/3 1903), Søn af Jacob Jacobsen og Hustru Sidsel Marie i Illerup. Deres Børn:

Slægtled IX:

- e1) Ejgon Jacobsen, * 17/9 1924 i Søvind
- e2) Ketty Annemarie Jacobsen, * 6/6 1926 i Horsens
- e3) Ruth Eva Jacobsen, * 29/3 1928 i —
- e4) Inger Margrethe Jacobsen, * 13/12 1932 i —

f) Hans Vase blev gift den 21/11 1932 med Karla Marie Knudsen (* 27/1 1908 i Tamdrup). Deres Børn:

Slægtled IX:

- f1) Egon Vase Pedersen, * 15/12 1935 i Horsens
- f2) Leif Vase Pedersen, * 2/4 1944 i —
- f3) Inger Vase Pedersen, * 4/10 1945 i —

g) Agnes blev gift med Marinus Petersen (* 11/12 1908 i Ousted-Taanum). Deres Søn:

Slægtled IX:

- g1) Niels Peter Petersen

h) Jensine Othilia blev gift med Niels Chr. Mortensen (* 9/1 i Bryrup). De bor i Horsens. Deres Børn:

Slægtled IX:

- h1) Anna Margrethe Mortensen, * 7/4 1929 i Aarhus
- Erik Mortensen, * 16/2 1931 i Katstrup
- Kurt Mortensen, * 8/1 1940 i Horsens

i) Anna blev gift med *Karl* Thorvald Ferdinand Hansen (* 4/3 1901 i True ved Aarhus). Deres Datter:

Slægtled IX:

- i1) Rose Hansen

- j) Johannes Kristian blev $7/5$ 1938 gift med Erna Valborg Laursen (* $14/2$ 1916), Datter af Victor Emil Laursen i hans 1. Ægteskab — altsaa Steddatter af a) Kirstine Antonine. Deres Børn:

Slægtled IX:

- j1) Birte Annelise Pedersen, * $23/4$ 1939 i Horsens
j2) Else Margrethe Pedersen, * $3/8$ 1942 i —
j3) Kaj Verner Pedersen, * $29/5$ 1945 i —

- k) Antoni Mathilde blev gift med Richard Jacobsen (* $26/12$ 1915 i Dover ved Skanderborg). De bor i Horsens, hvor han er Chauffør. Deres Børn:

Slægtled IX:

- k1) Annalise Marie Jacobsen, * $13/7$ 1937 i Aarhus
k2) Børge Jacobsen, * $15/1$ 1939 i Horsens
k3) Finn Richard Jacobsen, * $19/8$ 1943 i —
k4) Jytte Margrethe Jacobsen, * $7/12$ 1944 i Hornborg
k5) Birthe Jacobsen, * $11/7$ 1948 i Hatting
k6) Bodil Jacobsen, * $8/7$ 1949 i —
k7) Kaj Ole Jacobsen, * $9/6$ 1952 i Horsens
k8) Ketty Sonja Jacobsen, * $3/10$ 1953 i —

D) Johannes Chr. Pedersen blev gift $7/1$ 1902 med Rasmine Marie Aslak (* $11/1$ 1882, † $4/9$ 1948), Datter af Stenhugger Rs. Jensen Aslak og Karen Marie Jørgensen i Klakring. Johannes var Landpostbud i Juelsminde, og han blev betroet adskillige Tillidshverv. I Sogneraadet var han Næstformand fra 1921 til

sin Død. I Socialudvalget var han Formand fra 1933, ligesom han var Formand for Grundejerforeningen i en Snes Aar, og i ca. 25 Aar var han Kasserer for Juelsminde Havn. Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Agnes Pedersen, * $8/3$ 1903
- b) Karl Rasmus Pedersen, * $16/12$ 1903
- c) Jenny Pedersen, * $5/6$ 1905, † $6/12$ 1944
Emil Pedersen, død 9 Mdr. gl.
- d) Emil Pedersen, * $8/10$ 1911
- e) Thyra Pedersen, * $3/5$ 1913

- a) Agnes er gift med Otto Jørgensen (* $28/10$ 1901), Søn af Lærer Chr. Jørgensen og Hustru Marie Hansen. De bor i Juelsminde. Han er Bogholder hos Fabrikant Stenhøj i Barrit. Deres Barn:

Slægtled IX:

- a1) Torben Christian Jørgensen, * $13/12$ 1927,
gift med Kirstine Kjeld.

- b) Karl Rasmus er gift med Anna Kathrine Sørensen. Han er Overpostbud i Juelsminde. Deres Børn:

Slægtled IX:

- b1) Jytte Pedersen, * $26/6$ 1928
- b2) Gurli Pedersen, * $5/7$ 1942

- b1) Jytte er g. m. Willy Maquard Laursen (* $15/7$ 1927), Søn af Bagermester i Mjesing S. R. Laursen og Johanne M. Jacobsen.

Han er Bagermester i Stjær. Deres Børn:

Slægtled X:

- Heine Laursen, * $4/6$ 1948
- Marianne Laursen, * $10/10$ 1954

- c) Jenny blev gift med Fabriksformand Hans Jørgensen Alsing (* 12/3 1906), Søn af Teglmester Jes Jørgensen Alsing og Hustru Anna Jørgensen i Nybøl ved Sønderborg. De boede i Horsens. Deres Børn:

Slægtled IX:

- c1) Hans Jørgensen Alsing, * 20/7 1927
 c2) Max Jørgensen Alsing, * 16/10 1928

- c1) Hans Alsing er gift med Inge Kristine Jensen (* 2/9 1931), Datter af Hemming Holger Jensen og Hustru Ellen Harriet Petersen i Dagnæs ved Horsens. De bor i Horsens, hvor Hans Alsing er Assistent paa Elektricitetsværket.

- c2) Max Alsing er gift med Zenia Hansen (* 17/5 1923), Datter af Jens Hansen og Dagmar Nielsen i Skaarp. De bor i Svendborg. Max er Styrmand i Udenrigsfart. De har en Søn:

Slægtled X:

Per-Ole Jørgensen Alsing, * 2/1 1954

- d) Emil er gift med Anne Marie Bak (* 18/5 1920), Datter af Tømrermester Niels Christensen Bak og Christiane Jensen i Vinderup (nu i Bøvling). De bor i Aarhus, hvor de har en Købmandsforretning. Deres Børn:

Slægtled IX:

- d1) Inge Pedersen, * 2/11 1943
 d2) Elsa Pedersen, * 21/12 1951

- e) Thyra er gift med Svend Ulrik Petersen (* 10/12 1910), Søn af Fisker H. Ulrik Petersen og Anna Karlsen i Snap-tun. De bor i Juelsminde, hvor han er Maler. Deres Børn:

Slægtled IX:

- e1) Elly Petersen, * 8/5 1931
 e2) Bente Petersen, * 16/9 1939

- e1) Elly er gift med Slagtermester i Klakring, Aksel Ravn (* 23/4 1931), Søn af Adolf Ravn og Hustru Mette Kristine Nielsen i Agrtrup ved Kolding. Deres Børn:

Slægtled X:

Jette Ravn, * 12/9 1950
 Hanne Ravn, * 11/9 1953

E) Poul Theodor Pedersen blev g. i As Kirke med Petra Martie*) Nielsen (* 18/4 1878, † 17/1 1957), Datter af Husmand og Snedker Peder Nielsen og Hustru Martie Margrete Sorth i Nylars paa Bornholm. Hun tjente paa Palsgaard, da de blev gift. De boede en kort Tid paa Skjold Vestermark, hvor den ældste Søn er født. Derefter boede de en halv Snes Aar i Nebel, Raarup Sogn. Han var Dag-lejer paa Møgelkjær. — Senere flyttede de

til Rosenvold og endelig — i Slutningen af 1924 — til Værum-Ørum Kommune, hvor Petra fik Arbejde paa *Christianslund*. Poul Theodor var allerede dengang syg. Den 1. September 1925 flyttede de til en Landejendom i Jebjerg, Ørum Sogn, og her døde han 1½ Aar senere efter svær Sygdom. Sidst i Marts 1956 kom Petra til Langaa Hvilehjem, hvor hun syede og reparerede for Beboerne, der satte Pris paa hendes venlige og livlige Væsen. Hun var flittig Kirkegænger og deltog gerne i Møderne i Missionshuset. Den 17. Januar 1957 afgik hun ved Døden og blev begravet fra Ørum Kirke. Deres Børn:

Slægtled VIII:

a) Poul Anton Pedersen,	* 18/12 1903
Hans Kr. Andreas Pedersen,	* 24/4 1906, † 8/2 1907
b) Harald Kristian Mathias Pedersen,	* 11/5 1908

*) Navnet opgives i Kirkebøgerne (As og Raarup Sogne) som *Martie*, fra Folkeregisteret i Jebjerg som *Mathea*.

- a) Anton blev gift med *Magda* Marie Kjær (* 25/7 1907), Datter af Jens Peder Jensen Kjær og Ane Katrine Mortensen i Tinning, Foldby Sogn. De bor i Langaa, hvor Anton er Savskærer. Deres Børn:

Slægtled IX:

- a1) Ebba Kjær Pedersen, * 24/7 1925 i Randers
 a2) *Asta* Margr. Kjær Pedersen, * 18/6 1928 i Langaa

- a1) Ebba blev gift med Former i Langaa, Marius Pedersen (* 4/8 1919 i Langaa). Deres Børn:

Slægtled X:

- Birthe Kjær Pedersen, * 23/2 1946
 Jørn Kjær Pedersen, * 11/11 1952

- a2) *Asta* blev gift med Kontorist Ib Nielsen (* 30/9 1919 i Assens ved Mariager). Deres Børn:

Slægtled X:

- Kirsten Kjær Nielsen, * 7/9 1950 i Langaa
 Anna Kjær Nielsen, * 5/1 1953
 i Rydöbruk, Sverige
 Lars Bastholm Nielsen, * 17/4 1954
 i Rydöbruk, Sverige

- b) Harald blev gift 31/5 1931 med *Kamilla* Elisabeth Severine Mortensen (* 8/5 1910), Datter af Simon Mortensen og Hustru Karen Marie Kylesbech i Sdr. Vinge, Viborg Amt. — Harald og Milla har en Landejendom i Danstrup pr. Ulstrup. Deres Børn:

Slægtled IX:

- b1) Vera Theodora Pedersen, * 14/11 1932 i Jebjerg
 b2) Sonja Wassa Pedersen, * 30/3 1935 i —
 b3) Bruno Wassa Pedersen, * 7/5 1939 i —

- b1) Vera Theodora blev gift 7/5 1955 med Postbud Flemming Friis Hansen (* 24/7 1933 i Middelfart). Hun uddannes som Sygeplejerske.

- b2) Sonja blev gift 7/11 1954 med Inseminør Hans Chr. Hansen (* 3/10 1930 i Boskov, Sahl Kommune). Hun er uddannet som Syerske.

F) Jensine Kirstine Pedersen blev gift med Hans Chr. Hansen (* $10/2$ 1879, † $10/3$ 1952), Søn af Baneformand i Stenløse, Poul Hansen og Hustru Mariane Svendsen. De boede i Barritskovby, hvor de 2 ældste blev født. Senere flyttede de til Klakring. Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Poul Hansen, * $14/10$ 1903 i Barritskovby
- b) Svend Anton Hansen, * $19/4$ 1906 i —
- c) Kirstine Mariane Hansen, * $7/4$ 1912 i Klakring

- a) Poul er gift med Else Marie Olsen (* $15/6$ 1909 i Juelsminde). De bor i Ballerup, hvor han er Tømrer. Deres Børn:

Slægtled IX:

- a1) Hans Ole Hansen, * $13/3$ 1933
- a2) Ninna Hansen, * $14/9$ 1939

- b) Svend Anton er gift med Inger Lauesten (* $14/3$ 1910 paa Amager). De bor i København, hvor han er Tapetserer. Deres Børn:

Slægtled IX:

- b1) Ena Hansen, * $14/2$ 1935
- b2) Svend Egon Hansen, * $13/8$ 1946

- c) Kirstine er ugift. Hun bor i Klakring.

6) Jørgen Kristian Pedersen blev d. 20. Okt. 1869 gift med

Jensine Caroline Sofie Albertine Jensen (* 23. april 1850, † 27. april 1889), Datter af Skovrider Jens Carl Sofus Albert Rasmussen*) og Hustru Ane Marie Jørgensdatter, Jægersborg i As Sogn. — Jørgen Væver, som han blev kaldt, overtog — som nævnt Side 65 — Forældrenes Ejendom i Klakring, og samtidig med Væveriet dyrkede han Musikken og kom

som Landsbyspillemand vidt omkring. Gennem adskillige Aar spillede han sammen med Hans Ravn i Breth (Firlingernes Oldefader).

Jørgen Væver var den af Bedstefars Søskende, jeg kendte bedst. Hans yngste Børn var jo jævnaldrende med mig, og i de 1½ Aar, jeg frekventerede Jean Fischers Præliminærkursus i Klakring, kom jeg jævnlig i Jørgen Vævers Hjem. Sit 2. Ægteskab indgik han i November 1891 med Ane Jensen Maach (* 19. Januar 1861 i Korning). Dette Ægteskab var barnløst, men da Jørgen Vævers ældste Søn *Jens Peters* Hustru døde fra 4 smaa Børn, fik disse deres Hjem hos Jørgen og Ane. Da Jens Peter selv afgik ved Døden et Aar senere, forblev Børnene hos Bedsteforældrene, hvor Ane var en god Moder for dem.

Jørgen og Jensines Børn:

*) I As Sogns Kirkebog fra den Tid finder man jævnlig Børn »opkaldte« (nævnt op, som man sagde) efter Medlemmer af Slægten Reedtz paa Palsgaard. Maaske har der været Tradition for, at Barnet i disse Tilfælde har faaet en Daabs gave oppe fra Slottet.

Slægtled VII:

- A) Jens Peter Pedersen, * $25/4$ 1871
 † $6/6$ 1903 i Klakring
- B) Ane Marie Pedersen, * $20/6$ 1873
 † $7/12$ 1914 i Vejle
- C) Eline Kristine Pedersen, * $9/3$ 1876
 † $9/1$ 1912 i Horsens
- D) Jens Carl S. A. Pedersen, * $27/9$ 1877
 † $3/12$ 1931 i Vesterby
- E) *Helene* Rasmine Pedersen, * $11/4$ 1880
 † $23/5$ 1917 i Vejle
- F) *Mariane* Rasmine Pedersen, * $10/4$ 1883
 † $18/4$ 1953 i Horsens
- G) *Julius Valdemar Pedersen*, * $16/2$ 1886
 † $13/7$ 1953¹⁾
 Sofus Kristian Pedersen, * $24/6$ og død $22/7$ 1888

- A) Jens Peter Pedersen blev gift med Kristine Jensen (* $8/5$ 1869, † $18/4$ 1902), Datter af Smed Jens Sørensen og Hustru Mariane Mortensdatter. De boede i Klakring, hvor han var Klodsmager og Musiker.

Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) *Carla* Eline Pedersen, * $18/6$ 1897
 b) Jørgen Christian Pedersen, * $4/10$ 1898
 c) Olaf Pedersen, * $1/5$ 1900
 d) Carl Pedersen, * $18/4$ 1902, † April 1928

- a) *Carla Eline Pedersen* blev $2/11$ 1924 gift med Jørgen Olaf Jørgensen (* $27/8$ 1896), Søn af Grd. Jens Peder Jørgensen og Anna Pedersen i Branderslev Sogn (Lolland). Han er Karetmager, og de bor i Randers.

Deres Børn:

Slægtled IX:

- a1) *Jens Christian* Jørgensen, * $21/5$ 1926
 a2) *Jytte* Bodil Jørgensen, * $29/8$ 1931

- a1) *Jens Christian* er gift med *Karen* Elsebeth Nielsen (* $12/7$ 1929 i Randers). Han er Premierløjtnant, og de bor i Aarhus. Deres Børn:

Slægtled X:

- Lone Jørgensen, * $23/4$ 1951
 Michael Jørgensen, * $17/4$ 1954

¹⁾ Valdemar døde under Hjemrejse fra København til Vejle i Jernbanekupeen, før Toget naaede Roskilde.

a2) Jytte er gift med Arne Nielsen (* 22/9 1929 i Randers). Han er Assurandør, og de bor i Randers.
Deres Barn:

Slægtled X:

Jan Thor Nielsen, * 16/4 1956

b) Jørgen Christian Pedersen blev 5/5 1931 gift med Herta Erna Jensen (* 12/10 1903). Han er Købmand i Vejle.
Deres Børn:

Slægtled IX:

b1) Jørgen Christian Pedersen, * 8/8 1932
b2) Ulla Pedersen, * 28/12 1939

c) Olaf Pedersen er gift m. Kirstine Andersen (* 3/7 1907).
De bor nu i Juelsminde. Deres Børn:

Slægtled IX:

c1) Aage Pedersen, * 27/4 1927
c2) Birgit Pedersen, * 8/12 1935

c1) Aage er gift med Inger Gunhild Christensen. Han er Tømrer, og de bor i Strandhuse pr. Juelsminde.
Deres Børn:

Slægtled X:

Hanne Pedersen, * 2/9 1950 i Faarup
Klaus Pedersen, * 23/9 1954 i Strandhuse

B) Ane Marie Pedersen døde ugift i Vejle.

C) Eline Kristine Pedersen blev gift med Anders Jensen, Købmand i Horsens. Ægteskabet var barnløst.

D) Jens Carl Pedersen blev gift med Georgine Marie Sørensen (* 20/2 1877, † 1/12 1946), Datter af Møller og Pumpe-drejer Anders Sørensen (* i Gedved) og Hustru Maren Pedersdatter Winther. Han havde en Købmandsforretning i Vesterby og var desuden »Stationsmester« ved den derværende Holdeplads (Hs.—Juelsminde Banen).
Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Ellen Pedersen, * 28/8 1904 i Vesterby
- b) Karen Margrethe Pedersen, * 9/12 1905 i —
- c) Marie Elisabeth Pedersen, * 13/12 1910 i —
- d) Maren Pedersen, * 3/2 1915 i —
- e) Kirsten Pedersen, * 11/8 1919 i —

- a) Ellen blev gift 1. Gang med Købmand i Horsens, Carlo Olsen (* 28/10 1907 i Aastrup, † 10/4 1938 i Horsens). De havde Forretning i Jyllandsgade 32. Der var ingen Børn i dette Ægteskab.
- a) Hun blev gift 2. Gang med Elektropletarbejder, nu Købmand, Søren Hansen (* 18/4 1917 i Horsens). De har Forretningen i Jyllandsgade. Deres Børn:

Slægtled IX:

- a1) Carl Alfred Hansen, * 28/8 1942
- a2) Thorkild Hansen, * 9/7 1945

- b) Karen Margrethe blev 13/7 1941 gift med Mads Thuesen Schmidt (* 30/3 1901), Søn af Gdr. Søren Hansen Schmidt og Hustru Ane Marie i Guldager. Han blev i 1930 Lærer (fra Gedved) og efter forskellige Vikariater ansat ved Juelsminde Kysthospital 1943, Enelærer ved Fjordholme Skole 1/3 1948 og Førstelærer ved Stoustrup Skole, Aadum, fra 1/11 1955. Deres Barn:

Slægtled IX:

- b1) Hans Georg Schmidt, * 19/4 1943 i Klakring.

- c) Marie Elisabeth er gift med Gustav Harald Falck Tindborg (* 24/6 1910), Søn af Pastor A. J. Tindborg og Hustru Viola Falck i Gødstrup ved Herning. Han er Boghandler i Aakirkeby. Deres Børn:

Slægtled IX:

- c1) Anthon Jørn Falck Tindborg, * 1/3 1943
- c2) Ellen Marie Falck Tindborg, * 28/3 1945
- c3) Gunnar Harald Falck Tindborg, * 4/4 1953

- d) Maren er gift med Hans Møller Sørensen (* 29/1 1911 i Klakring). Han stammer fra den gamle Ladefoged-slægt og ejer Østengaard i Klakring. Han er Sognefoged. Deres Børn:

Slægtled IX:

- d1) Birgitte Møller Sørensen, * 6/3 1939
 d2) Agnethe Møller Sørensen, * 12/3 1941
 d3) Knud Sophus Møller Sørensen, * 12/2 1944
 d4) Kirsten Møller Sørensen, * 19/11 1952

e) Kirsten er gift med Henry Nybo Nielsen (* 24/9 1921 i Horsens). De har en Købmandsforretning ved Vesterby Holdeplads. Der er ingen Børn i Ægteskabet.

E) Helene Rasmine døde ugift i Vejle.

F) Mariane blev gift med Lauritz Nielsen (* 28/8 1886 i Horsens), Søn af Vognmand Hans Frederik Nielsen. Deres Datter, *Bodil Marie*, er gift med Svend Aage Wase Petersen. Se Side 76.

G) Julius *Valdemar* blev den 27/4 1913 gift med Signe Marie Sørensen (* 8/7 1886, † 17/1 1954). Hun var Søster til *Jens Carls* Hustru (se under D). De boede i Vejle, hvor han havde en Købmandsforretning. Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Jørgen Pedersen, * 24/1 1914
 b) Anders Frede Pedersen, * 25/2 1916
 c) Signe Ingeborg Pedersen, * 25/6 1917
 d) Gudrun Marie Pedersen, * 15/9 1919
 e) Gertrud Helene Pedersen, * 3/9 1921
 f) Carl Valdemar Pedersen, * 1/1 1924
 g) Birthe Elisabeth Pedersen, * 15/10 1926

a) Jørgen er gift med Agnes Ravnkilde (* 19/12 1913), Datter af Kaptajn Ove Chr. Aug. R. og Hustru Agnes Kirstine Nielsen. Han er Dr.med. og 1. Reservelæge ved Frederiksberg Hospital. Hun er uddannet Sundhedsplejerske. Deres Børn:

Slægtled IX:

- a1) Svend Ravnkilde Pedersen, * 7/4 1946 i Kbh.
 a2) Jens Ravnkilde Pedersen, * 17/6 1947 i —

b) Anders Frede er Bogholder i Aarhus. Er ugift (1956).

- c) Signe Ingeborg blev gift med Gartner Jørgen Jensen. Ægteskabet er opløst. Deres Børn:

Slægtled IX:

- c1) Niels Valdemar Jensen, * 6/4 1944
c2) Anna Lise Jensen, * 25/6 1945
c3) Kirsten Jensen, * 13/11 1948
c4) Mariane Jensen, * 15/2 1951

- d) Gudrun Marie er Lægeseekretær i Aarhus. Hun er ugift (1956).

- e) Gertrud Helene er gift med Otto Hansen (* 14/5 1919 i Kolding), Søn af Dampskibsekspeditor Hans Jensen Hansen og Hustru Minna Katrine Jensen. De bor i Aarhus, hvor han er Elektroingeniør. Deres Børn:

Slægtled IX:

- e1) Jørgen Vangsgaard Hansen, * 23/9 1948
e2) Hans Vangsgaard Hansen, * 22/1 1952

- f) Carl Valdemar er gift med cand. pharm. Karen Gersel Jensen (* 5/5 1924 i Kbhvn.), Datter af Vejinspektør Johan Gersel og Hustru Elna Hansen. Han er Tandlæge i København. Deres Børn:

Slægtled IX:

- f1) Niels Gersel Pedersen, * 10/3 1949
f2) Anders Gersel Pedersen, * 12/9 1951
f3) Lisbeth Gersel Pedersen, * 8/6 1954

- g) Birthe Elisabeth, der er cand. pharm., er gift med Bogholder i Give, Knud Erik Knudsen (* 31/5 1930 i Testrup), Søn af Grd. Søren Peter K. og Thora Marie Nielsen (nu i Aalestrup).

- 7) Inger Marie blev gift med Væver i Barrit Ole Olesen (* 19. Maj 1848, † 26. December 1934), Søn af Væver Ole Thomsen (* o. 1810, † 24. Maj 1848) og Hustru Ellen Marie Nielsdatter (* o. 1809, † 24. Febr. 1875) i Stagsrode. Ole og Inger Marie havde en lille Ejendom i Barrit. Deres Børn:

Slægtled VII:

- A) Marie Olesen, * $22/4$ 1875, † $10/3$ 1950 i Horsens
 B) Jens Peter Olesen, * $25/2$ 1877
 C) Kirstine Olesen, * $12/9$ 1880

- A) Marie havde en Modeforretning ved Ry St., indtil hun den 14. Juli 1931 blev gift med Enkemand Niels Jensen (* $7/10$ 1876 i Aastrup). Han var Broder til Anders Murers Svigersøn, Carl Jensen.

Marie og Niels havde kendt hinanden i deres unge Dage; men det var ikke »blevet til mere«. Da Niels havde været Enkemand et Par Aar, knyttedes den gamle Forbindelse igen, og de fik dog det meste af en Snes Aar sammen. — Marie døde af et Hjerteslag, medens hun gik paa Gaden i Horsens, hvor de boede.

- B) Jens Peter blev 21. Oktober 1905 gift med Marie Ravn (* $10/6$ 1878), Datter af Hans Jensen Ravn (* $12/3$ 1839 i Klakring, † $10/8$ 1919 i Breth) og Hustru Jensine Hansdatter (* $17/9$ 1836, † $19/7$ 1900 i Breth).

Jens Peter og Marie Ravn overtog hendes Fødested (Matr. 8e af Breth), som hun havde faaet Skøde paa allerede i 1903, og her boede de, indtil de i 1907 solgte Ejendommen til Anders Murer og Bodil Marie. — De købte saa en noget større Ejendom i Breth Søkjær, og her forblev de, indtil den yngste af Sønnerne overtog den. De flyttede saa ind i et nyt Hus i Breth By.

Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Hans Ravn Olesen, * $15/8$ 1906
 b) Ole Ravn Olesen, * $12/3$ 1912

- a) Hans Ravn blev $21/1$ 1935 gift med Kristine Katrine Pedersen (* $23/5$ 1909), Datter af Peder Anders Pedersen og Frederikke Mathilde Steffensen i Ring. De bor i en Ejendom paa Hornsyld Mark, lidt Nord for den, Anders Murer ejede. Deres Børn:

Aslak Tellesen
Skomagersvend i Horsens
~ Birthe Kathrine Jensdt.

Rasmus Rasmussen *Ravn*
* o. 1832
~ Karen Jensdatter 2. ~ Hans Sørensen
* o. 1784

Jens Aslaksen
* 9/4 1815 i Hosby

~ Anne Marie Rasmusdatter
* 28/11 1817 i Klakring

Hans Jensen *Ravn*
* 12/3 1839 i Klakring
† 10/8 1919 i Breth

~ Jensine Hansdatter
* 17/9 1836
† 19/7 1900 i Breth

Marie *Ravn*
* 10/6 1878 i Breth
~ 21/10 1905 med
Jens Peter Olesen
* 25/2 1877 i Barrit

Slægtled IX:

- a1) Jens Peter Ravn Olesen, * 8/6 1936
 Elly Ravn Olesen, * 9/5 1940
 Frede Ravn Olesen, * 24/4 1941

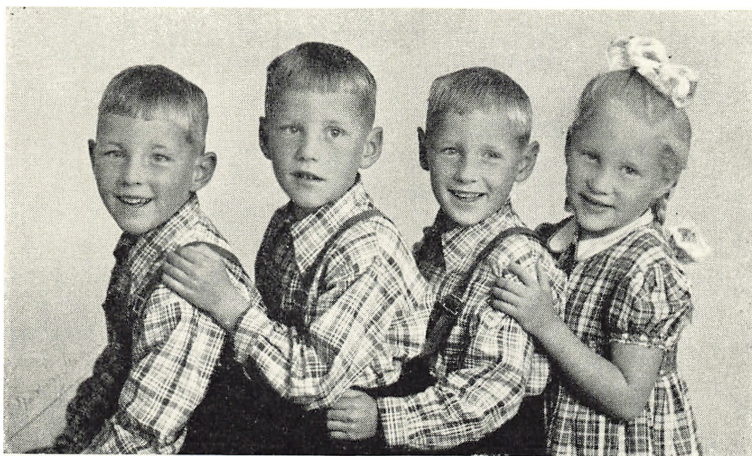
b) Ole Ravn blev gift med Astrid Bech (* 7/5 1904), Datter af Anders Bech i Uldum. De overtog hans Forældres Ejendom i Breth Søkjær, og her blev de landskendte *Firlingerne fra Breth* født. Senere købte de en Gaard paa Klakring Mark, hvor de bor endnu. Deres Børn:

Slægtled IX:

b1) Karen	} Ravn Olesen, * 9/12 1936
b2) Anders	
b3) Jens	
b4) Peter	
b5) Knud Ravn Olesen, * 24/11 1942	

b1) Karen Ravn Olesen blev 16/5 1957 gift i Klakring Kirke med Grd. Martin Benzon-Nielsen (* 1925) fra Barrithule.

FIRLINGERNE FRA BRETH

Jens

Peter

Anders

Karen

- C) Kirstine blev gift med Martinus Henriksen (* 26/7 1881, † 23/4 1953 i Hørning), Søn af Peter Johan Henriksen og Kirstine Rasmussen i Breth. — De boede i Hørning, hvor han havde et Karetmagerværksted. Deres Børn:

Slægtled VIII:

a) Oskar Henriksen,	* 8/7 1910
b) Dagmar Henriksen,	} * 8/9 1913
c) Einar Henriksen,	
d) Kristian Henriksen,	* 21/5 1920

- a) Oskar blev gift 18/9 1939 med *Johanne Marie Jensen* (* 9/11 1911 i Tømmerby, Them Sogn). De bor i Aarhus, hvor han har en Købmandsforretning. Deres Barn:

Slægtled IX:

- a1) Hans Jørn Henriksen, * 26/9 1940

- b) Dagmar blev gift 12/5 1935 med *Edvardt Georg Vilhelm Skeel* (* 20/7 1911 i Aarhus). De bor i Hørning, hvor han har en Frisørforretning. Deres Børn:

Slægtled IX:

- b1) *Inger Mia Skeel*, * 28/3 1945
 b2) *Else Merete Skeel*, * 15/11 1948

- c) Ejnar blev gift med *Marie Fonager* (* 2/3 1910 i Vinding ved Holstebro). De bor i Holstebro, hvor han er Mekaniker. Deres Børn:

Slægtled IX:

- c1) *Erik Fonager Henriksen*, * 21/6 1935
 c2) *Gerda Fonager Henriksen*, * 20/8 1936
 c3) *Peter Fonager Henriksen*, * 12/11 1941

- d) Kristian blev gift 30/6 1946 med *Krista Jensine Elisabeth Knakkegaard Kristensen* (* 31/1 1920 i Grove). De bor i Hørning, hvor han er Indehaver af Hørning Karosserifabrik, som han selv har startet. Deres Barn:

Slægtled IX:

- d1) *Peter Henriksen*, * 27/8 1952

Hendes faders Slægt

enne Slægt har jeg kunnet føre tilbage til den gamle FALSTER-Slægt, der var ret udbredt paa Egnen. Det fremgaar vel af Navnet, hvorfra det stammer, og maaske var den JENS FALSTER, hvis Søn

NIELS JENSEN FALSTER

* o. 1712, begravet 30. April 1784,

vi finder ved adskillige Lejligheder, den Falstringer, der blev Slægtens ældste i Bjerge Herred. At NIELS ikke ses døbt i Klakring kan jo godt tyde paa, at han er »Tilflytter«. En Peder Falster træffer vi ogsaa, og i Østrup, Glud Sogn, boede Søren Falster, hvis Hustru var Suscepatrix ved Daabsfester hos NIELS FALSTER.

Om den Niels Jensen, der der 10. Nov. 1737 bliver gift med Karen Enevoldsdatter, og som 25. S. e. Tr. 1738 faar døbt en Søn Jens, der begravet 2. Juledag, er identisk med *Niels Falster*, vil næppe kunne afgøres med Sikkerhed; dog tyder alt derpaa. Men iflg. Kirkebogen døbes NIELS FALSTERS

Birgitte 20. S. e. Tr. = 11. Oktober 1739,

MAREN 3. S. e. H. 3 Kg. = 22. Januar 1741,

Jens 18. S. e. Tr. = 23. Sept. 1742,

og tre Dage før, den 20. September, blev NIELS FALSTERS *Hustru* begravet, 28 Aar gl., og 1. S. e. Tr. 1743 blev »NIELS JENSØN FALSTER og *Anne Christophersdatter* af Biorns Knude copulerede«. Dette hans andet Ægteskab har jeg ikke efterforsket, ej heller *Jens* eller *Birgittes* Skæbner. — Datteren

MAREN NIELSDATTER FALSTER

⊗ 22. Januar 1741, begravet 8. Maj 1804,

blev den 16. Juni 1770 viet i Klakring Kirke, og hendes

Brudgom var af gammel Haandværkerslægt fra Klakring, idet han var en Søn af

OLLUF HIULMAND,

om hvem vi kun ved, hvad han beskæftigede sig med. — Sønnen, der blev gift med MAREN, hed

JENS OLESEN (Hjuler)

☉ 12. Oktober 1732, begravet 6. April 1796,

og i Landets 1. Folketælling (1. Juli 1787) finder vi som den 33. Familie i Klakring:

Jens Olesen, Mand,	54 Aar,	i 1. Ægteskab, Husmand	
		og Hjuler	
Maren Nielsdt., Kone,	48 -	i 1. Ægteskab	
Ole Jensen	12 -	} Deres Børn	
Søren Jensen	9 -		
Rasmus Jensen	2 -		
Mette Olesdatter	55 -	Ugift, Mandens Søster	

(Folketællingernes Aldersangivelser er ofte »skønsmæssige«!)

Det vilde være et sært Spil af Skæbnen, om Ægteparret kun har haft disse 3 Børn, men ved Tællingen opholdt de nævnte sig hjemme. Maaske har der været et eller to ældre Børn ude at tjene, men den eneste, jeg har søgt Oplysninger om, er

OLE JENSEN (Hjuler)

* 9. Maj 1773, † 27. Oktober 1835.

Han fulgte i sin Faders Fodspor og »boede og døde« — som der staar — i Klakring, hvor han var Hjulmand. Vi tør vist gaa ud fra, at hans lille Ejendom — Naboejendommen til Anders Murers Barndomshjem — har været hans Faders og sandsynligvis ogsaa Farfaderen, *Olluf Hiulmands*. Traditionen havde dybere Rødder i hine Tider end nu. Hjuleren i Klakring giftede sig — meget fornøftigt — med en Væverske,

BODIL MARGRETHE BENDTSDATTER

☉ 17. December 1775 i Sejth, † 1. Maj 1852 i Vesterby.

Det er kun meget lidt, jeg har fundet om hendes Slægt. Hendes Fader hed

BENDT JØRGENSEN,

og han blev begravet 30. November 1786 paa Uth Kirkegaard; men Præsten har desværre ikke, som det ellers var Skik, noteret hans Alder. Han var den 28. Juni 1773 blevet gift med

METTE PEDERSDATTER,

der var født o. 1747 — hvor vides ikke, og hendes Død har jeg ej heller kunnet finde. — Derimod fandt jeg, at hun 24. April 1789 indgik sit 2. Ægteskab med *Niels Jensen*, og i Folketællingen 1. Februar 1801 fandt jeg under *Hvillerup* i As Sogn:

Niels Jensen, Mand,	53 Aar	
Mette Pedersdt., Kone,	54 -	
Bodil Margr. Bendsdt.,	24 -	Hendes Datter
Maren Nielsdt.	10 -	} Deres Børn
Bendt Nielsen	9 -	

og i samme Folketælling fandt jeg under *Overby* i As sogn:

Rasmus Iwersen, Mand, 57 Aar, i 2. Ægteskab

Maren Bendsdt., Kone, 20 - i 1. Ægteskab

Marens Ægteskab med den 37 Aar ældre *Rasmus* har forhaabentlig været en »god Handel« for hende. Den Slags Ægteskaber var i »de gode gamle Dage« ikke ualmindelige.

Bendt Jørgensen og *Mette* har altsaa haft ihvertfald 2 Døtre. At de efter hans Død er havnede i As Sogn kan tyde paa, at *Mette* stammer fra As; men fundet hende har jeg ikke. Den ældste af Døtrene, BODIL MARGRETHE, blev — som nævnt — gift med OLE og fik med ham 6 Børn. Hun overlevede ham i mere end 16 Aar, som hun tilbragte hos Sønnen NIELS paa *Damgaard* i Vesterby.

OLE HJULMAND OG BODIL MARGRETHES BØRN

1) Jens Olesen,	* 13/1 1803 i Klakring
	† 4/3 1878 p. Refsgaard Mk.
2) Maren Olesdatter,	* 1/1 1805 i Klakring
	† 7/10 1876 i —
3) NIELS OLESEN,	* 24/1 1807 i —
	† 10/3 1876 p. Refsgaard Mk.
4) Mette Marie Olesdt.,	* 20/1 1809 i Klakring
	† i Barrit
5) Ane Kjerstine Olesdt.,	* 22/11 1811 i Klakring
	† 22/4 1883 i —
6) Rasmus Olesen,	* 2/11 1814 i —
	† 16/3 1885 i —

Den ældste, *Jens*, var omtrent jævnaldrende med Anders Murers Fader. Han ægtede en Enke i Barrithule og blev Stedfader til 6—7 Børn. Selv fik han ingen Børn, om end han i Klakring Kirkebog nævnes som »udlagt Barnefader« ved BODIL MARIEs Fødsel. Se Side 138.

2) *Maren Olesdatter* blev 10. Januar 1830 gift med *Niels Sørensen Laubo* (* 1798, † 8. Juni 1854). De boede først Syd for Klakring Kirke, men flyttede senere til *Vesterager* (i Nærheden af *Vesterby*). Hun var Væverske ligesom sin Moder. *Niels* var Træskomand af Profession og som saadan lidt af en Kunsthaandværker*).

Niels Laubo vakte Opsigt paa Egnen ved at benytte sine Køer som Trækkraft. Paa den Maade undgik han at blive

*) Blandt de Barndomserindringer, der staar tydeligt for mig, er de Timer, jeg tilbragte hos Træskomanden i *Tinghusene*, *Niels Koldmand*. Navnet hentyder formodentlig til, at han er kommen fra Urlev Kolde — et Udtryk for en Landskabsformation, som vi bl. a. genfinder paa Ry-Egnen: Højkol, Himmelkol o. fl. — Hans fattige Hus, der laa yderst mod Nord paa den anden Side af Bækken — altsaa i Stenderup Sogn — er forlængst borte; men jeg mindes ham, hver Gang jeg kommer der forbi.

At se ham sætte et Stykke Bøgetræ i »æ Tællebænk« og med sit særpregede Værktøj give Træet Form, saa der efterhaanden skabtes en Træsko med virkelig Pasform — jeg taler af Erfaring! — det var lidt af en Oplevelse. Hans Historier var vel ikke altid helt stuerene, men de gik ind ad det ene Øre og ud ad det andet — selv om jeg nok havde paa Fornemmelsen, at hans og Bedstefars Historier ikke var »købt paa den samme Auktion«.

afhængig af nogen Gaardmand. Det var jo ellers Skik og Brug, at en Mand, der havde Heste, »drev Jorden« for en, der ingen Heste havde.

Niels Laubo og *Maren* havde — mig bekendt — kun eet Barn, Datteren *Johanne* (* 12. August 1835, † 6. Juli 1875), der den 20. November 1857 blev gift med *Frederik Fritz Sefa Tønnesen* (* 13. September 1830 i Vrigsted). Han husker jeg fra min Barndom. I 1895 flyttede han, der var gift 2. Gang, til Hornsyld Mark, og han kom jævnlig og hjalp os med »en Dags Arbejde«, f. Eks. i Høstens Tid.

Om den næste af Søskendeflokken, *NIELS*, skal senere berettes.

4) *Mette Marie*, der ved Folketællingen 18. Febr. 1834 tjente hos *NIELS* i *Vesterby*, blev gift med en Skrædder i Breth, *Jens Jørgen Pedersen* († 1. Decbr. 1854). De havde 5—6 Børn:

Ane Jensdatter,	* 23/11	1837
Bodil Margr. Jensdt.,	* 31/3	1840
Øllegaard Jensdatter,	* 28/9	1842
Ole Jensen,	* 12/1	1845
(Søren Jensen ?)		
Niels Jensen,	* 5/3	1854

Anders Murer mente at erindre, at den Søren Skrædder, som han en Tid boede hos i *Vesterager*, var en af *Mette Maries* Sønner. Hendes 2. Ægteskab var barnløst.

Den næstyingste af Hjulerens Børn,

5) *Ane Kjerstine*, blev 10. Juni 1836 gift med Gaardejer i Klakring *Jørgen Hansens Søn, Søren Jørgensen* (* o. 1809). *Ane Kjerstine* — der var Væverske — blev Moder til 6 Børn:

Bodil Marie Sørensd.,	* 13/11	1837
Jørgen Sørensen,	* 4/2	1840
Niels —	* 2/10	1842
	† 10/12	1902
Ole —	* 25/9	1844
Kristian —	* 2/2	1847
Peder —	* 31/1	1850

Om disse Børn har jeg kun faa Oplysninger. Tre af dem rejste til U. S. A., den ene, Kristian, kom dog tilbage og tog Bopæl i *Hosby*, As Sogn.

Niels blev gift med sin Kusine, Lene Cathrine Rasmusdatter. Hun var Datter af Ole Hjulers yngste Barn,

6) *Rasmus Olesen* og hans Hustru, *Dorthe Sofie Sørensdatter* (* 8. November 1815 i Hornsyld, † 12. November 1900 i Klakring). *Rasmus* og *Dorthe* boede først i *Albækhoved* og senere ved Klakring Strand. Deres ældste, Sønnen *Ole Jørgen*, blev knap 14 Aar gl. dræbt under en Mergelskrænt, der skred ned over ham. *Lene Cathrine* (* 24. Marts 1846, † 16. Maj 1908) blev som nævnt gift med sin Fætter, Niels. Hun døde hos en Søn, der boede i *Purup*, Østbirk Sogn.

Karen Rasmusdatter (* 20. Marts 1849) blev gift 9. November 1871 med Jens Nielsen (* o. 1842 i Klakring).

Om Søren (* 11. Januar 1852) har jeg ingen Oplysninger.

Den yngste, Mikkel, blev d. 25. Novbr. 1887 gift med en Datter af Hans Holst paa Hornsyld Mark. Ægteskabet blev opløst.

Efter disse spredte Oplysninger om Søskendeflokken fra Hjulmandens Hjem i Klakring vender vi Blikket mod den i Flokken, der tilhører vor Anerække,

NIELS OLESEN

* 24. Januar 1807 i Klakring, † 10. Marts 1876 p. Refsgaard Mk.

Han var, efter hvad Bedstefar fortalte, en Slider og en meget initiativrig Mand. At han i Folketællingen af 1. Februar 1845 kaldes *Sogneforstander* viser jo ogsaa, at Folk i Sognet har haft Agtelse for ham. Han kom i 19—20 Aars Alderen til *Vesterby*, hvor han blev Forkarl hos den aldrende Gaardfæster, *Hans Madsen Damgaard* (* o. 1738, † 21. Juli 1828), og hans Hustru af 2. Ægteskab, *Karen Hansdatter* (* 1767 i Breth, † 28. Marts 1844).

Her kom hans Evner til deres Ret, og Husmandssønnen blev Gaardmand — først Fæster og senere Ejer af den gamle Gaard.

Her skal fortælles lidt om

DAMGAARD i Vesterby, Klakring Sogn
(Matr. Nr. 34a m. fl.; Hartkorn 4—4—1—1½).

Gaardens Navn, der ved Dekl. læst 22. Juli 1918 blev tinglyst, stammer fra gammel Tid; men da Godsarkivalier fra hine Aar ikke eksisterer, kan det ikke ses, om Hans Madsen har sit *Damgaard*-Navn efter Gaarden, eller om han har bragt Navnet med fra et andet Sogn. Det første er det mest sandsynlige,*) og hans Fader har saa heddet Mads Damgaard. — Ved Folketællingen i 1787 havde Hans Damgaard 5 Børn med sin 1. Kone, Birthe Sørensdatter. Hun døde i Januar 1799, og Hans Damgaard, der var over 60 Aar, blev den 16. November 1799 gift med den 32 aarige *Karen Hansdatter* fra Breth. Saa vidt jeg ved, var dette Ægteskab barnløst.

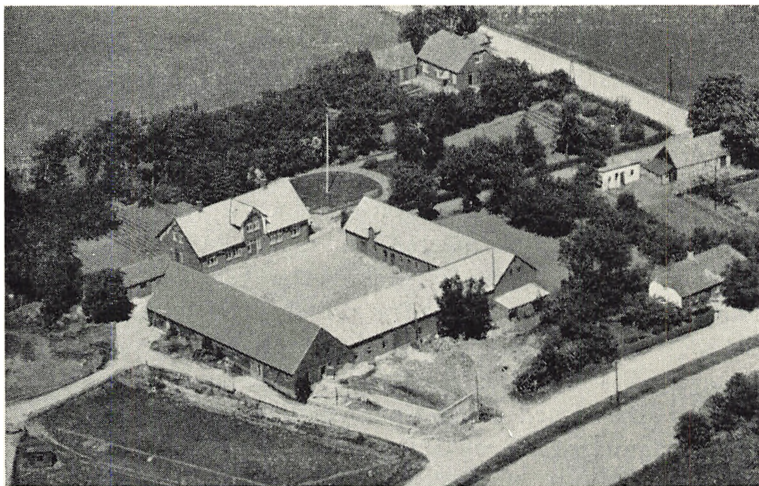
Gaarden var iflg. Overleveringen oprindeligt Fæste under *Palsgaard*, og paa Grund af den store Afstand ydede den ikke Hoveri, men skulde i Stedet for køre »Ægtkørsel« for Godset. Saa vidt Anders Murer erindrede, var det 9 Ture om Aaret til Horsens eller Vejle eller tilsvarende Vej-længde.

*) Iflg. KLAKRING Kirkebog: Den 22. Oktober 1773 blev *Hans Madsen* og *Birthe Sørensdatter* i *Westerbye* trolovede. Forlovere var *Peder Pedersen* og *Jørgen Christophersen*.

Den sidste er uden al Tvivl *Jørgen Due* til Vesterbygaard (* 1731, † 1788). Og i samme Kirkebog er anført, at *Hans* og *Birthe* blev copulerede i *Raarup Kirke* den 29. Januar 1774, medens *Raarup Kirkebog* ingen Tilførsel har herom, skønt Bruden var fra *Raarup Sogn*, og Ægteparret til at begynde med havde Bopæl der. Kirkebogen nævner en dødfødt Søn i 1774 og en Datter, *Mette Marie*, © 1775, 7. S. e. Tr. I begge Tilfælde kaldes Faderen *Hans Madsen*; men det næste Barns Daab finder vi i *Klakring Kirkebog*: 1778, 4. S. e. P. døbt *Hans Damgaards* Pigebarn *Johanne Marie*. I *Raarup* hedder han altsaa *Hans Madsen* og i *Vesterby* *Hans Damgaard*; derfor synes det mig mest sandsynligt, at Navnet har været Gaardens.

Birthe Sørensdatter var forøvrigt af den Slægt, som min Bog EN GAMMEL SLÆGT FRA BJERGE HERRED omtaler, idet hun var en Datter fra den lille Selvejergaard, der laa overfor *Klejsgaard* (Wintther-Slægtens Gaard). Hendes Forældre var *Søren Sørensen* og *Johanne Pedersdatter*, der var en Datter af *Peder Lauridsen* i Nøttrup, hvor han i Fæste havde den Gaard, der nu hedder *Holstdal*. —

Se »EN GAMMEL SLÆGT . . . « Side 33, Linje 13 f. o.

Damgaard.

Endvidere vil Overleveringen vide, at Gaarden blev mageskiftet med en Gaard i Klakring — Grønbjerggaard? — og Foranledningen skulde være Tab i Kortspil. — Formodentlig har Gaardenes Beliggenhed vel været den egentlige Grund til Mageskiftet; men der skal nok være den Sandhed i Overleveringen, at Tab i Kortspil har givet Sagen et Skub i den »rigtige Retning« — set med Fæstebondens Øjne, for Gaardens Ydelser forblev uændrede, kun blev det nu for det nærliggende *Barritskov Gods*, der skulde køres. — Den ældste Fæster, vi kender med Sikkerhed, er fornævnte *Hans Madsen Damgaard*, der døde 21. Juli 1828, 90 Aar gl. Hans Enke, den 64 aarige *Karen Hansdatter* ægtede 30. Oktober 1830 den 24 aarige *NIELS OLESEN*, og da Karen døde 28. Marts 1844, 77 Aar gl., indgik *NIELS* Ægteskab med Anders Murers Næstsøskendebarn, *Ane Kristensdatter* (* o. 1820, begr. 26. Sept. 1902). Se Side 64.

NIELS OLESEN frikøbte Gaarden fra *Barritskov* og solgte den kort før sin Død til *Wolmer Hansen Winther* (Skøde læst 20. Juli 1875), der afstod den til *Søren Andersen Dodensig* (Skøde læst 18. Oktober 1886). Han solgte den 20 Aar efter til *J. K. C. Friis* (Skøde læst 30. April 1906).

Den nuværende Ejer, *Tage Steenbjerg*, overtog *Damgaard* 3. Juni 1939.

Han er gift med *Inger Marie Pedersen Bech* (* 11. Febr. 1914 i »Mariendal«; se *Stouenbjerg-Slægten* Side 32).

Som nævnt blev **NIELS OLESEN** i sit 2. Ægteskab gift med *Ane Kristensdatter* og fik med hende 10 Børn. — Da en stærk Familiefølelse Livet igennem knyttede de fleste af dem til deres ældre Halvsøster, **BODIL MARIE**, vilde nærværende Bog være ufuldstændig, hvis den ikke bragte de Oplysninger, der er i min Besiddelse om

Søftendefloffen fra Damgaard

NIELS OLESEN og *Ane Kristensdatters* Børn:

(**BODIL MARIES** Halvsøskende paa fædrene Side)

Slægtled VI:

1) <i>Christine Margrethe Pedersd.</i> ,	* 28/6 1842 i Vesterby
	† 11/9 1911 i Klakring
2) <i>Hans Damgaard Nielsen</i> ,	* 13/2 1845 i Vesterby
	† 9/12 1910 i Horsens
3) <i>Carl Nielsen</i> ,	* 28/2 1847 i Vesterby
	† 6/3 1874 i —
4) <i>Christen Nielsen</i> ,	* 22/1 1849 i —
	† 23/5 1885 i Klejs
5) <i>Frederikke Nielsdatter</i> ,	* 19/4 1851 i Vesterby
	† 8/8 1914 i Klejs
6) <i>Ole Nielsen</i> ,	* 29/3 1853 i Vesterby
	† 22/12 1883 i Klejs
Udøbt Barn,	* og † 15/10 1855
7) <i>Jørgine Marie Nielsdatter</i> ,	* 18/3 1858 i Vesterby
	begr. 6/11 1940 i Bredal
8) <i>Bodil Margrethe Nielsdatter</i> ,	* 12/12 1860 i Vesterby
	† 7/9 1944 p. Breth Mk.
9) <i>Julius Nielsen Damgaard</i> ,	* 19/8 1864 i Vesterby
	† 22/8 1947, begr. paa
Klakring Kirkegaard

- 1) Christine Margrethe blev gift med Jørgen Hansen (* $11/6$ 1838, † $4/1$ 1911 i Klakring), Søn af Grd. Hans Jørgensen og Hustru Inger Marie Hansdatter. De boede først i Haurbjerg, Nebsager S., et Aars Tid, hvorefter de flyttede til Refsgaard Mark, hvor Inger Marie og de yngre Søskende er født. Omkring 1889 flyttede de til Klakring Nørreskov, hvor de købte en mindre Ejendom. — Deres Børn:

Slægtled VII:

A) Hans Jørgen Hansen,	* $8/7$ 1865 i Haurbjerg
	† $1/11$ 1902 i As
B) Inger Marie Hansen,	* $13/10$ 1867 p. Refsgd. Mk.
	† $18/8$ 1948 p. Raarup Mk.
C) Niels Anton Hansen,	* $29/12$ 1869 p. Refsgd. Mk.
	† i 20erne i U. S. A.
D) <i>Karl</i> Martin Hansen,	* $3/4$ 1872, † $3/4$ 1878
E) Jørgen <i>Kristian</i> Hansen,	* $7/12$ 1873 p. Refsgd. Mk.
	† $18/8$ 1945 p. Horsens Sygehus
F) Morten Hansen,	* $14/2$ 1876 p. Refsgd. Mk.
	† $19/6$ 1923 i Barrit
G) <i>Karl</i> Martin Hansen,	* $28/3$ 1878 p. Refsgd. Mk.
	udvandret til U. S. A.
H) Marius Hansen,	* $26/4$ 1881, † $16/12$ 1889

- A) Hans Jørgen tjente gennem en Aarrække hos en Farbroder i Asløkke. Her døde han, 37 Aar gl., ugift.

- B) Inger Marie blev gift med Niels Nielsen (* $21/11$ 1855, † $27/1$ 1928), Søn af Niels Kristian Poulsen og Hustru Ane Katrine i Nebel, Raarup S. — De havde Raarup Præstegaard i Forpagtning fra 1896 til 1904, da de købte den Gaard i Nebel, som de ejede til hans Død, da Sønnen Niels Kristian overtog den. Samtidig købte Sønnen Jørgen en Gaard, *Bakkelund*, paa Raarup Mark. Da Jørgen døde i 1937, flyttede Inger Marie og Niels Kristian ud til *Bakkelund*, hvor N. Kr. bor endnu. Gaarden i Nebel blev solgt til Oskar Sørensen. — De havde 2 Sønner:

Slægtled VIII:

- a) Niels Kr. Nielsen, * $27/10$ 1900
 b) Jørgen Nielsen, * $5/11$ 1902, † $5/1$ 1937

Ingen af dem blev gift.

- C) Niels Anton udvandrede til U. S. A., hvor han blev gift med en Amerikanerinde, med hvem han fik 4 — maaske flere — Børn. Han har ikke holdt Forbindelsen med sin Familie vedlige.
- E) Kristian blev gift med Elna Marie Dinesen (* $8/10$ 1885, † $16/8$ 1939), Datter af Skomager Jørgen Truelsen Dinesen og Hustru Ane Marie Hollesen i Bjerger. De overtog hans Forældres Ejendom i Nørreskoven. Hun døde paa Hornsyld Sygehus, og han døde paa Kommunehospitalet i Horsens. Sine sidste Aar tilbragte han paa Juelsminde Hvilehjem. De havde ingen Børn. Begge er begravede paa Klakring Kirkegaard.
- F) Morten blev gift med Rasmine Jørgensen (* $4/3$ 1880, † $17/12$ 1950), Datter af Stenslaaer Peder Jørgensen og Hustru Margr. Kjerstine Magdalene i Bjørnkær ved Hornsyld St. — De havde en Slagterforretning ved Barrit St., men Morten døde jo, før Børnene blev voksne, saa Mine, der led af Sukkersyge, havde det ikke let. Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) *Kirstine* Margrethe Hansen, * $2/9$ 1907
 b) Vera Hansen, * $30/8$ 1908
 c) *Hans* Peter Jørgen Hansen, * $7/9$ 1909
 d) Villy Hansen, * $30/9$ 1911
 e) Holger Hansen, * $8/1$ 1913

- a) Kirstine g. m. Anders Christensen (* $8/9$ 1905 i Hørby). De bor i Randers, hvor han er civil Arbejder paa Kasernen. Deres Børn:

Slægtled IX:

- a1) Esther Christensen (* $17/11$ 1934). Gift med Jørn Würgler, der er Elektriker i Randers.
- b) Vera er ugift. Hun er paa Petersen og Sørensens Tobaksfabrik i Horsens.
- c) Hans g. m. Karen Hansen (* $13/11$ 1910 i Barrit). De bor i Horsens, hvor han er Fabriksarbejder. Deres Børn:

Slægtled IX:

- c1) Nora Hansen, * $21/1$ 1932
 c2) Leif Hansen, * $18/2$ 1938
 c3) Palle Hansen, * $28/4$ 1941
 c4) Ingrid Lissi Hansen, * $5/11$ 1945

c1) Nora er gift med Frode Iversen. De bor i København.

d) Villy g. m. Agnes Schrøder, f. Hansen (* 24/9 1913 i Gangsted). Hendes 1. Mand omkom ved et Ulykkestilfælde. De bor i Strandhuse ved Juelsminde, hvor han har en Pølsevogn.

e) Holger g. m. Helene Borup, f. Nielsen (* 6/11 1907 i Randers). Hendes 1. Mand omkom, da deres Hus i Vorup blev bombet. De bor i Randers, hvor han ligesom Søsterens Mand er civil Arbejder ved Kasernen. Deres Barn:

Slægtled IX:

e1) Anne Marie Hansen, * 1/9 1947

2) Hans Damgaard indgik sit 1. Ægteskab 6/10 1869 med Jensine Jensen (* 23/3 1851, † 11/1 1879), Datter af Jens Sørensen og Hustru Ane Kjerstine Nielsdatter, Bredager. Deres Børn:

Slægtled VII:

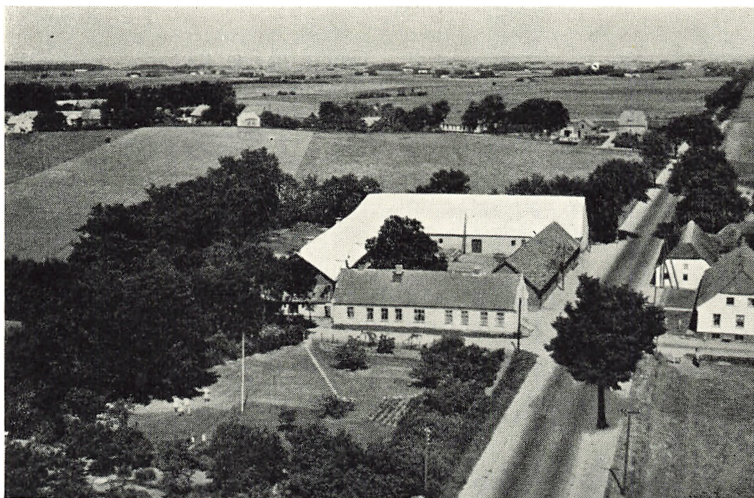
A) Ane Kirstine Nielsen,	* 3/11 1870, † 15/2 1927
B) Jens Nielsen,	* 11/5 1872, † 19/1 1943
C) Niels Nielsen,	* 17/2 1876, † 17/7 1900
D) Anton Nielsen,	* 3/1 1879, † o. 1910
- begr. i Middelfart

A) Ane Kirstine (kaldt *Stine*) blev gift 28/11 1891 med Anton Hansen (* 30/8 1868, † 26/5 1893), Søn af Grd. Peter Hansen og Hustru Ane Kirstine Nielsen, Urlev. De overtog en Gaard paa Hornum Mark. Deres Børn, Jensine og Peter, døde 2/9 1893 og 28/12 1892. *Stine* blev 26/1 1894 gift med *Hans* Rasmussen Hansen (* 23/5 1872 i St. Dalby, † 22/6 1934). De boede paa hendes Ejendom paa Hornum Mk., og der var jævnlig Forbindelse mellem dem og mit Barndomshjem. Deres Børn:

Slægtled VIII:

a) Anton Hansen,	* 24/9 1894
b) Rasmus Hansen,	* 2/6 1896
c) Signe Hansen,	* 1/10 1898
d) Hans Damgaard Hansen,	* 21/11 1903

- a) Anton blev gift 18/9 1920 i Nebsager Kirke med *Mary Marie Østergaard* (* 6/3 1897), Datter af Peder Østergaard og Hustru, Anna Frandsen, *Dondelund*, Hornsyld. De boede først i en Ejendom paa St. Dalby Mk., men o. 1929 flyttede de til Hedensted Skov, hvor de forpagtede en Gaard, der ejedes af Hedensted-Dalby Kommune. Omkr. 1947 købte de

Constantia Avlsgaard,

hvor de bor nu. Deres Børn:

Slægtled IX:

- a1) Hans Østergaard Hansen, * 19/11 1921
 a2) Arne Østergaard Hansen, * 3/9 1924
 a3) *Gerda* Kirstine Hansen, * 30/7 1928

- a1) Hans er gift med *Esther* Margrethe Christensen (* 25/7 1924). De har en Gaard mellem Hedensted og Daaugaard. Deres Børn:

Slægtled X:

- Birthe Østergaard Hansen, * 29/2 1951
 Elsbeth Østergaard Hansen, * 8/3 1955

- a2) Arne opholdt sig hjemme paa Constantia Avlsgaard, indtil han i 1957 overtog Kommunens Gaard ved Hedensted Skov — den, hans Fader havde i Forpagtning til o. 1947. Se ovenfor.

Side 111, Linje 1 fn. Tilføjes: Han blev gift 22/11 1957 med *Elna* Margrethe Laursen (* 7/1 1936 i Baastrup, Øster Snede), Datter af Mads Laursen og Hustru Cathrine.

a3) Gerda blev $28/3$ 1956 gift m. Helge Vosgerau (* $5/1$ 32),
Søn af Malermester Fritz Albert Vosgerau og Hustru
Marie i Sønderborg. Gerda er uddannet som Syge-
plejerske paa Kolding Sygehus. De bor i Odense.
Deres Barn:

Slægtled X:

Lars Åbjørn Vosgerau, * $11/3$ 1957

b) Rasmus blev gift $14/2$ 1929 i Barrit Kirke med Amalie
Nielsen (* $23/12$ 1905). De bor paa Hyrup Mk. Deres Børn:

Slægtled IX:

b1) Ruth Hansen, * $8/12$ 1929

b2) Hans Petersen Hansen, * $10/11$ 1935

b3) Jens Jørgen Hansen, * $5/9$ 1943

b1) Ruth er gift med Hans Tiedemann (* $8/12$ 1927). De
bor i København. Deres Børn:

Slægtled X:

Conny Tiedemann, * $21/7$ 1950

Ernst Tiedemann, * $14/7$ 1953

c) Signe blev gift $28/10$ 1934 med Niels Meldgaard (* $20/12$
1899 i Nørre Skivgaard, Asdal Sogn). De har hendes For-
ældres Gaard paa Hornum Mark. Deres Barn:

Slægtled IX:

c1) Anne Kirstine Meldgaard, * $8/9$ 1939

d) Hans Damgaard blev gift med Laura Petersen (* $1/9$ 1902
i Breth). De bor i Breth. Deres Børn:

Slægtled IX:

d1) Johannes Damgaard Hansen, * $24/10$ 1929

d2) Anton Damgaard Hansen, * $24/3$ 1934

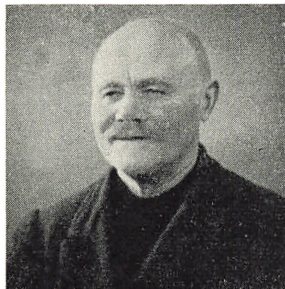
d3) Ove Damgaard Hansen, * $27/1$ 1936

d1) Johannes blev gift i Barrit Kirke $28/10$ 1952 med Anna
Helene Thorsen (* $1/12$ 1929 i Skudenæs, Norge). De
bor paa »Langagergaard« pr. Barrit. Deres Børn:

Slægtled X:

Lis Damgaard Hansen, * $15/7$ 1953

Hans Jacob Damgaard Hansen, * $13/1$ 1955

- B) Jens blev gift $\frac{1}{3}$ 1901 med Marie Laursen (* $\frac{17}{10}$ 1879), Datter af Jørg. Laursen og Hustru Eline Kirstine Hansen i Tyrrestrup. Den 14. Januar 1901 var Anders Murer med Jens og hans Fader, Hans Damgaard, i Viuf, hvor Møllen var til Salg. Den blev købt og var Jens' og Maries Hjem, saa længe de levede. Deres Børn:

Slægtled VIII:

a) Elvine Nielsine Damg. Nielsen,	* $\frac{3}{12}$ 1901
b) Hans Damgaard Nielsen,	* $\frac{28}{11}$ 1902
c) Signe Damgaard Nielsen,	* $\frac{12}{2}$ 1904, † $\frac{28}{4}$ 1950
d) Niels Jørgen Damgaard Nielsen,	* $\frac{31}{3}$ 1905
e) Carl Damgaard Nielsen,	* $\frac{15}{3}$ 1907
f) Erik Damgaard Nielsen,	* $\frac{1}{3}$ † $\frac{25}{6}$ 1908
g) Erik Damgaard Nielsen,	* $\frac{4}{4}$ 1910
h) Otto Damgaard Nielsen,	* $\frac{19}{7}$ 1911, † $\frac{1}{8}$ 1912
i) Olga Damgaard Nielsen,	* $\frac{2}{12}$ 1912
j) Frida Damgaard Nielsen,	* $\frac{24}{11}$ 1914
k) Jenny Damgaard Nielsen,	* $\frac{15}{2}$ 1916, † $\frac{4}{4}$ 1917
l) Jenny Damgaard Nielsen,	* $\frac{12}{5}$ 1917, † $\frac{8}{3}$ 1927
m) Otto Damgaard Nielsen,	* $\frac{7}{6}$ 1918
n) Anton Damgaard Nielsen,	* $\frac{24}{9}$ 1919
o) Christian Damgaard Nielsen,	* $\frac{3}{12}$ 1920
p) Arne Damgaard Nielsen,	* $\frac{7}{11}$ 1922

- a) Elvine blev gift med Peter Madsen (* $\frac{1}{2}$ 1893). De bor i Skanderup, hvor han er Skomager. De har 1 Datter:

Slægtled IX:

- a1) Ellen Marie Madsen, * $\frac{31}{12}$ 1932 i Kolding, g. m. Knud Westergaard Lauritsen (* $\frac{9}{10}$ 1927 i Aagaard). De bor i Haderslev. Deres Børn:

Slægtled X:

- Conny Damgaard Lauritsen, * $\frac{22}{7}$ 1953 i Haderslev
Annelise Damgd. Lauritsen, * $\frac{28}{3}$ 1956 i —

- b) Hans, der blev opdraget hos sin Farfar, kom efter Konfirmationen i Smede- og Maskinlære. Efter at have af-tjent sin Værnepligt — med Uddannelse til Sergent — blev han ansat ved Odense Brandvæsen og blev senere Overassistent i Viborg Brandvæsen. — Fra 1938 har han arbejdet med Brandvæsenet i Landkommunerne samt Koordinering af de kommunale Brandvæsener og Civilforsvaret. — Han blev gift med Erna Klausen (* 15/11 1906), Datter af Lokomotivfyrbøder Karl Klausen og Hustru Nielsine i Odense. De boede nogle Aar i Odense. Deres Børn:

Slægtled IX:

- b1) Aage Damgaard Nielsen, * 10/5 1930 i Odense
 b2) Bjørn Damgaard Nielsen, * 17/2 1932 i —

- b1) Aage, der er uddannet i Handelsbanken i København, blev Løjtnant ved Telegraftropperne. Han er nu Beregner hos Ths. B. Thrige. Han blev gift med Inger Karina Jensen (* 23/12 1926), Datter af Grd. Aksel Jensen og Hustru Emma Jensen, Parcelgaard, Sømark, Borre, Møen. Deres Børn:

Slægtled X:

- Dennis Damg. Nielsen, * 13/12 1945 paa Møen
 Steen Damgd. Nielsen, * 26/10 1953 i Lyngby

- b2) Bjørn, der blev handelsuddannet, kom til Ths. B. Thrige, hvor han efter Soldatertjenesten (Sergent) blev genansat.
 Han udvandrede til Canada paa sin 25 Aars Fødselsdag. I Ægteskabet med Conny Gerda Louise Wika Reese (* 6/8 1933), Datter af Matros Evald Kurt Carl Reese og Hustru Gerda Elna Alma Petersson i København, er der 2 Børn:

Slægtled X:

- Hanna Damgd. Nielsen, * 1/6 1952 i København
 Susan Damgd. Nielsen, * 23/7 1955 i —

- b) Hans Damgaards 1. Ægteskab blev opløst i 1939, hvorefter han i 1943 indgik Ægteskab med Helga Petersen. Dette Ægteskab blev opløst i 1947, og 1954 indgik han sit 3. Ægteskab m. Ellen Ingeborg Laursen (* 7/6 1903), Datter af Overbetjent i Københavns Politi Carl Anton Laursen og Hustru Caroline Johnsdotter.

- c) Signe blev gift med Erik Knudsen (* 22/7 1907 i Jels).
De boede i Ejstrup, Harte Sogn. Deres Børn:

Slægtled IX:

- c1) Bent Damgaard Knudsen, * 25/6 1930 i Gjesten
c2) *Jenny* Kristine Damgaard
Knudsen, * 1/1 1935 i Ejstrup
c3) Marie Damgaard Knudsen, * 27/3 1939 i —
c4) Ruth Damgaard Knudsen, * 21/11 1944 i —

- c1) Bent, der er ansat paa Skærbækværket, er gift og
har 2 Døtre:

Slægtled X:

- Annette, * 1955
Margit, * 1956

- d) Niels Jørgen blev gift med Anna Andersen (* 1/10 1905
i Sundby paa Mors). De har en Ejendom paa Viuf
Vestermark, hvor deres 2 Børn er født.

Slægtled IX:

- d1) Inge Damgaard Nielsen, * 3/10 1933
d2) Knud Damgaard Nielsen, * 8/2 1935

- e) Carl, der er uddannet som Møllersvend, overtog Viuf
Mølle efter sin Fader, men bor nu paa en Ejendom i
den sydlige Udkant af Viuf By. Han er gift med Anna
Andersen (* 17/7 1905 i Viuf). De har ingen Børn.
- g) Erik blev gift med Astrid Simonsen (* 26/5 1913 i Sdr.
Omme). De bor i Nærheden af Viuf Mølle. Han er
Kabelarbejder ved Jydsk Telefon A/S. Deres Børn:

Slægtled IX:

- g1) Gudmund Damgd. Nielsen, * 25/9 1936 i Viuf
g2) Gerda Damgaard Nielsen, * 17/5 1940 paa
Juulskov, Refsvindinge
g3) Ruth Damgaard Nielsen, * 11/1 1946 i Viuf
g4) Inger Damgaard Nielsen, * 1/8 1948 i —

- i) Olga blev gift med Ernst Jørgensen (* 24/10 1903 i
Aabenraa). De bor i Haderslev, hvor han er Kasserer.
Ægteskabet er barnløst.

- j) Frida blev gift med Vagner Christensen, Vognmand i Kolding. Deres Børn:

Slægtled IX:

- j1) Gunver, * 14/8 1944
 j2) Vagner, * 9/5 1947
 j3) Regnar, * 3/11 1949
 j4) Helen, * 27/3 1951

- m) Otto blev gift m. Vera Führung Christensen (* 25/1 1930 i Højslev). De bor i København, hvor han er Jord- og Betonarbejder. Deres Søn:

Slægtled IX:

- m1) Jens Damgaard Nielsen, * 21/11 1955 i Kbh.
 (Hellig Kors Sogn)

- n) Anton blev gift med *Erna* Agnete Marie Nielsen (* 31/12 1916 i Magleby, Stevns). De bor i Skibby. Han er Jord- og Betonarbejder. Deres Børn:

Slægtled IX:

- n1) *Bente* Hanne Damg. Nielsen, * 9/1 1945 i Slagelse
 n2) Mogens Damgaard Nielsen, * 25/11 1950 i Roskilde

- o) Christian blev gift med *Gudrun* Inger Agnete Faurskov (* 6/1 1930 i St. Heddinge). De bor ved Vallø St. Han er Jord- og Betonarbejder. Deres Datter:

Slægtled IX:

- o1) *Lene* Marrit Damg. Nielsen, * 18/4 1949 i Ølsemagle

- p) Arne blev g. m. Esther Høgh (* 7/4 1926 i Todbjerg S.). De bor i København, hvor han er ansat i Hovedstadens Brugsforening. Deres Børn:

Slægtled IX:

- p1) Thorkild Høgh Damgd. Nielsen, * 25/2 1947 i Kbh.
 p2) Birthe Høgh Damgd. Nielsen, * 15/3 1950 i —

- C) Niels var Møllersvend paa Torning Mølle ved Christiansfeld, hvor han omkom i Mølledammen. Han var ikke gift.

- D) Anton blev heller ikke gift.

- 2) Hans Damgaard Nielsen blev 15. Oktober 1881 gift med sin 2. Hustru, Gertrud Marie Sørensen (* 17/1 1857, † 21/9 1888), Datter af Husmand Søren Jørgensen og Hustru Ane Kjerstine Mikkelsdatter i »Blæsbjerg«, Klejs Skov. Deres Børn:

Slægtled VII:

- E) Sigvard Nielsen, * 20/7 1882, † 24/1 1953
 F) Søren Nielsen, * 24/9 1884, † 26/10 1924

- E) Sigvard blev gift med Ellen Mikkelsen (* 14/3 1889), Datter af Rasmus Laursen Mikkelsen og Hustru Inger Marie i Barritskovby. De boede i Lilballe i 15 Aar, hvorpaa de købte »Rolighedslund« i Gesten Sogn. Omkr. 1948 overtog Datteren og hendes Mand, Henry Høst, Gaarden, og de to gamle flyttede til en mindre Ejendom i Bølling. Sigvard var i Menighedsraadet og i Bestyrelsen for Indre Mission. Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Georg Damgaard Nielsen, * 4/9 1910
 b) Harald Damgaard Nielsen, * 16/5 1912
 c) Rasmus Damgaard Nielsen, * 12/10 1913
 d) Ingeborg Damgaard Nielsen, * 27/1 1915
 e) Sigurd Damgaard Nielsen, * 3/5 1918
 f) Johannes Damgaard Nielsen, * 6/1 1920
 g) Jens Damgaard Nielsen, * 30/11 1923
 h) Søren Damgaard Nielsen, * 6/8 1925

- a) Georg blev g. m. Gudrun Jensen (* 23/12 1917 i Stouby). De bor i Højrup ved Taulov, hvor han har en Maskinstation. Deres Børn:

Slægtled IX:

- a1) Edith Damgaard Nielsen, * 17/1 1939 i Bølling
 a2) Lydia Damgaard Nielsen, * 9/5 1946 i Hjarup
 a3) Ulla Damgaard Nielsen, * 15/5 1955 i Højrup

Side 117, nederst paa Siden tilføjes: o. Maj 1957 emigrerede Georg med sin Familie til Canada.

- b) Harald blev gift med Cecilie *Cathrine* Jørgensen (* 20/5 1916 i Aabybro). De bor i Bølling ved Egtved, hvor de har en Landejendom i Nærheden af hans Moders.
Deres Børn:

Slægtled IX:

- b1) Marie Damgaard Nielsen, } * 15/10 1941
 b2) Ellen Damgaard Nielsen, }
 b3) Inger Margr. Damg. Nielsen, * 15/4 1946
 b4) *Karen* Cecilie Damgd. Nielsen, * 19/9 1948

- c) Rasmus blev gift med Emma Pedersen (* 20/12 1914 i Egtved). De bor paa »Teglgaard« i Bølling. Deres Børn:

Slægtled IX:

- c1) Johanne Damgaard Nielsen, * 2/2 1939
 c2) Hans Nissen Damgaard Nielsen, * 10/7 1944

- d) Ingeborg blev gift 6/3 1938 m. Henry Høst (* 31/10 1913 i Gesten Sogn). De bor — som nævnt — paa *Rolighedslund*. Deres Børn:

Slægtled IX:

- d1) Villy Baun Høst, * 3/12 1938
 d2) Grethe Baun Høst, * 15/4 1942
 d3) Herluf Baun Høst, * 5/4 1944
 d4) Edvard Baun Høst, * 6/1 1950

- e) Sigurd blev gift med Grethe Nielsen (* 22/3 1923 i St. Andst). De har en Ejendom i Lunderskov.
Deres Børn:

Slægtled IX:

- e1) Erik Damgaard Nielsen, * 30/7 1947 i Gesten
 e2) Bodil Damgaard Nielsen, * 19/4 1949 i Lunderskov
 e3) Ruth Damgaard Nielsen, * 31/3 1953 i —

- f) Johannes blev gift med *Olivia* Marie Olesen Pold (* 12/7 1914 i Smedskær). De har en Ejendom i Belle ved Stouby. Der er ingen Børn i Ægteskabet.

- g) Jens blev gift med Emilie Nørgaard (* 7/1 1935 i Tiset, Sønderjylland). De har hendes Fødegård i Tiset ved Gram (Sønderjylland) i Forpagtning. Deres Børn:

Slægtled IX:

- g1) Evald Nørgaard Nielsen, * 27/5 1955 i Tiset
 g2) Kaj Sigvard Damgd. Nielsen, * 10/9 1956 i —

Hans Damgaard Nielsen.

Christen Nielsen

g. m.

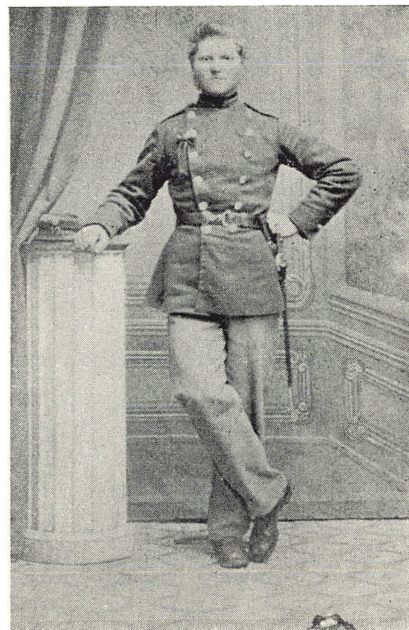
Mette Marie, f. Juul.

Carl Nielsen.

Frederikke Nielsdatter.

Ole Nielsen.

h) Søren blev gift med *Lydia* Ruth Jørgensen (* 28/12 1927 i Egtved Sogn). De bor i Sorø, hvor han er Lærer.
Deres Barn:

Slægtled IX:

h1) Ulf Damgaard Nielsen, * 25/6 1953 i Sorø

F) Søren blev gift med Petra Klemmensen (* 3/10 1893 i Daaugaard). Hun bor nu i Skærup ved Børkop. Deres Søn:

Slægtled VIII:

a) Hans Damgaard Nielsen, * 26/10 1921 i Viuf
g. m. Gudrun Hyldig Krogh (* 3/5 1920 i Thorup-Skallerup paa Mors). De bor nu paa Jerlev Nørreemark pr. Vejle.
Deres Børn:

Slægtled IX:

a1) Karen Damgaard Nielsen, * 12/11 1947 i Herslev S.

a2) Poul Damgaard Nielsen, * 6/8 1952 i Skærup S.

2) Hans Damgaard Nielsen indgik sit 3. Ægteskab den 29. Oktober 1898 med Hansine Margrethe Jensen (* 14/4 1852, † 1941 i Odense), Datter af Indsieder Jens Jørgen Jensen og Hustru Marie Abrahamsdatter. Ægteskabet var barnløst; men den ældste Sønnesøn fra Viuf Mølle, Hans, fik sin Opdragelse hos dem, fra han var ca. 1 Aar gammel og indtil Konfirmationen. — Hansine Margrethe døde i hans Hjem i Odense.

3) Carl Nielsen blev gift med Kirsten Jensen, Datter af Husmand Jens Jensen i Klejs Skov. De boede i Vesterby. Han sejlede som Styrmand. I deres korte Ægteskab fødtes 1 Søn, Niels Anton, der døde 27/4 1873, knap 1/2 Aar gammel.

Da Kirstens Svigerfader, Niels Olesen, solgte *Damgaard* til Wolmer Hansen Winther, blev hun Husbestyrer for denne, indtil han giftede sig med en Pige fra Barrit.

- 4) Christen indgik sit 1. Ægteskab med Mette Marie Jensen (* $16/8$ 1850, † $17/10$ 1880), Datter af Jens Juulsen (* $19/8$ 1815, † $9/8$ 1871) og Hustru Kirstine Johanne Nielsdatter (* 1810, † $27/2$ 81) i Klejs.

NB: Jens Juulsen var en Søn af Parcellist i Glattrup Skov, Juul Hansen og Hustru Ane Marie Jensdatter.

De overtog Mette Maries Fødegaard. Deres Børn:

Slægtled VII:

A) Jens Juel Nielsen,	* $11/11$ 1872, † $29/1$ 1940
B) Johanne Kirstine Nielsen,	* $10/5$ 1875, † $11/10$ 1945
C) Niels Anton Nielsen,	* $7/9$ 1876, † $16/2$ 1932
D) Karl Lauritz Nielsen,	* $20/4$ 1878, † o. 1909

A) Jens Juel blev ikke gift. Han boede hos Broderen Niels Anton som Medhjælper i dennes Købmandsforretning ved Barrit Station.

B) Johanne Kirstine blev gift med Sadelmager paa Klakring Mark, Laurs Peder Laursen (* $17/2$ 1867, † $10/7$ 1943), Søn af Søren Laursen og Hustru, Kirstine, i Klejs Skov. Deres Børn:

Slægtled VIII:

a) Christen Damgaard Laursen,	* $28/4$ 1896, † 1949
b) Sigrid Kirstine Laursen,	* $18/1$ 1898
c) Marius Laursen,	* $22/5$ 1900
d) Alfred Laursen,	* $14/2$ 1902
e) Mette Marie Laursen,	* $19/4$ 1904
f) Søren Laursen,	* $8/7$ 1906
g) Karl Damgaard Laursen,	* $18/12$ 1909
h) Esther Laursen,	* $15/8$ 1911
i) Jens Juul Damgaard Laursen,	* $10/2$ 1914
j) Gunnar Damgaard Laursen,	* $4/1$ 1917
k) Karen Margr. Laursen,	* $6/4$ 1920

a) Christen Damgaard Laursen blev gift med Ellen Harkær (* $8/10$ 1906). Han var Politiasistent i København. Deres Børn:

Slægtled IX:

a1) Grethe Damgaard Laursen,	* $25/4$ 1935
a2) Ib Damgaard Laursen,	* $7/3$ 1941

- b) Sigrid Kirstine blev g. m. Alfr. Dammand (* 22/10 1892).
De bor paa Refsgaard Mark. Deres Børn:

Slægtled IX:

b1) Hans Dammand,	}	* 8/5 1924
b2) Grethe Dammand,		
b3) Vagn Dammand,		* 2/11 1926
b4) Børge Dammand,		* 30/6 1928
b5) Egon Dammand,		* 5/8 1933
b6) Anna Laura Dammand,		* 23/5 1935
(kaldet <i>Tulle</i>)		† 10/5 1953

- b2) Grethe blev gift med Landpost Erik Rode i Stouby
(* 6/1 1923). Deres Barn:

Slægtled X:

Lene Rode, * 25/5 1954

- c) Marius Laursen blev gift med Marie Jensen (* 27/1 1905
i Breth). Han er Uddeler i Søvind Foderstofforening.
Deres Børn:

Slægtled IX:

c1) Jens Damgaard Laursen,	* 18/2 1930
c2) Erik Damgaard Laursen,	* 24/5 1935
c3) Vagn Damgaard Laursen,	* 3/8 1943

- c1) Jens Damgaard blev gift med Inger Tranegaard
Andersen (* 7/12 1933). Han er Uddeler i Klejs
Brugsforening.

- d) Alfred Laursen blev gift med Dagmar Nielsen (* 8/11
1901). De bor i U. S. A.. Deres Datter:

Slægtled IX:

- d1) Else Elisabeth, * 8/7 1943

- e) Mette Marie Laursen blev gift med Nicolaj Binzer
(* 2/10 1904), der er Kolonibestyrelse i Holsteinsborg
(Grønland). Deres Børn:

Slægtled IX:

e1) Elisabeth Binzer,	* 19/7 1936
e2) Knud Binzer,	* 23/3 1938
e3) Niels Binzer,	* 13/2 1943

f) Søren Laursen blev gift med *Maren* Kathrine Petersen (* 14/8 1902), Datter af Peder Petersen Vindbøl og Hustru Ane Kathrine Sørensen. De bor paa Vindbølgaard pr. Gramrode.

g) Karl Damgaard Laursen blev gift med Hertha Sørensen (* 16/7 1914 i Stouby). De bor i Vesterager pr. Klakring. Deres Børn:

Slægtled IX:

g1) Agnes Johanne Kirstine

Damgaard Laursen, * 15/10 1951

g2) Søren Peter Damgaard Laursen, * 17/3 1955

h) Esther, der i 13 Aar var Sygeplejerske paa *Brørup* Sygehus, blev 12/3 1957 gift med *Alfred* Valdemar Larsen (* 10/11 1902), Søn af Husmand Christen Larsen og Hustru Frederikke Jensen i Vasholm pr. Støvring. De bor i Nordkæret pr. Kongerslev, hvor de har en Landejendom.

i) Jens Juul blev uddannet som Købmand. Han udvandrede og er bosat i Florida.

j) Gunnar er (1957) Gaardbestyrer i Klakring. Ugift.

k) Karen Margrethe blev gift med Ernst Jensen, Søn af Murer Martin Jensen i Gramrode. De bor i Nørre Aaby, Fyn. Deres Børn:

Slægtled IX:

k1) Else Jensen, * 12/4 1947

k2) Inger Marie Jensen, * 31/7 1949

C) Niels Anton blev gift med Alma Jacobsen (* 18/3 1878, † 10/4 1933), Datter af Købmand Jens Jacobsen og Hustru Maren Rasmussen i Smedskjær. De havde en Købmandsforretning ved Barrit Station. Deres Børn:

Slægtled VIII:

a) Jens Damgaard Nielsen, * 21/7 1902

b) Christen Damgaard Nielsen, * 23/7 1903

c) Maria Damgaard Nielsen, * 12/10 1904

d) Frede Damgaard Nielsen, * 23/7 1906

e) Gerda Damgaard Nielsen, * 10/12 1908

f) Edith Damgaard Nielsen, * 8/8 1910

a) Jens Damgaard blev gift med Marie Nielsen (* 17/5 1904 i Gangsted). De bor paa hendes Fødegaard. Ingen Børn.

- b) Christen Damgaard blev gift med Vinna Olesen (* 27/6 1908 i Klakring). De overtog hans Faders Forretning i 1932. Deres Børn:

Slægtled IX:

- b1) Arne Damgaard Nielsen, * 11/1 1933
 b2) Henning Damgaard Nielsen, * 22/7 1937
 b3) Birgit Damgaard Nielsen, * 24/4 1945

- c) Maria blev gift med Knud Christensen (* 26/3 1909 i Balle ved Bredsten). De bor paa *Damgaard* i Østrup ved Glud. Deres Børn:

Slægtled IX:

- c1) Niels Damgaard Christensen, * 16/7 1933
 c2) Poul Damgaard Christensen, * 11/8 1938

- d) Frede blev gift med Gurli Møller (* 9/7 1909 i Kbh.). Han er Forretningsfører for Jydsk Andelsfoderstofforretning i Vejle. Deres Børn:

Slægtled IX:

- d1) Kirsten Damgaard Nielsen, * 13/11 1938
 d2) Gunnar Damgaard Nielsen, * 16/10 1943

- e) Gerda er ikke gift. Hun er Indehaver af Horsens Fødeklinik.

- f) Edith blev gift med Ejnar Overgaard Lund (* 7/1 1910 i Vesterlund). Han er Forsorgssekretær ved Horsens Statsfængsel. Deres Børn:

Slægtled IX:

- f1) Erik Lund, * 14/3 1939 i Flakkebjerg
 f2) Karsten Lund, * 16/10 1945 i Horsens

- D) Karl udvandrede o. 1904 til U. S. A. og døde vistnok derovre o. 1909.

- 4) Christen blev gift 2. Gang med *Eline* Kirstine Birgitte Schrøder (* 18/3 1860, † 26/7 1942 i Horsens), Datter af Gaardejer og Teglbrænder Anders Schrøder og Hustru Charlotte Emilie Kondrup, Klejs Bakke. Deres Datter:

Slægtled VII:

- E) Marie *Emilie* Charlotte Damgaard, * 24/12 1882
 Hun er ugift og bor (1957) Falstersvej 1, Kbh.

- 5) Frederikke var først gift med Martinus Iversen. Dette Ægteskab blev opløst, og hun ægtede derefter — skønt Anders Murer og Bodil Marie fraraadede hende det meget kraftigt — Peder Hansen Mikkelsen (begr. $^{31/7}$ 1910). Jeg husker tydeligt Frederikkens Besøg, naar hun ikke kunde være i sit Hjem i Klejs Skov. Saa tog Bedstefar med hende og fik dem »snakket tilrette«, hvorefter der var Ro i Hjemmet et Stykke Tid. Som Aarene gik, bedredes Forholdene dog, og i de sidste Aar før hans Død blev Forholdet mellem de to Ægtefæller ret godt. Der var ingen Børn i Frederikkens to Ægteskaber.
- 6) Ole Nielsen udvandrede til Australien, men vendte hjem og boede i Klejs Skov, hvor han døde ugift.
- 7) Jørgine Marie blev gift 20. April 1878 med Grd. i Klejs, Kristian Andersen (* $^{6/7}$ 1854, † i Juli 1938), Søn af Hjulmand Anders Mikkelsen († $^{10/9}$ 1885) og Hustru Klemine Sørensdatter († $^{24/8}$ 1895, 75 Aar gl.). De flyttede senere til Bredal, men ligger begravet paa Raarup Kirkegaard. Deres Børn:

Slægtled VII:

- A) Ane Nielsine Marie Andersen, * $^{25/10}$ 1880.
Hun døde ugift $^{29/10}$ 1901.
- B) Axel Michael Andersen, * $^{17/7}$ 1891, † $^{18/6}$ 1940.
Han blev gift $^{28/12}$ 1918 med Vilhelmine Sørine Sørensen (* $^{10/5}$ 1891 i Thorsø). Hun var Lærerinde ved Klejs Skole, senere flyttede de til Bredal, og efter Axels Død optog hun Lærerindegerningen igen. Hun er nu (1957) ved Enslev Skole pr. Grenaa. Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Knud Andersen, * $^{10/2}$ 1920 i Klejs
† $^{10/12}$ 1933 i Bredal
- b) Anna Marie Andersen, * $^{21/1}$ 1925 i Stouby S.

- b) Anna Marie, der er Sygeplejerske, blev gift med Korrespondent Jørgen Linck (* $^{7/12}$ 1925 i Kbh.). De bor i København. Ingen Børn.

- 8) Bodil Margrethe, kaldet *Grethe*, blev gift $^{13}/_{12}$ 1882 med Frederik Jensen (* $^{13}/_{9}$ 1852, † $^{6}/_{11}$ 1935), Søn af Husmand Jens Frederiksen og Hustru Ane Kathrine Jørgensdatter i Barritskovby.

De boede paa Breth Mark og var vel nok den Familie blandt Bedstemoders Halvsøskende, vi hyppigst havde Forbindelse med. Grethe lignede Bedstemor næsten til Forveksling, og deraf slutter jeg, at Bodil Marie lignede sin Fader, Niels Olesen, og ikke sin Moder.

Slægtled VII:

A) Ane <i>Kathrine</i> Jensen,	* $^{13}/_{10}$ 1883
B) <i>Jette</i> Frederikke Jensen,	* $^{31}/_{12}$ 1885
C) Anna Jensen,	* $^{7}/_{1}$ 1888
D) Nelly Jensen,	* $^{25}/_{4}$ 1890
E) Marie Jensen,	* $^{22}/_{1}$ 1893
F) Jens Frederik <i>Laurits</i> Jensen,	* $^{15}/_{9}$ 1895
G) <i>Olga</i> Johanne Jensen,	* $^{18}/_{6}$ 1898
H) Carl Jensen,	* $^{7}/_{7}$ 1902

- A) Kathrine, der er ugift, tjente i mere end 50 — femti — Aar hos Karl Thygesens i Vrigsted og opholder sig nu hos Kommunalærer Aksel Thygesen i Valby. (Se Billedet fra Anders Murers 90 Aars Dag paa Side 225).
- B) Jette, der er ugift, har været Husbestyrerinde forskellige Steder.
- C) Anna, der ligeledes er ugift, har i en lang Aarrække været Husbestyrerinde hos Th. Hansen, Dagnæs ved Horsens.
- D) Nelly overtog Forældrenes Ejendom paa Breth Mark, og her bor hun endnu.

Denne Ejendom var oprindelig en Slags Skovlod, som Frederik Jensens Forældre, der først boede i Barritskovby, købte iflg. Skøde af 4. Januar 1855 fra Ejeren af Matr. Nr. 6 i Breth, Gaardmand Jørgen Pedersen. Købesummen var 300 Rdl. Rigsmønt. Ejendommen fik 2 Matr. Nr., nemlig 6g — bebygget — og 6h. Det har næppe været noget let Arbejde at faa Jorden ryddet for »Stød« og Sten, saa der kunde blive en brugbar Ejendom ud af den. Men Jens Frederiksen (* $14/2$ 1818, † $15/11$ 1885) og Ane Kathrine Jørgensdatter (* $27/10$ 1815, † $22/4$ 1902) fik baade Jorden ryddet, Huset bygget og en Have plantet, saa det blev et hyggeligt Hjem — først for dem selv og senere for deres Efterkommere. Forøvrigt menes det, at Matr. Nr. 6 var Slægtens Hjemsted, men noget positivt herom har jeg ikke fundet.

- E) Marie blev 5. November 1940 gift med Georg Hansen (* $9/8$ 1889 i Aastrup). De boede i hans Fødegaard til 1949, da de flyttede til Tyrsted ved Horsens.
- F) Laurits, der nogle Aar opholdt sig i U. S. A., blev 12. November 1932 gift med Margrethe Nielsen (* $29/9$ 1905 i Raaby ved Randers). Hendes Moders Slægtsnavn, Binde-rup, har Børnene faaet. — De bor paa Vrigsted Mark. Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Frede Binderup Jensen, * 22/7 1933
- b) Bodil Binderup Jensen, * 10/2 1935
- c) Knud Binderup Jensen, * 10/1 1939
- d) Carl Binderup Jensen, * 2/1 1941
- e) Otto Binderup Jensen, * 3/6 1943
- f) Poul Binderup Jensen, * 2/4 1945, † 19/10 1946
- g) Jens Binderup Jensen, * 22/7 1947

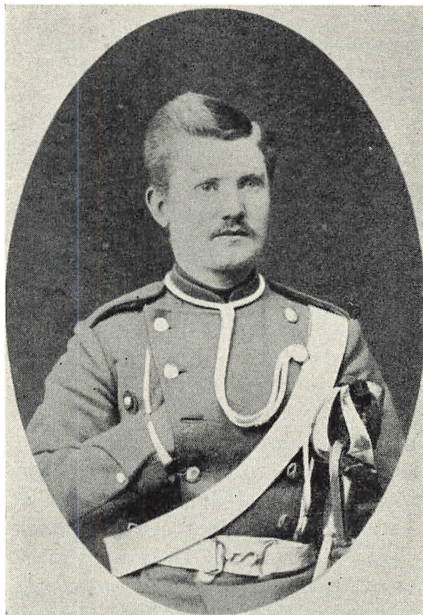
G) Olga, der er ugift, var i 3 Aar Lærerinde ved Daugaard Markskole. Hun virkede derefter 22 Aar som Lærerinde i Aasum ved Odense. Et af de sidste Aar der havde hun dog Vikar, medens hun var Lærerinde paa Grønland. I 6 Aar var Olga Lærerinde paa Baagø (ved Assens) og er nu ansat ved Ladegaarde Skole, Krøyer-Kielbergsvej, Skanderborg.

H) Carl, der er Landbrugskandidat, har Ansættelse ved Statens Husdyrbrugsudvalg paa »Trollesminde« pr. Hillerød. Han blev 9. Oktober 1941 gift med Gunhild Hansen (* 4/6 1910), Datter af Landbrugskonsulent Hans Hansen og Hustru Sofie Ludvigsen i Graasten. H. Hansen blev senere Medforstander ved *Graasten Landbrugsskole* og Direktør for *Sønderjyllands Kreditforening*. Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Hans Ole Damgaard Jensen, * 18/2 1943
- b) Bodil Margrethe Damgaard Jensen, * 30/5 1945
- c) Karen Damgaard Jensen, }
- d) Anna Sofie Damgaard Jensen, } * 23/1 1952

9) Julius Damgaard (Navnebevis af $5/12$ 1906) blev gift

30. Decbr. 1891 med Ane Jensen (* $10/12$ 1870, † $22/11$ 1953), Datter af Just Laur. Jensen og Hustru Karen Hansen, *Langkjærgaard*, Breth Mk. De boede først i *Hosby*, As S., hvor begge Børnene er fødte. I 1911 flyttede de til *Bredager*, Klejs Skov, og endelig flyttede de i Nov. 1936 til *Vesteragergaard*, som Sønnen havde købt, og hvor han bor endnu. Deres Børn:

Slægtled VII:

- A) Klara Amalie Damgaard, * $8/11$ 1892
 B) Niels Damgaard, * $14/4$ 1904

A) Klara, der er ugift, har siden 1920 opholdt sig i Viborg.

B) Niels blev gift med Esther Nielsen (* $16/11$ 1909), Datter Murermester Preben Nielsen og Hustru Anna Johansen i Vesterby. De bor — som nævnt — paa *Vesteragergaard* pr. Klakring. Her døde Julius Damgaard, der var født paa Nabogaarden *Damgaard*. Deres Børn:

Slægtled VIII:

- a) Preben Damgaard, * $26/5$ 1932
 b) Karl Damgaard, * $1/12$ 1933
 c) Bodil Damgaard, * $6/11$ 1938

Hendes Moders Slægt

Højsalig Majestæt Kong Christian V solgte i sin Tid »Biugholm afbrendte Møllested ved Horsens« til Jochum Werner von Bülow, der opbyggede Møllen; hvorpaa han Anno 1686 fik Bevilling paa de »Privilegier, Friheder og Benaadninger, som Møllen fra Arilds Tid havde haft«.

Blandt disse var, at Borgerne i Horsens Købstad ikke maatte lade Korn male andet Sted. Dette Privilegium ophævedes ved kgl. Resolution af 31. Oktober 1787.

Nu kan man jo vanskeligt forestille sig en von Bülow som Møller. Han har haft en saadan boende paa Møllen, vel sagtens som Fæster, og omkring 1700 har vedkommende heddet Niels; thi i Kirkebogen ser vi, at den 10. November 1720 vies Kirsten Nielsdatter af Biugholm Mølle til Peder Sørensen Rytter.

Han var født omkring 1672, Søn af Søren Rytter i Torsted, og da det unge Ægtepar faar en Datter, Dorethe Pedersdatter Rytter, døbt 12. Januar 1721, finder vi som Faddere 2 Søskende til Peder Rytter, nemlig Niels Rytter af Torsted og Dorethe af Neder Mølle. Kirsten og Peder Rytter fik senere en Søn, Søren, som vi træffer som Forlover, da hans Søstersøn blev forlovet den 12. Februar 1767. — Om Kirsten har jeg ikke fundet videre Oplysninger; men det fremgaar af Hatting Kirkebog, at Peder Sørensen Rytter blev jordet Søndag Misericordia (2. S. e. P.) = 16. April 1752, 80 Aar gl. — Deres førstefødte, Dorethe, blev — knap 18 Aar gl. — trolovet den 14. Oktober 1738 med Jørgen Nielsen, Hjulmand i Hatting.

Slægtled II: JØRGEN NIELSEN

en Søn af Niels Lund (* ca. 1659, begravet 4. Novbr. 1740, 81 Aar gl.). Jørgen Hjulmand blev hjemmedøbt 13. Oktober 1706 og var altsaa knap 81 Aar, da han i August 1787 blev stedt til Hvile. Han og Dorethe fik 3 Sønner, og blandt dem var Hjulmand i Hatting

Slægtled III: NIELS JØRGENSEN RYTTER

der blev døbt 18. August 1743. — At han faar sin Moders Slægtsnavn hæftet til sit Patronymikon, tyder paa, at »Rytter«-Navnet har været ret »estimeret«.

Niels har nok — for at bruge Anders Murers Udtryk — »haft Forstand paa Guds Gaver«; i hvert Fald var han kun 23 Aar, da han — med sin Morbroder som Forlover — den 12. Februar 1767 blev trolovet med den 13 Aar ældre Enke, Karen Pedersdatter af Holtum. Vielsen fandt Sted den 13. Marts og Ægteskabet varede 14 Aar indtil hendes Død i November 1781. Hun blev begravet 22. S. e. Tr. = 11. November.*) — Af Folketællingslisterne ser vi, at Niels Jørgensen Rytter virkede som Skoleholder. — Med sin 1. Kone, Karen Pedersdatter, fik han en Søn

Slægtled IV: ANDERS NIELSEN RYTTER

der blev døbt i Hatting Kirke 21. April 1767. Han svigtede sin Faders og Farfaders Haandværk, idet han blev Skrædder. — Kirkebogen oplyser, at han 3. S. e. Paaske 1795 blev trolovet med Mette Marie Sørensdatter, som den 19. Juni — medens Anders var Landsoldat — fik en lille Pige, der i Daaben fik sin Farmoders Navn, Karen. Hun blev knap 3 Maaneder gammel, idet hun døde allerede 3. September 1795. Mette Marie opholdt sig hjemme hos sin Moder, Peder Halds Enke.

*) Niels Rytter blev gift igen den 16. Marts 1782 med Birthe Jørgensdatter (vistnok fra Uth), der overlevede ham. Hun blev Moder til 2 Sønner og 4 Døtre.

Vi blader nu tilbage i den gamle Kirkebog for Hatting Sogn og finder: 20. April 1736 trolovet

Hans Pedersen Colding af Horsens
og Cidsel Pedersdatter, salig Søren Juelsens*) af Hatting.
Copuleret 19. S. e. Tr.

Hans Fader maa altsaa have været Peder Colding af Horsens, og jeg vil finde det sandsynligt, at det har været den Peder Hansen Colding, hvis »Vaaning paa Borbergades søndre Side« nævnes i et Skifte af 7. Januar 1690; men — for at holde os til det, vi ved med Sikkerhed — et Skud paa Colding-Stammen blev Datteren Margrethe Hansdatter. Om hende fortæller Kirkebogen os en Del. Først:

»21. Juli 1740 døbt Margrethe, Hans Coldings Barn af
»Hatting. Confirmeret Daaben Søndag 8. p. Trin.
og mange Aar efter finder vi følgende**):

»22. April 1811 jordet Margarethe Hansdatter, Aftægts-
»kone hos sin Svigersøn, Hans Lauritzen Broch, Gaard-
»mand i Hatting. — Hun var født i Aaret 1740, traadte
»første Gang i Ægteskabet Aar 1765 med Enkemand Sø-
»ren Madsen Møller, ved hvem hun blev Moder til 1 Søn,
»2 Døtre, blev Enke 1772. — Traadte sammen anden
»Gang i Ægteskabsforbindelse med Ungkarlen Peder An-
»dersen Hald, med hvilken hun avlede 2 Sønner og
»3 Døtre, blev atter Enke 1788 fra hvilken Tid hun hen-
»levede som Enke og tilsidst som Aftægtskone hos oven-
»meldte sin Svigersøn, hos hvilken hun og afkræftet, mæt
»af Dage og overlevet af alle sine Børn døde paa Paaske-
»dag den 14. April i sit Alders 71. Aar.

Som nævnt i Kirkebogen blev Margrethe Hansdatter Enke i 1772. — Mærkeligt nok er Søren Madsen Møllers Død ikke indført i Kirkebogen — det var jo før Pastor Rosendahls Tid! — men i Skifteprotokollen for Bygholms

*) Det vil sige: Søren Juelsens Enke. Vielsen fandt Sted den 7. Oktober.

**) En saadan Redegørelse for den Dødes Vita — ovenikøbet skrevet med en meget smuk og letlæselig Haandskrift — er højst ualmindelig i en Kirkebog og som Slægtsforsker kan man ikke andet end at sende en venlig Tanke til den 10. Sognepræst i Hatting efter Reformationen, HANS ROSENDAHL, * 5. September 1756 i Horsens, Præst i Hatting fra 29. August 1788, † s. St. 18. Juni 1843. Hans Eftermæle lyder saaledes: »Agtet som Menneske, hædret som Embedsmand, mønsterværdig som Husfader«. Han ejede bl. a. en værdifuld Portrætsamling, og hans Konkyliesamling betragtedes som en stor Sjældenhed.

Gods finder vi Skiftet efter ham den 13. August. Og vi ser af dette, at hans 1. Kone har heddet Bodild Thomasdatter og at der var en 9-aarig Søn, Mads, fra dette Ægteskab. I andet Ægteskab var der: Hans Madsen, 6 Aar,

Bodild Madsdatter, 5 Aar

og Mette Marie, 1½ Aar.

Boets Aktiver er opgjort til 199 Rd. 1 Mark 14 Sk. og dets Passiver til 203 Rd. (heraf 10 Rd. til Begravelsen).

Margrethe Hansdatter ægtede den 4. November 1772 sin anden Mand, Peder Andersen Hald, der blev jordet 26. November 1788. Den lille Mette Marie, der var 1½ Aar ved Faderens Død, blev døbt 2. S. e. H. 3 K. = 20. Januar 1771. Som vi saa foran, blev hun trolovet med Anders Rytter og Vielsen fandt Sted 31. Juli 1795. De boede først i Randslund (Hatting Sogn) men omkring Aarhundredskiftet flyttede de til Hatting By. Deres Børn:

Karen Andersdatter	*	19/6	1795	i Hatting
	†	3/9	1795	i —
Karen Maria Andersdatter	*	22/10	1796	i Randslund
	†	29/10	1796	i —
Søren Andersen	*	15/10	1797	i —
Karen Andersdatter	*	18/10	1798	i —
Niels Andersen	*	4/4	1801	i Hatting By
Margaretha Andersdatter	*	21/7	1803	i —
	†	6/11	1811	i —
<i>Zidse Marie Andersdatter</i>	*	9/7	1807	i —
	†	13/4	1893	paa Hornsyld Mk.
Barbara Andersdatter	*	20/7	1811	i Hatting By
	†	16/11	1811	

Den sidstnævnte blev hjemmedøbt straks efter sin Fødsel og fremstillet i Kirken den 27. Oktober samtidig med Moderens Begravelse.

I Kirkebogen har Pastor Rosendahl prentet:

- »Jordet paa 20. S. e. Tr. 1811, 27. Oktober, Mette Marie
- »Sørens datter, Husmand Anders Nielsen Rytters Hustru.
- »Hun var født i Hatting Aar 1771, traadte i Ægteskab Aar

»1795 med ommeldte hendes nu efterlevende Mand, ved
 »hvem hun blev Moder til 8 Børn, af hvilke 2 Sønner og 4
 »Døtre overlever hende, som efter et næsten altid svageligt
 »Helbred og 4 Maaneders Sygeleje døde af Brystsyrge den
 »19. Oktober i sin Alders 41. Aar og Ægteskabs 16. Aar.
 »Samme Dag publiceredes sammes Datter, hjemmedøbt
 »20. Juli med Navnet Barbara. Barnet fulgte tidlig sin
 »Moder til Graven.

Ja, allerede den 23. November blev den lille begravet;
 men i Mellemtiden havde den 8-aarige Margaretha fulgt sin
 Moder og i Kirkebogen staar:

»1811 den 15. November jordet ovennævntes Datter, Mar-
 »garthe, død den 6. November af Brystsyrge.

De overlevende Døtres Antal var altsaa blevet halveret
 i Løbet af en Maaned. Den ene af dem, der var tilbage, var
 den 4 Aar og 4 Mdr. gamle Zidsel Marie Andersdatter, hvem
 jeg erindrer tydeligt fra min Barndom. Jeg var 7½ Aar, da
 hun døde knap 86 Aar gl.

Hun fik Stedmoder, da hun var i 7 Aars Alderen. Anders Niel-
 sen Rytter indgik den 24. Juli 1814 sit 2. Ægteskab i Hatting
 Kirke*) med Pige Birthe Marie Jensdatter Hvolgaard. Hun var
 født i Erichnaur, boede hjemme hos Forældrene og ernærede sig
 ved Vævning.***) Hun blev Moder til 2 Børn, Michael Andersen
 Rytter, * 1815 i Hatting, og Mette Marie Andersdatter, * 24. Maj
 1819 i Vrønding, Tamdrup Sogn. Ifølge Hatting Kirkebogs Af-
 gangslister flyttede Familien i 1816 til Lystrup i Stenderup Sogn.
 Ved Flytningen omtales kun Michael, 1 Aar, og Zidsel Marie,
 9 Aar. — Hvornaar de er flyttet til Vrønding, har jeg ikke kun-
 net opspore; ej heller Tidspunktet for deres Tilbageflytning.
 Men da Mette Marie blev konfirmeret i 1833, boede de i Erik-
 naur, Hatting Sogn. — Mette Marie blev den 28. November 1845
 gift med Tømrer i Ølsted, Jørgen Christian Jensen Mølsted, Bro-
 deren til Anders Murers Moder, og det unge Ægtepar blev boende
 i Eriknaur, hvor Anders Nielsen Rytter henlevede sine sidste
 Aar. Han døde 10. Marts 1857. Saa vidt jeg ved, boede Mette
 Maries Broder, Michael Andersen, ogsaa i Eriknaur.

*) Her har Pastor Rosendahl — sin Pertentlighed til trods — taget
 fejl, idet han skriver, at det er Anders Rytters 3. Ægteskab.

**) Birthe Marie Jensdatter Hvolgaard blev døbt 3. S. e. H. 3 K. 1779.
 — Jens Hvolgaard i Eriknaur var gift med Sidsel Sørensdatter og døde
 14. Marts 1792 som Husmand i Eriknaur, 45 Aar gl. efter 14¾ Aars
 Ægteskab. Dødsaaarsagen var Brystsyrge.

Til Oldemor:

Du dansede frem ad Ungdommens Vej
blandt Roser — hvis Torne Du agtede ej;
men Roserne faldt, og Tornene rev
dit unge Hjerte, hvor Skuffelser skrev
et Navn, der aldrig blev dit. —

Du vandrede frem ad den stenede Sti,
og Lykken gik stedse din Dør forbi. —
Da Freden Du fandt, var Du gammel af Aar
og dyrekøbte de hvide Haar.
I Graven tilsidst dit Støv blev gemt —
men Mindet om dig dog ikke glemt.

N. C. J—o.

Slægtled V: ZIDSEL MARIE ANDERSDATTER

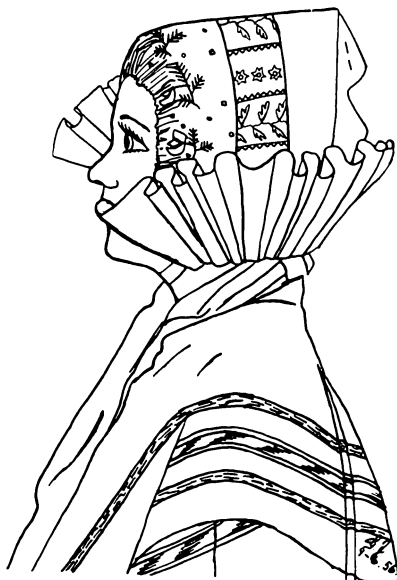
* 9. Juli 1807 i Hatting, † 13. April 1893 paa Hornsyld Mark

blev Bodil Maries Moder. — Om hendes Barndom har jeg ingen Oplysninger; men i Klakring Kirkebogs Tilgangs-lister fandt jeg hende tilmeldt, kommende fra Barritskov. Det var i Misvækstaaret 1826, da der i Maj Maaned ikke faldt en Draabe Regn og Bønderne paa Grund af Tørke maatte sælge deres Kreaturer, saa et Pund Kød kun kostede 1 Skilling.

Hendes Flytning gik ikke saa langt — fra Barritskov til Vesterby, hvor hun kom i Tjeneste hos den 88-aarige Gaardfæster, Hans Madsen Damgaard og hans 58-aarige Kone, Karen Hansdatter.

Zidsel Marie var knap 20 Aar og ifølge Overleveringen ualmindelig smuk. Hun var desuden meget dygtig, og den gamle Karen Hansdatter fattede stor Godhed for den unge Pige.

Da Zidsel Marie havde været paa Gaarden et Par Aar, døde Hans Damgaard d. 21. Juli 1828 i en Alder af 90 Aar. Og nu sad hans Enke saa tilbage med et Fæste, som hun kun kunde beholde en begrænset Tid — hvis hun da ikke giftede

Min Tip-Tip-Oldemor
 Julehel Marie Andersen
 som jeg tænker mig, hun har set ud, da
 hun var 20 år - Huen og Forbladet er lig-
 net efter et gammelt Billede

Grethe Jensen

7-7-1956

sig med en Mand, som Godset vilde tage god. — Som Forkarl i Gaarden tjente Niels Olesen, en Søn af Hjulmanden i Klakring (se det foregaaende Afsnit: Hendes Faders Slægt).

Han var $\frac{1}{2}$ Aar ældre end Zidse Marie, og det var jo en næsten uafvendelig Skæbne, at de to blev, hvad man den Gang kaldte »Gode Venner«. — Imidlertid tilbød Karen Hansdatter sin 40 Aar yngre Forkarl, at han kunde blive Mand i Gaarden, og Niels Olesen tog imod Tilbudet. At der gik $2\frac{1}{4}$ Aar, inden Brylluppet stod, tyder paa, at han har haft sine Betæneligheder. Maaske har Karen Hansdatter haft den Bagtanke, at hvis hun »faldt fra«, kunde de to unge »komme sammen« og blive Gaardmandsfolk. Paa anden Maade maatte de jo nøjes med at være Indsiddere eller i heldigste Tilfælde Husmandsfolk, og det var Niels Olesen og Zidse Marie altfor dygtige og energiske til. — Den 30. Oktober 1830 stod Brylluppet og i Kirkebogen er — som ved enhver Vielse — anført, at Brudgommen var vaccineret, medens hun havde haft de naturlige Kopper. — Zidse Marie blev i sin Plads og den 16. September 1831 fødte hun en Datter, som ved Daaben den 9. Oktober fik Navnet

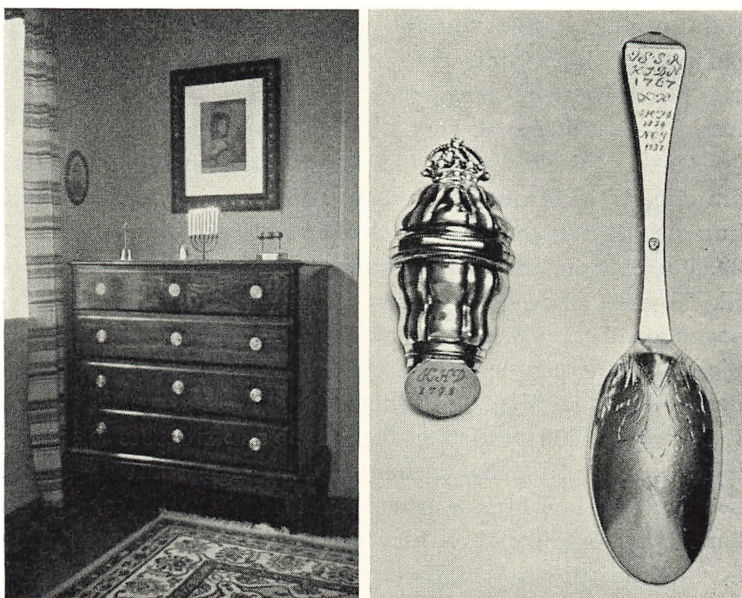
BODIL MARIE JENSDATTER.

Selv om alle vidste — hvad Niels Olesen heller ikke lagde Skjul paa — at han var Barnets Fader, kunde han som gift Mand ikke figurere i Kirkebogen som »udlagt Barnefader«, uden at det vilde volde altfor stort Postyr. Hans Broder Jens paatog sig derfor Paterniteten — dog næppe uden et passende Vederlag.

Karen Hansdatter tog sig moderligt af baade Pigen og Barnet, men Zidse Marie forlod sin Plads den 1. Maj 1832 — Kirkebogen melder Afgang til Barrit Sogn — og Karen beholdt den lille Bodil Marie, som ifølge sit eget Udsagn ikke kunde have faaet en bedre Moder.

En Lykke for hende blev det, at Karen Hansdatter levede saa længe. — Da hun, 77 Aar gl., den 28. Marts 1844 døde »af Alderens Svaghed« — som Kirkebogen fortæller — var Bodil Marie $12\frac{1}{2}$ Aar. Før sin Død skænkede

Karen sit Plejebarn 2 gamle Sølvskeer og sit smukke Sølv-Hovedvandsæg.*)

Ifølge Overleveringen vilde Niels Olesen nu have giftet sig med Zidsel Marie, men hun vilde ikke — og hertil havde hun vel mere end een Grund.

For det første havde hun maaske ikke glemt, at hun var blevet vejjet og fundet for let, da Valget stod mellem Gaarden og hende. For det andet havde hun i Mellemtiden faaet en Datter, der nu var en halv Snes Aar, og for det tredie har hun vel heller ikke været ukendt med de Rygte,

*) Bodil Marie gav i 1899 hver af sine Søner 1 af disse Sølvskeer. Hovedvandsægget gav hun senere til sin næst yngste Datterdatter, Karen, der er opkaldt efter den gamle Karen Hansdatter. Det bærer Inskriptionen: K H D 1796.

Den ene af Sølvskeerne har Sønnen Peders Enke, Tante Clara Hornsyld, skænket mig. Den bærer Aarstallet 1767 under Initialerne:

I S S R: Jens Sørensen Rosenmeier.

K J D N: Kirsten Jørgens Datter Nøttrup.

Om dette Ægtepar fortælles i min Bog: EN GAMMEL SLÆGT FRA BJERGE HERRED, Side 159.

Den gamle, smukke Egetræs-Dragekiste med Bronzebeslagene, paa hvilken Hovedvandsægget staar sammen med *Bodil Maries* Strygejern, er ogsaa et Arvestykke fra *Damgaard* i Vesterby.

der gik om, at han var Fader til den Pige, som Kristen Snedkers Datter, Ane Kristensdatter, nedkom med 28. Juni 1842, selv om en Tjenestekarl, Peder Nielsen fra Refsgaard i Raarup Sogn, blev udlagt som Barnefader. — Ane Kristensdatter blev Niels Olesens 2. Kone. — Hendes Moder var Ellen Kristine Jensdatter (Mølsted)s Kusine. Selv var Ane altsaa Anders Murers Næstsøskendebarn.

ZidseL Mariés Skæbne blev krank og meget ved jeg ikke om den. I 1849 opholdt hun sig i Horsens og i 1850 tjente hun hos Gaardejer Morten Jensen i Ejer. Her fødte hun 29. Maj en Søn, som ved Daaben den 7. Juli i Ousted Kirke fik Navnet Mikkel Mogensen. Som Fader nævner Kirkebogen en Trainkusk Mogens Rasmus Mikkelsen fra Snejbjerg. — Allerede den 2. Oktober s. A. flyttede hun til Eriknaur i Hatting Sogn. I Folketællingen for dette Sogn den 1. Februar 1860 finder vi hende som »Inderste og Daglejerske« i Hatting By og hendes 10-aarige Søn er hjemme hos hende. Han blev konfirmeret i Hatting Kirke, og om hans Færden indtil han blev Gæstgiver i Kolding, har jeg ingen Oplysninger.

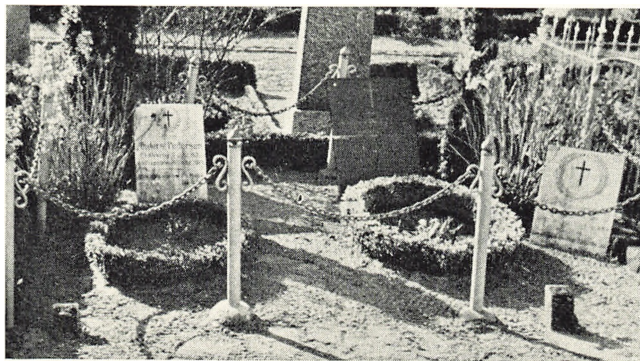
I 1866 er Sidsel Marie — saaledes skrives Navnet nu — Husholderske for Claus Hansen i Hatting og flytter med ham til Brædstrup i Ring Sogn. Allerede den 18. Februar 1867 flytter de til Nabobyen Grædstrup og den 15. November 1868 flytter hun tilbage til Brædstrup — tilsyneladende alene. Om hun blev der, ved jeg ikke, men Afgangslisterne for Sognet ophører 1875, og hun ses ikke fraflyttet. — Den 20. Juli 1873 skriver Anders Murer i sin Dagbog: Min Svigermoder besøgte os. Desværre skriver han ikke, hvor hun boede. Min Farbroder mente at erindre, at hun kom »fra Barrit-Kanten«, da hun i 71 Aars Alderen fik sit Ophold hos Bodil Marie og Anders i Aastrup; men jeg har ikke kunnet finde noget, der tyder paa Rigtigheden heraf. — Under 6. April 1878 har Bedstefar skrevet i sin Dagbog:

Flyttede min Svigermoder til os.

Og hos dem blev hun til sin Død. Hun flyttede med dem til Hornsyld Mark, og jeg husker hende fra min Barndom som en smuk, gammel Kvinde, god til at lege med mig;

men ikke let at gøre tilpas. De sidste Aar, hun levede, var hun meget tunghør og gik i Barndom. Hun vilde løbe bort, og hun gav, hvis hun fandt en Lejlighed dertil, baade sine egne og sin Datters Ting bort. Der er ingen Tvivl om, at hendes Død den 13. Maj 1893 Kl. 6 Eftermiddag kom som en Lettelse. Hendes Kiste stod — uden Laag — i »æ Owwerstow«, og jeg husker Begravelsen tydelig. — Hun blev den første, der kom til at hvile i det Gravsted paa Nebsager Kirkegaard, hvor senere hendes Datter og tilsidst hendes Svigersøn fandt deres sidste Hvilested. — Hendes Gravplade staar der endnu — 64 Aar efter — som et sidste Minde om et Menneske, hvem Forholdene og medfødte Anlæg førte ad Baner, hvor Tornene voksede frodigere end Roserne; men det Sammenhold, der Livet igennem var mellem hendes Børn trods det manglende fælles Hjem, kunde tyde paa, at hun har ejet Kræfter i sig, som — hvis de havde faaet Lov at udfolde sig — vilde have vist os hende jævnbyrdig med andre i Slægten, som var født under heldigere Stjerner.

FAMILIEBEGRAVELSEN PAA NEBSAGER KIRKEGAARD

Anders Pedersen. Bodil Marie Jensdt. Sidsel Marie Andersdt.

Om Bodil Maries to Halvsøskende paa mødrene Side skal her fortælles. Hun vedligeholdt en stadig Forbindelse med dem, saa jeg har fra min Barndom en tydelig Erindring om dem.

Maren Hansdatter blev født 21. August 1834 i Stouenbjerg Mølle, hvor Sidsel Marie tjente. Hun er nævnt i Folketællingen for Urlev Sogn. En jævnaldrende Tjenestekarl i Møllen, Hans Nielsen,*) er i Kirkebogen indført som »udlagt Barnefader«. — Om Marens Barndom har jeg ingen Oplysninger; men hun blev gift med Enkemand Kristen Andersen, der var født 30. Januar 1834 paa Daugaard Mark, Søn af Boelsmand Anders Kristensen.

De boede paa Daugard Mark — formodentlig i hans Barndomshjem. — Jeg husker tydeligt Køreturen derhen den 26. Juni 1893 med Sidsel Maries Dragkiste, som Maren skulde arve efter sin Moder. Bedstefader havde laant et Enspænderkøretøj, og efter Besøget hos Kristen og Maren kørte han Bedstemoder og mig til Daugaard Station, hvorfra vi med Bumletog rejste til Kolding, medens han skumpede tilbage til Hornsyld Mark. Det var mit første Besøg i Kolding. Bodil Marie har jo nok haft sin Halvbroder Miksels Arvegods med; men nogen Erindring herom har jeg ikke.

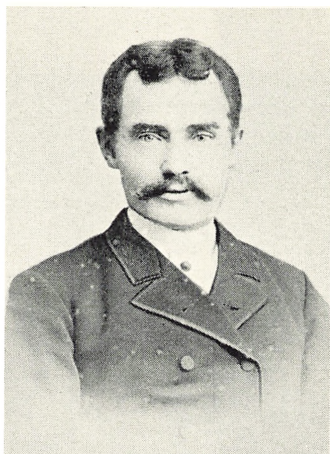
*) Anders Murer var af den Opfattelse, at Hans Nielsen var en nær Slægtning af Mølleren eller hans Kone, og at han var fra Aarup Mølle. Det sidste er sikkert rigtigt. En Undersøgelse i Stouby Kirkebog viste, at Niels Jacobsen og Hustru Maren Jacobsdatter af Aarup Mølle fik en Søn, Hans, døbt 29. Maj 1808. Han var født den 14. April. — Men noget Slægtskab med Mølleren har jeg ikke fundet — ej heller med Møllerkonen, der ganske vist hed Nielsdatter; men var 19 Aar ældre end Hans.

Kristen Andersen og Maren flyttede senere til Raarup, hvor en af Sønnerne, Janus, var Karetmager -- hvis jeg husker ret. Kristen døde 5. Marts 1907, han blev begravet den 11. — Bedstefar var i Raarup til Begravelsen. Maren døde 14. Februar 1920.

Deres Børn:

Niels Peter	Andersen,	*	2/6	1866
Ane Marie	—	*	20/12	1868
Janus B.	—	*	22/8	1872
Hansine Cathrine	—	*	21/3	1875
Frederik Anton	—	*	2/10	1878

* 29/5 1850
i Ejer

† 13/10 1906
i Usserød

Michael Mogensen — som han selv skrev sig — var gift med Anne Dorthea Kirstine Pedersen (* 24. December 1854 i Egtved). Hun døde i en høj Alder i København, hvor hun i en Aarrække boede i Nordre Frihavnsgade 17².

Deres Børn:

Dagmar Mogensen, * 22/10 1882
Kristine — * 6/12 1883

Dagmar blev 2. November 1906 gift med Underkanonér Dohse (* 18. Oktober 1882). Ægteskabet opløst ca. 1917. Hun fik 11. Maj 1908 en Søn Kay.

Kristines aandelige Udvikling gik i Staa, da hun var godt en halv Snes Aar. Hun boede hos sin Moder. Saa sent som omkring 1928 besøgte jeg dem.

De boede i min Barndom i Kolding, hvor de havde en Restauration paa Hjørnet af Jernbanegade og Slotsgade, og det var dertil Bedstemoder og jeg — som før omtalt — rejste i 1893 efter Oldemoders Død. — Blandt de mange Indtryk, der endnu staar i min Erindring, var et stort Konsolspejl i Stuens Hjørne. Det varede længe, inden det gik op for mig, at de Mennesker »inde i den anden Stue« var os selv! Endvidere var det hos Onkel Mogensen, jeg første Gang saa et Billard. De to Pigebørn »lærte« mig at »spille Billard«!

Onkel var ogsaa Ejer af en Lystkutter, som vi skulde ud at sejle i; men da jeg saa den lille Slæbejolle, som skulde bringe os derud, sagde jeg »Nej«! Her trak jeg Grænsen for, hvad man kunde hyde en fornuftig Dreng — — vi blev alt-saa paa Landjorden.

At køre i Landauer til Skamlingsbanken en Eftermid-dag med Hjemtur hen under Aften glemte en 7—8 Aars Dreng heller ikke.

Dog var Besøget i Kolding ikke idel Glæde; det bragte mig en Skuffelse, der gik dybt i Barnesindet. Kong Chri-stian IX skulde paa Vej til England passere Kolding.*) — Onkel Mogensen var blandt dem, der i Kjole og høj Hat mødte op paa Perronen, og han vilde ikke have mig med!!

Dagen efter hørte vi, at Holsted Station var nedbrændt, fordi man til Ære for Kongen havde illumineret Stations-bygningen.

Om vor Hjemrejse til Hornsyld har jeg ikke nogen Erindring.

Onkel Mogensen blev senere Ejer af »Jernbanchotellet«, der laa i den Gade, som nu hedder Munkegade. — I 1897 boede Familien paa »Stangmoseled«, en Gaard mellem Von-sild og Sjølund; men ved Folketællingen den 1. Februar 1901 finder vi dem igen i Kolding, hvor Mogensen er Ejer af Matr. Nr. 500, Sdr. Landevej Nr. 31. Der besøgte jeg dem i Efteraaret 1902 — umiddelbart efter at jeg havde faaet min Præliminæreksamen.

Kort Tid derefter flyttede de til Nordsjælland, hvor de boede til Leje hos en Snedker *Dohse* i *Usserød*. Hans Søn blev senere gift med *Dagmar* Mogensen. Her besøgte Anders Murer dem fra den 13.—17. Juli 1904. Han mindedes ofte denne pragtfulde Tur langs Øresunds Kyst.

*) Her maa »Kolding Avis« understøtte min Hukommelse:

»Tirsdag den 27. Juni. Kl. 9 Formiddag kom Kongetoget med Kon-gen, Kronprinsen, Konseilspræsident Estrup og Indenrigsminister »Ingerslev. — Kongen var i Søofficersuniform. Kl. 9,20 steg Kongen »op i Toget. Torsdag den 6. Juli viedes Hertugen af York. Torsdag »den 27. Juli sejlde den kongelige Familie med Kongeskibet »Dannebrog« tilbage til Danmark.

Hertugen af York var den senere Georg V, Christian IXs Dattersøn. Bruden var Victoria Mary, Prinsesse af Teck.

To Aar efter tog han derover igen — denne Gang i Anledning af Mogensens Begravelse paa Garnisons Kirkegaard i København den 22. Oktober 1906 († 13. Oktober 1906).

Tante Thea og Døtrene flyttede ind til Hovedstaden og boede en Tid i Slagelsegade. Senere flyttede de til Holsteinsgade og tilsidst — som før nævnt — i Nordre Frihavsgade 17.

Naar jeg nu — saa mange Aar efter — sidder og kigger i mit Uddrag af Bedstefaders Dagbøger, falder det mig i Øjnene, hvor ofte de to Familier besøgte hinanden. — Til mine personlige Erindringer om Onkel og Tante hører bl. a., at de hvert Aar til Jul sendte mig »Børnenes Juleroser«, som jeg glædede mig til lang Tid i Forvejen. I dette udmærkede Hæfte fandt jeg f. Eks. Billeder af Alfred Schmidt, hvis Fader havde været Onkel Peders Lærer paa »Horsens lærde Skole«.

Da jeg den 22. April 1900 blev konfirmeret, fik jeg et værdifuldt Sølv-Ur fra Familien Mogensen og Aaret efter, i August 1901, kom Dagmar og hendes Fader cyklende fra Kolding, hvad der jo i sig selv var lidt af en Sensation! De blev hos os i tre Dage, og Dagmar lod mig prøve at cykle paa hendes splinternye Damecykle, der — oh Under! — havde løse Luftslanger i Dækkene i Stedet for »Cushionsdæk«. Jeg blev saa dygtig, at Bedstefar lod mig leje en Cykel — det kostede Kr. 1,00 for en Søndag Eftermiddag — og paa den kørte jeg til Aastrup. Den Tur glemmer jeg aldrig! —

Og lad saa disse Erindringsglimt være Slutningen paa Afsnittet om min Oldemoder og hendes Slægt.

Anden Del

Barndom og Ungdom

Anders og Bodil Marie

Eet Aar i Tøbstrup	Side	161
femten Aar i Klakring	=	167
— — en underlig Mand	=	172
Tolv Aar i Aastrup	=	177
Tyve Aar paa Hornsøyd Mark	=	184
To Aar i Breth	=	216

Alene tilbage

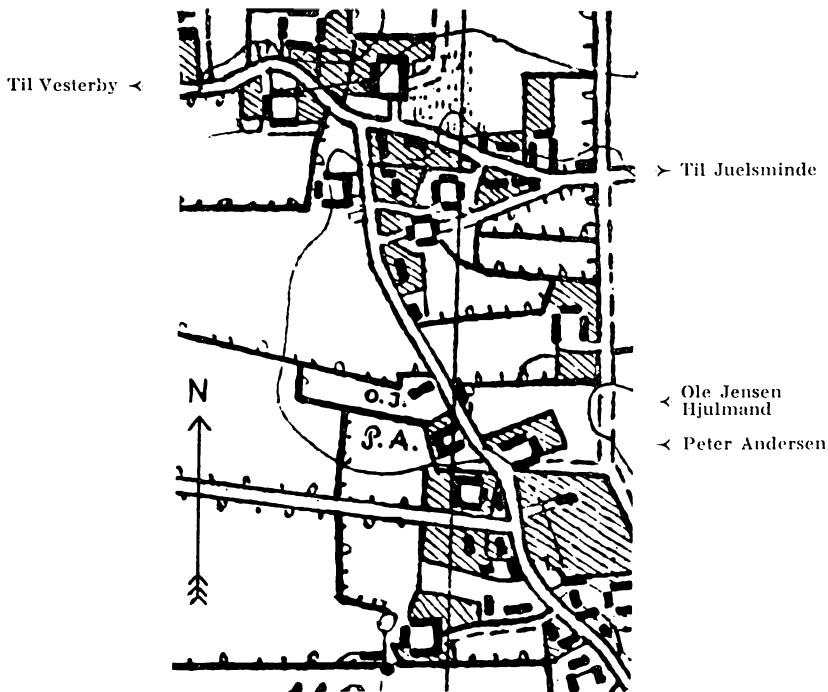
Ti Aar i Horsens	Side	220
Seks Aar i Fredericia	•	225

Huset i Klakring.

Her blev *Anders* og hans *Søskende* født. Her boede hans Broder *Jørgen* og senere dennes *Sønnesøn*, *Olaf Pedersen*, som paa Billedet ses med sin Familie.

Barndom og Ungdom

En Skærsommeraften, Tirsdag den 7. Juni 1831, blev der Uro i det lille Fæstehus midt i Klakring By, hvor Væverfolkene boede. Peder Andersen selv kom i Træskoene og sprang over til Naboen, hvis Køretøj inden længe flintrede afsted efter Jordemoderen. Den gamle Aftægtskone fik Ild under Gruekedlen, og hendes Mand humpede over til Hjulmandens, hvis Kone straks var til Rede. Naboer skal hjælpe hinanden.

Ved 11 Tiden kom en lille Dreng til Verden, og om ham er det, der skal fortælles her.

Ved Daaben den 31. Juli fik han Navnet

ANDERS PEDERSEN

idet han blev opkaldt efter sin Farfader, Gaardfæsteren i Raarup. Anders var Væverens 3. Barn. De to ældste var

Mariane og Kresten; senere kom Jens, Anton, Jørgen Christian og Inger Marie.

I denne Søskendeflok voksede den lille Anders op, og endnu i sin høje Alderdom erindrede han mangt og meget fra sin Barndom, og han fortalte gerne om den Tid.*)

Foruden hans Forældre og Søskende boede der et Par gamle Aftægtsfolk i Huset. Det var hans Moders Faster, Karen Rasmusdatter og hendes Mand, Ole Mortensen, der havde været Skrædder. Da Peder Andersen og Ellen Kristine blev gift, havde de to gamle overladt dem Fæstet mod at komme paa Aftægt. Anders fandt det meget spændende at høre Faster Karen fortælle om Hekse og Gengangere, og fik han Lejlighed til at hjælpe Faster med at faa de tykke Uldhoser af, efter at hun selv havde løst sine »Hosebaand« (nogle lange, smalle Baand svøbt om Benet nedenfor Knæet), saa belønnedes han med et venligt: »Do æ saa Gud da et godt Baaen, bitte Annes!«

Nord for — og tæt op til — Haven boede Naboen Ole Hjulmand, hvis Søn senere blev Anders' Svigerfar. Først i November 1835 døde den gamle Hjulmand, og da han skulde begraves, bad Anders sin Moder om Lov til at komme med. — Det fik han ikke; men saa vilde han da gerne gaa ud i Haven »for at høre Spillemanden«. Han gik jo ud fra, at naar der skulde holdes Gilde, maatte der vel være Musik til.

Knap et Aar efter kom han med sin Moder til Begravelse, da hendes Moder var død i Oens (Ølsted S.). De tog Vejen til Fods, og den 5-aarige Dreng holdt ud til Bjerge. Derfra maatte Moderen bære ham paa Ryggen. Om Hjemturen huskede han intet; maaske har de »faaet Kjøren« med en eller anden noget af Vejen. — Men i 1919 kunde han efter Hukommelsen diktere mig det »Lig-Vers«, der blev sat paa Mormoderens Kiste, efter at Degnen havde læst det op:

*) Naar hans Hukommelse var saa god og — ikke at forglemme — saa korrekt, som den var, er Forklaringen maaske tildels, at han blev gift med en jævnaldrende fra samme Egn. De kunde tale sammen om fælles Bekendte og fælles Erindringer, der saaledes ikke gik i Glemme.

I høje Alder, mæt af Dage,
gik jeg ud fra Sorg og Klage,
bort fra Verdens Grædedal.
Nu mit Legem hviler rolig,
og min Sjæl udi Guds Bolig;
intet Ondt den røre skal.

Maaske har Moderen læst det for ham, men det er ikke usandsynligt, at han selv har kunnet læse det. Hans Moder var ikke for ingenting Barnebarn af en Skoleholder, og dengang var man endnu ikke klogere, end at Børnene gerne maatte lære saa meget som muligt, før de kom i Skole.*)

Som enhver ordentlig Dreng vilde Anders pille ved alt, hvad der kom indenfor hans Rækkevidde, og en Dag lykkedes det ham ved Hjælp af et gammelt Brillglas at faa det til at ryge fra et Stykke Træ. Men det blev alligevel hans Fader et Nummer for stærkt!

»Vil Do kom hje mæ et, din skanwon Knæjt, Do ka »jo gjør' en Ulykk' mæ saadan nuo'ed ve Natteti'!!

Endelig kom Dagen, da Anders skulde i Skole. Derom lader vi ham selv fortælle:

»Mit Hjem laa tæt ved Skolen, som laa midt i Klakring By, og da jeg var 6 Aar, kom jeg i Skole. Jeg »kunde læse flydende i hvilken som helst Bog af den »Slags, som vi brugte dengang. Det havde min Moder »lært mig. — En stor Del af Børnene, der begyndte at »gaa i Skole, kunde hverken skrive eller læse. Den første »Undervisning i Skrivekunsten skete ved Hjælp af et »Bord, hvis Plade var en Sandkasse. Børnene skrev saa »i Sandet med en Pind. Senere fik hver sin Tavle og »Griffel. — I Stedet for »ABC« var der ophængt Tavler paa Ydervæggen, de var 14×16 Tommer, og hver »med 3—4 Stavelser paa. Der blev saa stillet 2 Dreng »og en »Bihjælper« ved hver Tavle. Pladsen som »Bihjælper« fik jeg, og til at pege med fik jeg en Pind af »en halv Alens Længde. — Stod der f. Eks. KRIGEN paa »Tavlen, pegede jeg paa »K«; den første Dreng sagde: »»K«; saa pegede jeg paa R, den næste Dreng sagde »R«; »saa pegede jeg paa I, den første Dreng sagde: »I« og »den næste sagde: »KRI« o.s.v. o.s.v. Det var jo meget »vanskeligere at lære dem det paa den Maade end een

*) Selv kunde jeg læse, da jeg var 4 Aar, og det samme var Tilfældet med min Moder og hendes Brødre.

»ad Gangen. Jeg var ked af den Bestilling, for jeg lærte »jo ingenting selv. Vi havde en gammel Mand som Lærer, »han hed Hans Sørensen,*) og han havde gode Kund- »skaber efter den Tids Maalestok, men havde ingen Eks- »amen. Han brugte gerne denne Vending: »A ska' pinte »klaps dæ, din Skindthund!« Og det gik tit løs med »»Klapseriet«, for han var god til at holde Disciplin.

»Skolen var delt i 2 Klasser. De smaa gik om For- »middagen og de store om Eftermiddagen. Vi smaa »læste »Bordlæsning« (Bordbønner), inden vi gik »hjem til Middag, og de store begyndte om Eftermid- »dagen med at synge en Salme. Et halvt Aars Tid »efter, at jeg havde begyndt at gaa i Skole, fik vi en »ny Lærer, Petersen,**) og dermed fik Piben en anden »Lyd. En af de store Dreng fik en Dag en ordentlig Om- »gang Tamp, og dermed var Disciplinen oprettet, saa vi »aldrig mere saa Tampen. —

»Otte Aar gammel kom jeg i »Store Klasse«, der gik »i Skole to halve Dage om Sommeren og efter den ny »Ordning 4 hele Dage om Vinteren. Jeg kom til at sidde »næstøverst paa næstøverste Bænk. Dengang sad vi altid »efter Duelighed, og jeg tænker undertiden paa, hvordan »det mon har set ud med mig, der var lille af Vækst, »mellem Dreng, der var 5—6 Aar ældre. Men jeg havde »heldigvis altid nogle af de store paa min Side. Jeg havde »den tvivlsomme »Ære« at være Overhører for nogle »Driverter, der tildels var over Konfirmationsalderen. »Grunden husker jeg ikke; men en af dem havde revet »mig, mens Lærer Petersen var ude, og straks kom der »et Par store Dreng; den ene holdt ham, der havde revet »mig, og den anden klippede hans Negle! —

»Jeg mindes min Skoletid som en lys Tid i sin Hel- »hed, og jeg sad øverst de sidste to Aar, ligesom Bodil »Marie sad øverst af Pigerne. Med Hensyn til Kundskaber »var vi lige vidt, men ved Konfirmationen havde hun »med sit »ug« i Religion lidt mere end jeg, der maatte »nøjes med »mg«.

*) Hans Sørensen var dengang 69 Aar, og hans Kone, Ingeborg Thomasdatter, var 56 Aar. Begge levede ved Folketællingen i 1840.

**) Peder Petersen var født 1811 i Tvede Sogn i Randers Amt. Hans Kone, Magdalene Cathrine Plesner, var født 1813 i Fruering. De havde allerede 3 Børn, da han fik Embedet i Klakring 6—1—1838.

I Foraaret 1842 kom en Gaardmand, Frederik Sørensen Glassov, om til Væveren og spurgte, om han kunde faa den lille Anders om Sommeren? Ja, det kunde han maaske nok; Anders skulde ha' 2 Rigsdaler. Om 10 Mark ikke kunde gøre det? Nej — Væveren stod fast paa sit, og de 2 Rigsdaler blev den 11-aarige Drengs Sommerløn. Han var ikke ked af Pladsen, som han havde i 3 Somre. Den 2-aarige Barbara Sofie var hans Legekammerat ligesom den yngre Broder Søren Frederiksen.*) Frederik Glassovs Kone hed Justine Olesdatter.

30 Aar senere købte Anders Jord til at bygge paa af Justine, der paa dette Tidspunkt var Enke.

Om Vinteren var Anders hjemme og gik i Skole de 4 Dage. — Det var dengang Skik, at Konfirmationsforberedelsen henlagdes til Vinteren; men netop ved den Tid begyndte Sommer-Forberedelsen at vinde Indpas, og da Anders den 2. Marts 1845 flyttede til Vesterby, var Aftalen med hans ny Husbond, Niels Olesen (en Søn af den Side 102 omtalte Ole Hjulmand), at han skulde have 3 Rdl. for Sommeren og Lov til at »gaa til Præst« i As Præstegaard, mod at hans Broder, Jens, mødte i hans Sted, mens han var borte. — Niels Olesens Datter, Bodil Marie, skulde ogsaa gaa til Præst, og de to Skolekæresters Følgeskab ad den lange »Præstevej« fra Vesterby til As og tilbage igen blev Grundlaget for deres Følgeskab gennem hele Livet.

Ved Udskrivningen af Skolen, Torsdag den 2. Oktober 1845, fik de begge i Karakter for Læsning: ug, Skrivning: mg, Regning: ug. For Religion fik hun ug, medens han maatte nøjes med mg.

Den første Søndag efter Mikkelsdag faldt i 1845 paa 20. S. e. Tr. den 5. Oktober, og den Dag var Konfirmations-søndag. Om denne sagde Bedstefader:

» — — — ogsaa denne var en meget alvorlig Dag for os. Vi vidste godt, at nu gik vi først ind til Livets Alvor.

*) Senere fik Barbara Sofie og Søren en Søster Ane Elisabeth. Ingen af de tre blev gift, og i 1919 besøgte Anders Murer de to Søstre, der da boede ved Klakring Station. Søren var død nogle Aar før.

Begge blev de paa Gaarden i Vesterby, hvor Anders tjente i 7½ Aar til 1. November 1852. Hans Husbond, Niels Olesen, kaldes ved Folketællingen 1. Februar 1845: Sogneforstander. Han var da 39 Aar, og hans 2. Kone, Ane Kristensdatter, var 25 Aar. Hun var Anders' Næstsødskendebarn. Der var to Børn, den 3-aarige Christine Margrethe og den lille Hans Damgaard, der blev født 13. Februar 1845. Hvert andet Foraar øgedes Børneflokket.

Nogen let Plads var det ikke at være Karl hos Niels Olesen; men Kosten var god, og han gik selv foran i Arbejdet. Forkarlen, Rasmus Jørgensen, var sidst i Trediveerne. Han rejste den 1. November 1848, og i Stedet kom en yngre Karl, der imidlertid rejste igen, da han havde været der eet Aar, og den 1. November 1849 blev Anders Forkarl; men i Mellemtiden var der jo sket adskilligt. Blandt andet havde Bodil Marie været ude at tjene et Aar hos Anders Wendelbo i »Sønderhov« (ov udtales som i Ove), og blandt de Oplevelser, hun aldrig glemte, var Dagen da de ude i Engene kunde mærke Kanontorden gennem den bløde Engbund uden at kunne høre noget. Det var Slaget ved Fredericia den 6. Juli 1849. — Hjemme i Vesterby mærkedes Krigen paa den Maade, at Gaarden flere Gange maatte køre »Ægt-kørsel«. Første Gang gik Turen til Ribe, og Forkarlen var Kusk. Han syntes, det var en forfærdelig Tur og bemærkede ved Hjemkomsten, at »et Menneske kan gaa meget igennem og dog leve« — og det var jo saa sandt som noget! Ovenikøbet maatte Rasmus lide den Tort, at Folk i Vesterby lo ad ham, naar han vilde bilde dem ind, at han havde været Syd for Kongeaen! Anders mente nu i sit stille Sind, at naar Rasmus selv havde været der, saa var det dog vist sandsynligt, at han vidste bedre Besked end Folk i Vesterby! Men allerede dengang havde han lært, at »man skal ikke sige alt det, man tænker«!

Paa den næste Tur var Anders Kusk, og da der tredie Gang kom Bud, var det Tyskerne, der skulde køres for, og Niels Olesen syntes, at han maatte helst selv tage afsted.

Han skulde møde i Vejle og maatte med helt til Ha-

derslev. Senere kørte Anders alle »Ægt-kørsler«, og vi lader ham selv fortælle:

»Anden Gang der kom Bud, spurgte Niels Olesen mig, »om jeg ikke kunde køre den Tur, for Rasmus havde »ikke rigtig Lyst? Jo, det mente jeg nok. Jeg var jo kun »17 Aar, og i den Alder ser man ikke saa sort paa Tingene. Jeg kom altsaa afsted, og Turen gik over Vejle »til Kolding. Jeg syntes, det var herligt — nu fik jeg da »den By at se! Den næste Tur var for Tyskerne, og da »kørte Niels Olesen selv, men han fortalte selv, da han »kom hjem, at han havde længtes meget efter Hjemmet »og Familien, og det var jo ikke godt, at Manden var »borte fra Gaarden saa lang Tid. Siden maatte jeg afsted »hver Gang, der skulde køres i »Ægt«. I 1849 var jeg »med, da General Rye trak sig tilbage op gennem Jylland. Vi flyttede et Magasin fra en stor Gaard Syd for »Vejle til en Gaard Nord for Byen og derfra til Heden- »sted. Jeg kørte for Magasinforvalteren, og vi var den »sidste Vogn, der passerede Vejle. — Medens vi holdt »der, kom en Dragon jagende og meldte: »Dons Mølle »er skudt i Brand!«*) Der kom ogsaa nogle faa Vogne »kørende med Saarede.

»Min første Tur for Tyskerne gik fra Horsens, hvor »vi mødte, til Skanderborg-Egnen.***) Tilsigelsen gjaldt »for 3 Døgn, og vi samledes der, hvor Nørretorv nu er. »Dengang var der ikke nogen Vestergade, og vi var over »100 Vogne til Tjeneste for Fjenden — ikke af Kærlig- »hed, men af Tvang. Efterhaanden som der blev Brug »for os, fik vi spændt for. Henimod Aften kom Turen »til mig, og 4 Tyskere satte sig til Rette i Vognen, og jeg »glemmer aldrig den første Tiltale, da vi skulde afsted! »Den lød saadan i mine Ører: »Tu mang Tu forværts.« »Jeg rørte mig ikke; men saa fik jeg et lille Puf i Ryg- »gen, samtidig med at en af dem pegede fremad. Vi kørte »saa til en Landsby mellem Horsens og Skanderborg og »tilbage igen om Natten til Horsens, og saa ud til Lands- »byen igen næste Dag. Saa vidt jeg husker, hed den »Underup. Derfra kørte vi til Vrold, der ligger en halv »Mils Vej fra Skanderborg. Der slog Tyskerne sig saa »til Ro, og en Karl ude fra Tønning maatte sammen med »mig finde sig i at blive hos dem. Vi kørte til Skander- »borg een Gang om Dagen efter Proviant, og desuden

*) 7. Maj 1849 om Formiddagen.

**) Formodentlig den 23. Maj 1849.

»kørte jeg daglig en Tur med 2 Officerer paa Inspektion.
 »Vi havde det godt, og baade vi og Hestene var i Hus om
 »Natten, medens de andre fra Klakring laa ude paa Mar-
 »ken ved Skanderborg. Da vort medbragte Foder slap
 »op, gjorde jeg Tyskerne det forstaaeligt — vel nok i
 »Haabet om, at de vilde lade mig køre hjem; men de fik
 »fat i Manden, vi var indkvarteret hos, og trak ham med
 »ud i Bryggerset, hvor der var Opgang til Loftet. Han
 »havde klogelig fjernet Trappen; men Tyskerne fik fat
 »i en Stige og fulgte med ham op paa Loftet, hvor de
 »fandt Havre til mine Heste. Manden var lidt utilfreds
 »med den Ordning — han var jo ikke sikker paa, om
 »han nogensinde vilde faa Erstatning. — Selv fik vi ud-
 »leveret Brød, Flæsk, Kaffe o. s. v. Det var ikke med det
 »bedste Humør, vi modtog disse »Gaver«, og jeg speku-
 »lerede meget paa, hvordan vi skulde slippe hjem. Kar-
 »len fra Tønning var et Par Aar ældre end jeg og slut-
 »tede sig godt nok til mine Meninger, men gjorde des-
 »værre intet for at faa dem udført i Virkeligheden. —
 »En Officer, vistnok en Oberst, der boede i Nabogaarden,
 »havde en Oppasser, der var et meget rart Menneske,
 »som gjorde sig Umage for at lære Dansk, og da jeg
 »gjorde ligesaa overfor det tyske, benyttede vi enhver
 »Lejlighed. Det var jo især Hjemrejsen, det drejede sig
 »om for mig. Jeg lærte at skønne paa, hvor godt det var
 »at være hjemme i Stedet for mellem fremmede, der
 »ovenikøbet var Fjender. —

»En Dag kom Oppasseren med en Kurv og sagde, at
 »hvis vi kunde skaffe 3 Snese Æg, maatte vi »zu Hause
 »gefahren«. Jeg for afsted med Kurven for at købe Æg;
 »men alle Vegne lo Folk ad mig og spurgte, hvor de
 »skulde faa Æg fra? Der var ikke en And, Høne eller
 »Gaas tilbage i Byen. Dem havde Tyskerne forlængst
 »taget. Jeg kom noget slukøret tilbage! Næste Dag gik
 »Rygtet, at vi skulde til Aarhus; det gjorde ikke Sagen
 »bedre. — Jeg spurgte mig for og fik at vide, at paa den
 »anden Side af Søen (formodentlig Mossø) var der ingen
 »Indkvartering. Om Middagen plejede vi ikke at skulle
 »køre, og vi mere løb end gik til en Landsby, hvor det
 »lykkedes os at faa en Del Æg; men da vi nærmede os
 »vort Kvarter igen, var Tyskerne ved at spænde for! Vi
 »afleverede Æggene — der manglede 10! — men hørte
 »»Obersten« brugte Udtrykket »verloren«, saa jeg blev
 »hange for, at vi havde slidt paa Kræfterne til ingen
 »Nytte! — Da Tyskerne selv havde spændt mine Heste

»for, hjalp jeg min Kammerat at spænde for, medens en
»Underkorporal morede sig med at køre rundt med min
»Befordring, som han var saa uheldig at vælte i en Dyngde
»Tækkehalm! De fire Passagerer tog det som en god
»Spas og hjalp mig Vognen paa ret Køl igen — og saa
»gik det mod Skanderborg. Da vi kom dertil, gik Under-
»officeren ind i et Hus og kom tilbage med en Passér-
»seddel til hver. Nu maatte vi »zu Hause gefahren«. —

»Det lod vi os ikke sige to Gange, og afsted gik det
»mod Hjemmet. Da jeg kom til Tebstrup Kro, som den-
»gang laa et Stykke Syd for Byen,*) mødte jeg min Hus-
»bond og flere Mænd fra Klakring Sogn. De var ude at
»se efter deres Køretøjer, der jo ikke — som lovet —
»var kommen hjem efter 3 Døgn.

»Min Husbond blev saa glad, at han fik Taarer i Øj-
»nene og spurgte, om jeg nu var fri? Ja, det havde jeg
»Seddel paa. — De andre Mænd kunde jeg fortælle, at
»deres Befordringer laa ved Skanderborg, og at de vist
»skulde til Aarhus næste Dag.

»De fortsatte saa deres Vandring, medens Niels Ole-
»sen og jeg slap godt hjem.

»Det var min første Tur i Krigens Tid — og min
»værste Tur. Den næste maatte jeg ud paa, da Tyskerne
»trak sig tilbage, og det blev to Fourerer, jeg skulde køre
»for til Kolding, hvor vi blev »afmønstrede«, og saa
»gjaldt det jo om at slippe hjem igen i god Behold. Vi
»var tre Vogne. Den ene skulde til Vrigsted, vi andre
»til Klakring og Vesterby. En Mils Vej før Vejle drejede
»vi mod Vest. Vi vilde uden om Vejle, hvor vi mente, at
»Faren lurede. — Vi var imidlertid ikke kommen ret
»langt, før vi kom til en Landsby, der efter Sigende laa
»fuld af Tyskere. Manden fra Klakring kørte forrest;
»men han mente nu, at en af os yngre Karle helst maatte
»køre foran. Vi kunde efter hans Mening »bedre se!«
»Naa, vi fjøede jo ham som den ældre — godt klar over,
»at han regnede med, at de forreste Spand snarest blev
»taget«. — Men saa snart vi naaede Byen, piskede vi
»paa Bæsterne, saa inden nogen fik set sig om, var vi
»igennem den. Klakring-Manden slap uantastet ogsaa,
»og vi kom alle 3 velbeholdne hjem. — Nu bagefter kan
»man jo sagtens le ad sine Dumheder fra dengang; men
»det var nu ikke altid lige rart. Jeg husker f. Eks. en
»Dag, da Tyskerne »mønstrede« min Hest, og jeg fryg-
»tede for, at de vilde beholde den, hvad der stod for mig

*) Den hed »Bilidt«. Bygningerne er der endnu.

»som en Ulykke. Hvad vilde Folk ikke sige, hvis jeg kom »hjem uden den? -- Naa, jeg slap jo med Skrækken. Der »var selvsagt mange Situationer — eller, om man vil, »snævre Vendinger — hvor det gjaldt om at sno sig.

»For bedre at kunne »begaa mig« med Tyskerne, »havde jeg købt en lille Bog med tyske og danske Ord »for hurtigere at »komme efter« det tyske. Og som før »fortalt var der en Oppasser, der hjalp mig godt. Saa det »gik jo — men jeg ser alligevel saadan paa det, at hvis »ikke en højere Magt havde holdt en beskyttende Haand »over mig, saa var jeg tit kommen galt afsted.

Som nævnt Side 154 blev Anders den 1. November 1849 Forkarl hos Niels Olesen, og samtidig kom Bodil Marie hjem fra sin Plads hos Anders Wendelbo i Sønderhov. — Han var Forkarl i tre Aar, men kun de to første var Bodil Marie hjemme, idet hun den 1. November 1851 fik Plads i Køkkenet paa Palsgaard.*) Her lærte hun meget. Køkkenet lededes af en Dame, der efter Sigende havde forestaaet Kong Frederik den 6's Køkken i en Aarrække.

Naar Bodil Marie senere som gift Kone var saa langt foran sine Standsfæller m. H. t. Madlavning og Ølbrygning, turde Grunden vel være, at hun i Herregaardskøkkenet erhvervede sig en Viden, som Bønderdøtre almindeligvis ikke havde Lejlighed til at komme i Besiddelse af. Mange af hendes sjældne Blomster kunde ogsaa føre deres Oprindelse tilbage til Palsgaard. F. Eks. hendes Myrthe, der i min Drengetid — ca. 40 Aar efter — var en stor og smuk Plante. Mange af Slægtens Brude hentede i Tidens Løb deres Brudekrans fra Bodil Maries Myrthe. —

Efter de tre Aars Tjeneste som Forkarl forlod Anders Gaarden i Vesterby den 1. November 1852. Han havde da — ligesom Patriarken Jakob i sin Tid — tjent sin Udkaarnes Fader i 7 Aar og desuden den Sommer, da han gik til Præst.

*) Palsgaard ejedes paa den Tid af Holger Chr. Reedtz, der havde arvet den 1830 (han var født 14. Februar 1800 og døde 6. Februar 1857). I 1850 var han blevet Danmarks Udenrigsminister. — Naar han var hjemme paa Palsgaard, beskæftigede han sig med Astronomi. Haven og Parken tilførte han mange fremmede Træer og Buske. — Hans Enke, Asta Tugendreich Adelheid, f. Komtesse Frijs, blev gift med N. F. S. Grundtvig.

Nu kom han til Søren Ladefoged i Klakring, og der blev han i tre Aar. De sidste to Aar var det hans gamle — nogle Aar ældre — Skolekammerat, Søren Kristian Ladefoged, der ejede Gaarden.

Anders tjente her sammen med Hans Ravn*), den senere Landsby-Musiker, der spillede sammen med Anders's Broder, Jørgen Væver, som han kaldtes. —

I 1853 var Anders paa Session, hvor han trak et Nummer, der normalt skulde være et »Frinummer«. Da der var gaaet saa lang Tid, at han var sikker paa ikke at blive indkaldt, besluttede han sig til at blive Murer. Men der var jo noget i Vesterby, der trak, og Vinteren 1855—56 var han saa igen hos Niels Olesen.

Foraaret 1856 kom han i Lære hos Muremester Jensen fra Ribe, der havde Arbejde paa Skjerrildgaard, hvor Anders's ældste Søster, Mariane, tjente. Det var hende, der havde faaet Sagen ordnet. Anders kom hurtigt efter Faget og blev efter den første Sommers Forløb betroet en Svends Arbejde. Om Vinteren arbejdede Murerne ikke. Han boede saa hjemme i Klakring og tjente noget ved at gaa paa Dagleje — bl. a. i Heldbjerg Mølle. Sommeren 1857 var han ogsaa hos Jensen; men da dennes Arbejde i Bjerger Herred slap op, og Anders ikke vilde til Ribe, kom han om Sommeren 1858 i afsluttende Lære hos en Murer Svend Petersen i Breth, og hos ham lærte Anders at arbejde hurtigt — saa hurtigt, at han senere som Mester tidt havde to Haandlangere. —

Da Sommeren 1858 var forbi, var Anders's Læretid omme.

*) Hans Ravns Datter, Marie, blev gift med Jens Peter Olesen, Søn af Anders's og Jørgens yngste Søster, Inger Marie. — Jens Peter og Marie blev Bedsteforældre til »Firlingerne fra Breth«. Hans Ravn blev en gammel Mand; han døde i 1919. Se ogsaa Side 217.

Anders Væver Jørgen Væver Ole Vestergaard
Skjoldte Klakring Smidstrup

Jacob Andersen Hans Ravn Bager Nielsen
Ørum Breth Vrigsted

Landsbyspillemand

Efter et gammelt Fotografi hos Hans Ravns Datter, Marie.

Anders og Bodil Marie

EET AAR I TEBSTRUP

Mere end tyve Aar var gaaet, siden Anders og Bodil lærte hinanden at kende som jævnaldrende Børn, og 14 Aar var det siden de fulgtes ad fra Vesterby til Konfirmationsforberedelse i As Præstegaard. Det var altsaa ikke noget overilet Skridt de tog, da de Fredag den 3. Juni 1859 indtraadte i den hellige Ægtestand.

Vielsen foretoges af Pastor Plesner, der som Tekst benyttede:

»Gudsfrygt har Forjættelse baade for dette Liv, som nu er, og for det tilkommende.« —

Til at begynde med boede de Nygifte hos Niels Olesens i Vesterby, medens de prøvede at finde en passende Ejendom. — Jord var let at købe. Det var paa den Tid ret almindeligt, at Bønderne købte deres Fæstegaarde til Selveje — det gjorde Niels Olesen f. Eks. — og saa solgte de gerne de længst bortliggende Udlodder. Men at bygge Hus var vanskeligt. Teglværkerne var endnu ikke byggede, saa Mursten maatte hentes — som Regel med Skib — i Aabenraa eller helt nede i Flensborg, der jo var dansk.*)

En Dag saa Anders, at Øvrigheden averterede en Ejendom i Tebstrup til Salg, og han begav sig til Fods den 4¼ Mil — ca. 33 km — lange Vej fra Vesterby til Tebstrup.

*) »Det danske Monarchi« omfattede dengang Hertugdømmet Slesvig, Hertugdømmet Holsten og Hertugdømmet Lauenborg.

Det var en af Livets Tragedier, han fik at høre om i den fremmede By. Et ungt Par havde købt Ejendommen, men Manden døde pludselig ved Juletid 1858, og i Paasken 1859 døde den unge Kone i Barselseng. Nu skulde Ejendommen sælges for at skaffe Midler til det lille Barns Underhold og Opdragelse. Paa Ejendommen hvilede en temmelig stor Aftægt til en gammel Aftægtsmand, Niels Sejer Pedersen.

Efter at have overnattet i Tebstrup Kro vandrede Anders hjemad. Humøret stod lavt, for han kunde jo indse, at deres Sparingsskillinger næppe vilde slaa til. Medens han nu gik og grublede over Forholdene, oplevede han noget, som han aldrig nogen Sinde glemte.

Han syntes at høre en Røst, som hviskede til ham: »Vær ikke bange — tro kun.« — Hans Sind faldt til Ro, og da han naaede Vesterby, fortalte han Bodil Marie om Oplevelsen.

Fredag den 1. Juli skulde Auktionen holdes. Anders regnede med, at Niels Olesen vilde køre med til Auktionen og om nødvendigt gaa i Kautio for det Beløb, der skulde udbetales udover den Sum, som Anders disponerede over, men straks fra Morgenstunden meddelte Niels Olesen ham, at det ikke kunde lade sig gøre. — Egentlig kunde det jo saa synes temmelig meningsløst at gaa den lange Tur til Tebstrup, men i Tillid til sin Oplevelse paa Hjemvejen drog Anders afsted, og Bodil Marie fulgte ham paa Vej.

I Horsens traf han en Bekendt fra Juelsminde. Han hed Valentin og tjente nu som Kusk hos Herredsfogeden, men der var ikke Tid til lang Snak, da han skulde køre Herredsfogedens Fuldmægtig til Tebstrup, hvor der skulde holdes Auktion. — Da Anders saa sagde, at det netop var den, han gik efter, fik Valentin det hurtigt ordnet saadan, at Anders kom til at køre med dem. — Undervejs drøftedes Ejendommen, dens Størrelse og eventuelle Pris. Da Anders saa udtalte sin Frygt for, at hans disponible Kapital maa-ske ikke slog til, tilbød Valentin at kautionere og aftalte det fornødne med Fuldmægtigen.

Anders's Sind blev saa lyst — nu saa han, at hans Tillid til Gud ikke blev beskæmmet. Ved Auktionen fik han

Hammerslag ved et Bud paa 1060 Rigsdaler foruden den paahvilende Aftægt. Og saa viste det sig, at den gamle Aftægtsmand havde faaet saa godt et Indtryk af Anders ved det første Besøg, at han tilbød at være Kautionist. — Anders stod nu med ikke mindre end to Kautionister, og det var med gode Nyheder, han naaede hjem til Bodil Marie.

Allerede Søndagen efter — den 3. Juli 1859 — rejste de Unge med en Del af deres sparsomme Indbo til det ny Hjem, som de indrettede om Mandagen. Tirsdag Morgen tidlig gik Anders tilbage til sit Arbejde i Vesterby, og først 14 Dage efter fik han det sidste Flyttegods til Tebstrup.

Nu havde de saa endelig naaet det eftertragtede Maal: at have Foden under eget Bord, men det var i en fremmed Egn, hvor de ingen kendte, og de følte sig rodløse og længtes tilbage — især Bodil Marie. En Støtte for hende, ja for dem begge, blev den gamle Aftægtsmand. Han ønskede ikke at modtage den Aftægt, der tilkom ham, og han var altid rede til at række en hjælpende Haand, saavidt hans Evner tillod det. Da deres første Barn blev en Søn, opkaldte de ham da ogsaa efter den gamle: Niels Sejer Pedersen. Skik og Brug var jo ellers, at den førstefødte Søn fik Farfaderens Navn. — — Hen paa Aaret var Anders en Tur i Vejle, hvor han i Sparekassen hentede 10 Rigsdaler, som Bodil Marie havde staaende der. Hjemvejen lagde han over Klakring og Vesterby — til Fods! Paa saadanne lange Ture havde han rig Lejlighed til at lade Tankerne beskæftige sig med andre Emner end netop dem, der hørte til Dagen og Vejen. — Naar han saa naaede hjem til Bodil Marie og med hende drøftede et eller andet, som han havde grublet over, men ikke fundet til Bunds i, saa fandt han hos hende en Forstaaelse, som vel nok blev en af Hjørnestenene i deres Ægteskab. Hendes Intelligens stod fuldt ud Maal med hans, og — som nævnt foran — det, at de var jævnaldrende og fra samme By, bidrog til, at de havde Samtaleemner nok. Dengang havde Mennesker heller ikke ret meget, der — som nu — forstyrrer Hjemlivet eller, som man kalder det, udfylder Tiden.

Foruden Bibelen og Psalmebogen*) var en Avis — maaske i Fællig med Naboen — en Almanak og en Andagtsbog Hjemmets eneste Lektüre. Mange vil maaske studse ved dette Udtryk i Forbindelse med en Almanak; men for 100 Aar siden var denne lille Bog maaske — bortset fra Bibelen — den mest læste Bog i Landbohjem. — Hvad læste man da i Almanakken? Ja, hvis vi f. Eks. tager Almanakken for 1859, det Aar Anders og Bodil Marie fik eget Hjem, saa finder vi deri den

»74de Fortsættelse af oekonomiske Anmærkninger fra det Kongelige Landhuusholdningselskab, Landalmuen især til Tjeneste«.

Og Emnet er: Om Bieavl. Det er en Afhandling paa 8½ Side med oplysende Skitser. Aaret i Forvejen var Emnet for den »73de Fortsættelse o. s. v.«: Om Draining, en Afhandling paa 9 Sider. Og saaledes blev hvert Aar et eller andet aktuelt Emne behandlet udførligt og i et Sprog, som enhver Almuesmand kunde forstaa. Maaske har den videbegærlige Bodil Marie**) ogsaa spekuleret lidt over Almanakkens Indledning:

Nærværende Aar regnes efter Christi Fødsel 1859
 Efter Verdens Skabelse 5826
 Siden Reformationen 342
 Siden den Oldenborgske Stammes Regjerings Begyndelse i dette Rige 411
 Siden vor allernaadigste Konge, Kong Frederik den Syvendes Fødsel 51
 Fra Kong Christian den 5tes Danske Lov 176
 Fra Danmarks Grundlov 10
 Fra Forfatningsloven for det danske Monarchies Fælledsanliggender 4

*) Omkring 1855 var der kommen en ny: »Psalmebog for Kirke og Husandagt«, der traadte i Stedet for »Evangelisk-kristelig Salmebog«, om hvilken »de stærke Jyder« sagde, at den var hverken evangelisk eller kristelig.

**) »Lø's aa lær nuod«, det æ mi Muos Val'sprog! sagde hendes Søn engang.

Maaske har hun ogsaa engang imellem læst paa næste Side om: *Det danske Kongehus* —

»Kong Frederik VII til Danmark, de Venders og Gothers,
 »Hertug til Slesvig, Holsteen, Stormarn, Ditmarsken,
 »Lauenborg og Oldenburg, født den 6. October 1808, suc-
 »cederede den 20. Januar 1848, morganatisk formælet
 »den 7. August 1850 med Louise Christine, Lehnsgrav-
 »inde Danner.

Og maaske har hun husket, hvad der blev sagt, da hun i 1851—52 tjente i Udenrigsministerens Køkken paa Palsgaard. Det var ikke altid Lovord, der lød om »Kongens Kone«!

Saa var der jo i Almanakken Fortegnelsen over Markeder baade i Kongeriget og de tre Hertugdømmer, hvor man fandt de særeste Navne. Her kunde Anders se, at Juelsminde Marked var 21. September for Heste og Qvæg, og han har maaske under Aarhus Stift fundet: Saltenby 13. Juli, Haandværks- og Trævarer samt Havevarer, Qvæg og Heste — og mindedes de Ture, han kørte dertil fra Gaarden i Vesterby. Og saa har han nok fortalt Bodil Marie om den Rigsbankdalerseddel, han engang havde haft, og hvorpaa der stod med næsten ulæselig gotisk Skrift:

»Paa Salten Mærken for den røde Stud
 »jeg fik dig med nogle flere,
 »men nu skal Du atter i Verden ud,
 »og vi ses vel aldrig mere. —

Den lille Almanak kunde jo ogsaa bruges til Notater:

Den hjelmet Ko til Tyr

Blev vor Rug saaet

Jørgen døde om Aftenen Kl. 7

for at nævne nogle Eksempler fra min Almanaksamling.*)

Tidlig paa Foraaret 1860 kom der Bud til Anders fra H. P. Brøndum i Heldbjerg Mølle — ved Juelsminde Kro — om Anders kunde mure ham et Stuehus. Anders gik den kendte Tur og blev enig med Mølleren, som han jo var godt kendt med; dels havde han gaaet der en Del som Daglejer,

*) Denne omfatter samtlige Aargange af Universitets-Almanakken fra og med 1802 til Dato. N. C. J.

og dels var hans tidligere Madmoder, Søren Kristian Lade-fogeds Kone, Karen Amalie Bodilmarie Brøndum, en Datter fra Møllen. — Stuehuset skulde være 39 Alen langt, 14 Alen bredt og 4 Alen højt foruden Sokkel og Gesims. Murerarbejdet skulde koste 67 Rigsdaler, og Ejeren skulde levere de nødvendige Haandlangere. — Det var Anders Murers første selvstændige Arbejde. Han vandrede hver Mandag Morgen fra Tebstrup dertil og hjem Lørdag Aften efter Arbejdstid.

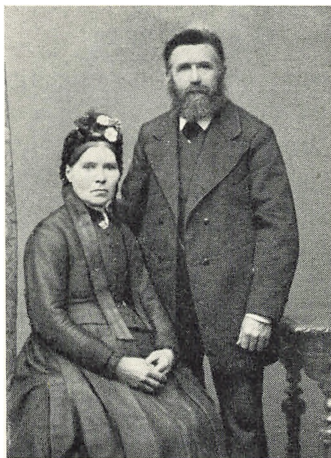
Hans gamle Læremester, Svend Murer fra Breth, hjalp ham, og til Gengæld hjalp han saa Svend at mure et Stuehus for Peder Nielsen, Grønbjerggaard i Klakring.

En af Haandlangerne i Møllen, Rasmus Nielsen hed han, men blev kaldt Rs. Møller, boede i Klakring. Han havde en Broder i Skanderborg, og da Rasmus i Pinsen besøgte sin Broder, faldt det ret naturligt, at han, naar han passerede Tebstrup, »kiggede ind« hos Anders Murers.

Men det resulterede i, at de blev enige om at bytte Ejendomme, og paa Aarsdagen for Indflytningen, den 3. Juli 1860, drog de derfra.

Deres gamle Ven, Niels Sejer, græd, da de rejste hjem til Klakring igen. —

»Udlændighedens Aar« var omme. — — —

FEMTEN AAR I KLAKRING

Det var med en Følelse af inderlig Tilfredshed, at det unge Ægtepar igen slog sig ned i Hjemsoget, hvor de kendte hvert Menneske. Ejendommens Bygninger laa i den nordlige Ende af Klakring, og lidt upraktisk var det, at dens Jordtilliggende laa et godt Stykke Vest for Byen. Naar Anders var ude paa Arbejde, maatte Bodil Marie jo passe Hjemmet og den lille Dreng, saa hun havde nok at gøre. Et Par Aar gik paa den Maade, men saa købte Anders et Hus, der skulde »rives ned«. Han betalte det med 58 Rdl. og flyttede det ud paa Jordlodden. Huset inde i Byen solgte han til Jens Brandt, der betalte det med 365 Rdl.*)

Den 3. Februar 1863 fik Bodil Marie en lille Pige, der blev døbt Karen.

Den 5. og 6. Maj var Huset ude paa Marken færdig, og de flyttede ind. Først i August fik de sat en Brønd.***) Her i det ny Hjem boede de i 9 Aar. Her oplevede de de tyske Troppers Indtog 15. April 1864 og Østrigernes den 15. Maj (Pinsedag) s. A. Her mistede de deres to ældste Børn: Niels Sejer, der døde af Strubehoste den 10. Marts 1865,****) og Karen, der døde den 6. Marts 1866,*****) og her fødtes Kristine den 19. September 1865, Niels Sejer den 12. Oktober 1868 og Peder den 6. Maj 1871.

*) Huset brændte 1½ Aar efter, den 23. November 1864.

**) Da jeg i 1902 gik paa Kursus hos Jean Fischer i Klakring, stod Pumpen endnu Vest for Ravnsborg Gaarden som et sidste Minde om Ejendommen.

****) I Anders Murers Dagbog staar udfør den 16. Marts, da Niels Sejer blev begravet:

Græd saa sagtelig over en død,
thi han er kommen til Ro.

*****) I Dagbogen staar udfør 14. Marts:

Han er Herren, han gør alt
hvad der er godt i hans Øjne.

Anders' Dagbog fra disse Aar fortæller ogsaa om Dødsfald, om Vielser og om Barnedaab inden for Familien. Og den fortæller om hans Virksomhed som »Bydemand«:

- 3. Juni 1865, bad til Begravelse, Hans Dams Moder.
- 9. -- -- til Begravelsen.
- 14. -- -- bad til Begravelse, Hans Kristensen.
- 20. -- -- til Begravelsen.
- 22. -- -- bad til Hans Thorborg og Grethe Borgs Bryllup.
- 23. -- -- til Bryllup hos Peder Dammand.
- 30. -- -- til Bryllup hos Hans Thorborg.

Maaske var det hans Erfaringer som »Bydemand«, der fik ham til at være varsom med at stille for store Forhaabninger: »*Ros aldrig Gildet, før Tallerkenen har været helt rundt!*« sagde han og tænkte derved paa Maaden, hvorpaa »æ Byjmand« blev lønnet. Mod Maaltidets Slutning gik han Bordene rundt med en Tallerken, hvorpaa Festens Deltagere lagde deres »Bidrag«. Han begyndte altid med de fornemste, der almindeligvis lagde ret store Beløb, men efterhaanden som han kom til de »nederste Bordender«, kunde der godt blive lagt »Smaapenge« paa Tallerkenen! Hvis Bydemanden saa af de første store Beløb havde ladet sig forlede til at »rose Gildet«, kunde det jo godt vise sig at være lovlig tidligt!!

Og Dagbogen fortæller om mange Ting:

- 1. Febr. 1862, betalte jeg Kommuneskat = 72 Skilling.
- Marts 1862, i denne Maaned dannede jeg et Haspetræ, nogle Klaptræer o. lg.
- 6. Jan. 1863, var jeg til Lærer Petersens 25 Aars Jubilæum.
- 12. April 1863, brændte Rasmus Skøtts Hus.
- 2. Aug. 1864, stjal Tyskerne 2 Faar fra os.
- 29. Okt. -- var jeg i Vejle med Fourage.
- 3. Juli 1865, var jeg i Bjerge med 2 Mand til at bevise, at Tyskerne havde taget vore Faar.

31. Juli 1866, faldt jeg ned og slog mig slemt.
27. Sept. 1867, var jeg i Bjerge efter et Næringsbevis, der kostede 13 Rigsdaler.
3. Nov. 1867, var jeg i Snaptun om at blive Korntinger; men blev det ikke.
12. April (Paaskedag) 1868, brændte Frederik Sørensens og Rasmus Olsens Gaarde.
21. Juli 1868, Høsten begyndte p. Gr. af en usædvanlig tør Sommer.
4. Sept. 1869, begyndte at lægge Grund til et Hus for Rasmus Dammand.
16. Sept. 1869, rejste vi Huset.
17. — — murede Gesims.
19. — — blæste Huset om. En ualmindelig Storm et Par Timer gjorde stor Skade.*)
1. Febr. 1870, var jeg ude at tælle Folk. 126 i mit Distrikt. 1 fik Almisser.**)
26. Juli 1870, var der gaaet Ild i Bager Andersens Mødding. Det kostede mig en Bjergetur, fordi vi ikke mødte, før Ulykken var overstaaet. Det var Herredsfoged Wulff.
20. Maj 1871, var der endnu ikke Løv paa Poplerne.
15. Nov. 1871, var jeg til Licitation over en Lærerbolig i Overby. Jeg var lavestbydende.
18. Nov. 1871, med Sogneraadet i Stenderup at se paa Sten.
16. Jan. 1872, var jeg med Sogneraadet i Fredericia og Lyngsodde at købe Sten til Lærerboligen.

Og nu fortæller Dagbogen om et Bi-Erhverv, som Anders Murer havde faaet, og som havde hans store Interesse gennem Aarene: Han blev Vurderingsformand. — Endnu opbevarer jeg en Skrivelse af 11. Juni 1875, hvori Branddirektør Jessen takker Anders Pedersen »ret meget for den Orden og Samvittighedsfuldhed, hvormed De har udført enhver Forretning«.

*) Sandsynligvis er en Hvirvelstorm — maaske en Skypumpe — gaaet over Egnen. Det var vel Tagkonstruktionen, der »blæste om«.

**) Listerne har jeg set i Rigsarkivet. (N. C. J.)

Og Dagbogen fortæller ogsaa om Anders Murers Sans for Fortjeneste. Som nævnt laa hans Ejendom lige Vest for Ravnsborggaarden, og S. Ravnsborg vilde gerne have sin Ejendom »rundet af«. Han købte saa Anders' Jord for 1500 Rigsdaler, og nu maatte Anders til at se sig om efter en Stump Jord, hvor Huset kunde flyttes hen! Dagbogen fortæller:

1. Febr. 1872, var hos Laurs Sørensen, Nøttrup,*) at se paa Jord.
 12. — — i Stourup og Aastrup at se paa Jord.
 13. — — i Nøttrup igen.
 18. — — i Nøttrup igen og i Langkjær.
 19. — — hos Justine Olesen.
 20. — — købte jeg 5 Tdr. Land af hende for 2000 Rigsdaler.
 24. og 25. Marts 1872 havde vi en Masse Sne.
 7. Sept. 1872 flyttede vi ind i vort eget Hus igen.

Medens Flytningen stod paa, havde de boet et Par Maaneder i Søren Skrædders Hus, hvor der var smaat med Plads, saa Bodil Marie og Børnene, den 7-aarige Kristine, den 4-aarige Niels Sejer og den lille Peder, der var 5 Fjerdingsaar, befandt sig godt ved at komme under ordnede Forhold.

Huset vurderedes til 498 Rdl. Hele Ejendommen til 2400 Rdl. og Indboet til 925 Rdl. Det var 13 Aar efter deres Bryllup, saa det kan vist siges, at de havde »forvaltet deres Pund« godt i timelig Henseende. — Alt tyder paa, at de ikke glemte det aandelige; men herom senere.

Dagbogen fortæller videre:

13. Nov. 1872, det var en forrygende Storm. Jeg var i Bjerger og hos Doktoren i Hornsyld.
 14. Febr. 1873, var jeg hos Doktor Hastrup med Kristine.
 22. Febr. 1873, var jeg hos Doktor Hastrup.

*) Laurs Sørensen ejede »Holstdal«, hvis Historie er omtalt i »En gammel Slægt fra Bjerger Herred«.

23. Maj 1873, døde min kære Moder paa sin 71-Aars Fødselsdag.*) Hun blev begravet 30. Maj.
 20. Juli 1873, besøgte min Svigermoder os.**)
 16. April 1874, Kristine begyndte at gaa i Skole.
 25. Dec. til Nytaar, Syg i Halsen.
 Nytaar—11. Febr. 1875, var min Kone meget syg af Rosen.
 2. Maj 1875, solgte jeg Ejendommen til Johs. Chramer for 6950,— Kr. (Denne ny Mønt-Ordning — Guldmøntfod — blev indført $\frac{1}{2}$ 1875.)

Hermed var en Epoke afsluttet for Anders og Bodil Marie. — Særlig for hende var det tungt at skulle forlade den kendte Egn; men hun haabede jo paa, at han kunde være lidt mere hjemme, hvis de kom til at bo nærmere de Egne, hvor han fandt sit Arbejde.

Femten Aar havde de nu boet i Klakring Sogn, og tre Steder havde de haft deres Hjem. Det første var brændt og ikke bygget op; det næste — hvor deres tre Børn var født — flyttede de med sig, saa de to Steder var der ikke Sten paa Sten tilbage. Havde de kunnet forudse, at det sidste Hjem — i Vesterager, ikke langt fra Bodil Maries Fødested — ogsaa vilde blive »revet ned« inden mange Aar, vilde Adskillelsen vel være blevet endnu tungere. Som gammel Mand talte Anders undertiden med en vis Vemod om det underlige i, at han, der i Aarenes Løb havde bygget saa mange nye Hjem til andre, maatte se Ploven drage sin Fure der, hvor hans egne Hjem havde staaet. —

*) Hun var født den 22. Maj, saa det var Dagen efter Fødselsdagen.

**) Desværre fortæller Dagbogen ikke, hvor hun opholdt sig paa den Tid.

— en underlig Mand? Ja — måske; vel mest fordi han var aldrig, som Folk er flest!

— — — en underlig Mand.

Det var den Karakteristik, en Kone i Breth gav af Anders Murer; og den var maaske mere sand, end hun vidste!

Det var den 2. Maj 1875, Anders solgte Ejendommen paa Vesterby Mark, og nu gjaldt det jo saa om at finde en anden Ejendom af passende Størrelse og mere centralt beliggende for en Murer, der blev sendt Bud efter baade fra Glud og As Sogne.

Der var Ejendomme »til Fals« i Barrit, Raarup, Glattrup og Suurmose; men det vilde ikke rigtig falde i Lave efter Anders' Hoved. — Men saa fik han »Spørren« paa en Ejendom i Breth — ja, det var nu lidt uden for selve Byen — og da han den 23. gik paa Arbejde, lagde han Vejen deromad. Baade Ejendommen og Beliggenheden passede, og Prisen var meget lav — saa lav, at da de skiltes, sagde Anders: »Ja, A vil sto ved U'er til i Awten; men do maa ha' fri Hænder.«

Om Aftenen lagde han saa Hjemvejen om ad Breth. Der var imidlertid »Fremmede«, og de var ved at spise. Anders blev budt til Sæde, og som Maaltidet skred frem, blev han klar over, at det var Købere til Ejendommen, han var sammen med, og at der var handlet til en Pris, der laa 300 Rdl. — altsaa ca. 600 Kroner efter det ny Møntsystem — over Morgenens Pris. Sælgeren befandt sig øjensynligt ikke godt, for han havde jo faktisk solgt Anders Murer Ejendommen, uden at Anders havde »pruttet« Prisen ned. Saa tog Anders Murer sit Glas og klinkede med Sælgeren: »Naa, A ka hører, Do haa sold di Ejendom — jamen saa til Løk' mæ æ Handel!« —

Lidt efter lagde han Mærke til Konen i Huset. Hun stod og fikserede ham med Undren i Blikket. — »A tøkkes, Do sier saa wis o mæ!« sagde han paa sin tørre Maade. — »Ja — Do er endda en undelev Mand!« — »Tøkkes Do det?«

spurgte han. »Ja,« gentog hun, »Do er endda en undelevet Mand.« — — —

Og det havde hun Ret i. — En Pris med saa stærk Slagside var ikke efter Anders' Sind. Naar han sagde: »En gue Handel er en Handel, di begge tow ka sto sæ we,« saa mente han det bogstaveligt. — Men det var dog ikke altid, hans Vendinger skulde tages helt efter Bogstaven! Tonefaldet maatte ikke overhøres. Et Udtryk som f. Eks.:

»Han er en Mand mæ Faastaan' o Guds Gaver« — om en, der havde faaet noget skrabt sammen — kunde indeholde en god Portion Sarkasme.

Selv havde Anders god Forstand paa Guds Gaver, men det var med Streg under *Gaver*. Han lod nødig noget gaa til Spilde, men var ikke bange for at give. — —

Ogsaa paa et andet Omraade var han »en underlig Mand«.

Hans Respekt for Autoriteten var klippefast, hvad enten han mødte den i Form af en Stationsforstander eller en Politibetjent, en Herredsfoged eller en Præst; men hvis vedkommende troede, at hans Person uden videre omfattedes af samme Respekt, saa tog han fejl! Tværtimod satte Anders vel Kravene en Smule op, naar det drejede sig om en »Autoritet«. Det var *Stillingen*, han havde en naturlig Respekt for — Ordensmenneske som han var. — Og han var lige uimponeret, hvad enten han talte med Proprietær Ruge paa Skjerrildgaard eller med dennes Engmester, Kresten Pejsten.

Anders Murer følte sig som en fri Mand i enhver Henseende — det være sig økonomisk, politisk eller religiøst. At »staa i Baas« passede ham ikke. Undertiden kunde han vel virke lidt stejl eller rethaverisk paa dem, der ikke kendte ham; men jeg vil dog mene, at han blandt Egnens Folk var baade respekteret og vellidt.

Karakteristisk var det ogsaa, at han ikke var Afholdsmand; men ud over een Snaps til »æ Formeddesmelmad« drak han ikke Spiritus.

Han var god til at fortælle — paa en egen lun Maade — og Bodil Marie var god til at lytte, naar andre fortalte. En

Ejendommelighed ved hans »Historier« blev jeg først senere opmærksom paa: at det ikke var »Løgn og forbandet Digt«, men andres og egne Oplevelser, han gav til Bedste — maaske dog serveret paa en Maade, der passede til Lejligheden! En dygtig Husmoder vil jo ogsaa engang imellem lægge lidt »Pynt« paa Anretningen — uden at »Varerne« derfor forfalskes! —

Han kom meget rundt og kom i Forbindelse med — eller hørte om — Mennesker med visse Særheder. Dem var der flere af dengang end nu, og Anders Murer havde et aabent Øje for det ejendommelige. Jeg vil mene, at han i den Retning var foran Bodil Marie.

Et Par af hans Historier skal fortælles her.

»Se, Provsten i Raarup havde en Gaardskarl, der klarede sig med lidt mindre Begavelse end andre, og en Dag skulde han til »Haassens« efter forskellige Ting til Provstinden og Husholdningen og saadan. Saa gav Provsten ham en gammel Huspostil med, for at den kunde blive indbundet — det trængte den haardt til. Titelbladet manglede desværre, og derfor fik Rasmus en Seddel med til Bogbinderen, og paa den havde Provsten prentet Titlen: »Jesper Brochmanns Huspostil. Om Rasmus havde smidt Sedlen væk, eller om det var Bogbinderen, der ikke kunde læse Skrift, bliver aldrig opklaret, men næste Gang, Rasmus var i »Haassens«, fik han den pænt og solidt indbundne Bog med sig hjem, og han begreb ikke Provstens Ophidselse, da han læste de fine Guldbogstaver i Titlen:

JESPER HUSMANDS BROKPISTOL

At Anders Murers Hjemmelsmand havde købt Bogen paa Auktionen efter den gamle Provst, er — formodentlig — »Pynt pa Anretningen«.

Adskillige Bjerger-Herreds-Folk kender sikkert det gamle Udtryk: »Ryk no, Rasmus, hejsten drowner æ Hund!« —

Om dettes Oprindelse fortalte Bedstefar, og jeg er tilbøjelig til at tro, at det ikke var en »Historie«, men en »Beretning«.

»Paa Barritskov havde de en Røgtter, der hed Rasmus, uden at han derfor blev klogere. Og saa havde de en Alverdens stor Hund, der var lige saa godmodig, som den var stor.

»En Søndag Eftermiddag var Folkene — som saa tidt »i godt Vejr — samlede ved den store Branddam bag Haven, »og som Snakken gik, kom de i »Træed« med Rasmus om, »hvem der var den stærkeste — han eller Hunden. — For »at faa en Afgørelse paa »æ Træed«, enedes de med Rasmus om, at han fik den ene Ende af et Reb, der kunde »naa tværs over Dammen, om Livet, og Hunden skulde bin-des i den anden Ende. — Kunde han saa trække Hunden »over Dammen — ja, saa var Sagen klar! Men Rasmus »havde jo ikke regnet med Kammeraternes Træskhed. — »Da han begyndte at rykke i Rebet, tog de fat og trak ham »ud i Dammen, og saa var det, de raabte til den stakkels »Fyr: »Ryk no, Rasmus, hejsen drowner æ Hund.«

Foruden sine Historier — eller Beretninger — havde han adskillige »Sej«er. En »Sej-e« er jo »noget man siger« — et Mundheld eller lignende. Jeg har før nævnt nogle af disse og skal her anføre en Leveregel, en »dobbeltbundet« Undervisning i Beskedenhed, som han gav mig: »Do ska' aalti' nõwwes mæ de bæ'est, Carl!« Raadet har vist sig at være udmærket — de Gange, jeg har fulgt det!!

En anden »Leveregel« lød saadan: »Frygt Gud aa føll' æ Landvej — — hvor der ingen Gjenvej æ!« —

Et »dobbeltbundet« Svar fik en Nabo, der deltagende spurgte til Anders Murers omhyggelig forbundne Finger: Aa, hwa — A fæk 'en i Klemm' imell' Ywl aa Nyj-oer!! Og det var saa sandt, som det var sagt.

Hvis en ung Fyr blev grebet af sin egen Fortælling og kom lidt »højt op«, kunde en »beundrende« Bemærkning fra Anders: »Sikken Fantasi, det Baaen haa'e!« nok faa ham ned paa Jorden igen. — —

Det var ogsaa med en vis pædagogisk Virkning, at han en Dag bemærkede til en ung Mand, der lugede Runkel-roer: »Næ' do no goer hjem te Medde, hows saa aa sæt en Pind, saa do ka' si', hwo' do æ kommen te.« — — —

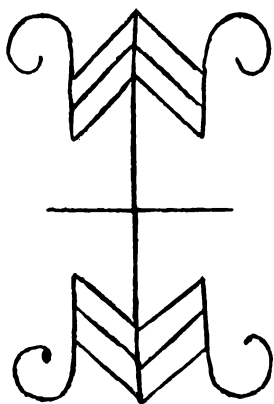
Haard i sine Domme over andre var Anders Murer sjæl-dent; men han evnede alligevel at give Udtryk for sin Op-fattelse, saa man ikke var i Tvivl.

Han vilde f. Eks. ikke sige rent ud, at »den eller den er en Løgnhals« — nej, han sagde blot: »Han er eet' ow

dem, en ska' plov for dyw en Fuer atte.« Eller han bemærkede med sit tørre Lune: »De' æ no ett' Evangelier aal de, han faatæle — der æ Epistler imell'!«

Omskrivninger var Bedstefar i det hele taget god til. At en Person var ældgammel, blev sagt saaledes: »Han æ snaa'e ud øwwer den Aalde, hwo'e Folk døe.« —

Jeg omtalte ovenfor hans Maadehold m. H. t. Snaps. Andre stærke Drikke fandtes ikke i Huset undtagen ved særlige Anledninger. Hans Tobaksforbrug var minimalt.

Piben var ikke tændt hver Uge! Ogsaa hvad Kortspillet angik, mærkedes hans »Maadeholdstendenser«. Han vilde ikke se Penge paa Bordet, naar der spilledes Kort. *Anders Væver* og *Jens Jørgen* var vistnok de eneste i vor lille Omgangskreds, der gerne vilde »blade i *Holmblads* Psalmebog«, og naar Bedstefar spillede med, var det som Regel »Faarehoved«, eller som det hed i Oversættelse fra det tyske *Schafskopf*: »Sjavskop«. Spillereglerne husker jeg ikke mere, men nok den 4-hornede Figur, der frem-

kom, efterhaanden som Regnskabet skred frem. Hvert Makkerpar havde sin Figur, der startede med den lodrette Streg, hvortil Skraastregerne saa føjedes, og hver 4. Streg var et Horn. Den vandrette Streg — »Kniven« — afsluttede Spillet.

— — en underlig Mand — — jo, Konen i Breth havde Ret; men han var dog ikke mere underlig, end at han fandt et Hjem til sin Familie — uden at sætte Penge til!

TOLV AAR I AASTRUP

Det blev altsaa ikke i Breth, de kom til at bo — dengang; senere fik de jo deres Hjem der. Der gik dog ikke mange Dage, før Anders fandt et Sted, der passede dem. Den 1. Juni 1875 købte han Thomas Murers Hus i Aastrup. Prisen var Kr. 6000,— saa han fik 950 Kr. fri. — Den 15. og 16. flyttede de, og saa gik der et Par Dage med at faa ordnet Pengesager, Papirer og Skudsmaalsbøger i Horsens, As Sogn og Raarup. Det var jo altid tilfods, Anders tilbagelagde de ret lange Strækninger. Nu melder Dagbogsbladene*) om Besøg af Familien, der naturligvis var interesseret i at se, hvordan det nye Hjem saa ud.

Blandt dem, der kom paa Besøg, var Bodil Maries Fader, Niels Olesen Damgaard, der nu boede paa Refsgaard Mark, og hans Kone. Det var Søndag den 8. August, og det blev Niels Damgaards eneste Besøg i Aastrup, thi den 10. Marts 1876 afgik han ved Døden og blev begravet den 18. Om Bodil Marie var med ved Begravelsen er vel tvivlsomt. Kun 14 Dage efter fik hun en lille Dreng, der blev døbt Carl.

Om Aarene i Aastrup taler Dagbogen sit stille Sprog. Man skimter bag de korte Notater en travl Tilværelse. Dels skulde Haandværket jo passes, og dels maatte den lille Ejendom ikke forsømmes. Vi plukker nogle Notater fra Dagbogsbladene:

- »1877 Onsd. 17. Oktober begyndte det at sne.
- »1878 Torsd. 17. Januar var jeg i Horsens med 16 Pd.
- »Smør.
- »19. og 20. Jan. var jeg i Nim.

*) Som Kuriosum vil jeg notere følgende:
1875, 23. September: Der frøs Is paa Vandet i Nat.

Ejendommen i Aastrup.

- »Torsd. 14. Febr. var jeg i Horsens med 15 Pd. Smør.
 »Sønd. 10. Marts begravedes Jens Olesen paa Barrit
 »Kirkegaard*
 »Lørdag 6. April flyttede min Svigermoder til os.
 »Lørdag 4. Maj begravedes min Morbroder**) paa Hat-
 »ting Kirkegaard.
 »1879 Søndag 5. Okt. blev Kristine konfirmeret.
 »Søndag 21. Dec. blev lille Carl syg.
 »Torsdag 25. Dec. var jeg hos Doktor Hastrup.

Det var altsaa Juledag, og dengang kunde man ikke ringe***) efter en Læge. Nej, man gik til Doktoren, talte med ham om den syge Nabo, den syge Kone eller — som her — det syge Barn. Saa fik man en Recept, gik paa Apoteket og hjem.

Det blev en trist Jul i det lille Hjem, og Nytaaret blev ikke bedre.

- »1880, Søndag 4. Januar døde vor uforglemmelige Søn,
 »Carl Pedersen.
 »Lørdag 10. Januar blev han jordet.

— — —
 Min Farbroder, Niels Jensen, der dengang var 3—4 Aar, ved endnu at fortælle om, hvorledes Ligtoget maatte frem over Marker og Hegn, fordi alle Veje var lukket af Sne. Selv var han naturligvis ikke med, men Beretningerne om den vanskelige Tur gjorde et uudsletteligt Indtryk paa hans Barnesind.

Det har aabenbart været mere almindeligt med Sne i hine Tider; thi som vi saa i 1877, begyndte det at sne den 17. Oktober og nu

- »1880, 19. Okt.: Det begyndte at sne.

I 1881 var Anders Murer syg et Par Gange. — Der var Folketingsvalg i Bjerger den 26. Juli; men om Resultatet er intet noteret, saa det har nok ikke interesseret ham særligt.

Søndag 9. Oktober kom to nyforlovede Par paa Besøg,

*) Han var Broder til Bodil Maries Fader, og da hun blev født, var det Jens, der blev »udlagt«, hvorfor B.-M. hed Jensdatter.

**) Jørgen Christian Jensen Mølsted, død i Eriknaer 27/4 78. Han var som tidligere omtalt gift med Bodil Maries Halvsøster Mette Marie.

***) Telefonen holdt sit Indtog i Bjerger Herred ca. 20 Aar senere.

nemlig Bodil Maries Halvbrødre*) Hans Damgaard Nielsen med sin Forlovede, Gertrud Marie Sørensd., der 6 Dage efter blev hans 2. Kone, og Michael Mogensen med sin Forlovede, Dorthea Pedersen fra Egtved.

I 1882 finder vi:

- »2. Februar, Akkorderet med Jørgen Knudsen i Overby.
- »28. Maj, vi var i Kolding hos Mogensens.
- »13. November, Familien blev fotograferet.
- »19. December, Akkorderet med Hans Karl Justesen.
- »29. December, om Aftenen havde vi Dans.

I 1883 købte Anders Murer sig et Cylinder-Ur for 25 Kr. Naar vi tager Pengenes Værdi i Betragtning, har det været lidt af en Ekstravagance! Det svarede vel til ca. $\frac{1}{3}$ Ko, og det karakteriserer egentlig hans »Forstand paa Guds Gaver« ganske godt. Han gav ikke sine Penge ud til »Unytte«; men var der noget, der var Brug for, saa »nøjedes han med det bedste«. At Uret eksisterer endnu og gaar udmærket, hvis man gider trække det op med Nøglen, tilføjer jeg for en Ordens Skyld.

Den 1. April fik de Sønnen Niels konfirmeret.

Den 27. Maj var de til Missionsgudstjeneste i Raarup og

Den 5. Juni var Anders paa Himmelbjergtet.

Saa finder vi under 11. September en kort Notits:

»Reddede Jens Pedersen fra Peder Rasmussens Tyr.

Bag dette ligger en Daad, som vel i vor Tid vilde have bragt ham Carnegiefondets Belønning. — Han arbejdede i Peder Rasmussens Gaard, og fra Stilladset saa han, at Tyren gik løs paa Jens, der faldt om. Uden at »tænke over noget« — hans eget Udtryk — greb han en svær Lægte, og med den løb han hen og bearbejdede Tyren saa kraftigt, at den mistede Interessen for Jens, der fik sig slæbt af Vejen. Af en eller anden Grund vendte Tyren sig ikke mod Anders, men luntede hen til Stalddøren. Saa først kom han til at tænke paa, hvad han skulde have gjort, hvis den var gaet til Angreb, og han var intet Øjeblik i Tvivl om, at det — som saa ofte før — var Gud, der havde beskærmet ham.

*) Mellem de to var der intet Slægtskab; men deres fælles Halvsøster holdt de Livet igennem Forbindelse med.

13 — 11 — 1882

	Anders	Bodil Marie	
Peder	Kristine	Niels Sejer	
11 ½ Aar	17 Aar	14 Aar	

Blandt Anders og Bodil Maries meget gode Venner var Lærerfamilien i Aastrup Skole, hvor alle 3 Børn fik deres Skolegang. Lærer Pedersen havde faaet den Tanke, at Peder — der snart var 13 Aar — burde »sættes til Bogen«, som det hed. Lige før Jul rejste Anders derfor til Horsens for at tale med Rektoren ved »Horsens lærde Skole«, og den 7. Januar 1884 gik han til Raarup for at tale med Provst Riber. Dette resulterede i, at Lærer Pedersen fra den 10. Januar begyndte at forberede Peder til Latinskolen.

I April var Peder med sin Fader hos Baron Bille-Brahe paa »Lundbæk«, der gennem Lærer Pedersen var blevet interesseret i Drengen. Saa vidt jeg erindrer, omtalte Bedstefader hvilke Fag, Peder fik Timer i paa Lundbæk — det var vistnok Matematik og muligvis Sprog. Den 8. Juli var Peder til Optagelsesprøve, saa vi tør vist gaa ud fra, at han har haft nok at gøre det halve Aar. Den 18. August begyndte han Skolen i Horsens.

Men i Mellemtiden havde hans Forældre fejret deres Sølvbryllup den 3. Juni. Det var 3. Pinsedag og Kronprins Frederiks Fødselsdag. Dagen blev en Mindedag, som de ikke sjældent genkaldte i Erindringen. Slægt, Venner og Bekendte viste dem stor Opmærksomhed, og adskillige Sølvgenstande i mit Barndomshjem hos dem bar Datoen: 3.—6.—1884.

Af Dagbøgerne ser vi, at Peder boede hos en Kaptajn Høj i Horsens, senere hos en Murer Laurits Thomsen, og fra Sept. 85 hos den kendte Madam Fledelius, der skulde have 28 Kr. om Maaneden. Peder blev konfirmeret i Horsens den 11. Oktober 1885. Vi ser ogsaa, at Pumpen var frossen den 1. December 1884, og at Hunden »Vibs« blev skudt den 5. Marts 1885, 12½ Aar gammel. Endvidere at Naboen Knud Plesners Hus brændte den 31. August, og at Provst Riber blev begravet 16. Januar 1885. Ogsaa indenfor Familien skete der Dødsfald. Den 30. Maj begravedes Christen Damgaard i Klejs¹⁾. Den 18. September begravedes den gamle Hjulmand i Klejs, Anders Mikkelsen²⁾, og den

1) Bodil Maries Halvbroder. Se Side 107.

2) Svigerfader til Bodil Maries Halvsøster, Marie.

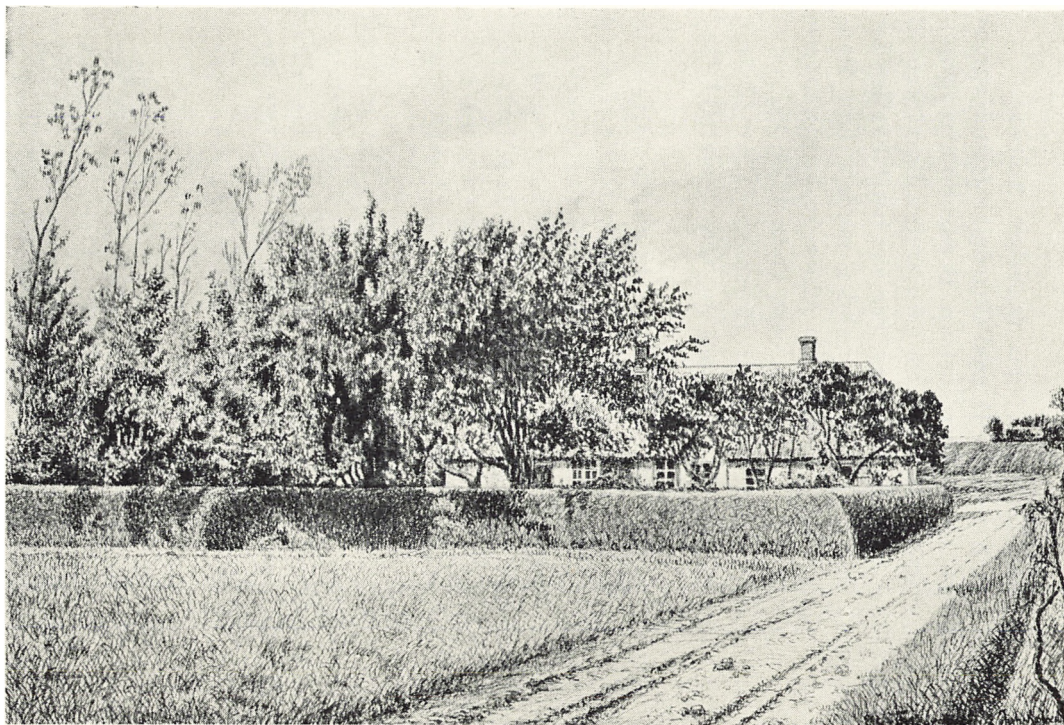
23. November 1885 begravedes Husmand paa Breth Mark Jens Frederiksen, Svigerfader til Bodil Maries Halvsøster, Margrethe.

Ved Nytaarstid 1886 var Niels og Peder i Kolding.

I April blev Kristine gift med Gaardejer Jens Hansens Søn, Carl Anton Jensen, fra Aastrup. Brudgommens føromtalte yngre Halvbroder, Niels, mindes endnu Kjøreturen til Raarup Kirke og de mange Flag, der var hejst til Ære for Brudeparret. Niels tronede i Agestolen mellem Jens Hansen og Anders Murer, medens de ældre Søskende maatte sidde bag i Vognen — ikke saa sært, at Drengen var stolt! Den 5. Maj flyttede de nygifte til Horsens. — Den 13. Juni kom Michael Mogensen paa Besøg, og ved Nytaarstid 1887 var Anders og Bodil Marie i Kolding.

Deres Ophold i Aastrup nærmede sig nu sin Afslutning. Det var for dyrt i det lange Løb at skulle betale Kost og Logi for Peder i Horsens, hvorfor Anders Murer ønskede en Ejendom i Nærheden af en Station, saa Peder kunde bo hjemme og tage med Toget til Skole. Allerede i Marts 1885 havde der været en Køber fra Hjarnø, og selv havde han været ude at se paa Ejendomme, uden dog at finde nogen, der passede.

Men i Begyndelsen af 1887 — der iøvrigt blev en travl Tid, fordi han som Medlem af Byggeudvalget angaaende et Mejeri maatte rejse rundt og se paa Mejerier — fandt han den Ejendom paa Hornsyld Mark, der skulde blive deres Hjem i en Snes Aar og mit Barndomshjem.

← Hans Holst

Hjemmet paa Hornsyld Mark.

Pennetegning af *Johs. Kofoed* efter et Billede, som *Peder Hornsyld* tog 13—8—1899.

TYVE AAR PAA HORNSYLD MARK

Hele min Barndom og de første Aar af min Ungdom faldt jo indenfor den Snes Aar, ANDERS og BODIL MARIE boede paa Hornsyld Mark. I nærværende Afsnit har jeg derfor søgt at knytte Bedstefaders Dagbogsoptegnelser sammen med mine Erindringer fra Barndomshjemmet paa en saadan Maade, at der tegnes et Billede af dette og dets Beboere.

Ejendommen (Matr. Nr. 24b af Hornsyld) var paa knap 8 Tdr. Land god Agerjord. Formen var nærmest rektangulær og Længden ca. dobbelt Bredde. Der var Vej paa alle 4 Sider, og midt paa den østre Langside laa Stuehuset og Udhuset — et saakaldt »Krumhverre« — med den rummelige Gaardplads, der ud mod Vejen var lukket med et velholdt Stakit, der havde baade Gang- og Kørelaage. Mod Syd lukkede Havens Tjørnehæk for Gaardspladsen, hvor en pæn Flagstang og Brønden (æ Kjeeld) med den gammeldags Brøndvippe (Kjeeldjung) først fangede Fremmedes Blik.

Anders Murer havde været heldig og fundet en nærmest ideel Ejendom. Der var ca. 10 Min. Gang til Braaskov St. og vel dobbelt saa langt — ad Banestien — til Hornsyld St. (ved den o. 1884 byggede Hs.—Juelsmindebane). Mod Nord kunde vi se *Bjergelide* med *Purhøj*, og mod Syd hævede Landskabet sig jævnt op mod Hornum og Vrigsted. I Forgrunden laa Hornsyld By, og mellem denne og Kommunevejen, der var Ejendommens Grænse mod Syd, gled *Smedebækken* — som i mine Øjne var et mægtigt Vandløb! — mellem Engstrækninger, der overvaagedes af vor Nabo, Engmester *Kresten Pejser*, hvis vagtsomme Øjne man helst maatte undgaa, hvis man faldt for Fristelsen og »legede« lidt med hans smaa, fintnivellerede Vandingskanaler.

Selv havde vi et lille Engstykke midt paa den vestre Langside af Jorden. Det var en Firkant (vel ca. 50×50 Al.) med fuldkommen plan Bund, der laa ca. 1 Alen under Markernes Niveau. Jeg vil tro, at »Engen« var et Led i Dræningssystemet. Om Sommeren var der et Væld af Blomster, og fint Enghø hentede vi der — undertiden 2 Gange om Aaret.

Om Efteraaret var der som Regel $\frac{1}{2}$ Alen dybt Vand til mig at sejle i med Bedstemoders Vaskebalje, og i Storm var det en Oplevelse for mig lille Purk at stage Baljen gennem de »høje Bølger«! Om Vinteren havde mine Kammerater og jeg en Skøjtebane paa Engen — saa fin, at Drengene, som ellers aldrig kom paa de Kanter, kunde finde dertil. Hvem der ikke havde Skøjter maatte nøjes med at »skride« paa en Isbane.

Men jeg maa ikke foregribe Begivenhedernes Gang, saa jeg blader i Dagbogen og finder der:

Aar 1887

- »26. Jan. I Hornsyld at bytte mit Sted.
- »28. — I Bjerger til Valg.
- »29. — I Bjerger at faa Papirer skrevet.
- » 2. Febr. I Hornsyld at bese vor ny Ejendom.
- »18. — Vi flyttede.
- »26. — Kom Peder hjem til os at bo.
- »27. — Carl og Kristine besøgte os.
- » 8. Maj Jørg. Rasmussens fra Østrup besøgte os.
- »29. — (Pinsedag) Mogensen med Kone og Datter var her.
- » 3. Juli Jens Hansen, Jens Pedersen og Karl Laursen fra Aastrup besøgte os.
- »25. Sept. Jens Rasmussens og Karl Laursens fra Aastrup besøgte os.
- »14. Okt. Det begyndte at sne.
- »12. Nov. Fulgte min Farbroder Anders til Graven.
- »25. — Hans Holsts Datter blev gift med min Kones Fætter Mikkel Rasmussen.

Aar 1888

er der ikke meget i mit Uddrag fra hans Dagbøger. Han skrev hver eneste Dag; men hvor der f. Eks. gennem flere Uger kun stod: »Tærsket Byg« eller »Tærsket Rug« og om

Søndagen: Moder og jeg i Kirke, indeholder mit Uddrag ikke noget.

- » 8. Jan. Rejste jeg til Kolding.
- »30. — Fulgte jeg Jørg. Nielsens Kone i Raarup til Graven.
- » ? Aug. Karl Laursens rejste til Amerika.
(Se *En gammel Slægt fra Bjerge Herred*. Side 118 fn.)
- »28. Sept. Fulgte Hans Damgaards Kone til Graven.

Aar 1889

udvandrede den ældste Søn til U. S. A. Herom siger Dagbogen:

- » 6. Aug. Rejste vor kære Søn Niels til Amerika.
- »21. — Ankom han dertil.

Forinden indeholder Dagbogen dog følgende:

- »27. April Fulgte min Broder Jørgens Kone til Graven.
- » 9. Juni (Pinsedag) Mogensen med Kone og Børn besøgte os.
- » 3. Aug. Niels og Peder rejste til Kolding.

For Niels' Vedkommende har det altsaa været Afskedsbesøg.

Aar 1890

sporer vi Bedstefaders Interesse for Politik. Han var, allerede medens de boede i Klakring, *Venstremand*, hvad der — set med Datidens Brillen — vel nærmest svarer til venstreorienteret Socialist. Det medførte bl. a., at han efter et Valg i Horsens maatte *gaa* hjem. Hvis han havde stemt paa Højres Kandidat, kunde han have »faaet Kjøren« med en af Gaardmændene! Dengang kendte man ikke hemmelig Afstemning; man maatte med sit Navn vedstaa sin Overbevisning, og det var Bedstefar aldrig bange for.

- »21. Jan. Kristine fik en lille Pige.
Jeg var i Bjerge til Valg, Jens Bertelsen fik 1282 Stemmer, Roussthøj 509 Stemmer.

- »27. April Jeg og lille Carl var hos Anders Vævers.
- »25. Maj (Pinsedag) Mogensen med Kone og Børn besøgte os.
- »29. Juni Carl og Kristine var her.
- »21. Juli Jens Rasmussen fra Østrup var her.
- »20. Aug. Peder rejste til Kjøbenhavn.

Han havde faaet sin Studentereksamen fra *Horsens lærde Skole* og gik nu paa Universitetet. Flere Bøger med Notatet: »Flidspræmie fra det Flensburgske Legat« er endnu i min Besiddelse som Gaver fra Onkel Peder. Han tog Filosofikum, men afbrød Studierne og udvandrede til U. S. A. I Kjøbenhavn boede han hos et Par Søstre, Frkn. Assam, der tog sig meget af ham. Jeg erindrer endnu en smuk Amethyst-Slipsnaal, som de forærede ham. —

I 1891 finder vi:

- »24. Febr. Moder og lille Carl i Stenderup.

Der havde mine Forældre boet et Par Aars Tid, og det var jo ikke nogen overdreven lang Spadseretur for Bedstemor og mig. Undervejs aflagde vi nok Visit hos Michael Mikkelsens Forældre, der havde en Gaard mellem Braa og Stenderup. Michael var blevet forberedt til Latinskolen hos Peder, der var 5 Aar ældre og snart færdig paa Latinskolen. Michael Mikkelsen blev forøvrigt cand. theol. omkring 1900 og senere Præst.

- »27. Marts (Langfredag) Carl og Kristine var her.
- »12. April Jens Jørgen og Kathrine var her.
- »18. — Solgte den røde Ko til Niels Drejer for 252,00.
- »21. — Leverede den til Etatsraad Eckardt, Ørumgaard. Besøgte Kristen Andersens og Anders Stouenbjerg i Torup.

Denne Handel var ret ualmindelig; thi en alm. god Ko kostede dengang ca. Kr. 170,— til Kr. 180,—. Anders Murer havde ikke »fremmede« Køer i Stalden. De var alle af eget Tillæg, og han var altid opmærksom paa, hvilken Tyr der skulde benyttes, saa Besætningen var almindeligvis »lidt

over Middel«. Han fik dog kun Kr. 250,— for »Røde«; de 2 Kr. gav Niels Drejer mig!

- »19. Maj Fulgte min Broder Anton til Graven.
- »31. — Lille Carl var i Aastrup.

Sandsynligvis er jeg spadseret til Bjerge og har der ventet taalmodig, til de kom kørende fra Horsens, hvor Fars Fætter Frederik Nielsen var Vognmand. Meget standsmæssigt foregik disse Ture i Landauer!

- » 3. Juli Peder rejste til Kolding.
- » 8. — Peder rejste til Amerika.
- » 4. Nov. Fulgte min Farbroder Henrik til Graven.
- » 6. — Til min Broder Jørgens Bryllup.
- »26. Dec. Var lille Carl og jeg til Juletræ i Stenderup.
- »30. — Til Julius Damgaards Bryllup.

Aar 1892

blev for mig skelsættende, idet jeg maatte i Skole. Noget afskrækkende saa jeg dog ikke deri, da jeg kunde læse

Carl og Canis.

Avis i 4 Aars Alderen, og Addition, Subtraktion og Multiplikation havde jeg ogsaa lært, før jeg kom i Skole. Men jeg forstod godt, at den gyldne Frihed, hvor Tiden gik med Leg og Syssel med Dyrene, vilde blive en Del indskrænket. Til Gengæld vilde Skolen vel saa aabne nye Muligheder for min Virke-trang.

— — —
En Del af Notaterne for dette Aar vil jeg dog udelade.

- » 8. April Moder og lille Carl i Stenderup.
- »20. — Valg i Bjerge. Jens Berthelsen valgt ved Kaaring.
- » 1. Maj Pastor Brøndum blev indsat.
- » 8. — Hastrups Familie besøgte os.

Dr. Hastrup var Distriktslæge i Hornsyld, og 2 af Sønerne havde gaaet i »Horsens lærde Skole« sammen med Peder. Familien besøgte os engang imellem, og jeg erindrer ogsaa, at Bedstemoder og jeg besøgte Distriktslægens, hvis Hjem jo — i hvert Fald i mine Øjne — var meget herskabeligt. — Noget egentlig Sammenligningsgrundlag havde jeg desværre ikke!

- »26. Maj (Himmelfartsdag) Vi var med i Østrup (se S. 25.).
- »30. Maj I Kolding og paa Skamling.

Denne Tur har Bedstefar nok taget alene, da han intet nævner om, at vi var med. Forøvrigt har Oldemor heller ikke kunnet være alene hjemme.

- »11. Juni Med Kristen Sørensen Moeskjær i Nebel.

Han var en af Onkel Niels' gode Venner i Amerika.

- »19. Juni Moder og lille Carl paa Hornum Mark.
- »28. — I. M. Gregersen besøgte os.

Han var en af Onkel Peders trofaste Venner i Amerika. Om ham vil jeg fortælle i Afsnittet om Onkel Peder.

- »22. Sept. Jeg og lille Carl i Horsens.
- »28. Okt. Til Begravelse i Ølsted.

Som omtalt Side 31 døde *Karl Skrædder*, som vi kaldte ham, den 22. Oktober.

- » 1. Nov. Moder og lille Carl i Stenderup.
- »27. — Marie og Andrea fra Østrup var her (se S. 27).
- »30. — Med lille Carl i Skole for første Gang.

Det var i »Pogeskolen« i Hornsyld, jeg begyndte. Læreren hed Albertine Møller, og hun var paa den Tid om-

kring 45 Aar. Jeg har kun gode Erindringer fra denne Skole. Adskillige af Kammeraterne var jeg kendt med i Forvejen.

- »23. Dec. Besøg af Marius Krogh fra Amerika.
- »26. — Carl og jeg i Stenderup til Juletræ.

Lad mig i den Forbindelse nævne, at vi aldrig havde Juletræ i mit Barndomshjem; men Bedstemoder gjorde Aftenen hyggelig med Risengrød, Ribbenssteg og andre Lækkerier; f. Eks. hendes Pebernødder har jeg aldrig siden truffet Mage til.

Aar 1893

- »26. Jan. Carl i Stenderup til sin Faders Fødselsdag.
- » 5. April Vi fejrede Niels Sejers Bryllup.

Han blev gift i Amerika. Hans Svigerfader og en Svigerinde — hun var Elev paa Vrigsted Højskole — havde besøgt os i Marts.

- »13. Maj Min Svigermoder døde Kl. 6 Em.
- »19. — Blev hun begravet.

Begravelsen erindrer jeg endnu. Kisten uden Laag stod i »æ Owe-stow«, hvor der saavel som i »æ Dawlæ-stow« var dækket til Gæsterne. Hendes Søn, M. Mogensen fra Kolding, og Datteren fra Daugaard var der naturligvis og saa vore Naboer og enkelte andre.

- » 3. Juni Anton Hansen paa Hornum Mark blev begravet.
- »26. — Kørte Svigermoders Dragkiste til Daugaard Mark. Moder og Carl rejste til Kolding.

Om denne Rejse har jeg fortalt i Afsnittet »Hendes Moders Slægt« Side 144.

- » 9. Juli Carl gik til Bjerge og kom med til Aastrup.
- »30. — Moder og Carl var med i Østrup.
- » 6. Sept. Begravedes Anton Hansens lille Datter paa Hornum Kirkegaard.
- »17. — Moder og Carl var i Stenderup.
- » 1. Nov. Var jeg med Carl i Nebsager Skole.

Dette var for mig en Begivenhed af meget større Betydning end min 1. Skoledag i Pogeskolen. Skolevejen var meget længere, og Kammeraterne var mig ukendte. — At jeg som den sidst ankomne skulde sidde nederst i Klassen, passede mig absolut ikke. Heldigvis kom jeg ved den første Eksamen langt op i Klassen og naaede da ogsaa i 11 Aars Alderen op paa Duksepladsen.

- » 9. Nov. Moder og Carl var i Barrit.
- »17. — Moder og Carl var i Horsens.
- »27. Dec. Jeg og Carl var paa Refsgaard Mark.

Aar 1894

For dette Aar maa jeg af Pladshensyn udelade en Del Begravelser udenfor Slægten og ligeledes nogle Besøg af Sønnernes Venner fra U. S. A.

- »13. Jan. Broder Jørgen, Ole Væver og Inger Marie var her.
- »23. Marts (Langfredag) Jeg og Carl var med i Østrup, hvor jeg var i Kirke.
- »24. — Jens Hansen, Carl og Kristine var her.
- »20. April Moder og Carl paa Hornum Mark.
- »27. — Lille Carl rejste til Horsens.
- »12. Maj Vi satte et Minde paa *Bedstes* Grav.

Det staar der endnu — om end ikke paa selve Graven, der ved Kirkegaardens Regulering kom indenfor Nabogravstedets Omraade.

- » 1. Juli Rejste jeg fra Horsens Kl. 3 Fm. til Randers, hvor jeg overværede Udstillingen og laa paa Tøjhuset om Natten.
- » 2. — Med Tog til Faarup St., derfra 1 Mil ud til Anders Nielsen, Vester Tørslev, tilbage til Randers og Aarhus. Ud til Lystrup og Egaa, som var en udmærket Egn. Tilbage til Aarhus og Horsens. Laa paa »Hafnia« om Natten.
- » 3. — Med Morgentoget hjem. — De andre Husmænd kom om Eftermiddagen og besaa Ejendommen. Jeg rejste saa videre med dem til Fakkegrav og derfra til Horsens. Boede paa »Hads Herred«.
- » 4. — Vi kørte i Vogne ind mod Malling, hvor vi ankom Kl. 7½ Aften.

- » 5. Juli Vi opholdt os paa Malling Landbrugsskole med en Udflugt til Beder Havebrugsskole og Husmandshjem i Omegnen. Det var en dejlig Tur.
- » 6. — Med Toget til Odder. Derfra med Vogn til Horsens. Hjem med Toget.

Det var en af de saakaldte »Husmandsrejser«, som Bedstefar her deltog i. At Deltagerne skulde bese hans Bedrift — som vi jo i den Anledning havde friseret efter bedste Evne — turde være Bevis paa, at den virkelig var vel-drevet. —

- »12. Juli Moder og Carl var i Klakring.
- » 4. Sept. Jeg gik til Daugaard og rejste derfra til Kolding.
- » 5. — Vi var i Christiansfeld.
- » 6. — Jeg rejste hjem.
- »30. — Moder og Carl i Raarup Kirke og i Klejs.

Hvert Aar var Bedstemoder inde paa Raarup Kirkegaard at se til deres lille Drengs Gravsted. Resten af Aaret blev det passet af »Niels Post«s Kone. — Hvis jeg ikke husker fejl, var den senere kendte Højskolemand og Forfatter, A. Nordahl-Petersen, en Søn af Niels Post. Fra Raarup gik vi saa til Klejs for at besøge Bedstemors Familie, og vi kunde nok sove roligt, naar vi langt ud paa Aftenen naaede hjem til Hornsyld Mark.

- »29. Okt. Vi maalte vor Jord op.
- » 6. Nov. Landmaaleren var her.

Anledningen var, at en af Naboerne paastod, at Vejen langs Ejendommens østre Langside var for smal. Landmaaleren satte saa sine autoriserede »Skelpæle« i Jorden, hvorefter den Sag bortfaldt. Men Bedstefar fik jo en Regning, som Modparten vel egentlig burde have betalt! —

- »23. Nov. Moder og Carl i Urlev.

Det var Bedstemoders Halvsøster, Frederikke, vi besøgte. — Hendes Sind var tungt, og bedre blev det jo ikke, at hendes fraskilte Mand havde taget sit eget Liv. — Det

var tit vanskelige Opgaver, Bodil Marie blev stillet over for — ikke mindst naar det gjaldt Frederikke.

- »28. Nov. Paa Refsgaard Mark og hos Jørg. Hansen.
- »12. Dec. Til Auktion hos Jørg. Hansens.
- »30. — Hos Jørgen Hansens.

Jørgen Hansen var gift med Bodil Maries ældste Halvsøster, Christine Margrethe, om hvem jeg ingen Erindring har. Notaterne vedrører sandsynligvis Familiens Flytning fra Refsgaard Mark til Klakring Nørreskov.

NB. Som noget usædvanligt skal her bemærkes, at Bedstefaders Dagbog intet indeholder om Niels' Hjemkomst fra Amerika. Han kom uanmeldt Lillejuleaftensdag, og det har bragt de to Gamle i den Grad ud af Folderne, at der *ikke* er blevet skrevet i Dagbogen! Han havde sin Stedsøn, Rasmus — der var 5½ Aar gl. — med, og de to havde taget den 1½ Mil lange Tur fra Horsens til Fods — vistnok paa Grund af Snevanskeligheder for Toget. — I Dag kan man jo vanskeligt forestille sig en saadan Rejses Besværligheder for en Mand med en Dreng i den Alder; men dengang var Mentaliteten en anden.

Aar 1895

For dette Aar er der saa mange Notater, at vi maa nøjes med de vigtigste.

- » 3. Febr. Rejste til »Sillesthoved«.

I »Sillesthoved« ved Give boede Niels' Svigerfader, Peder Hansen Porshus (eller Grønborg?).

- » 5. Febr. Jeg rejste hjem; gik fra Horsens.
- »13. — Jeg var i Horsens. Lille Anders var meget syg.
- »14. — Jeg blev i Horsens og vaagede ved Anders om Natten.
- »19. — I Barrit om Eftermiddagen.
- »20. — I Klakring.
- »23. — Niels' Svigerfader og Svoger var her.
- »10. Marts Kristine var hjemme.
- »14. — Moder og Niels paa Refsgaard Mark.
- »17. — Rejste vor kjære Søn, Niels, igen til U. S. A.
- » 8. Juni Kristine kom hjem med Børnene.
- »12. — Jeg var i Give hos Peder Hansen.
- »23. — Moder var i Horsens at se til Kristine, der var blevet opereret for Kirtler i Halsen.

Det var Læge Guldborg, der opererede hende.

- » 6. Juli Min Broder Kristen var her.
- »18. — Kørte jeg for Fru Mogensen til Klejs Skov.
- »19. — Moder var med hende i Horsens, hvorfra hun rejste hjem.
- »21. — Vi var med Dagmar i Juelsminde.
- »22. — Jeg var med hende i Horsens, hvorfra hun rejste hjem.

Mogensen var paa en Kuranstalt i Bayern, og Fru M. og Dagmar, der var 13 Aar, kunde derfor tage paa Rejse. Den 12 Aar gamle *Titte*, som hun blev kaldt, har sikkert været »i Pleje« hos Fru Mogensens Søster, der var gift med Hotelejer Hans Nielsen, Hotel *Kronborg*.

- »13. Okt. Carl og Kristine var hjemme.
- »19. — Kristine var hjemme.
- »24. — Jeg var paa Klakring Mark.

Aar 1896

Ogsaa for dette Aar er det nødvendigt at foretage et Udvalg og se bort fra de mange Besøg.

- »17. Jan. Carl kom paa Sygehuset.
- » 2. Febr. Kristine var hjemme.
- » 3. — Carl kom hjem fra Sygehuset.

Det var gastrisk Feber (Tyfus), jeg led af.

- » 8. Marts Moder var i Klakring.
- »12. -- Rasmus Skøtt blev begravet.

Det var Bedstefars Svoger, gift med hans ældste Søster, Mariane. —

- »17. Marts Jeg blev valgt som Tillidsmand for Agrarforeningen.
- » 8. April Anders Jørgensen, Skævlund, begravedes.

Han var Bedstefars Fætter, omtalt Side 18.

- »11. Juni Vi var i Horsens at blive fotograferede.
- » 5. Juli Til Kapsejlads i Juelsminde.
- »12. — I Klakring.
- »26. — Moder i Horsens at se til Kristine.

Hun var nedkommen med en Søn den 15. (Hans).

- »10. Sept. Moder bryggede.
- »23. — Vi fik 5 Soldater i Indkvartering.
- »26. — Mønstring ved Hornum.

Det var store Dage for os Drengene! Vi fo'r over Marker og gennem Hegn og oplevede en Masse. Her saa jeg de første Cykler. De havde Pedalerne direkte paa Forakslen og Ringene var »Cushion-Ringe«, d. v. s. svære Gummiringe med en Luftkanal (uden Slange). Jeg fik Lov at prøve en og forstaar godt, at Ordonnanserne løb ved Siden af Cyklen, hvis de skulde skynde sig!

- »20. Dec. I Hornsyld Kro at se Røntgenstråler.

Takket være Byens Dyrlæge, Kancelliraad Sander Larsen, der var Formand for *Foredragsforeningen*, opnaede vi at se »det sidste Nye« længe før andre. Selv var jeg blandt dem, der fik en Haand gennemlyst, saa vi paa Matskiven kunde se de forskellige Knogler og Led. — Lad mig her tilføje, at det ogsaa var i Foredragsforeningen, vi saa de første »levende Billeder«, og ligeledes hørte vi der Edisons Fonograf (med Valser).

Aar 1897

Dette Aar har Notater om Familiebesøg, om Gæster fra Amerika (Tyler). Af Interesse kan følgende maaske være:

- »19. Marts Jeg købte en brugt Rensemaskine.

Indtil da havde vi rensset Kornet ved Hjælp af en »Kasteskovl«. Naar Nutidens Børn læser i Mathæus-Evangeliet, Kap. 3,12: »Han har en Kasteskovl i sin Haand . . . « o.s.v., saa er det ikke noget kendt for dem som for os, der selv har siddet i Timevis med en Kasteskovl i Haanden og set

Bodil Marie Anders Murer
Anders Peter Jensen

11 — 6 — 1896

Kærnerne falde længst borte ved Væggen, medens de lette Avner dalede ned ligeforan os. — Vi sad gerne paa et vendt Skæppemaal med en sammenfoldet Sæk over.

- » 9. April Til Agrarmøde i Vejle. Derfra rejste jeg til *Stangmoseled* og besøgte Mogensens.
- »10. — Vi var paa Skamling.
- »11. — Jeg rejste hjem.
- » 4. Juni Til Dyrskue. Jeg meldte mig ind i Slagteriet.
- » 8. Aug. I Breth. Stærk Torden.

Denne Søndag er uforglemmelig for min Søster Bertha og mig. Jeg var om Lørdagen spadseret til Horsens, og Søndag Eftermiddag begav Bertha — der skulde paa Ferie hos os — og jeg os af Sted i det smukkeste Vejr; men inden vi naaede op til Tyrsted Mølle, begyndte det at trække sammen, og da vi naaede Bjerge, brød det løs. — Vi var som druknede Mus, da vi søgte Ly i Bjerge Kro, hvorfra vi efter et Par Timers Ophold »fik Kjøren« med en Mand til Hornsyld St. Saa havde vi ikke langt hjem, og Bedstemor, der havde været ene hjemme med Jenny — som var hos os paa Ferie — tog sig af os med Omhu. Hun havde jo været lidt bekymret i det voldsomme Uvejr.

- »15. Aug. Carl var i Aastrup.
- »17. — Bertha og Jenny rejste hjem.
- »25. — Til Begravelse i Hornsyld.

Grd. Niels Pedersen i Hornsyld havde en af sine Udlodder Øst for Vejen forbi vort Hjem. Han var vistnok den første dør paa Egnen, der købte en Høstmaskine med Aflægger. En Dag, da han høstede lige over for os, blev han ved egen Uforsigtighed lemlæstet af Høstmaskinen og døde kort efter.

Resten af Aarets Notater handler om Besøg hos Familie, om Familiegæster, lidt Sygdom m. m., Efteraarsmøder paa Vrigsted Højskole o. s. v. Paa Hjemturen fra Vrigsted plukkede vi *Perikon*, som hang og tørrede paa Loftet, saa det kunde benyttes til at fremstille helsebringende Thevand af. — Det kunde ogsaa lægges i Brændevin (21 Øre for

3 Pægle!) og blive til »Perikumsnaps«, der naturligvis ogsaa var god som »Medicin« i visse Tilfælde — jeg husker ikke hvilke.

Apropos Medicin: Bedstemor havde paa sin Medicin-hylde altid staaende to Medikamenter, nemlig *Opodeldok* (Tryk paa *del*), der var en Slags smertestillende Substans til udvortes Brug, og *Arnica-tinctur*, der — hvis jeg husker ret — var til Saarbehandling. Af *Husraad* husker jeg desuden:

Bihonning rørt med stødt Ingefær (mod daarlig Hals).

Et »Skalotløg« skaaret i Skiver og kogt i Sødmælk. Skulde drikkes saa hed som mulig, og en stor Klat Smør blev puttet i lige før man drak »Medicinen« (mod Forkølelse).

Og lad mig ikke glemme et *Husraad*, som Distriktslægen gav os som Middel mod Børnesaar: Store Følfodblade tørrede og brugt som stærk The. — Den var stærk, men den kurerede mig.

»22. Nov. Gik jeg til Horsens og hjem igen.

»24. Dec. Drengene rejste til Horsens.

Anders har altsaa ogsaa opholdt sig hos os. Maaske er han kommen, da Mor den 15. Okt. fik en Søn, der blev døbt Johannes.

»26. Dec. Vi besøgte Hans og Stine paa Hornum Mark.

»30. — Jeg var i Horsens.

Og saa slutter dette Aars Notater med:

»For Drift og Kørsel fra 1. Nov. 1896 til 1. Nov. 1897:

»99 Kr. 50 Øre.

Det var jo Anders Vævers Søn Jens Jørgen (Side 23), der »drev« for os. — Naar han havde været der med sine 2 Heste og de nødvendige Markredskaber — som man i Dag kun ser Mage til paa Landbrugsmusæer — i Arbejdsvognen, fik jeg gerne »Lov« til at køre Spandet hjem. Han gik saa hjem ad en Sti, der kun var en Trediedel saa lang — rent bortset fra, at han jo kunde gaa hurtigere end »Bæsterne«, der efter en Dags Markarbejde ikke flyttede sig særlig hurtigt, selv om det var hjemad, det gik. — Min Hjemtur gik saa ad Stien, og jeg følte mig som en hel Karl, der havde været betroet et Spand Heste!

Aar 1898 er der foruden Notaterne om Besøg hos Familien, om Genbesøg o. s. v. Notater om Valget i Bjerger, hvor Jens Berthelsen sejrede med 64 Stemmers Flertal, om en Nabos Guldbryllup og en Genbos Begravelse. Her skal anføres:

»29. Nov. Carls Fødselsdag. Han gik til Bjerger og kom med til Aastrup. Ane og Hans Madsen blev gift.

Ja — den Fødselsdag gaar mig aldrig af Minde! Det var et rigtigt Bondebryllup med Mad i lange Baner og Taler, hvoraf jeg kun husker den, som Lærer Petersen holdt. Han tog Teksten fra det gamle Testaments Fortælling om Elieser, der drog til et fremmed Land og fandt en Kusine til sin Herres Søn. — Min kritiske Sans har aabenbart været vaagen allerede dengang, for i Betragtning af, at Ane og hendes Fætter Hans boede i samme lille Landsby, fandt jeg Eliesers Mellekomst overflødig! — At nogle jævnaldrende fik mig med ud i den »lukkede Vogn«, hvor vi uforstyrret kunde pulse paa vore »Stinkadores friluftianas«, har jeg forlængst tilgivet dem, endda Resultatet blev nogle eventyrlige Opkastninger paa Vejen hjem fra Bjerger — i Fuldmaanens Skær!

Aar 1899 bragte store Begivenheder.

»19. Apr. Til Valg i Vejle. Derfra rejste jeg til Kolding.
 »28. — (Alm. Bededag). Moder og Carl i Kirke; Biskoppen var paa Visitats.
 »17. Juni Vor Svigerdatter og hendes lille Dreng kom fra Amerika. Peder kom nogle Dage efter.
 »24. — Hun rejste til Give.
 »9. Juli Anders Væver døde om Aftenen Kl. 11.
 »13. Aug. Carl og Kristine hjemme med Børnene, som Peder fotograferede.
 »19. — Marie og Valdemar rejste atter til Amerika.
 »28. — Peder rejste tilbage til Amerika.
 »16. Sept. Hos Lærer Jespersen for at tale med ham om Carls Fremtid.
 »19. Nov. Carl og hans Fader Jens Hansen var her.

Det var min Fader og Farfader, der besøgte os.

Aar 1900.

- »11.—16. Febr. Streng Vinter.
- »26. — Til Sølvbryllup i Barrit.
- »3. April Bødker Møllers Søn, Niels, blev begravet.

Han og jeg gik til Præst sammen. Han var desuden en af de Kammerater, jeg havde mest tilovers for. Begravelsen gjorde et dybt Indtryk paa os alle.

- »22. April Carl blev konfirmeret.
- »15. Maj Carl begyndte hos Fru Brøndum.

Maaske paa Foranledning af Lærer Jespersen kom Pastor Brøndum og hans Frue en Dag ud til os. Besøget resulterede i en Aftale, hvorefter Fruen vilde undervise mig i Engelsk og senere i Tysk, medens Præsten selv underviste mig i Dansk. — Andenlærer Sørensen havde i de 2 sidste Skoleaar haft et Hold paa 5—6 Elever i Regning og Matematik. Ved min Konfirmation var jeg naaet igennem *Berthelsens: Regnebog for Seminarier*.

- »20.—21. Juli I Christiansfeld. Hans Damgaards Søn, Niels, blev begravet. (Se Side 110 og 116.)
- »25. Nov. Carl var i Aastrup.
- »30. Dec. Kristine nedkom med en Datter.

Det var *Karen*, der lige naaede at komme til Verden som en Datter af *Det nittende Aarhundrede*.

ERINDRINGSGLIMT

DET 19. AARHUNDREDE ER FORBI —

DET 20. BEGYNDER —

Et Aarhundredskifte har altid været skelsættende; men ejendommeligt er det, at der kan opstaa Strid om Tidspunktet! — Mange Mennesker er overbeviste om, at Anno 1900 var det første i det nye Sekulum, skønt det dog synes selvindlysende, at der skal gaa 1900 Aar, før et nyt Aarhundrede er inde. De 1900 Aar er omme, naar 31. December 1900 er forbi og Midnatsklokken ringer Nytaar ind 1. Januar 1901.

Her — mellem de to Sekler — vil jeg til Komplettering af det Billede, Dagbogsoptegnelserne iøvrigt giver os, indskyde nogle smaa Erindringsglimt, der hver for sig kan synes intetsigende, men som i Sammenhæng kan danne en Mosaik — et Helhedsbillede af de to Mennesker, om hvem en af mine Brødre skrev engang, at i hans Erindring stod deres Samliv som et uopnaaeligt Eksempel. Han mindedes f. Eks. deres Afsked, naar en af dem skulde rejse hjemme fra — maaske kun for den ene Dag. Det var en Afsked, som var det for Livet. Ikke med stormende Omfavnelser og svulmende Ord — nej, det laa ikke for dem; men Haandtryk og Blikke og saa Bedstemors stilfærdige »Gud være med dig«. Det var ikke Mundsvejr, og lad mig i den Forbindelse mindes Dagens Afslutning. Fra mit lille Kammer hørte jeg hver Aften — hvis jeg da ikke var faldet i Søvn — Bedstemor fremsige FADER VOR og derefter sidste Vers af hendes »Konfirmationssalme«: Jeg kender ham, hvem jeg har

overgivet (Salmen, der er skrevet af H. Kampmann, findes som Nr. 587 i *Den danske Salmebog*).

Min Jesus, lad mig altid dig tilhøre,
Din Aand, din Kraft vejlede mine Fjed,
At sikre Trin jeg maa paa Banen gøre
Og naa mit Maal, en evig Salighed!
Paa dig jeg tror, paa dig jeg haaber,
Og vist du hører den, der dig med Tro anraaber.

Og efter dette Vers afsluttede hun Dagen med: Saa i Guds Navn Godnat! — Nu vil nogle maaske tænke: Vane-kristendom! Ja, men hvad saa? Det var dog en god »Vane«, og de to Gamles daglige Liv var ikke i Uoverensstemmelse med Vanen. Jeg kan egentlig godt forestille mig Bedstefar spørge med et troskyldigt Tonefald: »Hvordan skal man egentlig holde *daglig* Andagt, uden at det bliver *Vane*? Skal man maaske undlade Andagten paa de store Helligdage og maaske Markedsdagene??« —

Naar Bedstemor slog Kors med Brødkniven over »Skalken«, inden hun skar løs — ja, maaske var det »Vane«, men jeg er ikke utilbøjelig til at tro, at hun med Korsets Tegn sendte en Tanke til Ham, der »giver os dagligt Brød«. I mit Barndomshjem var et Brød Resultatet af et stort Arbejde, saa hver Krumme var værdifuld. Bagning og Brygning var regelmæssig tilbagevendende Begivenheder, medens Slagtning kun forekom een Gang hver Vinter.

Som hendes »Hobby« bør vel nævnes Blomsterne og Haven — ja, og de dansk-amerikanske Blade, der kom fra Niels.

Bedstefars daglige Dont var jo at passe Huset og Kreaturerne, at tærse Kornet og derefter »kaste« det — indtil vi fik *Rensemaskine*. Mit Job var at køre til Mølle — formedelst 2 Øre Skæppen. — Det var Braa Vandmølle, der i min Drengetid fik det store »Overfaldshjul« udskiftet med en Turbine. Udlært Møllersvend blev jeg ikke; men jeg præsterede dog en Dag, da jeg kom med min Sæk og Ingen var hjemme, at starte Mølleriet, hælde Kornet op og »lægge

Stenene passende sammen« til Grutning. — Nok skældte Rs. Møballe ud, da han endelig kom; men han indrømmede, at Arbejdet var upaaklageligt! — Bedst husker jeg Anders Murer, naar han »røgtede« til Aften. Kørerne blev jo børstede og striglede og plejede og passede, medens han gik smaanynnende omkring, hvis han da ikke sang. Han havde mange »Yndlingssange«, og jeg tror at kunne sige uden Overdrivelse, at mange Aar efter kunde jeg dem uden ad alle. Adskillige kendes vel knap, og den nuværende Generation foretrækker jo Refræner frem for Sange. Bedstefar sang godt, hvorimod jeg aldrig har hørt Bedstemor nynne eller synge. Hun var vistnok uden »Gehör«, selv om hun gerne lyttede, naar andre sang. Blandt hans Yndlingssange var f. Eks. *Jeg har baaret Lærkens Vinge; Velkommen, velkommen, Du klare; Fremad er Verdens vilde Røst; Naar Solen ganger til Hvile; Dagen gaar med raske Fjed og Sig nærmer Tiden, da jeg maa væk.*

Næsten rituel var hans »Formeddesmelmad«. Hertil drak han een Snaps af et lille Glas, og der skulde noget ekstraordinært til, for at faa ham til at fravige denne Regel. Lad mig her indskyde den Bemærkning, at i min Drengetid kostede en Flaske *Brændevin* (3 Pægle) Kr. 0,21 og 3 gode Cigarer (7 Øres) Kr. 0,20.

En Lejlighed til at »tage en lille halv« mere var f. Eks., naar *Hans Tækkemand* kom for at udskifte det Stykke af Straataget, der stod for Tur til Udskiftning. Saa havde vi flere Dage i Forvejen siddet og snoet »Halmsimer«. Sidst i 90erne gik vi dog bort fra dem, der jo i Ildebrandstilfælde brændte samtidig med Straataget, og brugte i Stedet »Kokosgarn«, som nogle Aar senere afløstes af galv. Tækketraad, der holdt et brændende Straatag paa Plads en vis Tid, saa Mulighederne for at redde Dyr — og Mennesker — øgedes betydeligt. — Men hvad enten vi benyttede det ene eller andet, saa skulde der »syes for« af ham, der var inde paa Loftet, og Støvet laa tykt i Svælg, Næse og Ører, inden den første »Kvart« var gaaet. Saa var Snapsen et paakrævet Rensemiddel! —

Blandt Puslerier, Bedstefar beskæftigede os med, var

Vedligeholdelsen af Bindingsværksmurene. Hvert Foraar blev »Væggene« — de murede Felter mellem Tømmeret — kalkede, og vi blandede Okker i Kalkvandet for at give dem en gullig Tone. Saa blev Bindingsværket »malet« med en Blanding af »Engelskrødt« og »Kjænrud« (Kønrøg) rørt sammen — hvis jeg husker ret — i Kærnemælk. Naar det var tørt, kom den vanskeligste Proces: Med rent Kalkvand at »streges af«. Med yderste Akkuratesse — og uden at der kom »Srint« paa det gullige Murværk eller paa det mørkebrune Bindingsværk — skulde der trækkes en fingerbred Streg langs Bindingsværkets Kant. Hvert Murfelt stod saa i en hvid Ramme. Vi var stolte af Resultatet og mente, at smukkere Hustype end velholdt Bindingsværk med godt Straatag fandtes ikke.

I en vis Forbindelse med Anders Murers Sans for Orden stod ogsaa hans Kæledægge: Tjørnehækken omkring Haven. Jeg tør vist godt sige, at man skulde lede længe, før man fandt en saa velplejet Hæk.

Haven og dens Pasning var ellers Bedstemors Domæne. Det var fortrinsvis Frugtræer og Frugtbuske, der dominerede. Græsplænen havde ikke hendes store Interesse, men min desmere. I den laa *Canis* — det latinske Ord for *Hund* — begravet, og »Gravstedet« var gennem en lang Aarrække velholdt med Blomster og hvad der ellers hører til!

Forinden jeg slutter disse Erindringsglimt, vil jeg omtale forskellige Udtryk, som vi benyttede. Nogle af dem er vel stadig i Brug, andre ved at gaa i Glemme, fordi den Funktion, hvortil de var knyttede, ikke mere kendes. Naar vi skulde bage Rugbrød, og disse var »slaaet op«, blev de anbragt paa en »Skødsel«, der var en Træplade med et Skaft, som var en god Alen længere end Ovnens Dybde. Med et Brød paa Pladen blev »æ Skøssel« stukket ind paa Plads og derpaa trukket tilbage med et Snuptag — og Brødet blev liggende paa sin Plads. — Sigtebrød bagte vi ogsaa, og ofte forslog den sidste Klump Dejg kun til et Brød i halv — eller endnu mindre — Størrelse. Det blev, hvad vi kaldte en »Sejdebus«.

Hvorvidt Udtrykket »at falde i Amdam« om at blive

aandsfraværende, kan sættes i Forbindelse med »Amdam« i Betydningen: Kartoffelmel, skal jeg lade være usagt. Forbindelsen er i hvert Fald ikke let at se.

At Straatagets »Tagskæg« ogsaa kaldtes »Tagbryn« er mere nærliggende — vi taler jo ogsaa om Øjenbryn.

Paa eet Omraade var vi foran andre paa Egnen: Vi havde et rummeligt og solidt »Vandhus«, udført af høvlede og pløjede Brædder, med en Dør, der passede og med Laag paa Sædet. Mon ikke Sønnen *Niels Sejers* Haandelag for Snedkerarbejde her havde sat sine Spor? Hvorfor vi kaldte det »Vandhus«, ved jeg ikke. Noget »water closet« var det jo ikke. Et saadant saa jeg for første Gang, da jeg i 1902 kom til København.

Brønden kaldte vi »æ Kjeeld«, og Brøndvippen hed »æ Kjeeld-Jung«. En Brøndgraver var en »Kjeeld-Kaaster«.

Skulde Kornet efter Høst placeres i Lade eller Stak, maatte Pladsen udnyttes. Det var derfor en ansvarsfuld Post at være »Gøll-Mester«. Han begyndte med at sætte »æ Stejl«, og omkring den »gøllet« han saa Negene.

Naar Bedstefar havde ondt i sin »Owsel«, saa var det vort jydsk Ord for det gamle »Aksel« = Skulder. Men helt sikker paa, hvad »Hambæwt« var, er jeg ikke. Maaske var det Hofteleddet, men jeg er dog mest tilbøjelig til at tro, at det var Knæhasen, der var Tale om. Paa Engelsk hedder Knæhasen: *ham*, og vi ser jo ofte, at Engelsk og Jydsk har fælles Udtryk.

Lad mig til Slut anføre, at Bedstefar havde en Del Fritidsarbejde som Vurderingsformand for Brandforsikringen. Der var en Del Skemaskriveri, og med hans Akkuratesse tog den Slags sin Tid. Offentlige Tillidshverv havde han ikke og havde næppe egnet sig dertil heller. Han var for selvstændig en Natur til at »følge Trop« efter givne Paroler.

Og saa gaar vi ind i det 20. Aarhundrede, der omtrent fra Begyndelsen førte mig ind i en ny Tilværelse med Præliminæreksamen som første Etape og senere Studentereksamen og en cand. mag. Stilling som Fremtidsmaalet. Men »Mennesket spaar og Gud raa'er«. — Vi vender tilbage til Bedstefaders Dagbog.

Aar 1901

- » 1. Januar Jeg var i Horsens at se til Kristine. Var til Guds-tjeneste i Klosterkirken.
- » 3. — Var Moder derude.
- »14. og Var jeg med Hans Damgaard og Jens i Viuf at
- »15. Januar købe Møllen.

- »13. Febr. I Klakring at tale med Jean Fischer om Carl.
- »16. — Carl begyndte at gaa i Skole i Klakring.

Jean Fischer, der var født 1853 i Vestbirk, havde et lille Præliminær-Kursus med en halv Snes Elever, hvoraf nogle boede paa Skolen, og andre boede hjemme. Jeg havde et Jernbane-Maanedskort. Som Lærer havde vi en cand. mag. *Kobbernagel*. Blandt Eleverne var *Peder N. Pedersen*, der senere blev Dr. med. og Lægemissionær i Mukden, *N. Johan Lauritzen*, der blev Stationsforstander i Hornsyld, *J. M. Jepsen*, der blev Sognepræst (sidst i Løsning), og *Poul Serup*, der vistnok blev Forsikringsdirektør.

- »26. Maj (Pinsedag). Vi var i Kolding.
- »24.-26. Aug. Mogensen og Dagmar besøgte os.
- » 3. Sept. Med Tog til Hovedgaard. Gik til Kattrup, Tebstrup og Horsens.

En lang Vandring for en Mand, der var fyldt 70.

- » 5. Sept. Købte en Chaiselongue i Horsens, Pris 32 Kr.
- »20. Okt. I Ølsted og Løsning.
- »22. — I Klejs og paa Refsgaard Mark.
- »31. — Ved Barrit St. og paa Torup Mark.

Anders Murer havde paa den Tid Planer om at bytte Ejendommen med en mindre; men det varede 6 Aar, inden Planerne blev realiserede.

Aar 1902

- » 2. Januar Kristine var hjemme.

Dagbogen fortæller om mange Familiebesøg.

- » 5. April I Bjerger at melde, at en Skelpæl var rykket op.
- »24. — Begravedes min Brodersøns Kone i Klakring.

Det var Jørgen Vævers Svigerdatter, Kristine, der døde den 18., samme Dag, som hun havde bragt en Søn til Verden. Hendes Mand døde Aaret efter, og de 4 Børn — se Side 91 — fik deres Hjem hos Jørgen Vævers.

- »29. April Til Begravelse paa Breth Mark.
- » 5. Maj Grethe, Hans Damgaard og dem paa Hornum Mark var her.
- » 8. Juni Carl og Kristine var hjemme med 3 af Børnene.
- »18. Juli Formandens Hus brændte.
- »26. Aug. Ruges Hus brændte.
- »27. — Brandforhør blev afholdt hos os.

Det var jo temmelig »sindsoprivende« med to Ildebrande lige efter hinanden. —

- »10. Sept. Dagmar Mogensen besøgte os.
- »26. — Til Begravelse med Bedstemoder paa Refsgaard Mark.

Det var Ane Kristensdatter, Niels Olesens Enke, der var død, 82 Aar gl. Saavidt jeg ved, opholdt hun sig hos sin ældste Søn, Hans Damgaard.

- »11. Okt. Carl rejste til København.

Det er alt, hvad Dagbogen har at melde om den for mig saa betydningsfulde Rejse til Hovedstaden, hvor jeg som Privatist fra et lille ukendt Kursus i Klakring skulde tage »Alm. Forberedelseseksamen« (Præliminæreksamen) ved Universitetet. Om min Hjemkomst 3 Uger efter beretter Dagbogen intet.

- » 7. Nov. fulgte jeg Jørgen Hansens Søn, Hans, til As Kirke.

Hans Jørgen, der var ugift, havde gennem en Aarrække været Karl hos sin Farbroder i Asløkke. Han blev 37 Aar gl.

- » 9. Nov. To Elever fra Jean Fischers Skole besøgte os.
- »26. — Vor uforglemmelige Datter døde lidt over Midnat. Vi var i Horsens til Bisættelsen Kl. 8 om Aftenen.

Min Broder *Hans* var hos os, fordi Mor ventede sin Nedkomst. Den 25. Nov. fik hun en lille Pige, der i Daaben fik Navnet *Christine*.

Lad mig citere, hvad *Hans* skrev til mig 53 Aar senere:

»Jeg var hos Bedstefars, da *Anders* kom grædende og »fortalte, at Mor var død. Saa vidt jeg husker, var Bedstefar og Du, Carl, ved at save Træ inde i »æ Hoghus«. »Bedstemors Hændervriden og taareløse Klage gjorde et »stærkt Indtryk paa mig lille Dreng. Bedstefar var mere »rolig og fattet i sin lige saa store Sorg. Selv forstod jeg »selvfølgelig ikke Alvoren i og Rækkevidden af det, der »var sket. Jeg gik ind og skjulte mig bag den aabentstaaende Dør i »æ Faastoue«. Nu er det mere end 50 Aar »siden, og dog husker jeg det meget tydeligt.« —

Ja, det gør jeg ogsaa, og *Hans* husker fuldkommen rigtigt.

» 1. Dec. Kristine blev begravet.

Jeg maa indskyde noget, som Dagbogen, der for December og Januar er omtrent tavs, ikke meddeler. — Fader stod nu tilbage med 10 Børn, og Tanken om at lade mig studere maatte skrinlægges. Tilfældigt fik jeg at vide, at der var Brug for en Elev paa vort Mejeri — Mejeriet *Bjørnkær* — og Bestyrer Hvillum antog mig med det samme. Dermed var jeg i Stand til at klare mig selv.

Aar 1903

- » 8. Febr. *Anders* kom for at blive her.
- » 9. — *Anders* begyndte i Skolen.

Han forblev hos Bedsteforældrene i knap 5 Aar.

- »28. Febr. Jens fra Viuf og Hans fra Hornum besøgte os.
- »13. Juni Begravedes min Brodersøn, Jens Peter, i Klakring (se 24/4 1902).
- »13. Juli Var vi i Bjerge.
- »18. Aug. Herredsfogeden var her.

Det var den tidligere omtalte Strid om Vejens Bredde, der havde antaget saadanne Dimensioner, at *Anders Murer*

maatte ty til Politiets Hjælp for at kunne have Kornet langs Vejen i Fred.

- » 8. Sept. Lærer Pedersen fra Aastrup besøgte os.
- » 29. Okt. I Løsning at se paa et Hus.
- » 1. Nov. Carl rejste til Gludsted Mejeri.
- » 29. — Moder var i Hornum.
- » 17. Dec. Laante 600 Kroner af *Jens Jørgen* og indbetalte 1200 Kroner i B.-H.-H. Sparekasse til Vejle Amts yngre B.
- » 18. — Skrev en Obligation.
- » 20. — Leveret denne til Jens Jørgen og hentet 5 Hvidkaalshoveder hos ham.

Som man ser: Det ene skal passes, og det andet maa ikke forsømmes!

- » 28. Dec. Ole Væver fra Barrit besøgte os.
- » 30. — Hos Præsten for at faa Carls Skudsmaalsbog ført til Afgang.

Aar 1904

- » 1. Jan. Besøgte jeg Hans Damgaard og Fr. Jensen.
- » 3. — Var jeg om Aftenen paa Hornum Mark.
- » 4. — Børnene rejste hjem.
- » 6. — Var jeg i Klakring.
- » 7. — Min Broder Jørgen var her.
- » 9. — Snevejr. Jens Jørgen og Grethe kom om Aftenen.
- » 31. — Vor Svigersøn, Carl, besøgte os.
- » 7. Febr. Med Hans Damgaard paa Hornum Mark.
- » 23. — Lærer Jespersens Kone blev begravet.
- » 7. Marts Besøgte jeg Ole Vævers i Barrit.
- » 1. April Carl i Horsens og Bertha besøgte os.
- » 10. — Vi var i Horsens til Jennys Konfirmation.
- » 19. — Hos Carl Volds til Sølvbryllup.
- » 24. — Carl var hjemme fra Gludsted.
- » 16. Juni Peder og Clara kom hjem fra Amerika.
- » 19. — Carl var hjemme fra Gludsted.
- » 26. — Vi var i Fakkegrav og paa Munkebjerg.
- » 13. Juli Jeg rejste over Horsens og Fredericia til Rungsted og Hørsholm.
- » 14. — Mogensen kørte for os til Fredensborg Slot.
- » 15. — Han kørte for os langs Øresunds Kyst til Rungstedgaards Pensionat.
- » 16. — Vi rejste med Toget til København.

Herfra rejste Peder og Clara — saa vidt jeg erindrer — til Tyskland for at se dette Land.

- »17. Juli Rejste jeg fra København 12³³ og var hjemme ved Midnat.
- »10. Aug. Skrev til Peder i Berlin.

Mærkeligt nok har Bedstefar intet noteret om Peders og Claras Tilbagekomst, men

- »28. Aug. Jeg var i Klakring, og den
- »29. — var Moder og Clara der.
- » 4. Sept. Kl. 9³⁰ om Aftenen rejste vor Søn og Svigerdatter fra os til Amerika.
- » 7. — I Aastrup til Jens Hansens Begravelse.
- »16. — Moders Fødselsdag. Vi var i Bjerger for at faa oprettet Testamente.
- »18. — Hans og Johannes besøgte os.
- »25. — Jacob Rasmussen og min Søsterdatter Ane Kirstine fra Klakring besøgte os.
- » 2. Okt. Jeg besøgte P. Laursen paa Klakring Mark og Hans Damgaard paa Refsgaard Mark.
- » 9. — Pastor Brøndum holdt sin Tiltrædelsesprædiken.
- »16. — I Aastrup hos Lærer Pedersen, hvis Datter var blevet gift den 14.
- »13. Nov. I Aastrup hos Murer Anton Pedersen, der havde Sølvbryllup.
- »26. — Fulgte Tækkemandens Datter til Jorden.
- »27. Dec. Carl var hjemme fra Mejeriet »Kronborg« i Veerst.

Aar 1905

- »12. Jan. Jeg var med Hans Damgaard ude at se paa Ejendom.
- »21. — Hans Damgaard, Kristian Andersen i Klejs og Hans paa Hornum Mark besøgte os.
- »22. — Var jeg med Hans Damgaard paa Barritskovby Mark.
- »26. Febr. En Karl fra Stationen var her for at se paa vor Ejendom.
- »23. April Paaskedag. Moder i Kirke. Anders gik til Horsens. Carl kom hjem.

Af min egen Dagbog fremgaar, at jeg cyklede de ca. 55 km fra Veerst til Braaskov, men benyttede Toget tilbage fra Horsens til Lunderskov.

- » 1. Juni Kr. Himmelfartsdag. Jeg besøgte Frederik Jensens, P. Mikkelsen i Klejs Skov og Kristian Andersens i Klejs.
- »16. — En Vesterbo var her at se Ejendommen.
- »22. — Johanne og hendes Forlovede var her at sige Farvel.

Det var Anders Vævers Datter, der kort efter udvandrede til Canada. (Se Side 24.)

- »25. Juni Jeg besøgte Ole Vævers paa Barrit Mark.
- »26 — I Hosby for at købe en Ko hos Julius Damgaard.
- »12. Juli Vaskede og skyllede Tøj nede ved Bækken.

Sommeren var ualmindelig tør, og Brønden derhjemme kunde til Nød give Vand til Husholdningen, men ikke til det udvidede Forbrug en Vaskedag.

- »13. Juli I Horsens til Udstillingen.
- » 9. Sept. Carl var hjemme Natten over.

Jeg havde været paa Session i Kolding og havde fri 2 Dage.

- » 3. Okt. Jeppe Vase Pedersen og L. Laursen fra Hundslund var her for at se paa Ejendommen.

De to Gamle tænkte alvorligt paa at afhænde Ejendommen, der var ved at stille for store Fordringer til deres Kræfter.

- »15. Okt. Jeg var i Give.
- »20. Dec. Carl var hjemme fra »Stjernholm«.
- »27. — Marius Skrædder og hans Kone besøgte os.

Aar 1906

- » 2. Jan. Var jeg paa *Stjernholm* Mejeri hos Carl.
- » 7. — Carl i Horsens var her med sin Forlovede, Jacobine.
- » 8. — Var jeg i Horsens til Skifte efter Kristine.
- »13. — »Jagilde« i Rimmerslund.
- » 6. Febr. Bryllup i Rimmerslund.

Det var Fader, der indgik sit 2. Ægteskab. Vor ny Moder, Jacobine, kendte vi Børn jo i Forvejen, og vore Forventninger om mere ordnede Forhold for ham og de mindreaarige, hjemmeværende Børn blev indfrieede i fuldeste Maal. Desværre varede det kun godt 4 Aar, saa blev Far syg og døde, 48 Aar gl.

- »21. Marts Jean Fischer besøgte os.
- » 2. April Carl var hjemme.
- »29. Maj Valg i Bjerge.
Jørgen Jensen, Klejs, 1126 St.
J. J. Jensen, 939 St.
- »24. Juni Carl var hjemme.
- »30. — Frederikke og Lise fra Racine besøgte os.
- »26. Aug. Carl var hjemme, og Ole Væver kom.
- » 5. Sept. Lise og Frederikke kom og blev til den 7.
- »30. — Anders blev konfirmeret i Bjerge Kirke.
- »21. Okt. Rejste jeg til København.
- »22. — Fulgte jeg Michael Mogensen til Graven paa Garnisons Kirkegaard.
- »23. — Besaa Raadhuset, Frederiksberg Have, Zoologisk Have, Frihavnen, Langebro m. m. Om Natten rejste jeg hjem.

Fra den 1. Nov. 1906 til den 1. Febr. 1907 opholdt jeg mig skiftevis hos mine Forældre i Horsens og hos mine Bedsteforældre — mest hos de sidste. Grunden var et Anfald af Tb., som det dog lykkedes at faa nedkæmpet. — Fra 1. Febr. 1907 til 15. Oktbr. var jeg Førstemejerist paa *Ladby* Mejeri ved Kerteminde. Den 18. Oktbr. var jeg paa Session i Aarhus.

- » 1. Dec. Var jeg i Klejs med et Brev til Frederikke.
- »12. — Paa Barrit Mark hos Ole Vævers.
- »19. — I Klakring. Besøgte Søster Mariane, Broder Christen og Jørgen. Var ogsaa hos Jacob og Ane.

Aar 1907

- »22. Jan. Johannes Madsen begravedes.

Han havde en Gaard ved Vejen (Stien) fra *Bjørnkær* til *Tinghusene*. Hans yngste Børn var mine Skolekammerater.

- »27. Jan. I Klakring og nede ved Sanatoriet.
- »28. — Paa Sygehuset at se til Frederikke.
- » 9. Febr. Besøgte Lærer Pedersen, tidligere i Aastrup. Han bor Aaboulevarden 82.
- »28. — Paa Sygehuset at se til Frederikke.
- » 1. Marts Kristian fra Klejs kom for at hente hende hjem.

Han var gift med Frederikkens Søster, *Jørgine Marie*, se Side 126. Frederikke boede i Klejs Skov, ikke langt derfra.

- »11. Marts Jeg fulgte Kristen Andersen, Raarup, til Graven.

Kristen Andersen var gift med Bodil Maries Halvsøster paa mødrene Side, *Maren Hansdatter*. Se Side 143.

- »31. Marts (Paaskedag). Vor Svigersøn var her. Vi var i Kirke.
- » 5. Maj Jeg var til politisk Møde i Juelsminde.
- »12. — Kristens Enke, Maren, besøgte os.
- »16. — Hans Damgaard besøgte os.
- »17. — Hans Søn, Anton, kom hjem fra Aarhus.
- »20. — (2. Pinsedag). Jeg var paa Hornum Mark.

-
- »25. Maj Vi solgte Ejendommen til Jens Jørgen, Anders Vævers Søn, for 7800,— Kr.

-
- »29. Maj Var jeg i Raarup at besøge forskellige.
 - » 9. Juni Var vi i Klakring at besøge Familien.
 - » 1. Juli Lejede et Hus i Stenderup for 75,— Kr. til 1. November 1908.
 - »20. — Anders Jørgensens Enke i Skævlund besøgte os.

Det var Mette Marie Pedersdatter, der havde været gift med Anders Murers Fætter i Skævlund (se Side 18). Et Eksempel paa Sammenholdet mellem Bedstefar og hans Slægt.

- »27. — I *Sinkjær* at se paa et Hus og med Hans Damgaard i Baritskovby at købe et Hus til ham for 3200 Kr.
- »19. Aug. Jeg var i Give for at følge P. Porshus til Graven.

Det var Sønnen Niels Sejers Svigerfader, der blev jor-det. Til trods for, at denne Vesterbo var en hel anden Type

end Bedstefader — eller maaske netop af den Grund — havde der gennem Aarene udviklet sig et Venskabsforhold, som gav sig Udslag i baade Brevveksling og gensidige Besøg.

»23. Aug. Jeg købte Jens Peter Olesens Hus i Breth, Matr. Nr. 8e, for 1700,— Kr.

Lejemaalet i Stenderup blev afviklet, og de begyndte saa smaat at forberede Flytningen. Jens Peter Olesen var jo Bedstefaders Søstersøn, som forøvrigt gerne vilde have købt Ejendommen paa Hornsyld Mark, hvis han havde vidst, at den var »til Fals«.

»30. Aug. Vi var i Breth at se vor ny Ejendom.

»15. Sept. Var jeg i Breth.

»25. — *Martini Nielsen* blev valgt som Vurderingsmand i »Den alm. Brandforsikring for Landbygninger«. — I Nebsager Sogn har jeg været med til 111 — et Hundrede og elleve — Vurderingsforretninger, deraf som Formand ved 71.

»12. Okt. Min Kone blev af Distriktslæge Hastrup opereret for en Kræftskade i Ansigtet.

»28. — Begyndte vi at flytte til Breth.

»29. — Blev vi færdige med Flytningen.

Hornsyld Mark blev nu kun et Minde. Saa vidt jeg ved, kom Bedstemoder der aldrig mere. Bedstefader var til et Par Begravelser ved Nebsager Kirke og har maaske benyttet Lejligheden til at besøge det gamle Hjem. Den ny Ejer var jo af Familien og en god og trofast Ven af de to gamle.

TO AAR I BRETH

Omtrent samtidig med Flytningen kom jeg tilbage til mit Lærested, *Mejeriet Bjørnkær*, hvor Bestyrer *Hvilum* havde tilbudt mig Pladsen som Førstemejerist fra 1. November 1907 til Foraaret 1908, da jeg skulde møde som Infanterist i Aarhus.

Allerede den første Søndag siger Bedstefars Dagbog:

» 3. Nov. 1907 Carl kom hjem fra Bjørnkær.

Det var jo ikke nogen særlig lang Spadseretur for en ung Mand, og om Søndagen var vi forholdsvis tidligt færdige i Mejeriet.

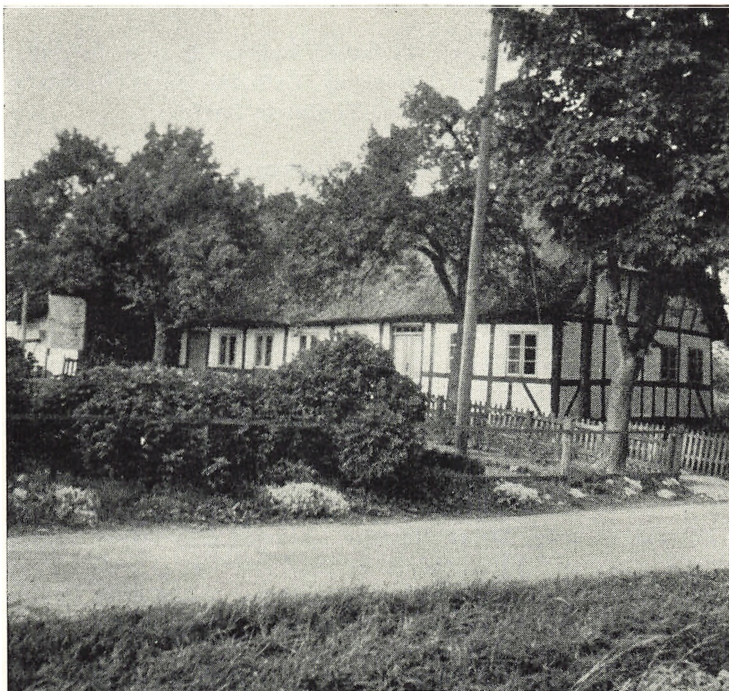
»30. Nov. Carl, hans Forlovede og Mads Andersen kom paa Besøg.
» 2. Dec. Om Mandagen rejste Cathrine og Mads hjem.

Der er næppe Tvivl om, at jeg har været hjemme om Søndagen, naar min Kæreste og min gode Ven var der!

»13. Dec. Til Begravelse hos Søren Laursen, hvis Kone var død.
Til Sølvbryllup hos Frederik og Grethe.
»Juleaften Carl og Anders var hjemme.

Anders havde fra 1. Novbr. Plads i Aldum. Han havde købt min Cykle, saa for ham var Turen til Breth heller ikke uoverkommelig.

»26. Dec. Bertha, Jenny og Johannes kom.
»27. — Bertha og Jenny rejste.
»30. — Johannes rejste.

Matr. Nr. 8c af Breth By.

Det ældste Skøde, jeg har fundet, er dateret 3. Februar 1867, da Inger Marie Pedersdatter — hvem hun er, ved jeg ikke, men sandsynligvis er hun en Søster til den Side 128 (under D) omtalte Ejer af Matr. 6, Jørgen Pedersen — overdrager Ejendommen til *Hans Jensen Ravn* (se Side 96), som desuden med Skøde af 8. November 1897 overtager Matr. Nr. 6 i af Breth (Matr. Nr. 6 nævnes ogsaa Side 128). Begge Matr. Nr. overdrager *Hans Ravn* til sin Datter *Ane Marie Jensen Ravn* ved Skøde af 17. Januar 1903. Hun blev den 21. Oktober 1905 gift med *Jens Peter Olesen* (Anders Murers Søstersøn, se Side 96), og han fik den 1. Oktober 1906 Vielsesattest tinglæst som Adkomst til de to Matr. Nr.

Som nævnt solgte han Ejendommen til *Anders Pedersen*, Murer, der fik Skøde 26. August 1907. Han overdrog med Skøde af 12. August 1909 en Parcel, 8g, til Jens Johansen og med Skøde af 24. August 1909 Matr. Nr. 8c til Rs. P. Steen.

Aar 1908

- »14.—23.
Febr. Var jeg syg. Vi havde Doktor Hastrup den 17.
- » 1. Marts (Fastelavn). Carl og Cathrine samt Bertha og Mads besøgte os. Vi havde Snefog.
- » 8. — Carl var hjemme.
- »15. — Anders og Carl var hjemme.
- »23. — Til Jens Bertelsens Begravelse paa Nebsager Kirkegaard.
- »27.—30.
Marts Var jeg syg.
- »30. og 31.
Marts Var Moder syg.
- »15. April Carl rejste til Stjær. Han skal ind som Soldat.
- »11. Maj Til Jacobines 30 Aars Fødselsdag.
- »31. — Jeg var i Barrit at se til min Søster, Inger Marie, der var meget syg.
- » 7. Juni (Pinsedag). Min 77 Aars Fødselsdag. Vi havde Fremmede fra Horsens og Stjær.
- »24. Juli Min Søster Mariane og hendes to Døtre, Ane og Kristine besøgte os fra Vesterby.
- »16. Aug. Carl og Cathrine besøgte os.
- »12. Sept. Jeg rejste til Stjær og hjem Dagen efter.
- »14. — Carl trak Frinummer: 41.
- »11. Okt. Vi var i Horsens til Maries Konfirmation.
- »18. — Carl og Cathrine besøgte os.
- » 5. Dec. Bagte vi i Ovnen for første Gang.
- » 7. — Jeg dannede en Skødsel.
- »24. — (Juleaften). Carl og Cathrine kom. Han er paa Løjtnantskole i Helsingør.
- »25. — Anders kom ogsaa.
- »27. — Jenny og Jacob Jeremiassen besøgte os.
- »29. — Carl kom hjem fra Stjær.

Aar 1909

- »23. Jan. Jeg besøgte Hans Damgaard og var nede at se *Barritskov*.
- »11. Marts Til Guldbryllup hos min Broder *Kresten* paa Klakring Mark.
- »10. April Carl og hans Forlovede besøgte os.
- »11. — (Paaskedag). Rejste de igen.

Det blev sidste Gang, jeg saa min Bedstemoder, og jeg mindes hende tydeligt ved Havehækken i den for hende

karakteristiske Stilling: Hænderne foldede under Forklædet. Hendes sidste, hjertelige Hilsen var: »Gud være med jer.« Da hun blev syg og døde, var jeg midt i Eksamen paa Sekondløjtnantskolen paa *Kronborg*, saa Orlov var udelukket. —

- » 9. Maj Moder meget syg.
- »10. — Doktor Thorborg var her.
- »17. — (Mandag) døde min inderlig elskede Hustru
Kl. 4½ om Morgenen, og den
- »24. — blev hun begravet paa Nebsager Kirkegaard.
- »29. — Carl kom hjem fra Skolen paa Kronborg og er
nu Løjtnant.
- »30. — (Pinsedag) var vi i Kirke.
- » 3. Juni Vor Guldbryllupsdag. Jeg var i Horsens.
- »29. — Fik sat et Gravminde paa min kære Hustrus Grav.

Og hermed slutter Anders Murer sine Dagbøger. — Han besluttede at rejse til *Horsens*, hvor han hos sin Svigersøn, der boede i Vestergade 90 — se Billedet Side 233 — kunde faa en lille Loftsløjlighed og desuden Kosten sammen med Familien. — En stor Part af sine Ejendele lod han sælge ved en Auktion, og i August solgte han den lille Ejendom til Rasmus P. Steen. En Parcel 8g solgte han til Jens Johansen.

Alene tilbage

NI AAR I HORSENS

Som nævnt flyttede Bedstefader til *Horsens*, da han havde faaet Ejendommen solgt, og Auktionen var overstaaet. Beretningen om de Aar, han tilbragte der, bliver kortfattet, da der praktisk talt ingen Kilder er at øse af.

Far boede jo i Vestergade 90, og Livet dér levedes i Dødens Slagskygge, idet han laa paa Sygehuset uden nogen Udsigt til Helbredelse.

Den 12. Juni 1910 kom min Svigerfader og jeg til Horsens, og Bedstefader fulgte med os til Juelsminde, hvortil en Del unge fra Fredericia — deriblandt Cathrine, der var Elev i et Hjemmebageri — var taget paa Udflugt med en Turistbaad.

Bedstefader tog hjem til Horsens med Aftentoget. Vi andre fulgtes med Selskabet til Fredericia.

Den 18. Juni 1910 fik Bedstefader Besøg af Cathrine og mig. Vi tog den Dag Afsked med Fader, der døde den 8. Juli.

Bedstefader fandt sig saa en anden Lejlighed i Vestergade 8. Her var han fri for Trapper, og her blev han, indtil han i 1918 flyttede til Fredericia.

I September oplevede han — der som ung Mand var kørt fra Vesterby til Daugaard for at se det første Jernbanetog — at se Robert Svendsen flyve flere Gange. — Vi var fire unge, som Søndag den 18. Sept. cyklede fra Fredericia til Horsens i den Anledning, og vi besøgte naturligvis Bedstefader ved samme Lejlighed.

Hans Tid gik iøvrigt med Spadsereture og Smaavisitter hos Familien. Hos min Faders Broder, *Niels Jensen*, der boede i Bülowsgade, kom han jævnlig og gerne.

Niels var jo vokset op i *Aastrup*, og de havde derfor fælles Bekendte nok at drøfte. Endnu i sin høje Alderdom — han er over 80 — ved »Farbror Niels« at fortælle om Anders Murers enestaaende Hukommelse og godmodige Lune. En god Del af hans Tid gik vel ogsaa med Brevskrivning, og heldigvis var hans Børn og Børnebørn i U. S. A. flinke til at skrive. Han fik desuden det dansk-amerikanske Blad »Dannevirke« sendt regelmæssig fra Niels Sejer.

Efterhaanden blev Dødsfaldene inden for hans store Kreds af Familie, Venner og Bekendte hyppigere. Ved Begravelserne traf han jo adskillige Kendinge; men som Aarene gik, tyndede det ud blandt hans jævnaldrende, og paa sin tørre Maade kunde han engang imellem beklage sig over, at det nok ved hans egen Begravelse vilde vise sig, at ikke een af alle de mange, han havde »fulgt hen«, vilde gøre Gengæld. — Han fik Ret!

Vi besøgte ham, naar vi havde Lejlighed, og han kom ogsaa til *Fredericia*. Han udtalte under et Besøg Ønsket om at komme med paa en Sejl tur og se Egnen fra Søsiden.

Søndag den 24. Maj 1914 fik han sit Ønske opfyldt, og da Lillebælt den Dag »vendte det hvide ud«, blev det en Oplevelse for ham. Søsyge kendte han ikke, og med den lille Lystkutter, der ejedes af vor gode Ven, Malermester Holger Nielsen, som selv »sad ved Pinden«, gik vi ned til *Snoghøj* og derfra til *Strib*, hvor vi var i Land. — Det drøftedes, om han vilde foretrække at tage hjem med Færgen i Stedet for at betro sig til de vilde Vover igen; men Bedstefar gik ud fra, at vi vel var lige saa opsatte paa at redde Livet som han, saa han tog med os i Kutteren. Vi slap da ogsaa uskadte — men vaade — hjem.

Saa kom i August den 1. Verdenskrig, og Bedstefars Bekymringer gjaldt ikke alene os herhjemme, men ogsaa de unge i Amerika.

Blandt hans »store Glæder« tør vist regnes de Besøg,

han nu og da fik af Dansk-Amerikanere, som kom med Hilsen fra Børnene i U. S. A.

I Efteraaret 1916 fik han f. Eks. Besøg af Pastor *Blichfeldt*, der kom fra *Askov*, *Minn.*, med Hilsen fra *Niels Sejer* og hans Familie, som 3 Aar før havde sagt Farvel til *Racine*, *Wis.*, og var blevet Farmere i den ny danske Koloni i *Askov* oppe i det nordlige *Minnesota*. Endnu var U. S. A. ikke med i Krigen, men Postgangen var langsommere og mindre sikker.

Sidst i 1917 fik han Meddelelse om, at Sønnesønnen *Valdemar Sejer* havde meldt sig som frivillig. Brevene var nu indtil et Par Maaneder undervejs. Hans Brev af 11. Marts 1918 naaede først til *Askov* den 13. Maj.

Hans Helbred var ikke blevet bedre med Aarene, og jeg arbejdede paa at faa ham til *Fredericia* at bo. — Det lykkedes tilsidst at faa Plads til ham paa *Set. Joseph-Søstrenes Alderdomshjem* fra Oktober Flyttedag 1918.

Den 3 Juni 1859.
 holdt vi Bryllup —
 Den 3 Juli samme Aar,
 flyttede vi til *Lébstrup*
 Den 3 Juli 1860
 flyttede vi til *Klakring*
 Den 3 Lebruar 1863.
 11.11 - var lille Datter $\frac{1}{2}$

Anders Murers Haandskrift, da han var 86 Aar.

SEKS AAR I FREDERICIA

Sct. Joseph-Søstrenes Alderdomshjem laa dengang paa Hjørnet af Sjællandsgade og Vendersgade. Efter Nedrivningen genrejstes det som Musæum udenfor Voldene. Vi var flyttede til Sjællandsgade 42, saa Bedstefader kom til at bo i vor umiddelbare Nærhed. Hans daglige Levevis blev dog en hel anden end den, han kom fra i *Horsens*, hvor han havde sin egen lille Lejlighed, som han selv holdt. Nu fik han en Stue, som Personalet — under Søstrenes Tilsyn — gjorde i Stand. Med Hensyn til Maden fik han det ogsaa lettere, idet den blev serveret for ham, medens han i *Horsens* hentede sin Middagsmad og ellers selv ordnede sin Morgen- og Aftensmad. — I *Horsens* havde han en Del Bekendte, som besøgte ham, eller han besøgte dem og drøftede Tidens Spørgsmaal; men i *Fredericia* havde han udover os kun sin Broderdatters Søn, *Durin* (se Side 79), og et enkelt Medlem af Stouenbjerg-Slægten, *Anna* (se Side 30), der var gift og boede i *Fredericia*. Hun døde et Par Aar før *Anders Murer*.

Til Gengæld fandt han i »Mindernes By« og dens Omegn saa meget nyt og ukendt at gaa og se paa, at Tiden ikke faldt ham lang, og endelig fandt han hos os Lejlighed til at drøfte et Emne, der interesserede ham meget, men som ingen i *Horsens* havde nævneværdigt Kendskab til: Hans egen og *Bodil Maries* Slægt.

Gennem de Barndoms- og Ungdomsaar, jeg tilbragte hos mine Bedsteforældre, havde jeg jo lært de fleste af baade hans og hendes levende Søskende at kende. Og de døde havde jeg hørt Tale om. Af den næste Generation kendte jeg ogsaa mange. I det hele taget var min Bekendtskabskreds faktisk en Generation ældre end mine Søskenes, saa det tør vel siges, at jeg var den af Slægten, der havde de bedste Betingelser for at skrive dens Historie.

Det blev Bedstefaders Ophold i *Fredericia*, der umærkeligt førte mig ind i det Arbejde, der har været min »Fri-

1 8 3 1 — 7. J u n i — 1 9 2 1

Staaende:

Alfred Damgaard Jensen	(Side 234)
Jens Peter Olesen	(- 96)
Niels Jensen	(- 220)
<i>Bertha</i> Marie Jensen	(- 234)
Fru Angela Grond	(- 227)
Ane Cathrine Jensen	(- 128)
Laura Jacobsen, Søster til Jacobine Jensen	(- 233)

Siddende:

Christine Damgaard Jensen	(Side 234)
Cathrine Jehrbo med Bodil.....	(- 235)
Fødselsdagsbarnet med Thyra	(- 235)
Ole Olesen, Væver	(- 96)
Carl Jehrbo, jun.	(- 235)
og	
Carl Jehrbo, sen., med Eva.....	(- 235)

Rækkefølgen fra venstre.

15

1831 — 7. Juni -- 1921.

tids-Hobby« gennem de snart 40 Aar, der er gaaet siden. — Han kom gerne hen til os om Aftenen, naar jeg var hjemme. Saa fortalte han, og jeg lyttede — i Begyndelsen fordi det nu engang var hans Kæphest, og senere fordi jeg fik Interesse for Emnet. Naar han saa f. Eks. berettede om denne eller hin, der var gift med en Datter — eller en Søn — af en eller andens Søskendebarn, ja, saa maatte jeg notere op og senere »læse over paa Lektien«, saa jeg ikke var uforberedt, naar de samme Personer næste Gang dukkede op i hans Hukommelse. En uvurderlig Støtte for Hukommelsen havde han i den Stabel af Dagbøger — ført gennem 50 Aar — af hvilke jeg tog et skønsomt Uddrag af det, jeg mente vilde være af blivende Interesse.

Efterhaanden havde jeg saa mange Notater, at jeg — for at hitte Rede i dem — maatte opstille Skemaer over de forskellige Familier, og saa viste der sig at være »Huller« i vor Viden. Det var f. Eks. utilfredsstillende at kende Navnene paa Per eller Pouls 5 Børn, men kun at vide, hvornaar de 2 var født.

For at faa disse »Huller« lukkede maatte jeg skrive til forskellige Sognepræster og først og fremmest til As-Klaking. Det var dengang Pastor F. C. C. Melbye, og han var saa interesseret i Slægtsforskning, at han ikke alene besvarede de stillede Spørgsmaal, men sendte mig Navne og Data for yngre Medlemmer af de Familier, som Spørgsmaalene angik. Det blev paa den Maade mig, der kunde give Bedstefader Oplysninger i Stedet for omvendt.*)

For ham var disse Drøftelser af gamle Minder en Kilde til stor Glæde, og de bidrog uden Tvivl til at holde ham aandsfrisk gennem Aarene. Ligeledes dikterede han mig

*) Efterhaanden lykkedes det at faa saavel *Anders Murers* som *Bodil Maries* Stamtavler ført ret langt tilbage, og i Aarenes Løb har jeg saa ved given Lejlighed (Besøg hos Slægtens ældre Medlemmer, Besøg paa Kirkegaarde og Korrespondance med Arkiver) søgt at komplettere de skematiske Oplysninger, som jeg havde samlet i en haandskrevet Bog uden Tanke om Offentliggørelse — den, der nu bliver til Virkelighed.

Min Interesse for genealogiske Studier førte mig ogsaa snart ind paa Arbejdet med min Faders Slægt. Dette resulterede (1922) i Bogen

EN GAMMEL SLÆGT FRA BJERGE HERRED

Mange af de deri omtalte Personer var jo kendt af Anders Murer.

Tid efter anden sine Barndoms- og Ungdomserindringer. En Kopi af dette Arbejde blev sendt over til Sønnerne i U. S. A.

I Januar 1921 fik jeg Stillingen som Forvalter hos *Nordisk Solar Compagni i Kolding*. Det varede dog nogle Maaneder, inden jeg fandt en Ejendom, der kunde købes paa Vilkaar, som jeg turde gaa ind paa, og heldigvis faldt Bedstefaders 90 Aars Fødselsdag (7. Juni 1921) før vor Flytning, saa vi kunde gøre vort til at højtideligholde Dagen for ham. Mange af Familien indfandt sig for at hilse paa ham og ønske ham til Lykke. Vi fik Deltagerne i Festen fotograferede, og Resultatet ses Side 225. Det blev en stor Dag for Bedstefader — en Dag, han ofte mindedes med Taknemlighed. Endnu var han saa rask og rørig, at han endog paa sin 90 Aars Dag lagde sin daglige Spadsretur ud til *Hannerup*. I hine »gode, gamle Dage« var Fredericias smukke *Strandvej* endnu ikke skamskændet af »Udviklingen«.

Da vi endelig i August 1921 flyttede til Kolding, mistede Bedstefader den daglige Kontakt med os. Min Broder, *Alfred*, blev dog i Byen og var flink til at besøge ham, men han kendte jo ikke Slægten. Bedstefaders Alder begyndte ogsaa at gøre sig gældende, og hans Interesse for Tilværelsen aftog kendelig. Sengeliggende blev han ikke før hen paa Foraaret 1924, men det forhindrede dog mig — der fra 1. Februar var blevet Repræsentant for Firmaet og ved Paasketid havde faaet en *Renault-Vogn* — i at tage ham med paa en Tur ind i *Bjerger-Herred*, hvor han og *Bodil Marie* havde traadt deres Barnesko, og hvor deres Liv var henrundet i Modgang og Medgang. Det vilde have været mig en Glæde og for ham en enestaaende Oplevelse at se de gammelkendte Steder og ligeledes at se det Gravsted, hvor hun hvilede, paa hvis Mindesten han 15 Aar før havde skrevet:

Ikke borte, kun gaaet forud.

Desværre tillod hans Helbred os ikke at faa denne Oplevelse sammen. Naar jeg — saa tit jeg havde Lejlighed —

besøgte ham, hændte det flere Gange, at han forvekslede mig med Sønnen, *Niels Sejer*, men — ejendommeligt nok — han var altid klar over, at *Cathrine* var min Kone. Vore Børns Navne huskede han ogsaa.

Det gik hurtigt ned ad Bakke for ham, og hans daglige Bøn var at faa Lov at dø. Han var *mæt af Dage*. Den 16. December 1924 fik han Hjemlov, og Søndag den 21., Kl. 15½, blev han begravet paa Nebsager Kirkegaard efter en stemningsfuld Højtidelighed i Kirken med Organist *Angela Grond* ved Orglet. Efter Provst Kierkegaards Mindeord sang *Alfred Damgaard* GUDS FRED ER SJÆLEMINDET som Solosang med Orgelledsagelse.

Et stort Følge — nogle langvejs fra — var mødt for at vise gamle *Anders Murer* den sidste Ære.

(Et Billede af Gravstedet ses Side 141.)

Guds Fred er SjæleminDET
om Edens lyse Strand —
Guds Fred er Stjerneskinnet
ind over Dødens Land.

Guds Fred er Orgelbruset
bag Døgnets Markedsfærd —
Guds Fred er Vingesuset
i Urtegaardens Træ'r.

Guds Fred er Palmeskygge
— selv under Kistefjæl —
der er fuldtrygt at bygge
for trætte Pilgrims-sjæl.

Adolf Langsted.

Tredie Del

Deres Efterkommere

Kristine og hendes Børn.....	Side 250
Niels Sejer og hans Børn	= 250
Peder Hornsfyld.....	= 257

Kristine og hendes Børn

Kristine var den ældste af de tre Børn, der naaede den voksne Alder. Hun blev uddannet som Syerske og havde Ord for at være god til at tegne. Hendes Moder opbevarede mange af disse Tegninger, som jeg erindrer at have set engang imellem, naar de blev taget frem af Dragkistens øverste Skuffe.

Hun blev — som tidligere omtalt — gift med *Carl Anton Jensen* (* 26. Januar 1862, † 8. Juli 1910 i Horsens), Søn af Gaardejer i Aastrup *Jens Hansen* og Hustru *Birthe Marie Lauritzdatter*. Om hans Slægt og Afstamning skrev jeg Bogen

EN GAMMEL SLÆGT FRA BJERGE HERRED

Som nygifte kom de til *Horsens* at bo, og et af mine tidligste Barndoms minder er knyttet til et Besøg hos dem. Som tidligere nævnt var jeg allerede i 2 Aars Alderen kommet til min Moders Forældre, og paa Grund af hendes vaklende Helbred forblev jeg hos dem, men var hyppig Gæst i Hjemmet i *Horsens*.

Fader arbejdede paa den Tid med hvad der bød sig. Jeg erindrer, at han engang, da vi stod og kiggede paa Havnens Muddermaskine, fortalte mig, at han havde haft Arbejde paa den en Tid.

Hvorledes han kom ind paa at handle med Uldtøj, ved jeg ikke, men maaske var manglende Beskæftigelse Aarsagen. Offentlig Understøttelse var endnu ikke blevet moderne, saa enhver maatte hjælpe sig selv, saa godt han kunde.

Denne Uldhandel lagde imidlertid Grunden til Faders Livsgerning. Han fandt, at det var en Forretning, man kunde leve af, og Familien flyttede saa til *Stenderup*, hvor de først boede til Leje, men senere købte Fader et Hus,*⁾ som vistnok laa paa lejet Jord ved Vejen til *Ørnstrup*.

Med 2 Strikkemaskiner fremstillede han her Hovedparten af de Varer, som han sammen med en Mand — ved Navn Henningsen — afsatte om Vinteren. Da jeg 25 Aar senere forklarede en Mand i *Aastrup*, hvem jeg var, viste han mig den Uldvest, som han gik med. Den havde han købt af min Fader!

Kampen for Tilværelsen var vel ikke altid lige let, og ingensinde erindrer jeg at have set andet end Nøjsomhed i mine Forældres Hjem. Børneflokken voksede jo, og det følte sikkert som en Forandring til det bedre, da Fader — vistnok o. 1894 — fik Ansættelse som Strikkemester hos *Firmaet K. Madsen* paa Søndergade i Horsens. Her var han fastlønned med Kr. 100.- om Maaneden. Det svarede ret nøje til den Løn, som en Statstjenestemand fik paa den Tid.

Omkring 1897 tilbød *Crome & Goldschmidt* ham Pladsen som Trikotagemester med en Gage paa Kr. 150.- om Maaneden. Dermed bedredes mine Forældres økonomiske Forhold væsentlig, og Faders Arbejdsforhold blev ogsaa bedre, idet *Crome & Goldschmidt* havde lejet Fangernes Arbejds-

*⁾ Iflg. Tinglysingsprotokollen fik Fader Skøde fra Knud Morten Knudsen (paa Huset og Lejeretten til Jorden) den 20. Juni, tinglyst den 27. Juni 1891. Skødet til den følgende Ejer, Jacob Baltzersen, er dateret 13. Juli 1905, men da var Familien jo forlængst flyttet til Horsens. Det ser ud, som om Fader har lejet Huset ud nogle Aar, før han solgte det.

Hjemmet i Stenderup.

kraft paa *Horsens Tugthus*, og Faders Arbejde laa derfor delvis paa Fabrikken og delvis paa Tugthuset, hvor han jo i Aarenes Løb traf nogle »kendte Navne«! Vigtigere var den for hans Helbred nødvendige Motion, som de to Arbejdspladser gav ham.

Familien fik ogsaa Raad til en større Lejlighed, og i April 1899 flyttede de til Vestergade 90, hvor de forblev i 11 Aar.

Hjemmet i Vestergade 90.

Moders Helbred var ofte vaklende, og efter at hun den 25. November 1902 havde skænket en lille Pige Livet, døde hun den 26. Nu stod Fader ene tilbage med 10 Børn; men ved gode Venners kærlige og virksomme Hjælp kom Familien gennem de første trange Aar, indtil Børnene blev lidt større, og han i *Jacobine Jacobsen* (* 11. Maj 1878 paa Rimmerslund Mark) fik en Husbestyrerinde, der kendte Hjemmet fra Moders Tid. I Februar 1906 blev hun hans Hustru, og hun har for hele Børneflokken været en Moder saa god som nogen. — Faders 2. Ægteskab var barnløst.

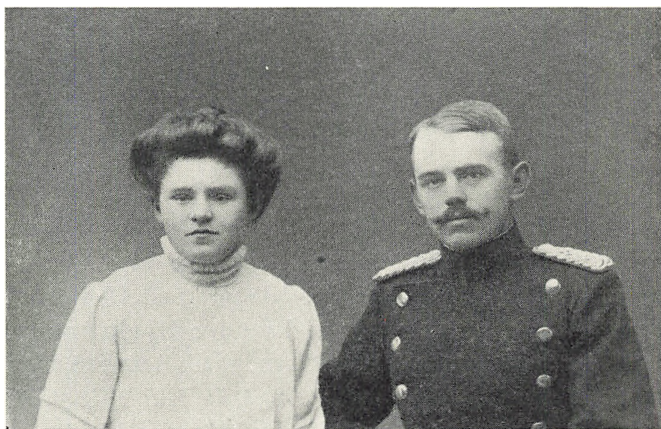
En snigende Sygdom begyndte imidlertid at tære paa Faders Kræfter, og efter et langt Sygeleje sov han hen den 8. Juli 1910. — Efter kun 4 Aars Ægteskab stod *Jacobine*

nu som Moder til 10 Børn i Alderen fra 25—7 Aar. De ældste var dog gift eller i gode Stillinger. *Anders* var udvandret til U. S. A., og *Marie* fulgte ham i 1913. *Hans*, *Johannes* og *Alfred* kom ud paa Landet til Familie, og de to Smaa piger blev hjemme de første Aar.

Kristines og Carl Anton Jensens Børn:

Slægtled VIII:

a) Niels Carl Jehrbo,	* 20/11 1885
b) Bertha Marie Jensen,	* 13/6 1887
Jenny Laura Jensen,	* 2/8 1888, † 12/2 1889
c) Jenny Laura Jensen,	* 21/1 1890
d) Anders Peter Jensen,	* 8/6 1892
e) Marie Kristine Jensen,	* 20/7 1894
f) Hans Damgaard Jensen,	* 15/7 1896
g) Johannes Damgaard Jensen,	* 15/10 1897
h) Alfred Damgaard Jensen,	* 10/4 1899
i) Karen Margrethe Damg. Jensen,	* 30/12 1900
j) Christine Petrea Damg. Jensen,	* 25/11 1902

- a) Carl Jehrbo (Navnebevis af 7/7 1916) er gift med Ane Cathrine Pedersen (* 6/5 1890), Datter af Grd. Peder Jensen Pedersen og Hustru Sørine Jacobsen i Stjør ved Aarhus. Se Slægtstavlen. Om min Barndom og Ungdom er jo allerede fortalt i Forbindelse med mine Bedsteforældre. Ligeledes er det meddelt, at jeg fra 1/2 1924 blev Repræsentrant for *Nordisk Solar Co.* i Kolding.

Denne Stilling varetog jeg indtil Marts 1950, da en Blodprop i Hjertet satte Punktum for mit anstrengende Rejseliv. Maaske har de 5 Krigsaar, da jeg maatte cykle omkring til Kunderne, gjort en Del til at nedbryde min Modstandskraft. Efter Rekonvalescensen fik jeg Arbejde i Firmaets Prisafdeling. Senere fik jeg som Opgave at udarbejde et nyt Katalog, der blev udsendt i Begyndelsen af 1957. 1. April 1956 fratraadte jeg p. Gr. af Alder efter 35 Aars Ansættelse ved Firmaet, men indtil hen i September arbejdede jeg dog daglig med Kataloget. Saa satte en Blodprop i Hjertet igen sit Punktum, og denne Gang var det definitivt Afsked med Arbejdet. — Nu maa min »Hobby« udfylde Tilværelsen i den Tid, der vil blive skænket mig.

Vore Børn (alle født i Fredericia):

Slægtled IX:

- a1) *Thyra* Emilie Angela Jehrbo, * 13/3 1911
- a2) Anders *Carl* Damg. Jehrbo, * 8/2 1913
- a3) Eva Jehrbo, * 26/7 1917
- a4) Bodil Jehrbo, * 22/10 1920

- a1) Thyra lærte Broderifaget og senere blev hun uddannet som Haandvæverske. Den 5/7 1936 blev hun gift med Overgendarm Lars *Martin* Peter Larsen (* 5/3 1897 i *Syv* Sogn), Søn af Husmand Jens Larsen og Hustru Sofie Jørgensen. De boede i *Sød*, indtil han — der fra 1/4—1/6 1940 var paa Kursus i København — den 1/7 1942 blev Toldbetjent i Aalborg, hvor han nu er Toldvagtmester. Deres Datter:

Slægtled X:

Birgit Jehrbo Larsen, * 27/8 1939 i *Sød*

- a2) Carl tog — ligesom sine Søstre — Præliminærsksamen og blev derefter Landbrugselev. Efter sin Soldatertid var han i godt 1 Aar paa et Gods i England og Vinteren 1937—38 paa *Haslev Landbrugsskole*. Efter forskellige Pladser som Underforvalter og senere som Forvalter kom han i April 1939 ind ved Fængselsvæsnet og er nu Overbetjent ved *Horsens Statsfængsel*. Han blev den 28/4 1940 gift med Anne Marie (kaldet *Ann*) Thomsen (* 22/4 1914), Datter af *Peter* Marius Thomsen og Hustru Anne Marie Jensine Kristine Andersen i Hyllested Sogn (Djursland).

Ann er uddannet som Kok — bl. a. i England, hvor hun var i 2½ Aar, indtil hun — med den sidste danske Eksportbaad *Roar* — kom hjem i Oktober 1939. Deres Børn er begge født i Horsens Klostersogn.

Slægtled X:

Grethe Jehrbo, * 7/7 1942

Carl Georg Jehrbo, * 4/3 1946

- a3) Eva blev uddannet som Porcelænsmalerske. Hun blev den 19/7 1942 gift med Ingeniør, M. af I., Hilmar Sørensen (* 5/12 1916 i Skanderborg), Søn af Thor *Valdemar* Sørensen og Hustru *Knudsine* Jensmine Pedersen, nu boende paa *Nobisgaard*, Korsbækdal pr. Barrit. I sin Egenskab af Bygningsingeniør har han arbejdet en Del i Udlandet, bl. a. i det nordligste *Norge*, hvortil Eva dog ikke fulgte ham. I Sverige boede de først i *Åmål* og senere i *Vänernsberg*. De senere Aar har han arbejdet i København. Et Par Gange har han været sendt til Grønland og fra August 1957 paa Island, hvortil Familien følger i Oktober. De har 2 Dreng:

Slægtled X:

Hilmar Jehrbo Sørensen, * 10/6 1947 i Kolding

Niels Erik Jehrbo Sørensen, * 26/8 1950 i Maaløv

- a4) Bodil blev 20/10 1940 gift med Isenkræmmer *Willy* Alfred Petersen (* 5/6 1917), Søn af Peter Petersen og Hustru Karen Christiansen, Indehaveren af Firmaet TUSINDTING paa Haderslevvej i Kolding. *Willy* kom i 1933 i Isenkræmmerlære i *Haderslev* og derefter paa Dekoratorsskole. I 1937 var han Soldat (Korporal) og har efter Hjemsendelsen arbejdet i sin Moders Forretning. Hans Fader døde allerede 26/4 1935, kun 51 Aar gl. I Foraaret 1957 overtog *Willy* og *Bodil* TUSINDTING for egen Regning. Deres Børn er begge født i Kolding.

Slægtled X:

Flemming Petersen, * 22/3 1943

Erling Petersen, * 11/2 1947

- b) Bertha, der ved vor Moders Død kun var 15½ Aar, ydede sit store Bidrag til Hjemmets Opretholdelse den første Tid. Senere fik hun forskellige Pladser, og i nogle Aar havde hun Arbejde paa *Crome & Goldschmidts* Systue. Hun blev 26/9 1909 gift med Mads Andersen (* 11/12 1881), Søn af Anders Clemmensen og Hustru Bodil Thomasen i Stjær pr. Harlev. De bor i *Taastrup* pr. Harlev hos Sønnen *Carl*, der har overtaget Ejendommen efter sine Forældre. Deres Børn bærer alle Navnet *Damgaard Andersen*.

Slægtled IX:

b1) <i>Anders Carl</i> ,	* 23/6 1910, † 12/2 1932
En udøbt Pige,	* 16/6 1911, † 18/6 1911
b2) <i>Harry Christian</i> ,	* 3/7 1912
b3) <i>Bodil Marie</i> ,	* 15/1 1914
b4) <i>Carl Anton</i> ,	* 27/2 1915
b5) <i>Gunnar Alfred</i> ,	* 23/6 1917
b6) <i>Sigvald Wilfred</i> ,	* 12/10 1919
b7) <i>Christian Emil</i> ,	* 2/11 1922
b8) <i>Harald Emanuel</i> ,	* 20/11 1926

b1) Anders døde ugift.

- b2) Harry arbejdede nogle Aar ved Landbruget, men da den ny Banegaard blev paabegyndt i *Fredericia*, tog han dertil som Jordarbejder. Gennem en Aarrække har han drevet en Cykelforretning i Kongensstræde. Han blev g. m. Olga Jørgensen (* 5/8 1916 i Vejle, Nikolaj Sogn), Datter af Jacob Andersen Jørgensen [* 30/11 1878 i Maarslet] og Hustru Anne Kirstine Larsen [* 10/11 1896 i Hou, Langeland, † 13/8 1954 i Fredericia]. Børnene, der alle er født i *Fredericia*, bærer Navnet *Damgaard Andersen*.

Slægtled X:

Else,	* 17/5 1935
Bent,	* 28/2 1939
Birgit,	* 24/1 1944
Inger,	* 29/7 1948
Gurli,	* 22/11 1950

- b3) Bodil havde forskellige Pladser som Husassistent, bl. a hos sin Morbroder i Kolding efter at hun i 4 Aar havde været hos Forstander Ross Petersen paa Vestbirk Efterskole. Fra Lektor Fangel i Bra-brand kom hun til et Hotel i Odense, hvor hun uddannedes som Kok. Efter forskellige gode Stillinger kom hun i 1939 til Forstanderen for Landbohøjskolen, Professor Bjerrum, hvor hun forblev i 6 Aar, indtil hun den 26/7 1945 blev viet til Dyr læge Holger Nielsen (* 5/10 1914), Søn af Jens Peder Nielsen og Hustru Bertha Anine Christoffersen i Oustrup, Thorning Sogn. Han havde i nogle Aar en Stilling som Dyr lægeassistent i *Tistrup*, men i 1948 etablerede han sig som Dyr læge i *Outrup* ved Varde, og der har de nu deres Hjem. Deres Børn:

Slægtled X:

Karen Damgaard Nielsen, * 23/4 1946 i Tistrup

Ellen Damgaard Nielsen, * 27/4 1948 i —

Mogens Damgaard Nielsen, * 17/5 1952 i Outrup

- b4) Carl er ugift. Han har — som omtalt foran — overtaget Ejendommen, hvor han og hans Søkende er født. Forældrene bor hos ham og har saaledes ikke haft nødig at forlade deres Hjem, da de blev gamle.

- b5) Gunnar kom i Malerlære hos sin Onkel *Jacob Jeremiassen* i *Stjær*. Han blev gift med *Violet* Emilie Tvede (* 20/8 1922 i Tilst), Datter af Villy Tvede Eriksen [* 24/8 1897, † 5/7 1950] og Hustru Mary Key Newton [* 14/1 1897 i Sheffield]. De bor i Aabyhøj, hvor han er Maler hos FRICHS A/S. Deres Børn:

Bruno Damgaard Andersen, * 17/2 1943 i Aarhus

Edna Mary Damg. Andersen, * 1/2 1953 i Aaby S.

- b6) Sigvald kom — ligesom sin Broder — i Malerlære hos sin Onkel i *Stjør*. Efter at være udlært fik han Arbejde i *Uldum*, men etablerede sig ret snart som Malermester i Nabobyen *Bøggballe*. Han blev gift med *Dagny Nielsine Andersen* (* 29/11 1925), Datter af Niels Andersen og Hustru Birgitte Marie Petersen*) i *Sindbjerg*, senere i *Bøggballe*. Deres Børn er alle født i *Bøggballe*, Ø. Snede S.

Slægtled X:

Carl Damgaard Andersen, * 27/2 1947
 Birgitte Damgaard Andersen, * 3/11 1948
 Ella Damgaard Andersen, * 4/6 1953

- b7) Christian arbejdede ved Landbruget, indtil han i Slutningen af 1945 kom til D. S. B. Han blev stationeret i Helsingør, og her har han — bortset fra et kort Ophold i København — boet siden. Han er nu Togbetjent. Hans Hustru er Anna Bendtsen (* 13/4 1923), Datter af Niels Christian Marius Bendtsen og Hustru Ane Cathrine Jensen. Deres Børn:

Slægtled X:

Jørgen Damgaard Andersen, * 13/10 1947
 Lisbeth Damgaard Andersen, * 25/3 1952

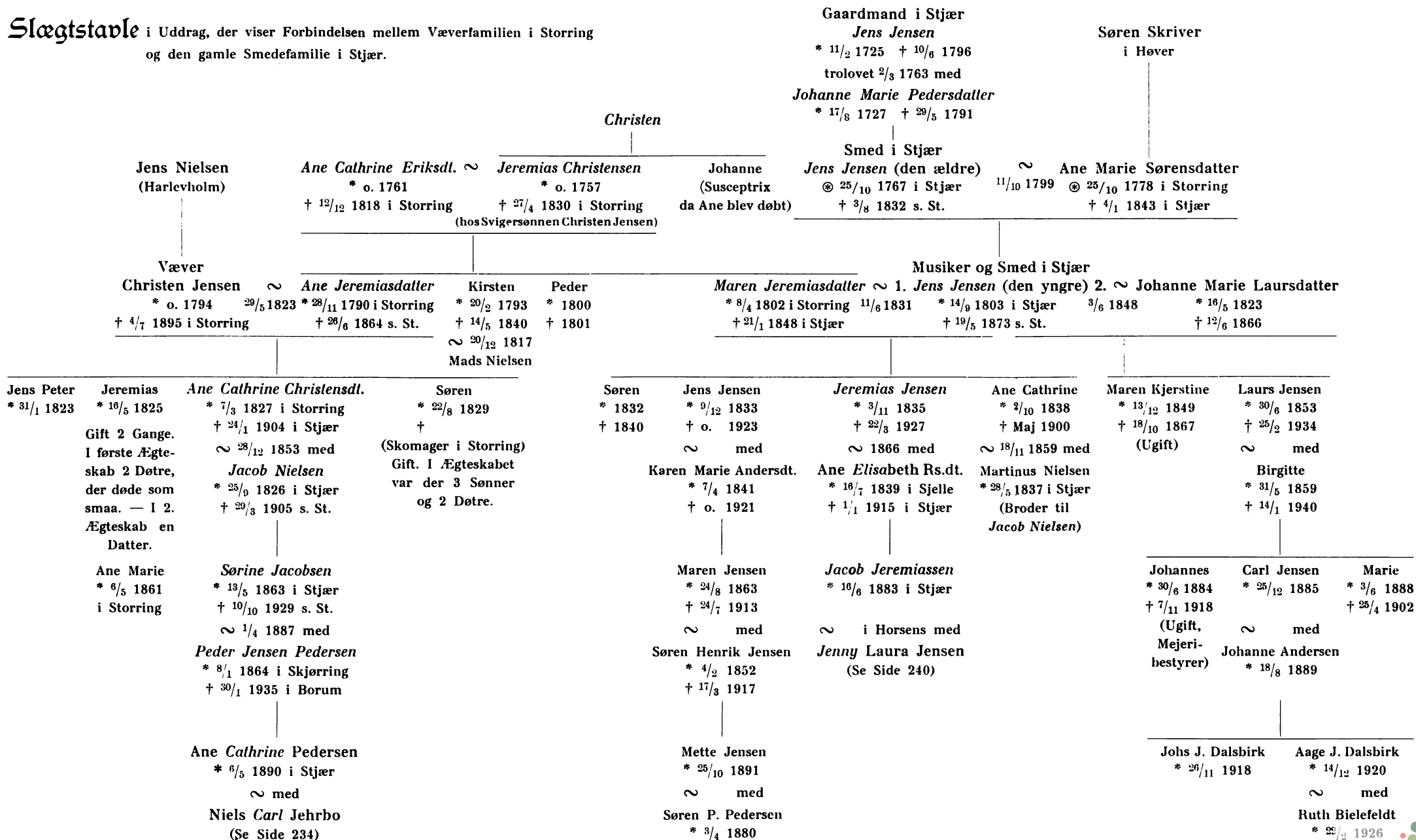
- b8) Harald kom — ligesom sine 2 Brødre — i Malerlære hos sin Onkel i *Stjør*, hvis Forretning han senere har overtaget og nu fører videre. Han blev gift med Rosa Udengaard (* 22/1 1926), Datter af Jakob Nielsen Udengaard og Hustru Ane Mette i *Uggelbølle*, Mørke Sogn. Deres Børn bærer alle Navnet Damgaard Andersen.

Slægtled X:

Bodil, * 16/4 1950 paa Hornslet Sygehus
 Børge, * 7/7 1951 i *Stjør*
 Grethe, * 21/12 1952 i —
 Else, * 7/6 1955 i —

*) Søster til Forstander Ross Petersen, Vestbirk Efterskole.

Slægtstavle i Uddrag, der viser Forbindelsen mellem Væverfamilien i Storring og den gamle Smedefamilie i Stjær.

- c2) Johannes lærte Malerfaget hos sin Fader, og efter videre Uddannelse etablerede han sig som Malermester i Aarhus, hvor han efterhaanden har faaet en Forretning af ret anseligt Omfang. Han blev gift med *Else* Terna Clausen (* 14/4 1917 i Vejle), Datter af P. J. Clausen [* 26/10 1890 i Aarhus] og Hustru Erna Pedersen [* 24/10 1894 i Hamborg]. Hendes Forældre bor nu i Aarhus. Johannes og Elses Børn er alle født i denne By.

Slægtled X:

Peder Jeremiassen, * 14/3 1940
 Hans Jeremiassen, * 7/10 1943
 Søren Jeremiassen, * 18/5 1947
 Johanne Jeremiassen, * 14/5 1950

- c3) Arthur, der har taget Navnet Ellestrup, blev uddannet som Violinist ved Aarhus Musikkonservatorium. Han købte senere Forretningen FOTO (Østerport) i Silkeborg og drev den i en Aarrække, indtil han købte *Klostergaarden* i *Grauballe*, hvor han bor nu. Han er gift med *Gerda* Hausgaard Priess (* 12/2 1917 i Glyngøre), Datter af *Anders* Martin Priess [* 15/3 1886 i Naurup, † 10/9 1953 i Glyngøre] og Hustru Elna Hausgaard [* 13/9 1890 i Klitmøller]. Arthur og Gerdas Børn:

Slægtled X:

Tonny Priess Ellestrup, * 25/3 1940 i Glyngøre
 Inger Lise Priess Ellestrup, * 17/6 1942 i Silkeborg
 Arne Priess Ellestrup, * 11/8 1947 i —

- c4) Ellen Kirstine, der inden for Familien er bedst kendt som *Søster*, blev gift med *Jens* Hans Thomsen (* 20/2 1917), Søn af Jens Nielsen Thomsen [* 18/4 1889 i Viby] og Hustru Karen Marie [* 25/5 1890 i Krottrup, † 13/4 1947] paa *Herlufgaard*, Sleth pr. Tranbjerg. Jens og Søster boede de første Aar i Viby ved Aarhus, men overtog senere *Herlufgaard*, hvor de bor nu. Jens er udlært som Slagter, men kastede sig ret tidligt over Handelen med Kreaturer og er nu Direktør i D. L. K., Aarhus. Han var i nogle Aar en kendt Travsportsmand med egne Heste, som han ofte selv kørte. Børnene er alle født i Viby ved Aarhus.

Slægtled X:

Jens Ole Thomsen, * 28/2 1942
 Niels Thomsen, * 15/5 1946
 Anne Lise Thomsen, * 12/7 1953

- d) Anders opholdt sig nogle Aar hos sin Morfader Anders Murer paa Hornsyld Mark. Da Ejendommen blev solgt, flyttede han med til Breth, men kom fra 1. Nov. 1907 til at tjene i Aldum. Allerede 1909 rejste han — 17 Aar gammel — til U. S. A., hvor han i Vinteren 1909—10 var paa »Grand View College« som Elev. Hans Morbroder, P. P. Hornsyld, var en af Skolens Lærere. Den 15. Maj 1910 begyndte han som Murerlærling i Racine, hvor hans anden Morbroder, Niels Sejer Pedersen, boede. (Se næste Afsnit: Niels Sejer og hans Børn.) Indenfor sin Fagforening var han 2 Gange valgt som Vice-Præsident. I 1915 blev han gift med Laura Hansen (* 31/3 1893, † 22/12 1918), Datter af Louis Hansen og Hustru. — Hun døde af »Spansk Syge«. Deres Børn:

Slægtled IX:

d1) *Ralph Andrew Jensen*, * 28/6 1916 i Racine
 d2) *Carl Harry Jensen*, * 30/10 1917 i —

- d1) Ralph, der er Forretningsmand, blev gift 24/6 1939 med Violet Prunis (* 28/12 1918), Datter af Buntmager John Prunis og Hustru Bertha i Racine.
 Deres Barn:

Slægtled X:

Ralph Andrew Jensen, * 8/8 1940 i Milwaukee, Wis.

- d2) Harry, der er Forretningsfører for den danske Kirkes Præsteskoie i Des Moines, Iowa: *Grand View College*, blev gift 4/10 1943 med *Ellen Theresa Andersen* (* 24/8 1919), Datter af Henry Andersen og Hustru Cecilia i *Centerville*, South Dakota.
 Deres Børn er alle født i *Des Moines*.

Slægtled X:

Carol Marie Jensen, * 18/5 1948
 Laurie Louise Jensen, * 10/8 1951
 Carma Sue Jensen, * 14/11 1954

- d) Anders indgik sit 2. Ægteskab i 1923 med Mary Sommer (* 9/10 1901 i Aalborg), Datter af Kristian Sommer [* 27/6 1873 i Døstrup ved Hobro] og Hustru Kathrine Sørensen [* 18/7 1878, † i Minneapolis 9/5 1931]. I dette Ægteskab fødtes 3 Børn:

Slægtled IX:

- d3) Lois Kathrine Jensen, * 5/4 1924, † s. D.
 d4) Lois Marie Jensen, * 17/4 1925 i Racine
 d5) Richard Lowell Jensen, * 30/6 1935 i Minneapolis

d3) døde straks efter Fødslen.

- d4) Lois blev gift 23/7 1945 med Elmer William (kaldet *Bill*) Ohlin (* 17/12 1923 i Minneapolis), Søn af Elmer William Ohlin og Hustru Hilda.
Bill, der var med ved *Pearl Harbour* den 7/12 1941, er »Salesman«. Begge Børnene er født i *Minneapolis*.

Slægtled X:

- David William Ohlin, * 29/5 1946
 Patricia Marie Ohlin, * 9/3 1951

- d5) Dick, hvis Maal er at blive »Auditor«, blev den 13/10 1956 gift m. Roberta Sondergaard (* 13/11 1935 i Chicago), Datter af Theodore Sondergaard og Hustru Hilda.

Om Anders er iøvrigt at fortælle, at han — der under Depressionen havde arbejdet som Automekaniker — den 17/4 1933 begyndte som »Manager« for et Oliefirma paa Andelsbasis i *Minneapolis*. — Anders kom senere ind i »Midland cooperatives«, hvor han i en Aarrække virkede i »The public relations department«, indtil han i 1956 kom ind i Firmaets »Division of finance«. Fra 1939—1945 sad han som Kasserer i Firmaets Bestyrelse. En S sammenslutning af »Cooperatives« — i Øjeblikket 25 — danner »Cooperative League of U. S. A.«. I dennes Bestyrelse havde han Sæde fra 1940 til 48. »Midland Cooperatives« handler med Petroleum i de forskellige Former og har en Omsætning paa o. 40 Mill. \$ aarlig.

I 1937 fik han Besøg af sine to Søsken *Johannes* og *Karen*. Endelig fik han i 1951 Besøg af sin Søster *Jenny*, der sammen med sin Mand (se Side 240) besøgte »Staterne« et Aars Tid.

- e) Marie rejste i 1913 til Racine, Wis. i U. S. A. Hendes Forlovede fulgte efter i April 1914. Han deltog som amerikansk Soldat i den 1. Verdenskrig (i Frankrig). Umiddelbart efter hans Hjemkomst blev de gift og havde i en Aarrække deres Hjem hos hendes Broder, Anders. — Sigvald Rasmussen (* 23/3 1892) er Søn af Smed i Nim ved Horsens, Rasmus Rasmussen († 1938) og Hustru Mariane Sørensen. Han lærte Smedehaandværket hos sin Fader og har dyrket dette i mange Aar i Racine, hvor han vistnok tilsidst var den eneste virkelige Beslagsmed i vid Omkreds. Sammen med en Kompagnon oparbejdede han en Karosserifabrik, men har paa Grund af Alder og svigtende Helbred i de senere Aar med Held helliget sig Kunst-Smedehaandværket. Da Anders mistede sin 1. Kone, tog Marie sig af hans 2 smaa Børn, der fik deres Barndomshjem hos hende og Sigvald. I 1947 havde vi den Glæde at se hende herhjemme. 3 Gange lykkedes det os at samle os 9 Søsken og vore Ægtefæller, før Marie maatte tilbage til sit Hjem. De har 2 Døtre:

Slægtled IX:

- e1) Marian Rasmussen, * 18/4 1921 i Racine
 e2) Ellen Rasmussen, * 30/5 1926 i —

e1) Marian blev gift med Michael Christian Miller (* 20/8 1921), Søn af Christian Michael Møller [* 10/9 1886 i Karlby, Falster, † 7/8 1921 i Dagmar, Montana] og Hustru Albertine [* 9/2 1889 i Skjolddelev]. De bor i Minneapolis, hvor han er Bogholder (»Accountant«). Deres Børn:

Slægtled X:

Eileen Marie Miller, * 30/4 1949 i Minneapolis
 John Michael Miller, * 31/5 1951 i —

- e2) Ellen blev gift med John Allen Barnes (* 7/4 1926 i Racine), Søn af Georg Kemp Barnes [* 11/3 1893 i Racine] og Hustru Cathrine Anna Elsner [* 21/11 1895 i Racine]. De bor i Minneapolis, hvor han er »Chemist«. Deres Børn:

Slægtled X:

Allan Richard Barnes, * 30/6 1948 i Racine
 Susan Cathrine Barnes, * 24/11 1953 i Minn.
 Janet Marie Barnes, * 20/7 1955 i —

- f) Hans — der 8 Dage efter vor Faders Død fyldte 14 Aar — kom efter sin Konfirmation til Landbruget, først paa et Par mindre Gaarde, senere som Forkarl paa flere større Gaarde. Fra $10/5$ 1917 aftjente han sin Værnepligt ved 3. *Dragonreg.* i Aarhus, og Vinteren 1922—23 var han Elev paa *Haslev Landbrugsskole*. Den 11. November 1923 viedes han i Hedensted Kirke til Marie Gønge (* $2/10$ 1899 i Mundelstrup), Datter af Jens Andreas Gønge [* $21/7$ 1872 i Falling] og Hustru Maren Eriksen [* $13/1$ 1869 i Halling]. De overtog en Ejendom paa Assendrup Mark pr. Daugaard, og der bor de endnu. Hans har i mange Aar været Medlem af Menighedsraadet og i de sidste Aar dets Kasserer. — Ægteskabet er barnløst, men de har haft et Par forældreløse Søskende, Inga og Erik, som Plejebørn.
- g) Johannes kom ligesom Hans ud at tjene paa Landet, da vor Fader døde. Han kom til *Hauglundgaard* paa Rimmerslund Mark hos vor Stedmoders Moder. Nogle Aar efter kom han til *Fredericia*, og hans Interesse for det kristelige Ungdomsarbejde var umiskendelig. Sommeren 1917 var han Sekretær i *Thisted* K. F. U. M. Tildels ved formaaende Venners Hjælp kom han paa *Rønede Gymnasium*, hvorfra han i 1920 blev Student (klassisk-sproglig). Han var derefter Lærer ved *Diakonskolen* i Aarhus et Aars Tid. I 1922 blev han Afdelingsleder paa *Hjemmet for Vanføre* og begyndte samtidig det teologiske Studium, som afsluttedes i 1928 med *laud.* — Den 1. Maj 1929 blev han i *Viborg Domkirke* ordineret af Biskop *Götsche* som Sognepræst til *Glyngøre-Sæby*. Han er ugift. Vor Søster, *Karen*, er hans Husbestyrerinde. I 1937 var de begge en Tur i U. S. A., hvor han dels besøgte Familien og dels var paa Rejse omkring til de danske Menigheder derovre. I Efteraaret 1944 blev han Sognepræst til *Bjerring-Mammen*, hvor han er nu. Se ivoøvrigt *Kirkelig Haandbog*.
- h) Alfred delte ved vor Faders Død Skæbne med sine Brødre og kom ud paa Landet at tjene, idet han kom til *Sæbberup* hos vor Stedmoders yngre Søster, *Kathrine*. I 1914 kom han i Huset hos sin Broder og Svigerinde i *Fredericia*. Her fik han Læreplads som Mekaniker hos *Firmaet E. Rasmussen*. Efter sin Læretid arbejdede han ved Opførelsen af den ny Svovlsyrefabrik. Senere var han hos Ernst Voss' Fabriker, men lige fra sin Læretid

havde Radio-Eksperimenter haft hans store Interesse. Det kan i den Forbindelse nævnes, at han og en Kammerat, der boede i Naboejendommen, havde et Signalsystem med Kohære + Ringeapparat — vel nok den mest primitive Form for »traadløs« Signalering.

I 1926 tog han det afgørende Skridt og startede »Damgaards Radio« i Gothersgade. Privat boede han nogle Aar i Bjersegade, indtil han o. 1930 købte Villa »Alf« paa Indlodsvej. Her boede de en halv Snes Aar. Saa kom Verdenskrigen, og som saa mange andre kom de ind i Modstandsbevægelsen. Han solgte saa »Alf« og købte sin nuværende Ejendom paa Vejlevej. At Sælgerens Navneplade forblev paa Døren, bidrog sit til at forvirre Gestapos Udsendinge, saa Alfred fik Tid til at »gaa under Jorden«, indtil Kapitulationen kom.

Han blev den 16. Marts 1929 viet i Brabrand Kirke til Vera Antoinette Fuglsang (* 7/2 1907 i Vejle, † 20/6 57), Datter af Anthon Fuglsang [* 2/4 1874 i Sjørring, † 6/5 1955 i København] og Hustru Hanna Kirstine Jespersen [* 30/11 1882 i Svendborg, † 25/9 1949 i Kbh.]. Vera blev uddannet som Sygeplejerske og var bl. a. paa et Hospital i England. Alfreds og Veras Børn er begge født i Fredericia, Trinitatis Sogn.

Slægtled IX:

- h1) Gordon Damgaard Jensen, * 2/8 1930, † 5/1 1948
h2) Ulricha Sophie Damg. Jensen, * 8/8 1932

h1) Gordon døde — knap 18 Aar gl. — af Leukæmi.

h2) Ulricha Sophie, der kun er kendt som *Ulla*, blev kontoruddannet og tog derefter til *Thorshavn* paa Færøerne. Her blev hun den 2/4 1953 gift med *Jørgen Hecht Mathiasen* (* 19/4 1921 i Skovshoved), Søn af Jacob Hecht Mathiasen [* 31/1 1893 i Hørsholm, † 13/6 1938] og Hustru Bodil Jering [* 4/12 1895 i Frederiksberg]. Ikke længe efter Brylluppet kom de til Danmark, og han har nu en Stilling som Assistent i sin Onkels Firma. De boede først i Hellerup, men har senere købt et Hus i Kastrup. Deres Datter:

Slægtled X:

Gerd Hecht Mathiasen, * 13/6 1956 i Kastrup

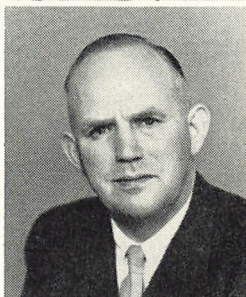
-
- i) Karen havde forskellige Pladser som Husassistent, før hun kom paa *Silkeborg* Husholdningsskole. Senere forestod hun Funktionærhusholdningen paa *Hjemmet for Vanføre*, hvor *Johannes* var Afdelingsleder. Da han i 1929 fik Embede som Sognepræst i *Glyngøre*, flyttede Karen med ham som hans Husbestyrerinde, og som saadan har hun virket siden. I 1937 var de begge en Tur i U. S. A.
- j) Christine, der ligesom Søsteren *Karen* har antaget Navnet *Damgaard Jensen*, kom i 1926 til *Haslev Seminarium* og fik sin Lærerindeeksamen herfra i 1930. Hun fik derefter Ansættelse ved *Horsens kommunale Skolevæsen*, hvor hun nu er Overlærer. De sidste 20 Aar har hun virket ved *Hjælpeskolen*. Vor Stedmoder har siden 1934 boet sammen med hende.

Billedet paa følgende Side viser vor Stedmor — som vi forøvrigt alle har tituleret MOR fra hendes Bryllupsdag — omgivet af sine 10 »Børn«. — Teksten er de første Linjer af et Recitativ, skrevet til hendes 75 Aars Fødselsdag.

Mor!
Et lille Ord —
og dog af stor
Værdi — vel størst paa Jord.

Mor!
Du blev vor —
og Du satte dit Spor
— Den Sandhed, Du tror —
i Sind, hvor det gror.

Carl
Anders
Hans
Alfred

Bertha
Jacobine f. Jacobsen
Karen

Jenny
Marie
Johannes
Christine

Niels Sejer og hans Børn

NB. Navnet har 2 Stavemaader: Sejer, og i Almas Slægt: Sejr (efter hendes Mand).

Om Niels Sejers Barndom og Ungdom er det ikke meget, jeg ved med Sikkerhed. Han udvandrede jo til U.S.A., da jeg var i 4 Aars Alderen, saa jeg erindrer ham kun fra hans Besøg i Vinteren 1894—95, da han kom uventet og havde sin Adoptiv søn *Rasmus* (nu *Robert*) med.

Han lærte Murerfaget hos sin Fader, og han var desuden ferm til at arbejde i Træ. Vor Høvlebænk, der stod i »æ Hoghews«, var — med Undtagelse af Spindlen — hans Værk. Paa Loftet fandtes et Sæt Bogbinderværktøj, som

han ligeledes selv havde fremstillet og brugt. Nogle af de — ikke mange! — Bøger i mit Barndomshjem havde han indbundet, og en Del Aargange af »Husvennen« o. a. Ugeblade havde han hæftet, men ikke ofret Bind paa. Et Bord og et Bogskab, som han har lavet, benyttes endnu. Saa vidt jeg ved, var han en Vinter Elev paa Vrigsted Højskole, hvis Forstander var L. Maltesen, og jeg ved, at den Forskel, der var paa de to Sønners Uddannelse, hele Livet igennem hvilede som et Tryk paa Forældrenes Sind. De havde en Følelse af, at der var gjort Uret mod Niels Sejer.

Om hans Færden i U. S. A. de første Aar ved jeg ikke meget. Han arbejdede til at begynde med ved Jernbanen i Kenosha og fik senere Arbejde ved sit Fag i Racine. Vinteren 1890—91 var han Elev paa Ashland Højskole. Han skrev flittigt hjem og sendte desuden regelmæssig det dansk-amerikanske Blad »Dannevirke« som Tryksag, og indeni Korsbaandet stod altid: Alt vel, Niels. Takket være dette Blad var *Bodil Marie* saa godt orienteret med Hensyn til de kirkelige Forhold i dansk-amerikanske Kredse, at naar Sønnen og Svigerdøtrene var hjemme paa Besøg, maatte de smilende ryste paa Hovedet. Ingen af dem sad inde med en Viden paa dette Omraade, der svarede til hendes!

Den 3. April 1893 blev Niels Sejer gift med Johanne Marie f. Hansen (* ^{20/10} 1867), Datter af Peder Hansen Porshus og Hustru Christiane Utoft Nielsen, *Sillesthoved* ved Give. Hun udvandrede til U. S. A. i Maj 1888 for at blive gift — den 14. Juni — med Lærer Peter Rasmussen. Den 2. Maj 1889 fik hun Sønnen *Rasmus*, og allerede sidst i Juni blev hun Enke. Da Rasmus var i 14 Aars Alderen fik han ved Adoption Navnet *Robert Petersen*, idet Niels Sejer efter faa Aars Ophold i U. S. A. stavede sit Efternavn med t. Rasmus var altsaa kun 5½ Aar, da han 1. Gang krydsede Atlanten.

Niels Sejer og Marie boede i Racine, Wisconsin, hvor de ejede et Hus, i hvilket hans Søstersøn, Anders, kom til at bo, da de o. 1913 flyttede til den danske Koloni *Askov* i Minnesota. Det var jo Meningen, at de vilde slaa sig paa Land-

bruget, og det gik vist ogsaa udmærket indtil sidst i 20'erne, da Niels Sejer igen greb Murskeen og tog Arbejde om Sommeren og om Efteraaret. Ofte var det langt borte fra Hjemmet, han fandt Arbejde.

I Efteraaret 1931 — til ind under Jul — var han i Brainerd, Minn. (ca. 100 miles Nord for Minneapolis) sammen med sin Søstersøn, Anders, der var blandt Ofrene for de frygtelige Depressionsaar, der hærgede U. S. A. gennem flere Aar.

I April 1932 flyttede Anders til Askov, Minn., som Automekaniker, og i Juli s. A. flyttede hans Familie dertil, og deres Lejlighed i Racine stod tom gennem flere Aar, medens Husets Værdi gik under Prioriteterne. Paa den Maade mistede Millioner af velstillede Haandværkere og Forretningsmænd deres Formue.

Niels Sejer og Marie, hvis Børn alle havde stiftet egne Hjem og var spredt over Staterne fra Pensylvanien til Californien, var meget glade ved at have Anders' Familie i Askov — havde Anledningen blot ikke været saa trist.

Tildels af Helbredshensyn holdt Niels Sejer op at mure og holdt sig hjemme paa Farmen. De var jo ogsaa efterhaanden kommen op i Aarene. Det var især Blodtrykket, Onkel Niels døjede med. I Krigsaarene havde vi ingen Forbindelse med dem; men han oplevede da, at hans Fædreland igen blev frit efter Besættelsen.

Et Par Maaneder efter Danmarks Befrielse sov han hen den 6. Juli 1945 og blev begravet paa Kirkegaarden i Askov, Minnesota.

Tante Marie flyttede efter Onkels Død til Datteren Alma, hvis Mand er Præst i Minneapolis. Her har hun fejret sin 89 Aars Fødselsdag.

Niels Sejers og Maries Børn:

Slægtled VIII:

Robert Petersen,	* 2/5 1889
a) Alma Sigrid Petersen,	* 9/3 1894
b) Valdemar Sejer Petersen,	* 25/4 1896, † 9/4 1950
c) Harald Alfred Petersen,	* 17/8 1900
d) Clara Agnete Petersen,	* 6/11 1903

Harald

Alma
Robert

Ottar
Elisabeth med
Ellinor

Fylla
Marie

Valdemar

Clara
Niels Sejer

Robert blev gift $\frac{1}{7}$ 1916 med Elizabeth Kjome (* $\frac{13}{4}$ 1888 i Dekora, Iowa, af norske Forældre). Han er Ingeniør, og de bor i Abington, Pensylvanien. Deres Børn:

Elinor Marion, * $\frac{31}{3}$ 1917
 Doris, * $\frac{2}{7}$ 1921
 Robert Edward, * $\frac{24}{2}$ 1923

- a) Alma blev gift $\frac{5}{8}$ 1921 med *Ottar Sejr Jørgensen* (* $\frac{3}{4}$ 1892 i Slangstrup), Søn af Friskolelærer Jens Jørgensen [* $\frac{23}{5}$ 1852 paa Møen] og Hustru Kirstine Abel [* $\frac{14}{7}$ 1852 i Horsens]. Sammen med Forældrene udvandrede han i 1897 til U. S. A., hvor Faderen blev Præst i »Den danske Kirke«.

Ottar Sejr Jørgensen er Præst. De boede først i Minneapolis, Minn. I 1926 flyttede de til Cedar Falls, Iowa, i Oktober 1943 til Chicago, og i Juni 1946 kom de tilbage til Minneapolis. Deres Børn:

Slægtled IX:

- a1) Erling Jørgensen, * $\frac{30}{3}$ 1923
 a2) Paul Sejr Jørgensen, * $\frac{9}{8}$ 1925

- a1) Erling blev gift $\frac{2}{9}$ 1950 med Kathrine Rix Utoft. Han er Lærer ved Michigan State College.

Slægtled X:

Susan Paula, * $\frac{16}{5}$ 1953

- a2) Paul blev gift $\frac{28}{5}$ 1955 med Joan La Vae Gundersson. Begge er universitetsuddannede.

Deres Barn:

Slægtled X:

Erik Paul, * $\frac{7}{1}$ 1957

- b) Valdemar blev gift $\frac{23}{4}$ 1921 med Fylla Strandkov (* $\frac{23}{9}$ 1895), Datter af Pastor Strandkov.

Valdemar var uddannet som Bankmand; men havde mere end een Streng paa sin Bue. — I 1926 og følgende Aar havde han et Bilværksted med Agentur for »Ford«, o. 1930 indtraadte han i »Askov Construction Co.«, og i Slutningen af 1932 gik han ind i et Oliecompagni i Minneapolis.

Deres Børn:

Slægtled IX:

- b1) Elin Strandkov Petersen, * $\frac{22}{2}$ 1922
 b2) Fylla Strandkov Petersen, * $\frac{22}{8}$ 1923
 b3) Valdemar Sejer Petersen, * $\frac{12}{1}$ 1927

Side 254, Linje 21 fo. Han er Lærer LÆS:

Han var Lærer ved Michigan State College;
men nu bor de i *Missoula, Montana*.

Deres Børn, Slægtled X:

Susan Paula, * 16/5 1953

Margaret Ann, * i Dec. 1957

Side 255, Linje 6 fn. LÆS: c2) Norman blev gift 7. Marts 1953 med
Anna Marie Witzel (* 27/11 1927 i Chicago),
Datter af Frederik Witzel (* i København) og
Hustru Inger Borg (* i Odense). De bor i Saint
James, Minn. — Deres Børn:

Slægtled X:

Teresa Ann Petersen, * 29/9 1954 i Mankato, Minn.

Norman Alfr. Petersen, * 27/8 1955 i — —

Nancy Marie Petersen, * 1/12 1956 i Saint James, Minn.

- b1) Elin er gift med Tandlæge Johan Aarthun i Stavanger, Norge.
- b2) Fylla — der kaldes *Putte* — er gift med Aksel Kildegaard. Deres Barn:
- Slægtled X:
Nis Sejr Kildegaard, * 1952
- b3) Valdemar — der kaldes *Per* — er gift med Else Baadsgaard. Deres Barn:
- Slægtled X:
Peter Eric Petersen, * 4/11 1952
- c) Harald blev gift 26/8 1927 med Agneta Nielsen (* 13/3 1902 i Tyler, Minn.). Han er udlært som Murer, men blev senere universitetsuddannet og tog sin Afgangseksamen i 1926. Han var først Lærer i Pipeston og fra 1929 Superintendent i Askov, Minn., hvor han gik ind i »Askov Construction Co.«. Fra 1932 er han Superintendent i Tyler. M. S. 1946. Deres Børn:
- Slægtled IX:
- c1) *Julia Maria* Petersen, * 8/7 1929
- c2) *Norman Alfred* Petersen, * 20/7 1930
- c3) *Paul Sejer* Petersen, * 26/10 1931
- c4) *Neil Robert* Petersen, * 16/9 1938
- c1) Julia blev 26/3 1951 gift med James Mark (kaldet Jim) Steinmetz (* 30/6 1927), Søn af John Jacob Henry S., hvis Forfædre stammer fra Irland og Luxembourg, og Hustru Helen Harriet Matteson, hvis Forfædre var af walisisk, engelsk og dansk Oprindelse. — Jim Steinmetz, der er »chemical engineer«, tilhører den romersk-katholske Kirke, medens Julie stadig tilhører den lutherske Kirke. Deres Barn:
- Slægtled X:
Clara Helen Steinmetz, * 10/10 1953
er døbt romersk-katholsk. De bor i Midland, Mich.
- c2) Norman er gift med Anna Maria Wetzel.
- c3) Paul blev 10/7 1954 gift i Mapleton, Minn., med *Marilyn Jane* Dobie (* 17/5 1931). Hendes Familie er skotsk og tilhører *Sinclair* og *Mac Gregor* Klanerne. Hun er Lærerinde og Paul er Maskiningeniør (M. S. i 1955).

- d) Clara blev gift $14/9$ 1930 med Ejnar Westergaard fra Solvang, Cal. De boede en Tid i Santa Barbara, Cal., men flyttede o. 1935 til Ventura, Cal., hvor de bor endnu.

Deres Børn:

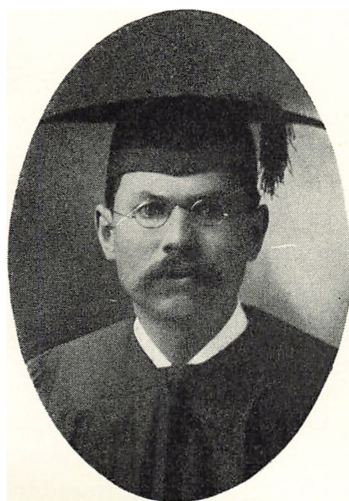
Slægtled IX:

d1) Ivan Sejer Westergaard, * $6/4$ 1934

d2) Philip Westergaard, * $25/9$ 1936

d1) Ivan blev gift $26/8$ 1956 med Natalie, Datter af Mrs. Virginia Boschoff Ristich, Los Angeles, Cal. De bor i Des Moines, Iowa.

Peder Hornsyld

P. P. Hornsyld, A. M.

Clara Hornsyld.

I Slutningen af Afsnittet »12 Aar i Aastrup« omtalte jeg Onkel Peders første Skridt paa Vejen til den akademiske Uddannelse, og i Afsnittet »20 Aar paa Hornsyld Mark« kunde vi følge ham videre frem. Han rejste med Toget til Horsens hver Skoledag, og blandt Kammeraterne var de to Sønner af Distriktslæge Hastrup, *Ragnvald* og *Harald**). Sammen med Søsteren *Ragnhild* var de jævnlige Gæster hos os — særlig i Ferietiden, hvor vor store Have vel gjorde sit til, at de unge Mennesker befandt sig godt.

) Ragnvald Hastrup (17/6 1873) blev Gynækolog og Overlæge.
Harald Hastrup (* 22/7 1878) blev Overretssagfører og Kontorchef i Kirkeministeriet. Han blev, saa vidt jeg ved, ikke gift.

En Gaardmandssøn fra Stenderup, *Michael Mikkelsen*, kom 2—3 Gange om Ugen og blev af Peder forberedt til Optagelse i »Horsens lærde Skole«. — At Peder ikke forsmøgte sin egen Læsning kan ses af de mange Flidspræmier, som han modtog. Flere af dem er i min Besiddelse nu. — Fransk var hans Yndlingsfag.

Efter at have bestaaet Studentereksamen kom han til Københavns Universitet og blev cand. phil. Her afbrød han sine Studier og udvandrede 1891 til U. S. A., hvortil hans Broder Niels var rejst i 1889. Om hans Færden derovre de første Aar har jeg desværre kun faa Oplysninger. Ret tidlig antog han Navnet *Hornsyld*. I Sommeren 1899 var han — samtidig med Niels' Kone og Søn, Valdemar, — en Tur hjemme i Danmark. Han var en Tid paa *Elk Horn* Højskole som Lærer i nogle Fag. Maaske var han Elev i andre Fag. Senere blev han Lærer ved *Danebod* Højskole i Tyler, Minn. Et Par Breve fra ham viser, at han i 1902 opholdt sig i Iowa City; men fra 1903 er hans Brevpapir mærket GRAND VIEW COLLEGE, Des Moines, Iowa. Ved denne Præsteskole virkede baade han og hans Kone, *Clara* Christine Henriette Andersen (* $\frac{8}{7}$ 1877 i Racine, Datter af Hans Ditlev Andersen og Hustru, begge fra Lolland), med hvem han blev gift $\frac{28}{9}$ 1902 i Nebraska, hvortil hendes Forældre var flyttede.

Hun underviste i *Sang* og *Musik*; desuden i *Dansk* og *Engelsk* i Begynderklasserne.

Peder underviste i *Dansk*, *Tysk*, *Fransk*, *Græsk*, *Latin* og *Skønskrivning*. Desuden havde han enkelte Elever i *Bogføring*, *Stenografi* og *Maskinskrivning*. Han har næppe haft mange ledige Timer til at dyrke sin Hobby: *Amatørfotografering*. Af hans Breve fremgaar ogsaa, at han dyrkede ESPERANTO, men kom til det Resultat, at der i U. S. A. var for lidt Interesse for dette Kunstsprog.

Sit andet Besøg herhjemme aflagde han i Sommeren 1904 sammen med Tante *Clara*, som paa denne Tur saa Havet for første Gang. Heldigvis viste det sig, at hun var søstærk. Selv en Atlanterhavsstorm paa Hjemturen taalte hun uden at føle sig utilpas.

I 1907 købte han sammen med sin Broder 160 acres Skovland i Minnesota, nær Byen *Partridge*, i Pine County. Prisen var 11,50 Dollars pr. acre.

Sommeren 1909 — deres sidste Aar paa GRAND VIEW — foretog de i Ferien en Foredragsrejse i de vestlige Stater. De var paa denne Tur helt ude i Syd-Californien.

Maaske var det paa denne Rejse, at han lod sig overtale til at holde dansk Gudstjeneste, og som en af Salmerne havde han valgt: »Talsmand, som paa Jorderige . . .

Først under Afsyngelsen af 3. Linje i 3. Vers: Vogt de Smaa for Falk og Høg, blev han klar over, at den Salme ikke var velegnet i netop *den* Kirke, hvis Præst hed Falck, og hvor Kirkesangeren hed Høegh.*)

Allerede i 1907 omtaler han den Uro, som en af Skolens Lærere, en Pastor Højbjerg, havde vakt om Skolen. Hans Maal var at faa Forstanderen, Pastor *Benedict Nordentoft*, skubbet til Side. I første Omgang mislykkedes dette. Højbjerg maatte forlade sin Stilling; men hans Tilhængere fortsatte Arbejdet paa at faa Nordentoft bort, og i 1910 forlod denne Skolen sammen med Peder og Clara og tog foreløbigt Ophold i Oakland — Peder og Clara dog i Alameda — i Nærheden af San Francisco. I September dannedes DANISH-AMERICAN COLONY, og Peder blev valgt som Sekretær.

Pastor I. M. Gregersen, som havde været Lærer ved *Elk Horn* Højskole og var en af Peders gode Venner gennem Aarene, støttede det nye Foretagende. Han var fra 1910 Præst i Tacoma, Wash.¹⁾

Efter nogle resultatløse Forsøg paa at finde et passende Sted, hvor man kunde grunde den danske Koloni, der var Maalet for D. A. C., fandt man endelig frem til Santa Ynez Dalen, og her grundlagde man SOLVANG lige Vest for den gamle spanske *Santa Ynez Mission*.

I de dansk-amerikanske Blade blev der skrevet udførligt om Kolonien, og Navnene *Nordentoft*, *Gregersen* og

*) Meddelt mig af Fru Pastor J. J. Lerager. Baade hun og hendes Mand havde været P. Hornsylds Elever paa GRAND VIEW COLLEGE.

¹⁾ En af hans Sønner ledede i nogle Aar de amerikanske Olieboringer her i Danmark.

Hornsyld var velkendte i dansk-amerikanske Kredse, saa Kolonien voksede ret hurtigt.

Til en dansk Koloni hører en Højskole og en Kirke. Her er ikke Stedet at skrive SOLVANGs Historie, men det skal kun nævnes, at de 3 fornævnte i Fællesskab drev en Højskole indtil 1914, da Nordentoft byggede sin egen Skole, ATTERDAG Højskole. I. M. Gregersen blev Præst for *Bethania Menighed*, der stiftedes 7. Januar 1912. Han blev Koloniselskabets Leder. Peder blev Koloniens Postmester og Notarius publicus. Ved Siden af disse officielle Hverv drev han Assurancevirksomhed og var Ejendomskommissionær. I de 5 Maaneder, Skolen havde Elever, var han ogsaa Lærer ved denne. Som »Postmester-Assistent« havde han Tante Clara, der fik Embedet som Postmester efter Onkels Død.

Indtil Foraaret 1914 var han — som nævnt — ogsaa Lærer; men han og Gregersen kunde ikke samarbejde med Nordentoft, der vilde drive den nye Skole alene.

SOLVANG blev Peders og Claras Hjem til deres Død. Allerede i 1921 omtaler Peder i sine Breve, at Helbredet ikke var saa godt, som han kunde ønske det. Og i 1922 omtaler han, at Tante Clara var det, vi paa Jydsk kalder »uagt-som«: let tunghør.

I 1923 købte Peder en *Chevrolet*-Vogn, og Clara blev efter hans Udsagn den dygtigste Chauffør.

I 1924 kom de elektriske Ledninger til SOLVANG, saa Tante Clara fik elektrisk Lys, Strygejern og Vaskemaskine.

I 1925 rystede et Jordskælv Egnen om Morgenen den 29. Juni. En Del af *Santa Barbara*, der ligger ca. 40 miles fra SOLVANG, sank bogstavelig talt i Grus; men i den danske Koloni slap de med at blive rystet to Gange. Samme Aar brændte Posthuset, og Peder byggede saa selv en ny Posthusbygning paa Hovedgaden.

Hans sidste Brev til mig er dateret 14. Februar 1928, og han meddeler heri, at han har været meget syg siden midt i Marts 1927 med gentagne Blodstørtninger. Han laa paa Hospital fra August til 15. Oktober 1927. De maatte derfor fejre deres Sølvbryllup paa Hospitalet.

Den 4. April 1928 afgik han ved Døden og blev begravet Langfredag. Hans Broder, Niels, kom til SOLVANG den 13. Marts og hjalp Tante Clara med at pleje ham. Niels rejste tilbage til Askov, Minn., da Begravelsen og Paasken var overstaet, og Clara var ene om at klare de mange Gøremaal, som Peder havde haft — først og fremmest skulde Posthuset jo passes.

Allerede under Peders Sygdom var Claras Moder flyttet til SOLVANG og boede hos dem. Efter hans Død var det en stor Trøst for Tante at have sin Moder i Huset. Hun fyldte 80 Aar den 31. Oktober 1928, men var rask og rørig.

I Juni havde Tante Clara taget den Eksamen, der forlangtes for at kunne blive Postmester, og den 29. Nov. fik hun Meddelelse om, at hun kunde regne med at blive udnævnt. Det blev hun i Januar 1929, og af hendes Breve fremgaar det, at hun var glad ved Stillingen. Søndag den 3. Dec. 1933 skrev hun Julebrev og meddelte, at hun netop havde hørt Danmarks Korthølgesender og bl. a. hørt Kong Christian tale; et Orkester spillede, og en Dame sang. Tante var meget begejstret over denne Oplevelse. — I samme Brev meddeler hun, at hendes Dage som Postmester var talte, da det demokratiske Parti sejrede ved Præsidentvalget, og SOLVANG Posthus var saa stort, at det kom ind under de politiske Embeder. Tante Clara var — desværre — *Republikaner*, og saa maatte hun aflevere Embedet til en Farmer, der havde den rigtige politiske Farve.

Det var vist Jens Busk, der hævdede det udmærkede Princip: Wo ejn Hund' ska gnaw wo ejn Bien!

Efterhaanden svigtede hendes Moders Kræfter, og i 1935 blev Tante Clara alene; men hun skriver: »Saa har jeg min Radio og mine Bøger, Musik o. s. v., og kan køre ud i min Chevrolet« — — —

Og saa kom i 1937 hendes Europatur med Besøg i Portugal, Spanien og Italien paa Vej til 4. Juli Festen i *Rebild Nationalpark*. Paa hendes 60 Aars Fødselsdag (den 8.) mødtes vi i Stjær hos min Søster Jenny, og derfra tog hun med til Kolding.

Hun fik en stor Del af Danmark at se, forinden hun

den 24. August tog Afsked med os for at tage til København, hvor hun sluttede sig til sit Rejseselskab, der via Hamborg tog til Udstillingen i Paris (1937) og via Southampton til New York. Der skiltes Selskabet, og Tante Clara aflagde forskellige Besøg, inden hun den 28. Oktober naaede sit Hjem, som Støv og Edderkopper havde gjort omtrent utilgængeligt!

To Aar efter oplevede SOLVANG at faa Besøg af (dåværende) *Kronprins Frederik* og *Kronprinsesse Ingrid*. Det var en stor Dag (Langfredag) for Byen.

I 1940 begyndte Tante Claras Helbred at svigte hende. Saa kom de 5 forbandede Aar, og det eneste Livstegn, vi fik fra hende, var et »Røde Kors Brev« paa max. 25 Ord fra os 19—11—1942 og retur fra hende 5—6—43.

Da vi i 1945 fik Brev fra hende, var Helbredet nogenlunde; men hun maatte bruge Høreapparat, hvad der generede hende en Del.

Hendes Breve i de følgende Aar vidner om vaklende Helbred, og i Januar 1950 mistede hun pludselig Synet paa det ene Øje, og da det stadig gik nedad med Helbred og Kræfter, fik hun en jævnaldrende Enke — en tidligere Sygeplejerske — til at bo hos sig, saa hun kunde blive boende i sit gamle Hjem, der jo i Virkeligheden var alt for stort og umoderne for en enlig Kvinde. Tante Claras Brev i Maj 1951 vidner om, at Arrangementet var klogt. Tonen er lysere end i de sidste Aar, selv Salget af Bilen har ikke gjort hende ked af det.

9. August 1951 fik hun uventet Besøg af Jacob Jeremiassen*), som hun jo kendte fra sin Danmarkstur i 1937. — Hendes sidste Breve vidner om tiltagende Svækkelse. Det sidste, vi modtog, er dateret 27.8.52, og heri meddeler hun, at hun snart flytter ind i det nybyggede Alderdomshjem. I et Brev, dateret 11. December 1953, fra Niels Sejers Datter, Alma, meddeler denne, at Tante Clara har haft et Slagtilfælde og er meget svag. Ikke længe efter afgik hun ved Døden og blev begravet ved sin Mands Side paa SOLVANG Kirkegaard.

*) Malermester i *Stjær*, g. m. *Jenny* (se Side 240).

Tillæg

Gaarden i Kaarup, Matr. Nr. 10.....	Side 264
Unders Murers efterladte Papirer.....	„ 268
Tilføjelser og Rettelser.....	„ 269

Gaarden i Raarup

Matr. Nr. 10

Selv om Jørgen Andersen ikke er en af vore Forfædre, skal her dog fortælles lidt om om Gaardens videre Skæbne.

Jørgen Andersens Fæstebrev, der er dateret 12. December 1826 og tinglæst den 16., overdrager til ham

- »den Gaard i Raarup, som Anders Jørgensen sidst har fæstet,
»og som han godvillig har afstaaet til hans Søn.

Den 20. April 1827 blev afholdt Syns- og Taksationsforretning ved Selvejer Frederik Winther af Kauben og Sognefoged Mads Winther af Nørre Aldum. Den giver os et Billede af den gamle Gaard.

- »1. Stuehuset vesten i Gaarden 14 Fag ege Bindingsværk, ege »Leede*), Klinede Vægge, fyr Overtømmer, de 8 Fag er indrettet i 3 Værelser forsynet med Vindver og Døre.

»Manglerne befandtes at være:

»8 Alen Leede	à 20 Sk.	1 Rd. 4 Mk.
»4 Trav Tag	à 4 Mk.	2 - 4 -
»4 Spændetræer	à 4 -	2 - 4 -
»Arbejdsløøn	1 - » -

- »2. Et Huus, østen i Gaarden, samme Materialier, 10 Fag.

»Mangler:

»8 Alen Leede	à 20 Sk.	1 Rd. 4 Mk.
»4 Trav Tag	à 4 Mk.	2 - 4 -
»Arbejdsløøn	» - 4 - 8 Sk.

- »3. Et Længdehuus norden i Gaarden, 12 Fag. Mangler:

»15 Alen Leede	à 20 Sk.	3 Rd. 0 Mk. 12 Sk.
»20 Trav Tag	à 4 Mk.	13 - 2 - » -
»Arbejdsløøn	2 - 3 - » -

- »4. En Huuslængde sønden i Gaarden, 12 Fag, samme Materialier. Manglerne:

»12 Alen Leede	à 20 Sk.	2 Rd. 3 Mk. » Sk.
»4 Trav Tag	à 4 Mk.	2 - 4 - » -
»Arbejdsløøn	1 - » - » -

Summa Brøstfæld 38 Rd. 1 Mk. 4 Sk.

*) Nederste vandrette Bjælke, der hviler direkte paa Syldstenene.

»Besætningen bestaar af:	Redskaber:
»1 Hoppe, 10 Aar .. 8 Rd.	Vogn med Tilbehør 12 Rd.
»1 Hest, 6 Aar 14 -	1 Træevogn 3 -
»1 do 6 Aar 14 -	1 Plov 3 -
»1 Plag 14 -	1 Harve..... 3 -
	1 Harve..... 2 -
	Summa 73 Rd.

»Ved denne Besætning kan Avlingen drives og Hoveriet forrettes. Hartkornet er 5 Tdr. — Sædekornet for et Aar bør være 3 Tdr. Rug, 5 à 6 Tdr. Byg, 8 à 9 Tdr. Havre, der tilligemed Ædekornet er tilstede.

Som Erstatning for »Brøstfæld« modtog Jørgen Andersen 4 Køer, hvis Værdi ansloges til 40 Rd.

— — —

Som nævnt foran var Jørgen Andersen 33 Aar gl., inden han blev gift; men alligevel naaede han at blive gift 3 Gange, idet Ane Marie døde allerede 13. Oktober 1828.

Den 15. Februar 1829 ægtede han sit Bysbarn, Karen Marie Nielsdatter (1798—1839) og fik med hende:

Ane Marie, * ²⁴/₄ 1830, hun døde i As, over 80 Aar gl.
 Niels, * ¹²/₄ 1831, han døde i Nebel, ca. 50 Aar gl.
 Hans, * ⁵/₁₀ 1836, død ¹⁶/₁₁ 1898 i Nøttrup.

Karen Marie døde den 30. Juni 1839, og den 19. Oktober indgik Jørgen sit 3. Ægteskab med Pige Ane Olesdatter fra Ørum (* ¹⁸/₂ 1817, † ³/₂ 1858), Datter af Gaardmand paa Ørum Mark, Ole Sørensen og Hustru Mette Kirstine Kristoffersdatter. — Hun fødte Jørgen Andersen 2 Sønner, Ole, der døde 2 Mdr. gl., og Jørgen, der — saa vidt jeg ved — udvandrede til Amerika. Da han blev født, 19. Oktober 1841, var det ¹/₂ Aar siden, hans Fader den 16. April var afgaaet ved Døden og Gaarden dermed gledet ud af Slægtens Brug.

— — —

Ane Olesdatter, der kun var 24 Aar, maatte jo — for at kunne blive ved Gaarden, hvor hun havde de to gamle Aftægtsfolk og 4—5 Stedsønner foruden sin egen nyfødte Søn — snarest finde en Mand, der turde binde an med Opgaven. — Det blev den knap 30aarige Just Hansen fra Lystrup (v. Stenderup), hvor han var født 29. Maj 1812 som Søn af Gaardmand Hans Nielsen og Hustru Else Marie Jensdatter. — Den 4. December 1841 blev han gift med Ane Olesdatter, og i 1843 fik han Gaarden i Fæste.

Fæstebrevet siger:

- »1843 den 14. Sept. stæder og fæster Greve Christian Juell
- »Wind Frijs til Just Hansen fra Lystrup den Gaard i Raarup
- »Sogn og By under Møgelkjær Gods, som Jørgen Andersen er
- »fradødt og hvis Enke han har ægtet. — —

Der er stadig 5 Tdr. Hartkorn og Landgilde: 5 Rbd. Sølv.

- »— — og naar en Aftægt, som har været svaret af hans For-
- »mand, bortfalder, skal han til hvert Aars 8. Februar svare
- »3 Tdr. Byg, der enten svares in Natura paa Boller eller i Hor-
- »sens, eller betales efter Aarhus Stifts Kapitelstakst, hvilken
- »af Delene jeg fordrer, samt ligeledes til hvert Aars Mortens-
- »dag 1 Gaas, 2 Høns og 20 Æg. Desuden forretter Fæsteren
- »forsvarlig Hoveri til Møgelkjær af $\frac{1}{2}$ Gaard. — Endvidere
- »2 Gangdage til Klappjagt, om det fordres. — I Indfæstning er
- »betalt 100 Rd. Sedler.

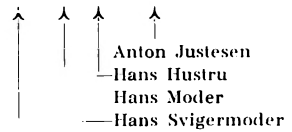
Saa gik der 13 Aar, og nu magtede Just Hansen at frikøbe Gaarden til Selveje. Købekontrakten er dateret 14. Oktober 1856. Gaarden stod under Matr. Nr. 10 for Hartkorn 5 Tdr. 3 Skp. 2 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. og Gammelskat 34 Rd. 16 Sk.

Købesummen var 6000 — seks Tusinde — Rd., hvoraf $\frac{1}{4}$ udbetaltes i December Termin 1856. Resten indestod som 1. Prioritet i Gaarden. —

Kun lidt over et Aar forundtes det Ane Olesdatter at være Selvejer-Gaardmandskone. Dagen efter Kyndelmisse 1858, den 3. Februar, døde hun, knap 41 Aar gl. — Just Hansens 2. Kone blev en Pige fra Vrigsted, Mette Cathrine Hansdatter, * ²⁵/₁₀ 1835 som Datter af Gdr. Hans Hansen og Hustru Karen Jensdatter. — Just Hansen døde 13. Maj 1877, og 10 Aar efter — den 25. November 1887 — skødede hans Enke Gaarden til deres Søn Anton Hansen Justesen. Han ejede Gaarden i 40 Aar, indtil han den 5. September 1927 skødede den til sin Søn, den nuværende Ejer, Sognefoged Ejnar Thorborg Justesen.

Matr. Nr. 10 af Raarup o. 1916.

EFTERLADTE PAPIRER m. m.

- Skudsmaalsbog* for Anders Pedersen
(Bodil Maries og hendes Moders findes ikke).
- Afskedspas* fra 4. Udskrivningskreds, 80. Lægd Nr. 103
(dateret 1. Januar 1870).
- Brev* af $^{11}/_6$ 1875 fra Branddirektør F. Jessen i Horsens
(se Side 169 fn.).
- Beskikkelse* af 3. Sept. 1891, ved hvilken Branddirektør A. Kampmann i Horsens beskikker Murer Anders Pedersen i Hornsyld som Vurderingsmand for »Den alm. Brandforsikring for for Landbygninger«.
- Testamentarisk Disposition* af $^{2}/_3$ 1903, ved hvilken det bestemmes, at *Bodil Marie* skal have samme Ret til at hensidde i uskiftet Bo, som Lovgivningen tillægger hendes Mand.
- Testamente* af $^{16}/_9$ 1904, ved hvilket Anders Pedersen og Bodil Marie disponerer over, hvad der maatte være tilstede efter begges Død. — Bl. a. bestemtes, at Kr. 600,— skulde tilfalde Niels Sejer som et Tilgodehavende fra Tiden før hans Afrejse til Amerika. Endvidere at Peders Uddannelse skulde betragtes som en Forskudsarv paa Kr. 1500,—.
Paa Testamentets Bagside er udfærdiget
- Kodicil* af $^{1}/_2$ 1911, ved hvilken cand.jur. Chr. Lorentzen udnævnes som Excutor testamenti.
- Kuratorbeskikkelse* af 7. Jan. 1907 ved hvilken Anders Pedersen udnævnes som Kurator for Anders Bredahl Jensen, født paa Sdr. Bjerge Mark $^{7}/_1$ 1889 (se Side 23, Linje 7 fn.).
- Breve* fra Johanne (se Side 24 fo.) i Orion, Canada, dateret $^{13}/_8$ 1921 og $^{11}/_{12}$ 1921 (citeret Side 24).
- Et Brev* af $^9/_3$ 1891 fra Mine Petersen i Sct. Paul, Minn. Hun var en Datter (* $^{7}/_3$ 1864) af Anders Murers Broder Jens (se Side 73 fn.).

TILFØJELSER OG RETTELSER

- Side 26, Linje 18 fo. »Wester« rettes til »West«.
- Side 31, nederste Linje (over Fodnoten) rettes til
Jensine — — * 18/5 1873, † 30/6 1956.
- Side 43, Linje 3 fo. *Anna Jochumsdatter Flemming* døde o. 1488.
- Side 43, Linje 4 fo. *Karen Pedersdatter Bille*, der døde o. 1512,
var en Søster til de 3 Brødre:
Ove Bille, Kansler og senere Biskop i Aarhus.
Esge Bille, Rigshofmester fra 1547.
Mogens Bille til Svanholm, Rigsraad.
- Side 43, Linje 6 fo. Om Mogens Lauridsen (Bille) Løvenbalk
findes en interessant Artikel i Personalhist. Tidsskrift V Rk.
III Bind, Side 281.
- Side 43, Linje 12 fo. I Personalhist. Tidsskrift XI Rk. I Bind,
Side 241 og 242, fremsætter Hr. Emil Balle-Petersen den Hy-
potese, at Jens Lauridsen Løvenbalks Hustru hed *Helene*
Pedersdatter Munk. Som nævnt Side 44, Linje 6 fn., er
A. Køcher inde paa det samme. Muligvis er der en For-
bindelse (Forveksling?) med Jens Nielsen Løvenbalks Hustru
paa *Aunsbjerg*, se Side 42, Linje 8 fo., og Fodnoten Side 44.
- Side 172, Linje 1 fo. måske rettes til maaske.

TEGN OG FORKORTELSER

- * : Fødselsdato
⊙ : Daabsdato i H. t. Kirkebogen
~ : gift med (viet = copuleret)
2' ~ : Samme; Tallet angiver, at det er 2. Ægteskab
3' ~ : Samme; — — — — 3. —
for den, Tallet vender imod
† : Dødsdato (eller Begravelsesdato)
afg. : afgangne (afdøde)
o. : omkring
begr. : begravet
Sk. : Skiftet foretaget
Grd. : Gaardmand (Gaardejer eller -fæster)
Hsm. d. : Husmand
Inds. : Indsiddet
Dagl. : Daglejer
Mag. : Magister

M ø n t.

- Specie : En Sølv mønt = 2 Rdl.
Rdl./Rd. : Rigsdaler (à 6 Mk.)
Mk. : Mark (à 16 Sk.)
Sk. : Skilling

M a a l.

- Hrtk./Hk. : Hartkorn
Td. : Tønde (à 8 Skp.)
Skp. : Skæppe (à 4 Fdk.)
Fdk. : Fjerdingskar (à 8 Album)
Alb. : Album

A f g i f t e r.

- Skovsk. : Skovskyld
Indf. : Indfæste (Udbetaling en Gang for alle ved Fæstebrevets Udstedelse)
Landg. : Landgilde (aarlig Ydelse for Brug af Fæstegaard eller -hus)
Hoveri : Arbejdsydelse for Brug af Fæstegaard eller -hus

KILDER, JEG HAR ØST AF:

- Mundtlige Meddelelser fra Anders Murer, nedskrevne i Aarene
1918—1923.
- Hans Dagbogsoptegnelser fra 1859—1909.
- Kirkebøgerne i Landsarkiverne.
- Folketællingslisterne i Rigsarkivet.
- Skifteprotokoller i Landsarkiverne.
- Jordebøger og Fæsteprotokoller s. St.
- Wibergs Præstehistorie, 1867.
- Christoffer Giessings Værk om danske, norske og islandske Jubel-
lærere 3. Dels 1. Bind, 1786.
- H. Malling: Samling af Vielser i danske Landsogne. (Et Haandskrift
i Landsarkivets Læsesal, Jagtvej 10, København.)
- P. Borch: Den jydsk Slægt Borch.
- Baumgarten: Det gamle Horsens.
- J. K. Jensen: Blade af Horsens Købstads Historie.
»Viborg Købstads Historie«.
- A. Køcher: Viborg Søndre Sogns Kirkes Historie.
»Aalborg Amts historiske Samfunds Aarbøger«.
- Personalhistorisk Tidsskrift.
- Jydske Samlinger.
- Kirkehistoriske Samlinger.
- Gamle Avis-Aargange.
- Skriftlige og mundtlige Meddelelser fra Slægtens Medlemmer.
- Skriftlige Svar paa Henvendelser til Folkeregistre.

INDHOLD

	Side
»De Glemte« (Et Indledningsdigt)	5
Indledende Oplysninger	6
Forord	9
 Første Del, Afstamning og Søskende.	
Slægtstavle	12
Hans Faders Slægt	13
Hans Moders Slægt	35
Hans Søskende og deres Æt	67
Hendes Faders Slægt	99
Søskendeflokken fra Damgaard	107
Hendes Moders Slægt	131
 Anden Del.	
Barndom og Ungdom	149
Anders og Bodil Marie	161
Eet Aar i Tebstrup	161
Femten Aar i Klakring	167
— — — en underlig Mand	172
Tolv Aar i Aastrup	177
Tyve Aar paa Hornsyld Mark	185
To Aar i Breth	216
Alene tilbage	220
Ni Aar i Horsens	220
Seks Aar i Fredericia	223
 Tredie Del.	
Deres Efterkommere	229
Kristine og hendes Børn	230
Niels Sejer og hans Børn	250
Peder Hornsyld	257
Tillæg	263
Gaarden i Raarup, Matr. Nr. 10	264
Efterladte Papirer	268
Tilføjelser og Rettelser	269
Tegn og Forkortelser	270
Kilder, jeg har øst af	271
Indhold	272

TILLÆG
TIL
BOGEN OM ANDERS MURER OG BODIL MARIE

Med Fremsendelsen af nærværende Rettelser og Tilføjelser til »Bogen om Anders Murer og Bodil Marie« skulde denne ikke alene være ført à jour, saa vidt Oplysninger er meddelt mig, men Tilføjelsen til Side 50 fuldstændiggør Anerækken fra Reformationstiden til Nutiden. Som jeg formodede, tilhørte *Abelcathrine Holm* 4. i St. f. 3. Generation af Biskop Holms Æt.

B e m æ r k.

Bogens Værdi vil være væsentlig forøget, naar samtlige meddelte Rettelser og Tilføjelser (se ogsaa Side 269) er foretaget. For at lette Arbejdet er nogle af de sidste trykt saaledes, at der kan klippes langs en Streg og Tilføjelsen derefter placeres, hvor den hører hjemme, ved Hjælp af en gummieret Kant.

Kolding i December 1957.

N. C. Jehrbo.

- Side 28, Linje 17 fo. i Hedensted S. LÆS: i Vejle; begr. i Hedensted.
- 30, - 3 fo. Mikkels. LÆS: Mikkelsdatter.
 - 30, - 3 fn. Ærø. LÆS: Orø pr. Holbæk.
 - 43, - 7 fo. Tilføj efter Parentesen: Se Side 269.
 - 44, - 12 fn. i 1508 udgaar. LÆS: senere
 - 52, - 9 fn. i Fodnoten: i København 1647. LÆS: i Roskilde 1654.
 - 52, - 15 fo. † 1647 i København. LÆS: begravet i Roskilde 30/8 1654.
 - 52, - 16 fo. . Han er LÆS: . Denne er
 - 53, - 7 fn. at Børnene i dette Ægteskab alle bærer. LÆS: at i hvert Fald tre af Børnene i dette Ægteskab bærer
 - 54, - 15 fo. 2. Ægteskab var LÆS: 2. Ægteskab 1676 var
 - 55, under Linje 1 fo. tilføjjes:
* o. 1675, † 1738.
 - 55, - 16 fo. * ca. 1707, LÆS: * ca. 1707 i Ruds Vedby,
 - 55, - 11 fn. † (Tid og Sted ukendt) LÆS: begravet 12/12 1738 i Hellested.
 - 56, - 9 fo. 9 Aar før. LÆS: 9 Aar før og var blevet efterfulgt af hendes Fader, der afgik ved Døden i 1742.
 - 56, - 10 fo. Ulsted. LÆS: Ulbjerg
 - 56, - 6 fn. har vi ingen Oplysninger om. LÆS: døde knap 3 Aar gl.
 - 57, - 14 fn. 1771. LÆS: 1781.

- Side 64, Linje 5 fn. født 22. Maj 1802. LÆS: født 22. Maj 1802; hun døde 23. Maj 1873 i Klakring.
- Side 86, Linje 12 fo. Tilføjjes: Fra 8/10 1957 ansat paa »Midtkraft« i Aarhus.
- 109, - 14 fn. Deres Børn: LÆS: Deres Barn:
- Side 211, Linje 20 fo. Tiltrædelsesprædiken. LÆS: Fratrædelsesprædiken.
- 238, - 7 fo. Forstanderen. LÆS: Direktøren.

E f t e r s k r i f t.

Fra Genealogen Hr. Anders Sørensen i Gentofte fik jeg nu ved Nytårstid en Stamtavle, som fører *Borch-Slægten* endnu længere tilbage:

Morten Clausen

* o. 1530, † 1590

Præst til Sdr. Bork

|

Claus Mortensen Borch

* o. 1560, † 1604

Præst til Sdr. Bork (se Side 52, Linje 9)

Han havde mindst 3 Børn, nemlig *Ole Clausen Borch*, der fulgte sin Fader i Embedet, *Niels Clausen Borch*, der døde som Degn i Roskilde og blev begravet samme Dag som *Ole*, der henlevede sine sidste Aar i Roskilde Duekloster (Iflg. et bevilget Bønnskrift til Kongen i Aaret 1653), *Alexander Clausen Borch* (* o. 1596, † 1661) fra 1622 Præst til Elverum i Norge.

Om Provsten i Gjedsted, *Claus Olufsen Borch* (se Side 54) oplyses, at han var Student fra Lemvig 1695. Paa Akademiet s. Aa. Hører ved Lemvig Latinskole i 2 Aar. Tog Examen theol. 1699 under Dr. Masio og Bartholino. Var hos Hr. Peder Nielsen i Hvidbjerg (Thyholm) 2 Aar, og ordineret som Præst i Gjedsted 7. April 1702. Han har ifølge Protokollerne ejet *Vestergaard* i *Store Thorup* (Ulbjerg Sogn). Han køber en Gaard i Gjedsted, og han skøder til Mads Jensen Brøndum 5 Gaarde i Gjedsted med ialt 17 Tdr. 3 Skp. 2 Fdk. Hartkorn. Og i Parykskat betaler han 3 Rdl., hvorimod hans Broder, Degnen Oluf Borch, slipper med 1 Rdl.

Provsten har tilsyneladende haft »Forstand paa Guds Gaver« — for at bruge Anders Murers Udtryk.

Og lad saa disse Oplysninger være den endelige Afslutning paa
BOGEN OM ANDERS MURER

6. Januar 1958.

N. C. Jehrbo.

N. C. Jehrbo døde 8. januar 1958.